

REVISTA

VIVID

EDU

LUCRĂRILE SIMPOZIONULUI INTERNAȚIONAL

● ● ● „Școala pozitivă în contextul
incluziunii sociale” ● ● ●

ISSN 2821- 8124
ISSN - L 2821 - 8124

Nr

23

București, august 2025

● ● ● Nr. 23/August 2025 ● ● ●

0746 170 521

www.vivid-edu.ro/revista/

Parteneri:

- Vivid Education & Management SRL (România)
- Asociația Echanges Internationaux au service de l' Education (Franța)
- Asociația Europa Excelsior (Luxemburg)
- Centrul Cultural Francophon Buzău (România)

Échanges Internationaux
au service de l'éducation

VividEducation

Autorii își asumă întreaga responsabilitate pentru conținutul materialelor publicate!

CUPRINS

1. Enseigner la compréhension: principes didactiques, exemples de tâches et d'activités, Manea Ruxandra-Magdalena	6
2. Școala pozitivă între performanță și incluziune, Băran Camelia	13
3. Școala pozitivă și incluzivă – model de fișă de lucru la dirigiență, Berbec-Mica Ionela-Georgeta	17
4. Provocările elevilor cu cerințe educaționale speciale și importanța educației incluzive, Bobaiță Roxana Marina	19
5. Relația profesor - elev în școala pozitivă, Borș Monica	24
6. Aspecte ale învățării diferențiate și individualizate în lecția de consolidare a cunoștințelor de limba română, Buhosu Oana	26
7. Educația incluzivă, Gabriela Aurica Bunica	31
8. Incluziunea socială și adaptabilitatea în mediul școlar, Bușu Liliana	35
9. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Călin Maria	39
10. Creația lirică – un catalizator al introspecției și al empatiei, Martinescu Crina	43
11. Rolul artei și al naturii în dezvoltarea armonioasă a elevilor și a incluziunii sociale, Petcu Alexandra	46
12. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale: abordări didactice în predarea chimiei la liceu, Prundeanu Mioara	52
13. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Roșescu Marinela Roxana	55
14. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Săraru Maria Nicoleta	58
15. Asigurarea incluziunii elevilor în clasa de elevi prin utilizarea tehnologiei digitale în predare-învățare-evaluare și prin asigurarea desfășurării activităților didactice la clasă în format blended-learning: exemple de bună practică, Ștefan Cristina Alina	62
16. Adaptarea elevilor din străinătate în clasa de elevi din România, Ștefan Florența Dumitra	64
17. Trăirea emoțiilor - activitate online, Toader Mirela	67
18. Arta ca punte spre incluziune și echilibru emoțional în școala de masă, Țolea Eugenia Loredana	70
19. Educația incluzivă, Vărgatu Maria Mădălina	74
20. Gestionarea ADHD-ului în contextul incluziunii școlare: strategii și abordări, Vodă Vasilica Violeta	77
21. Școala noastră, familia noastră, Dănăilă Anca-Mădălina	79
22. Noile teorii în educație, Gavriloea Marinela	81
23. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Oprea Laura	86
24. Reflecții privind unele efecte ale educației de calitate asupra competențelor tinerilor, Petroșel Andreea - Elena	89

25. Provocările evaluării naționale, Scarlăt Rodica-Georgiana	94
26. Abandonul școlar - cauze și soluții, Diana-Maria Ștefan	98
27. Recunoștința, Toma Adina	103
28. Interconținutarea formelor educației în societatea contemporană, Trandafir Veronica	106
29. Modalități de realizare a educației incluzive, Tudor Veronica	111
30. Punți, nu bariere: rolul educației în promovarea incluziunii sociale, Brunello Adrian	116
31. Incluziunea socială în școala românească, Albu Maricica	121
32. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale – despre cooperare, grija față de ceilalți și incluziune, Alexa Raluca Crisantha	124
33. Programul de intervenție personalizat, o necesitate, Alexandriuc Camelia Suzana	126
34. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Alexe Adriana	130
35. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Petrișor Alina-Elena	135
36. Școala incluzivă – un mediu plin de valori, Scutelnicu Mihaela Ana	137
37. Rolul inteligenței emoționale în cultivarea unui climat școlar pozitiv și incluziv, Bărdan Ana-Maria	140
38. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Ardelean Simona	144
39. Reducerea discriminării bazată pe empatie și sprijin, Avram Ramona Adela	147
40. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Bărbat Barbu Iulia Adelina	151
41. Modalități de realizare a incluziunii în mediul școlar, Beuca Maria-Gabriela	152
42. Proiect social-educativ în contextul incluziunii sociale, Botez Raluca	156
43. Formarea și dezvoltarea profesională în domeniul educației, Butan Cristina	160
44. Inteligența Artificială în sprijinul incluziunii: adaptarea învățării disciplinelor tehnice la nevoile fiecărui elev, Cazacu Roxana-Camelia	165
45. Strategii de integrare a copiilor cu C.E.S., Adina Valentina Mihai Chiorpac	170
46. Școală incluzivă este o școală în mișcare, Chircă Diana Lenuța	174
47. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Chivoreanu Iuliana	179
48. Educația incluzivă în școala modernă, Cîrstea Marinela	183
49. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Constantin Alina	186
50. Strategii didactice pentru dezvoltarea cognitivă, Costin Ana-Maria Cristina	189
51. Positive Education as a Pathway to Social Inclusion, Covaci Ana	192
52. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Crișan Ionela Maria	196
53. Inițiative și programe sociale implementate de statul român în domeniul educației anterior declanșării pandemiei, Barabaș Cristina Mirela	199
54. L'école positive dans le contexte de l'inclusion sociale, Daniela Broștiuc – Andone	204

55. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Drăgan Cristina Irina	208
56. Pratiques positives pour une école inclusive en classe de FLE, Enoiu Raluca Eugenia	211
57. Săli de clasă fără frontiere: Cum pot școlile românești să promoveze incluziunea socială, Brunello Florina-Elena	214
58. Educația emoțională în sprijinul incluziunii sociale, Pop Gabriela	219
59. Importanța jocului în dezvoltarea fizică, socială și emoțională a copilului, Gavrilă Mirela	224
60. Educația pozitivă ca motor al incluziunii sociale în școala contemporană, Georgescu Constantin	228
61. Educația pozitivă ca fundament al incluziunii sociale, Georgescu Elena	231
62. Educația – Cheia unei societăți mai echitabile în România, Gheorghe Ionel Daniel	235
63. L' école, un levier essentiel de l'inclusion sociale en Roumanie, Gheorghe Elisabeta	238
64. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Ghiță Geanina	241
65. Elevii supradotați – Între efort și satisfacție, Ceunaș Gigliola	243
66. How to motivate students to participate in English classes, Grădinaru Crenguța	248
67. Vers une perspective communic'actionnelle dans la classe de fle, Grama Vasilica	252
68. Incluziunea socială și școala, Gurău Anca Ioana	255
69. Integrarea elevilor cu C.E.S. în școala românească, Hiriș Anamaria	258
70. Deși diferiți, putem fi egali, Hrițuc Grațiela Valentina	262
71. Școala pozitivă - motorul incluziunii sociale în educație, Hussain Ana	265
72. Lectura textului narativ în gimnaziu cu accent pe incluziune, Ionașcu Elena Raluca	270
73. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale – premise, provocări și perspective, Porojan Ionela Aurelia	274
74. Strategii didactice moderne în predarea – învățarea matricelor, Ionită Alina – Elena	277
75. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Jakab Oana Tamara	281
76. Incluziunea socială la clasă, Korodi Melania Monika	284
77. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Căpîlna Maria	285
78. La pédagogie digitale - stratégies et ressources pour un enseignement du 21e siècle, Mihai Melania	287
79. Predarea matematicii în cadrul incluziunii sociale, Mirela Maria Roșu	290
80. English with a smile – școala pozitivă și incluziunea socială la ora de limba engleză, Mocanu Luminita	292
81. Dezvoltarea socio-emoțională a școlarilor cu CES, Moldovan Claudia	296
82. Grădinița incluzivă, Negulescu Roxana	301
83. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Oana-Mihaela Airinei	304
84. Adaptabilitatea în contextul unei școli pozitive, Opran Laura-Georgeta	307

85. Incluziunea socială în învățământul românesc, Olteanu Otilia Marilena	309
86. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Păr Camelia-Luoana	312
87. Din inimă pentru un zâmbet!, Petronela Andrei	315
88. Proiecte de mentorat între elevi – punți spre incluziune și dezvoltare personală, Pîrghie Mirela-Eugenia	317
89. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Popa Ioneta Emanuela	321
90. Esferodinamia și combaterea absenteismului școlar, Postîrnac Florentina Alina	324
91. Intégration et évaluation, entre processus et progrès, Ristea Adelina	326
92. Incluziunea elevilor cu CES, Ionaș Rodica	328
93. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale: un model educațional pentru coeziune, echitate și dezvoltare emoțională, Roman Cristina-Oana	332
94. Școala pozitivă = școală incluzivă, Rotaru Cornelia	337
95. Modalități de integrare a elevilor cu CES în mediul școlar, Șaigău Mioara-Bianca	340
96. Educația incluzivă în practica pedagogică actuală: perspective, provocări și soluții, Șalabină Magdalena	343
97. Incluziunea socială prin prisma educației pozitive în învățământul gimnazial, Sima Marina	347
98. Proiect educațional: Ateliere de Educație Fizică Digitală. Titlul proiectului: "Ateliere FitDigital – Tehnologie și Mișcare, Chiroșca Simona-Nicoleta	350
99. „Împreună pentru copiii noștri”, Simu Irina Lavinia	354
100. Școala Incluzivă, Sîrbu-Iacob Corneliu	359
101. Stiluri de învățare la biologie în mediul incluziv, Sîrbu-Iacob Monica	362
102. Școala pozitivă în contextul incluziunii la nivelul catedrei de educație fizică, Smeu Camen Mioara	365
103. Exemple de metode și tehnici didactice utilizate în educația incluzivă, Ceapă Svetlana	368
104. Școala pozitivă: mediu sigur pentru diversitate și integrare, Tăbăcaru Miruna-Ioana	372
105. Comunicarea – factor important în activitatea didactică, Teodorescu Nicoleta	376
106. Pledoarie pentru o abordare interdisciplinară/ transdisciplinară a învățării în învățământul primar, Tinică Maricela – Paula	382
107. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale. O perspectivă inovatoare prin AI, VR și RA, Trofin Cristina-Manuela	386
108. Bune practici pentru promovarea incluziunii sociale în grădiniță, Turcu Ionela-Claudia	390
109. Des compétences de décodage impliquées dans l'activité de lecture compréhension, Voică Tatiana Angelica	393
110. Relația dintre școală și familie, Neculau Zenovica	398
111. Receptarea personajului literar prin tehnica punctului de acces – un instrument al școlii pozitive și incluzive, Hogea Geanina-Laura	401

112. Studiul limbilor străine ca formă de educație pozitivă și incluzivă, Turcu Luana-Codruța	405
113. Tehnici în educația pozitivă în contextul incluziunii sociale: o perspectivă pedagogică pentru o școală a tuturor, Rus Anamaria	408
114. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Stroie Lenuta	412
115. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Vlad Codruța	415
116. Teorii și bune practici în educația pozitivă în contextul incluziunii sociale, Goran Ioana-Adriana	417
117. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, Groparu Florentina-Adriana	419
118. Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale - strategii și bune practici la clasa I A, Școala Tulucești, Petrea Veronica-Marilena	422
119. Limbi moderne, școală modernă: engleza și franceza în sprijinul unei educații pozitive și incluzive, Demetrescu Dana	425
120. O școală pozitivă prin strategii didactice eficiente: abordări inovatoare în predarea capitolului „Asemănarea triumfiurilor”, Dracinschi Nicoleta Ionela	427
121. Abandonul școlar și incluziunea socială, Sava Mihaela	431
122. Educația nonformală între provocare și necesitate pentru incluziunea cu succes a școlarilor mici: exemple de bună practică, Lică Claudia	435
123. Promovarea stării de bine și optimizarea performanțelor școlare prin educație pozitivă: intervenții pedagogice, Elena-Odette Tarabuzan	438
124. „Învățăm împreună, creștem împreună” – Motivarea interacțiunii între elevii cu CES și colegii de clasă, Sicoe Adriana Paula	443
125. Școala pozitivă în practică: inspirații din Finlanda, Trandafir Adina	447
126. Metoda de învățare Brainstorming, Ionică-Crista Sorin	453

Profesor: Manea Ruxandra-Magdalena
Colegiul Național „Dr. Ioan Meșotă” Brașov

Enseigner la compréhension: principes didactiques, exemples de tâches et d'activités¹

de Sylvie Cèbe, Roland Goigoux și Serge Thomazet

Recenzie

Rezumat. *Lucrarea semnată de Cèbe, Goigoux și Thomazet și publicată în Hal science ouvert, în 2004 și revizuită în 2021 oferă un cadru didactic riguros pentru predarea înțelegerii textului scris, abordând dificultățile frecvente întâlnite în procesul de lectură la elevii din ciclul primar și gimnazial. Autorii analizează cauzele majore ale eșecului în înțelegerea textului – de la lipsa automatizării decodării, la controlul insuficient al activității de lectură și utilizarea inadecvată a strategiilor cognitive. Pe baza acestor constatări, propun principii pedagogice clare și o serie de activități aplicate, menite să dezvolte gândirea reflexivă, capacitatea de rezumare și formularea de inferențe. Lucrarea se remarcă prin valoarea sa practică și fundamentarea teoretică solidă, fiind un instrument esențial pentru formarea cadrelor didactice și optimizarea intervențiilor educaționale în domeniul lecturii.*

1. Tematica generală și scopul articolului: În articolul „Enseigner la compréhension: principes didactiques, exemples de tâches et d'activités”, **autorii** Sylvie Cèbe, Roland Goigoux

¹ Sylvie Cèbe, Roland Goigoux, Serge Thomazet. Enseigner la compréhension. Principes didactiques, exemples de tâches et d'activités. Lire écrire, un plaisir retrouvé, MEN-DESCO, 2004, CD Rom. hal-00922482, <https://hal.science/hal-00922482v1>, consultată în 1 iulie 2025.

și Serge Thomazet propun o abordare didactică și pedagogică riguroasă pentru predarea competenței generale Receptarea mesajului transmis în scris, pornind de la identificarea dificultăților întâlnite de elevi și până la construirea de strategii și activități explicite pentru dezvoltarea acestei competențe-cheie. Autorii pornesc de la ipoteza că numeroși elevi de gimnaziu nu cunosc sau tratează greșit lectura unui text ceea ce conduce la sublinierea importanței intervenției pedagogice adaptate.

2. Diagnosticul dificultăților în înțelegerea textului

Sunt identificate patru surse majore ale dificultăților de înțelegere pornind de la rezultatele unui studiu pe care l-au întreprins. Acesta arată că „cititorii slabi folosesc 2,4 secunde să decodeze un cuvânt pe când cititorii eficienți nu au nevoie decât de 0,4.”, iar acest fapt afectează global procesul de înțelegere și generează lipsă de motivație.

- Automatizarea insuficientă a procedurilor de decodare;
- Lipsa de tratamente cognitive locale și globale ;
- Slaba autoreglementare a activității de lectură ;
- Utilizarea greșită sau absența strategiilor de lectură.

În articol, autorii afirmă că tratamentele cognitive locale și globale sunt menționate ca două tipuri esențiale de procese mentale implicate în înțelegerea unui text scris. Ele sunt considerate condiții cognitive fundamentale pentru construirea sensului și sunt adesea deficitare la cititorii slabi.

2.2.1 Tratamente cognitive locale. Acestea se referă la procesele de înțelegere la nivel de propoziție sau paragraf, adică:

- Stabilirea referințelor (ex: „el” → cine este „el”?, „acesta” → cine este „acesta”?) ;
- Înțelegerea relațiilor logice între propoziții (ex: cauză, consecință, opoziție, coordonare, justapunere) ;
- Clarificarea sensului cuvintelor necunoscute din context sau cu ajutorul profesorului/dicționarului de definiții/sinonime contextuale;
- Detectarea coerenței locale (dacă ideile se leagă între ele în mod logic, conectori interni de paragraf).

2.2.2. Tratamente cognitive globale. Acestea implică construirea unei reprezentări mentale coerente a întregului text, adică:

- Identificarea ideii principale;
- Stabilirea structurii narative sau argumentative;
- Integrarea informațiilor din diferite părți ale textului;
- Formularea unei interpretări globale sau a unui rezumat mental.

Exemplu: După citirea unui text narativ, elevul trebuie să poată spune „Aceasta este povestea unui copil care învață să fie curajos”, chiar dacă acest mesaj nu este exprimat explicit.

De ce sunt importante? Autorii subliniază că mulți elevi au dificultăți tocmai pentru că: „ne réalisent pas les traitements tant locaux que globaux du texte”. Adică nu reușesc să lege ideile între ele (local, la nivelul unui fragment de text) și nici să construiască o înțelegere de ansamblu (global, la nivelul întregului text). De aceea, predarea înțelegerii unui mesaj transmis în scris trebuie să includă activități explicite care să antreneze ambele tipuri de tratamente.

3. Principii didactice și pedagogice propuse

Pentru a preda eficient competența „Receptarea mesajului transmis în scris”, autorii subliniază necesitatea unui echilibru între o intervenție de tip „analitic” și una de tip „sintetic”.

- Activitățile de practică și cele de reflecție asupra lecturii –mai multe elcturi ale unui text;
- Întrebări literale vs. inferențiale (a se vedea ce este o *inferență*);
- Reformulări și rezumate.

4. Predarea strategiei de interogare a textelor

Autorii studiului propun o strategie de predare a competenței de lectură în trei faze, astfel:

- Identificarea strategiilor de răspuns;
- Utilizarea conștientă a strategiilor;
- Dezvoltarea reflecției metacognitive.

5. Rezumarea și sintetizarea – un instrument pentru înțelegere

O altă propunere este „Rezumatul”. Această strategie este văzută ca un instrument strategic, nu ca un produs finit, ce sprijină înțelegerea globală și înțelegerea locală a unui text (vezi *Le balai magique*, folosit etapizat, fiecare capitol fiind rezumat pentru a facilita înțelegerea globală.:

- Organizarea în memorie a informațiilor;
- Identificarea ideilor esențiale;
- Evaluarea înțelegerii.

Autorii, Sylvie Cèbe, Roland Goigoux și Serge Thomazet, subliniază în mod repetat că organizarea în memorie a informațiilor este o componentă esențială a înțelegerii textului și că aceasta trebuie susținută didactic prin activități specifice. Iată cum propun ei să fie realizată:

5.1. Prin utilizarea rezumatului ca instrument de organizare. Rezumatul „nu este un scop în sine” ci acesta este văzut ca „o unealtă care să favorizeze sinteza, care să faciliteze organizarea în memorie a informațiilor citite și care foarte important, „să incite la o autoevaluare a înțelegerii textului citit.”²

Modalități de organizare. Cum se face concret.

În cele ce urmează vă prezentăm propunerea autorilor:

1. Alegerea textelor:

- Elevii lucrează pe texte deja înțelese;
- Se construiesc rezumate intermediare după fiecare capitol (ex: *Le balai magique*) ;
- Se alternează lectura textului integral cu lectura rezumatelor pentru a fixa etapele narrative și a anticipa conținutul următor.

5.2. Prin activități de anticipare și structurare. Construirea unei „intenții de lectură”, adică crearea de ipoteze³ cu privire la ceea ce urmează să citească. „Le résumé permet de construire une intention de lecture, en permettant une anticipation, en créant des attentes qui permettent de sélectionner et d’organiser des informations pertinentes lors d’une lecture.”

Exemple propuse:

- Elevii primesc un rezumat înainte de lectura textului complet.
- Sunt invitați să formuleze întrebări sau să anticipeze detalii.
- Se creează o „schemă de așteptări” care ghidează lectura și **favorizează reținerea logică** a informațiilor.

^{2 2} Sylvie Cèbe, Roland Goigoux, Serge Thomazet. *Enseigner la compréhension. Principes didactiques, exemples de tâches et d'activités. Lire écrire, un plaisir retrouvé*, MEN-DESCO, 2004, CD Rom. hal-00922482, <https://hal.science/hal-00922482v1>, consultată în 1 iulie 2025, p. 19.

³ Elevii în situație de dificultăți de înțelegere, cu cerințe educative speciale prezintă tendințe marcate de a crea noi evenimente/situații chiar după ce au citit textul și fără nicio legătură cu textul citit.

5.3. Prin compararea și clasificarea rezumatelor. Activitățile de tip „classement des résumés du meilleur au pire” ajută elevii să înțeleagă ce înseamnă o organizare coerentă și eficientă a informației.

Modalități de realizare :

- Se oferă mai multe versiuni de rezumat (corecte, incomplete, eronate) ;
- Elevii le compară și justifică alegerea celui mai bun ;
- Se discută ce informații sunt esențiale și cum trebuie ordonate ;

5.4. Prin alternarea între texte și sinteze. „Les allers-retours entre les lectures du texte intégral [...] et les résumés successifs facilitent les synthèses nécessaires, la mémorisation du récit et l'anticipation des chapitres suivants.”

Aplicabil în lecturi lungi:

- Se lucrează pe fragmente + rezumat ;
- Se construiește o hartă narativă sau o linie a timpului ;
- Se folosește rezumatul ca „schelet” pentru reactivarea memoriei în lecțiile următoare.

6. Valoarea practică: exemple de activități. Autorii propun activități detaliate, adaptabile, care vizează dezvoltarea capacităților de:

- Reformulare;
- Interogare strategică;
- Producere și clasificare de întrebări;
- Evaluare de rezumate și răspunsuri greșite.

Exemplu: Elevii sunt invitați să clasifice întrebările sau să detecteze greșeli în răspunsurile altor elevi, activând raționamentul și evaluarea critică.

7. Contribuțiile inovatoare ale autorilor Cèbe, Goigoux și Thomazet în domeniul didacticii lecturii sunt remarcabile prin profunzimea teoretică și aplicabilitatea practică. Aceste contribuții nu doar că îmbogățesc teoria didactică, ci oferă soluții concrete și măsurabile pentru predarea lecturii în școli, ceea ce poate conduce la reducerea abandonului școlar sau la remedierea unor practici de predare-învățare-evaluare.

Iată câteva dintre cele mai relevante inovații:

1. Analiza integrată a dificultăților de înțelegere

- Autorii nu se limitează la constatarea eșecurilor în lectură, ci propun o analiză multidimensională: decodare, tratarea informațiilor locale și globale, autoreglarea lecturii, utilizarea strategiilor cognitive;
- Această abordare permite o diagnosticare fină a nevoilor elevilor și o intervenție pedagogică adaptată, ceea ce reprezintă o foarte bună modalitate de remediere a practicii de predare a lecturii în școli.

2. Conceperea de instrumente didactice inovatoare

- Au dezvoltat Lectrix & Lector, un instrument didactic destinat învățării continue a lecturii, construit printr-un proces colaborativ cu profesori din Franța și Elveția ;
- Instrumentul include artefacte pedagogice (manuale, fișe, scenarii didactice) și scheme de utilizare care țin cont de activitatea reală a profesorilor.

3. Abordare antropocentrică în proiectarea didactică

- Spre deosebire de modelele „tehnocentrice”, autorii pun accent pe activitatea profesorului ca utilizator activ, nu doar ca receptor de metode ;
- Inovația lor constă în compatibilizarea instrumentelor cu practicile și concepțiile pedagogice existente, pentru a facilita adoptarea reală în clasă.

4. Transformarea profesională prin utilizarea instrumentelor

- Ei consideră că schimbarea practicilor duce la schimbarea concepțiilor, nu invers;
- Prin utilizarea noilor instrumente, profesorii își dezvoltă puterea de acțiune și își transformă abordarea didactică.

5. Claritate cognitivă și accesibilitate pentru elevi

- Activitățile propuse vizează **vizibilizarea proceselor de înțelegere**: inferențe, anafore, conectori, segmentarea textului.
- Se urmărește **reducerea inegalităților școlare** prin sprijinirea elevilor cu dificultăți, fără a-i izola de activitatea clasei.

8. Concluzii finale

Articolul este o resursă solidă și coerentă pentru cadrele didactice care doresc să transforme învățarea înțelegerii textului dintr-un proces pasiv într-un demers strategic, reflexiv, în care elevul devine agent activ al propriei înțelegeri cu scopul unei practici profesionale mai eficiente și formării unor cititori mai competenți.

Profesor Băran Camelia

Colegiul Național “Mihai Viteazul”, Ploiești

Școala pozitivă între performanță și incluziune

(Experiențe și bune practice din Colegiul Național “MIHAI VITEAZUL”, Municipiul Ploiești)

Lucrarea de față își propune să evidențieze modul în care o școală orientată spre performanță academică poate deveni un spațiu al incluziunii sociale și al colaborării interdisciplinare. Pornind de la experiența personală ca profesor de fizică și mentor al echipei de robotică BraveBots, precum și coordonator al Clubului de Astronomie Cassiopeia al C.N.M.V., voi prezenta două exemple de bune practici care promovează atât excelența, cât și integrarea elevilor cu abilități și interese diverse.

Introducere

Într-o lume educațională aflată într-o continuă schimbare, conceptul de școală pozitivă nu mai înseamnă doar performanță academică, ci și cultivarea unui climat bazat pe empatie, colaborare și incluziune. Colegiul Național „Mihai Viteazul” din Ploiești, o instituție recunoscută pentru excelența sa, demonstrează că performanța și umanitatea pot coexista armonios. Aici, în sălile de clasă și în laboratoare, elevii descoperă nu doar știința, ci și valoarea respectului și a solidarității.

Încă din 2017, ca profesor de fizică în acest colegiu, am ales să transform pasiunea pentru științe într-un motor al colaborării între elevi diferiți, atât din profil real, cât și uman. Misiunea mea a fost aceea de a crea contexte educaționale în care fiecare elev să își găsească locul și să se simtă valorizat. Din această dorință s-au născut două proiecte emblematice: echipa de robotică BraveBots și Clubul de Astronomie Cassiopeia.

BraveBots - robotica, punte între știință și incluziune

BraveBots s-a născut din dorința de a aduce educația STEAM mai aproape de tinerii liceeni și de a le oferi șansa de a învăța prin experiență. Echipa reunește elevi din clasele IX-XII, de la matematică-informatică, științele naturii și filologie. În cadrul activităților, elevii descoperă că

robotica nu este doar programare sau inginerie, ci și creativitate, comunicare și spirit de echipă.

Activitățile BraveBots includ proiectarea și programarea roboților pentru competiții, mentoratul pentru echipele de LEGO Robotics din clasele gimnaziale, dar și participarea la prestigioasa competiție internațională First Tech Challenge (FTC). În cadrul FTC, echipa a reușit să obțină premii importante, calificarea în fazele finale naționale și internaționale, demonstrând astfel nivelul ridicat al pregătirii și colaborării interdisciplinare. Aceste realizări au contribuit la consolidarea unui sentiment puternic de apartenență și la valorizarea fiecărui membru al echipei.

La fiecare atelier, liceenii devin mentori, învățându-i pe cei mai mici nu doar cum să asambleze un robot, ci și cum să gândească în termeni de rezolvare de probleme și colaborare. În cadrul evenimentelor publice, echipa diseminează educația STEAM către comunitate, demonstrând că tehnologia poate fi un limbaj comun între generații.

Impactul este profund. Elevii învață să își respecte opiniile, să valorifice talentele celorlalți și să înțeleagă nevoile comunității. Într-o echipă în care un filolog se ocupă de prezentări și storytelling, iar un informatician scrie codul robotului, succesul devine un rezultat colectiv. Prin această dinamică, școala devine un spațiu incluziv, unde performanța nu înseamnă competiție acerbă, ci sprijin reciproc.

Cassiopeia și „Mai aproape de stele” – știință și artă în armonie

În 2023, am fondat Clubul de Astronomie Cassiopeia, un proiect ce transformă fascinația pentru Univers într-un instrument educativ și emoțional. În cadrul clubului, elevii de gimnaziu și liceu, cu interese diferite, descoperă împreună frumusețea cerului și misterele astronomiei și astrofizicii.

Proiectul emblematic al clubului, „Mai aproape de stele”, se materializează într-un simpozion anual pentru elevi. Acesta este un eveniment unic, care îmbină prezentările științifice cu expresia artistică. Elevii pasionați de matematică și fizică susțin prezentări despre fenomene cosmice, calculul traiectoriilor sau istoria misiunilor spațiale, în timp ce colegii lor mai înclinați spre artă și literatură își exprimă emoțiile prin astropoezie, desene, picturi și machete. În timpul orelor de club, acești tineri colaborează, schimbă idei și creează împreună, demonstrând că știința și arta sunt complementare.

Pe lângă valoarea educațională și emoțională, Cassiopeia se mândrește cu premii naționale și internaționale în domeniul astronomiei și astrofizicii. Elevii clubului au obținut distincții la concursuri prestigioase, precum Olimpiada Națională de Astronomie și Astrofizică, dar și premii la competiții internaționale care le-au recunoscut creativitatea și excelența academică. Aceste reușite întăresc convingerea că incluziunea și diversitatea abilităților sunt cheia unui mediu educațional autentic și motivant.

Această abordare are un efect transformator: elevii înțeleg că pot contribui la un proiect comun chiar dacă abilitățile lor sunt diferite. Un licean de la filologie care scrie o poezie despre Orion se regăsește lângă un coleg care calculează pozițiile planetelor. Într-un astfel de context, școala devine nu doar un loc de învățare, ci și un spațiu al întâlnirii între sensibilitate și rațiune.

Reflecții finale

Experiențele BraveBots și Cassiopeia arată că o școală pozitivă este mai mult decât o instituție de performanță: este un ecosistem al colaborării și incluziunii. Aici, elevii învață să privească succesul ca pe un drum comun, să îmbine cunoașterea cu emoția și să descopere că educația este cu adevărat completă atunci când fiecare elev își găsește locul.

Aplicația care transformă vocea profesorului în limbajul semnelor, creată de fete de liceu din România
ILIKEIT 11-06-2025 | 09:44

botsbrave
Colegiul Național "Mihai Vitea..."

Bibliografie

1. Alois Gherguț, Luciana Frumos, *Educația incluzivă, Ghid metodologic*, Editura Polirom, 2019.
2. European Schoolnet (2021). STEAM Education Practices in European Schools.
3. National Aeronautics and Space Administration (NASA). STEM and Astronomy Education Resources.
4. <https://ftc-resources.firstinspires.org/ftc/archive/2025/game>

Prof. Berbec-Mica Ionela-Georgeta

Școala Gimnazială Nr.113 și Școala Gimnazială Nr. 190, București

Școala pozitivă și incluzivă – model de fișă de lucru la dirigentie

Exercițiul 1:

 1. Activează-ți gândirea!

Scrie 3 cuvinte care îți vin în minte când auzi „școală pozitivă”.

 Răspunsurile elevilor pot fi notate într-un padlet.

 2. Observă și analizează!

Exercițiul 2:

Imaginează-ți următoarea situație:

> Dana este o elevă nouă, venită din altă țară, are o condiție materială precară, provine dintr-o familie monoparentală. Colegii o ignoră în pauze și râd când pronunță anumite cuvinte diferit, dar o și ironizează analizându-i vestimentația umilă și uzată. La oră, ridică mâna, dar nimeni nu vrea să lucreze în echipă cu ea.

Răspunde scurt:

a) Ce crezi că ai simți dacă ai fi în locul fetei?

 _____

b) Ce ai face tu ca să o ajuți în calitate de profesor?

 _____

c) Ce ai face tu ca să o ajuți în calitate de coleg?

 _____

Exercițiul 3:

 3. Alege comportamente pozitive!

Selectează DOAR comportamentele care contribuie la o școală incluzivă și pozitivă:

(exercițiul se rezolvă prin bifare, fie pe fișă printată, fie în format digital în learningapps)

- ☐ Râzi de greșelile altora.
- ☐ Asculți când un coleg are o opinie diferită.
- ☐ Îți alegi mereu aceeași echipă, excluzând alți colegi.
- ☐ Îți ajuți colegii care au dificultăți
- ☐ Eviți persoanele care sunt „altfel”
- ☐ Saluți și zâmbești în fiecare zi

Exercițiul 4

 4. Creează!

Scrive o regulă pe care ai vrea să o respecți cu colegii tăi pentru a crea o clasă incluzivă:

 Regula noastră:

Exercițiul 5

 5. Gândește și transmite un mesaj pozitiv!

Completează:

> Într-o școală pozitivă, fiecare elev _____
și fiecare profesor _____

 Temă: activitate în echipă

> Pe un Padlet sau într-un Jamboard colaborativ, notează idei sau încarcă un desen creat de tine despre cum putem transforma școala noastră într-un loc mai bun pentru toți.

Prof. Înv. Primar: Bobaiță Roxana Marina
Liceul Tehnologic de Transporturi Auto, Craiova

Provocările elevilor cu cerințe educaționale speciale și importanța educației incluzive

Societatea modernă este caracterizată de o diversitate tot mai accentuată, care se reflectă inevitabil și în sistemul educațional. Astfel, apar tot mai des provocări privind integrarea și sprijinirea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES). O școală cu adevărat incluzivă nu este doar una care acceptă diversitatea, ci o școală pozitivă – una care promovează bunăstarea, încrederea, respectul reciproc și echitatea. În acest context, încurajarea elevilor cu CES devine o misiune esențială pentru cadrele didactice, pentru comunitatea școlară și pentru societate în ansamblu.

„Școala pozitivă” este un concept derivat din psihologia pozitivă, care vizează crearea unui mediu educațional centrat pe dezvoltarea potențialului fiecărui elev, pe întărirea resurselor personale și pe promovarea relațiilor pozitive. Ea nu se limitează la transmiterea de cunoștințe, ci pune accent pe formarea caracterului, a empatiei, a rezilienței și a spiritului de cooperare.

O școală pozitivă:

- încurajează exprimarea emoțiilor și dezvoltarea inteligenței emoționale;
- cultivă încrederea și respectul în rândul elevilor și profesorilor;
- promovează metode de predare centrate pe elev și adaptate nevoilor acestuia;
- construiește relații sănătoase între toți actorii educaționali: elevi, profesori, părinți, comunitate.

Acest tip de școală creează contextul ideal pentru integrarea elevilor cu CES, deoarece pune accent pe punctele forte și pe dezvoltarea fiecărui individ, nu pe limitările sale.

Elevii cu cerințe educaționale speciale sunt acei elevi care, datorită unor dificultăți de ordin fizic, intelectual, emoțional sau social, necesită adaptări curriculare, sprijin psihopedagogic sau metode speciale de predare pentru a atinge obiectivele educaționale.

Tipuri de CES pot include:

- Tulburări de învățare (dislexie, disgrafie, discalculie);

- Tulburări de spectru autist;
- Deficiențe senzoriale (de vedere sau de auz);
- Tulburări de comportament;
- Întârzieri în dezvoltarea cognitivă sau motorie;
- Dizabilități fizice;
- Tulburări emoționale sau psiho-afective.

Importanța identificării corecte și a intervenției timpurii este esențială pentru integrarea acestor copii în colectivul de elevi și pentru prevenirea marginalizării sau a abandonului școlar.

Incluziunea socială în educație înseamnă acces egal, participare deplină și valorizare a tuturor elevilor, indiferent de abilitățile sau de nevoile lor speciale. Școala pozitivă oferă cadrul ideal pentru această incluziune, deoarece:

- pune accent pe relațiile interpersonale și pe empatie;
- încurajează colaborarea în locul competiției;
- acceptă diversitatea ca o valoare, nu ca un obstacol;
- promovează atitudini pozitive față de ceilalți;
- încurajează dezvoltarea unei mentalități deschise și tolerante.

Elevii cu CES, într-o școală pozitivă, nu sunt văzuți prin prisma dificultăților, ci prin potențialul lor. Astfel, incluziunea devine o realitate, nu doar o intenție teoretică.

Chiar dacă există progrese semnificative în ceea ce privește integrarea elevilor cu CES, mulți dintre ei continuă să se confrunte cu obstacole semnificative în sistemul educațional:

- **Stigmatizarea și etichetarea:** Elevii cu CES sunt adesea percepuți ca „diferiți”, ceea ce le afectează stima de sine.
- **Lipsa adaptării curriculare:** Manualele și metodele tradiționale nu răspund nevoilor lor particulare.
- **Resurse insuficiente:** Lipsa consilierilor, psihopedagogilor sau materialelor adaptate.
- **Incompetență sau lipsa de formare a cadrelor didactice:** Mulți profesori nu au pregătirea necesară pentru a lucra eficient cu elevii cu CES.

- **Atitudinea colegilor și a părinților:** Atitudinile negative ale celorlalți elevi sau ale părinților acestora pot duce la excludere socială.

Pentru a depăși aceste bariere, este esențial ca întreaga comunitate educațională să adopte valorile și practicile școlii pozitive.

Există, însă, o multitudine de strategii prin care elevii cu CES pot fi încurajați în școala pozitivă, precum:

1. Individualizarea procesului educațional. Fiecare elev învață în ritmul său. Pentru copiii cu CES, este vital ca profesorii să adopte planuri de învățare personalizate, să folosească materiale adaptate și să aplice metode variate: învățare vizuală, jocuri didactice, învățare practică etc.

2. Sprijin psihopedagogic. Prezența unui consilier școlar sau a unui psihopedagog poate face diferența în evoluția unui elev cu CES. Acesta poate oferi sprijin emoțional, poate media conflicte și poate colabora cu profesorii pentru adaptarea metodelor de predare.

3. Cultivarea empatiei în rândul colectivului. Activitățile de tip team-building, jocurile de rol, dezbaterile despre diversitate și empatie contribuie la crearea unui mediu acceptant. Este esențial ca elevii tipici să înțeleagă și să respecte colegii lor cu CES.

4. Implicarea părinților. Comunicarea constantă și sinceră cu părinții este crucială. Aceștia pot oferi informații relevante despre nevoile copilului, iar implicarea lor în procesul educațional crește șansele de reușită.

5. Recunoașterea progresului. Elevii cu CES trebuie încurajați și felicitați pentru fiecare pas înainte. Recunoașterea efortului, și nu doar a rezultatelor, este esențială pentru construirea unei stime de sine sănătoase.

6. Colaborarea în echipă. Educația incluzivă presupune colaborarea între profesorii de sprijin, diriginți, logopezi, asistenți sociali și chiar colegii de clasă. Împreună, aceștia pot construi un plan coerent și realist de sprijin pentru elevii cu CES.

Profesorul este nu doar un transmitător de informație, ci un model de comportament, un ghid și un sprijin emoțional. În contextul educației incluzive, acesta trebuie să fie:

- **Deschis** și receptiv la nevoile elevilor;
- **Flexibil** în abordarea didactică;
- **Empatic** și răbdător;
- **Pregătit** profesional pentru a adapta procesul educațional;

- **Inspirator**, oferind elevilor motivație și încredere.

În ciuda eforturilor, implementarea unei școli pozitive și incluzive se lovește de multe ori de:

- **Lipsa de formare profesională** – Soluție: cursuri de formare continuă și ateliere practice pentru profesori.
- **Lipsa de resurse** – Soluție: accesarea de fonduri europene, colaborare cu ONG-uri.
- **Rezistența comunității** – Soluție: campanii de conștientizare și informare.
- **Mentalități conservatoare** – Soluție: promovarea exemplor de succes și a beneficiilor incluzive.

Încurajarea elevilor cu cerințe educaționale speciale este nu doar o responsabilitate pedagogică, ci și un act profund uman. O școală pozitivă, care pune accent pe dezvoltarea emoțională, pe empatie și pe învățarea colaborativă, oferă contextul ideal pentru ca acești elevi să se simtă acceptați, sprijiniți și valorizați.

Incluziunea socială începe din școală. Este datoria noastră, ca educatori, părinți și membri ai comunității, să construim un sistem care nu doar acceptă diferențele, ci le celebrează. Elevii cu CES nu sunt „probleme” de rezolvat, ci ființe cu un potențial extraordinar, care au nevoie de un mediu potrivit pentru a înflori. Școala pozitivă este acel mediu.

Bibliografie:

1. Avram, Elvira. *Psihopedagogie specială*. Editura Polirom, Iași, 2011.
2. Cucos, Constantin. *Educația incluzivă. Dimensiuni teoretice și aplicații*. Editura Polirom, Iași, 2014.
3. Jigău, Mihai; Radu, Eugenia. *Strategii de incluziune socială prin educație*. Institutul de Științe ale Educației, București, 2009.
4. Seligman, Martin. *Psihologia pozitivă*. Editura Trei, București, 2011.
5. Sandu, Aurel. *Educația pozitivă – fundamente și aplicații în școală*. Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
6. European Agency for Special Needs and Inclusive Education. *Inclusive Education in Action: Empowering Teachers to Promote Inclusive Education*. <https://www.european-agency.org>
7. Comisia Europeană. *Sprijin pentru incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale în școlile europene*, 2020. <https://education.ec.europa.eu>

Prof. Borș Monica

Liceul Tehnologic de Electronică și Automatizări "Caius Iacob", Arad

Relația profesor - elev în școala pozitivă

Conceptul de „școală pozitivă” derivă din principiile psihologiei pozitive, domeniu dezvoltat de Martin Seligman și Mihaly Csikszentmihalyi, care promovează cultivarea stării de bine și a punctelor forte ale individului. În acest cadru, relația profesor–elev devine un factor determinant în dezvoltarea academică și socio-emoțională a elevilor, influențând atât performanța școlară, cât și motivația intrinsecă.

Școala pozitivă presupune o abordare educațională orientată pe identificarea și dezvoltarea punctelor forte, cultivarea emoțiilor pozitive în procesul de învățare, implicarea activă a elevului în stabilirea obiectivelor de învățare precum și crearea unui climat socio-emoțional sigur. Relația profesor–elev, în acest context, se bazează pe încredere, empatie și colaborare, fiind mai degrabă un parteneriat educațional decât o relație ierarhică rigidă.

Cercetările arată că o relație de calitate cu profesorul contribuie la creșterea implicării școlare și la reducerea comportamentelor disruptive. În școala pozitivă, această relație are următoarele dimensiuni esențiale: respect reciproc: profesorul recunoaște unicitatea fiecărui elev, comunicare empatică: ascultarea activă și feedback-ul constructiv consolidează încrederea, abordare centrată pe puncte forte: focusul pe progres, nu doar pe rezultate și sprijin socio-emoțional: profesorul facilitează dezvoltarea rezilienței și a competențelor socio-emoționale.

Practicile recomandate în școala pozitivă sunt jurnalul recunoștinței care stimulează conștientizarea aspectelor pozitive, contracte de obiective personalizate care implică elevii în propria lor dezvoltare și feedback-ul orientat spre progres care pune accent pe proces și învățare continuă.

O relație pozitivă profesor –elev conduce la creșterea motivației intrinseci, îmbunătățirea performanței academice, reducerea absenteismului și dezvoltarea rezilienței emoționale. Aceste efecte sunt confirmate de studii longitudinale care corelează calitatea relației profesor–elev cu succesul educațional pe termen lung. Relația profesor–elev în școala pozitivă depășește dimensiunea strict academică, devenind un cadru de sprijin și dezvoltare personală. Profesorul acționează ca mentor, facilitator și model de valori, iar elevul devine un partener activ în procesul propriei formări.

Bibliografie

- Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Psihologia pozitivă: O introducere. *American Psychologist*.
- Wentzel, K. R. (2010). Relațiile elevilor cu profesorii ca contexte motivaționale. În J. L. Meece & J. S. Eccles (coord.), Manual de cercetare privind școala, procesul de școlarizare și dezvoltarea umană. Routledge.

Prof. Buhosu Oana

Scoala Gimnazială Mihai Drăgan

Aspecte ale învățării diferențiate și individualizate în lecția de consolidare a cunoștințelor de limba română

Învățământul diferențiat și individualizat, potrivit cu forțele intelectuale ale elevilor, cu aptitudinile și cu nivelul lor de pregătire, reprezintă o preocupare constantă a pedagogiei.

Individualizarea actului didactic la nivelul celor trei verigi, predare-învățare-evaluare, este o acțiune pedagogică ce are loc în condițiile învățământului organizat pe colectivități școlare și constă în măsuri care urmăresc să adapteze educația la posibilitățile intelectuale ale fiecărui elev. Ea se realizează cu ajutorul unui conținut instructiv-educativ diferențiat și al unor tehnici didactice variate, adaptabile fiecărui elev, într-o ambianță școlară organizată pe colectivități; este necesară în condițiile instrucției pe colectivități (clase) deoarece nu toți elevii reușesc să facă față exigențelor conținutului învățământului actual.

Diferențierea instruirii constă în „adaptarea acțiunii instructiv-educative la particularitățile psiho- fizice ale fiecărui elev în parte pentru a asigura o dezvoltare integrală optimă și o orientare eficientă a aptitudinilor proprii, cu scopul integrării creatoare în activitatea socială” (*Dicționar de pedagogie*). Adăugându-i-se și componenta relațională, foarte importantă în dezvoltarea personalității elevului, diferențierea instruirii cunoaște câteva forme:

- Folosirea sarcinilor diferențiate în micro-grupuri eterogene în clasa de elevi (oferirea de sarcini diferite, în funcție de particularitățile individuale sau oferirea acelorași sarcini, dar cu indicatori de eficiență și performanță diferiți);
- Folosirea de sarcini diferențiate în micro-grupuri omogene în funcție de performanță (oferirea de sarcini de lucru care să corespundă particularităților elevilor din micro-grup)
- Interînvățarea în microgrupuri eterogene (activități de tip *peer education*)
- Programe compensatorii de recuperare și de îmbogățire (destinate elevilor pentru obținerea de performanțe înalte și/ sau elevilor cu nevoi educative speciale)

În lucrarea „Tehnologia instruirii”¹, autoarea Olga Oprea consideră că instruirea individualizată se aplică în sistemele școlare contemporane în următoarele situații: a) cu scop „terapeutic” pentru recuperarea elevilor care prezintă forme de întârziere în dezvoltarea intelectuală, fără să fie înapoiați mintal; b) pentru prevenirea și recuperarea retardării școlare, cauzată de motive de ordin pedagogic; c) pentru a oferi un supliment de instrucție elevilor supradotați și celor care posedă aptitudini speciale pentru anumite discipline.

Instruirea diferențiată este eficientă, în învățământul de masă, pe două coordonate: obținerea de performanțe înalte de către elevii cu capacități sporite de învățare și accelerarea ritmului de învățare al elevilor mai lenți, cu dificultăți de învățare, în vederea prevenirii eșecului școlar. În ceea ce privește învățământul de masă, organizarea instruirii diferențiate presupune îmbinarea activității frontale, cu activitatea pe grupe sau în perechi.

Eficiența celor trei forme de organizare a învățării depinde de alternarea acestora, astfel încât componenta socială, de relaționare inter-umană, cât și cea intrapersonală să se dezvolte simultan, armonios. Activitatea frontală, specifică mai ales în activități de transmitere de noi cunoștințe, presupune executarea, în același timp, de către toți elevii a unor sarcini de învățare la care fiecare elev lucrează individual. Astfel, cooperarea este mai redusă în raport cu cea de-a doua formă de organizare, a instruirii pe grupe.

Un experiment interesant de individualizare a învățământului a fost realizat de pedagogul elvețian Robert Dottrens, care a propus învățarea cu ajutorul fișelor, stabilind patru categorii de fișe:

- fișe de dezvoltare pentru elevii foarte buni dintr-o clasă, care termină munca independentă înaintea celorlalți; aceste fișe cuprind întrebări și exerciții mai grele, mai multe, cu scopul de a valorifica la maxim potențele intelectuale ale elevilor foarte buni;
- fișe de recuperare destinate elevilor cu gândire mai lentă, mai puțin ageră; ele se alcătuiesc în legătură cu golurile în cunoștințe, după ce acestea au fost sesizate, în prealabil;
- fișe de exerciții menite să înlocuiască ori să completeze exercițiile din manual, adaptate la elevii unei clase;

- fișe de autoinstruire ce cuprind cunoștințe explicate, împreună cu teme de control destinate autoinstruirii elevilor.

Utilizarea fișelor este un procedeu care poate fi aplicat „pentru a integra activitatea individuală a elevilor în cea frontală sau colectivă”.²

Considerăm că această metodă a fișelor de învățare se adaptează foarte bine în lecțiile de consolidare a cunoștințelor. Am alcătuit fișele pe baza exercițiilor din manual și din culegeri de exerciții, după ce am stabilit ce cunoștințe dobândite în lecțiile anterioare sunt mai dificile și trebuie abordate cu insistență.

Constatând, pe baza verificărilor scrise și a temelor ce tipuri de greșeli sunt mai frecvente, am alcătuit fișe de recuperare individualizate pe care elevii le rezolvă în clasă sau acasă.

Model de fișă de recuperare pentru capitolul ORTOGRAFIE.

FIȘA 1A

Ortografele cel/ce-l, cea/ce-a, cei/ce-i, cele/ce le

Completează spațiile libere cu formele corecte:

- a căutat fata mică a împăratului la palat?
- I-a căutat pe doi fii mai mari sau pe mic?
- cu tine aici, îl întreabă ea, îndată văzu.

Fiul mic nu știa mai bine să facă. păsa fetei de el?

..... povestite ne-au impresionat și am recunoscut că erau din volumele de povești
..... aveam în bibliotecă.

FIȘA 2B – Rezolvare, explicație

- Ce-a căutat fata cea mică a împăratului la palat?

- I-a căutat pe cei doi fii mai mari sau pe cel mic?

- Ce-i cu tine aici, îl întreabă ea, îndată ce-l văzu.

Fiul cel mic nu știa ce-i mai bine să facă. Ce-i păsa fetei de el?

Cele povestite ne-au impresionat și am recunoscut că erau din volumele de povești ce
le aveam în bibliotecă.

Explicația pe verso:

- Pentru a te verifica înlocuiește pe -l cu pronumele îl și pe i cu pronumele îi sau cu verbul este. Dacă această înlocuire este posibilă înseamnă că sunt două cuvinte care se scriu cu cratimă: ce-l, ce-i.
- Pentru ortograma ce-a/cea, verifică dacă poți pune un verb la participiu după ea; ex.: ce-a spus.
- Pentru ortograma cele/ce le înlocuiește pronumele le cu pronumele (pe) ele. Dacă această înlocuire este posibilă înseamnă că sunt două cuvinte; ex.: ce le avem (pe ele).

În această manieră am alcătuit un fișier pentru probleme de ortografie care poate fi consultat de toți elevii pentru actualizarea cunoștințelor sau pentru corectarea scrierii.

Proiectarea și desfășurarea unor lecții pe baza acestei tehnici de învățare cu ajutorul fișelor contribuie la obținerea unor rezultate mai bune în pregătirea elevilor, la ridicarea nivelului general al performanțelor școlare, la egalizarea sau apropierea șanselor de reușită.

În cadrul unui învățământ preponderent colectiv, activitatea diferențiată și individualizată are rolul de a contribui la optimizarea celor trei verigi ale actului didactic, predare-învățare-evaluare și la evitarea sau reducerea eșecului școlar.

Bibliografie:

1. Oprea, Olga, *Tehnologia instruirii*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1979
2. Țărcovnicu, Victor, *Învățământ frontal, învățământ individual și învățământ pe grupe*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1981

Gabriela Aurica Bunica

Școala Gimnazială nr. 127 , București, Sector 5

Educația incluzivă

Educația incluzivă este un drept universal, care necesită măsuri politice pentru asigurarea unui învățământ de calitate pentru toți cetățenii.

Educația incluzivă semnifică, în egală măsură, ca toate resursele necesare (financiare, umane, educative, tehnice și tehnologice) să fie puse la dispoziția tuturor unităților de învățământ, pentru ca acestea să poată răspunde nevoilor tuturor elevilor și să le garanteze reușita școlară, oricare ar fi situația personală, economică, socială, culturală, geografică sau apartenența etnică. Este de dorit să se acorde o atenție specială discriminării de gen, ținând cont de discriminarea specifică la care sunt supuse fetele și femeile cu handicap.

Educația incluzivă trebuie să garanteze calitate, echitate și excelență, conform principiilor privind egalitatea de șanse, nediscriminarea și accesul universal. Toate aceste principii sunt complementare și inseparabile.

Educația incluzivă, care plasează individul în centrul atenției, este benefică tuturor elevilor, cu sau fără nevoi speciale referitoare la un handicap sau oricărei circumstanțe. Educația incluzivă va pregăti elevii să trăiască și să muncească într-o societate pluralistă.

Incluziunea în educație implică:

- Valorizarea tuturor elevilor și a întregului personal în mod egal;
- Creșterea participării elevilor la cultură, la programe de studii și la comunitatea locală și reducerea excluziunii în aceste componente;
- Restructurarea culturii, politicilor și practicilor școlii pentru ca ele să răspundă diversității elevilor din cartier;
- Reducerea dificultăților de învățare și asigurarea participării tuturor elevilor;
- Învățarea din eforturile făcute pentru depășirea dificultăților privind accesibilitatea și participarea elevilor, pentru a aduce schimbări ce vor fi benefice pentru toți elevii;

- Perceperea diferențelor dintre elevi ca resurse pentru susținerea învățării mai mult decât ca și probleme de surmontat. Recunoașterea dreptului elevilor la educație în propriul cartier;
- Îmbunătățirea bazei materiale a școlii atât pentru personalul didactic, cât și pentru elevi;
- Punerea accentului pe rolul școlii în construirea comunităților și în dezvoltarea valorilor, la fel de mult ca pe înmulțirea reușitelor
- Promovarea unor relații mutuale satisfăcătoare între școală și comunitate;
- Recunoașterea faptului că incluziunea în educație este un aspect al incluziunii în societate, în general.

Termenul „participare” presupune a învăța alături de alții și a colabora cu aceștia în actul învățării în care sunt parte. Este nevoie pentru asta de angajare activă în procesul învățării și de posibilitatea de a-și exprima opinia față de procesul de învățare. Mai exact, este vorba de recunoaștere, acceptare și valorizare.

Dezvoltarea incluziunii implică reducerea presiunilor excluziunii. O educație incluzivă are ca punct de plecare recunoașterea diferențelor existente între elevi. Dezvoltarea unei asemenea abordări a educației respectă și se construiește pornind de la aceste diferențe. Asta poate implica schimbări majore în ceea ce se petrece în clasă, în cancelarie, în curtea școlii și în relația cu părinții/tutorii.

Pentru incluziunea unui copil sau a unui adolescent, accentul trebuie pus pe persoană în ansamblul ei. Această perspectivă poate fi neglijată dacă incluziunea se concentrează doar pe un aspect al elevului, de exemplu ca un deficit sau ca nevoia de a învăța limba engleză. Presiunile în favoarea excluderii exercitate asupra unui elev, având limite, pot duce la antecedentele sale, se poate constata că programa școlară nu-i suscită interesul.

De munca de identificare și de reducere a dificultăților de învățare pot beneficia mulți copii pentru care învățarea nu a fost o preocupare inițială. Acesta nu este decât un exemplu al modalităților în care diferențele dintre elevi în ceea ce privește nivelul intereselor, cunoștințelor, abilităților, antecedentelor, limba maternă, realizări sau deficiențe pot reprezenta resurse pentru susținerea învățării.

Incluziune vizează ca școlile să devină locuri care susțin și stimulează personalul școlii și elevii. Ea presupune construirea de comunități care încurajează și celebrează relațiile

bune. Dar incluziunea înseamnă și crearea unor comunități mai largi. Școlile pot colabora cu alte organisme și cu alte colectivități care o înconjură pentru a multiplica ocaziile de învățare și a îmbunătăți condițiile sociale din localitate.

Noțiunea de dificultate în învățare și participare poate fi utilizată pentru dirijarea atenției spre ceea ce trebuie făcut pentru ameliorarea învățării oricărui elev. Elevii au un recul atunci când întâmpină dificultăți de învățare și implicare. Se pot întâlni dificultăți în toate aspectele școlii, precum și în comunitățile din jur, în politicile locale și naționale. Obstacole se întâlnesc și în interacțiunile care există între elevi, în conținutul învățării și modalitățile de predare. Aceste dificultăți pot împiedica accesul la școală/educație și să limiteze implicarea.

Pentru minimizarea dificultăților de învățare și implicare trebuie mobilizate resursele din interiorul școlii, dar și din comunitate. Există întotdeauna resurse disponibile pentru susținerea învățării și implicării, iar resursele nu se referă doar la bani.

Educația incluzivă, cu tendința sa de a se impune ca un nou tip de educație, flexibilă, adaptabilă la nevoile speciale, se detașează de normativitatea educației tradiționale.

Strategiile educației incluzive sunt strategii de micro-grup, activ-participative, de cooperare, colaborative, parteneriale, implicante, organizative și socializante. Ele sunt de preferat datorită atributelor lor, sunt adaptabile, putând fi ușor multiplicare sau diversificate pentru acoperirea situațiilor noi.

Prin folosirea strategiilor didactice cooperative, elevii vor învăța să asculte activ, să fie toleranți, să ia decizii și să-și asume roluri în cadrul grupului. Învățarea în grup asigură în cadrul grupului interacțiune și intercomunicare, o redistribuire corectă a recompenselor sociale (apreciere, considerare, respect), o distribuție eficientă a sarcinilor de lucru.

Învățarea prin cooperare influențează pozitiv formarea răspunderii individuale, dar creează între elevi o interdependență pozitivă – elevii realizează că au nevoie unii de alții pentru a realiza obiectivele și sarcinile grupului, că au resurse ce trebuie distribuite în comun și că recompensele vor fi comune.

Predarea în parteneriat este considerată o altă strategie de succes. Aceasta presupune prezența și colaborarea a două cadre didactice în cadrul lecției propriu-zise. Predarea în parteneriat presupune respectarea unor condiții și anume: să se realizeze după asistență reciprocă la ore, să fie riguros planificată, să desfășoare activități compatibile și complementare,

să prezinte o unitate a conceptelor prezentate, în modul de acțiune, activitatea să fie evaluată ulterior.

Cunoașterea strategiilor educației incluzive este indispensabilă oricărui cadru didactic care trebuie să-și asume responsabilitatea de a răspunde exigențelor și cerințelor educative ale diversilor elevi, care intră în clasă cu speranța reușitei școlare. Cadrul didactic trebuie să se plieze după fiecare caz, să-și flexibilizeze demersul didactic pentru a satisface nevoile fiecărui elev în parte și ale tuturor la un loc.

Redimensionarea învățământului pentru a stabili standarde educaționale și pentru a determina școlile pentru a deveni responsabile de rezultatele elevilor necesită un mare efort, colectiv și individual. Pentru asta fiecare cadru didactic trebuie să fie convins că fiecare copil în parte poate învăța și reuși, că diversitatea ne este utilă tuturor și că elevii dispuși diferitelor riscuri le pot depăși prin atenția și implicarea cadrelor didactice în special și a comunității, în general. Abia atunci incluziunea nu va mai fi privită ca o acțiune izolată, distinctivă, ci va deveni o acțiune naturală, simultană.

Concluzionând, se poate spune că educația incluzivă nu îi implică numai pe copiii cu CES; ea este de fapt o realitate și recunoașterea faptului că fiecare copil este unic. Școala incluzivă demonstrează că suntem unul, dar nu unul și același.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ungureanu, D., „Educație integrată și școala incluzivă”, Editura de Vest, Timișoara, 2000
2. Vrașmaș, T., „Învățământul integrat și/sau incluziv”, Editura Aramis, București, 2001
3. Vrașmaș, T., „Școala și educația pentru toți”, Editura Miniped, București, 2004
4. www.inclusive-education-in-action.org

Secretar șef Bușu Liliana

Școala Gimnazială „Anton Pann”, Rm. Vâlcea

Incluziunea socială și adaptabilitatea în mediul școlar

În școala modernă, rolul educației nu se limitează doar la transmiterea de cunoștințe academice, ci implică și **formarea de valori, atitudini și competențe sociale** care să pregătească elevii pentru viața într-o societate diversă și în continuă schimbare. Două concepte fundamentale în acest proces sunt **incluziunea socială și adaptabilitatea**.

Incluziunea socială în școli presupune ca toți elevii, indiferent de mediul de proveniență, dizabilități sau nivel academic, să fie integrați în activitățile de învățare și să beneficieze de sprijin personalizat. Adaptabilitatea se referă la capacitatea elevilor, profesorilor și instituției școlare de a răspunde schimbărilor și nevoilor diverse ale comunității educaționale.

Acest referat analizează importanța acestor două concepte și modul în care ele pot fi aplicate în școlile din România pentru a asigura o educație de calitate pentru toți.

Incluziunea socială este un principiu fundamental al educației moderne și este promovată de documente internaționale precum Convenția ONU privind drepturile copilului. În mediul școlar, ea înseamnă **crearea unui cadru în care fiecare elev să se simtă acceptat, valorizat și sprijinit**.

Principiile educației incluzive

- **Acces egal la educație:** Toți copiii, inclusiv cei cu cerințe educaționale speciale (CES) sau proveniți din medii dezavantajate, trebuie să fie primiți în școli de masă.
- **Adaptarea curriculumului:** Profesorii trebuie să ajusteze metodele de predare și materialele didactice pentru a răspunde nevoilor fiecărui elev.
- **Sprijin personalizat:** Se oferă programe de consiliere, tutorat și activități extracurriculare care să dezvolte abilitățile individuale.
- **Colaborarea cu familia și comunitatea:** Integrarea eficientă se realizează atunci când părinții, profesorii și specialiștii (consilieri școlari, logopezi) colaborează activ.
- **Bariere în incluziunea școlară**

În România, provocările majore pentru incluziunea socială în școli sunt:

- lipsa resurselor materiale și a personalului specializat;
- numărul mare de elevi pe clasă, ceea ce îngreunează predarea diferențiată;
- mentalitățile discriminatorii și stereotipurile care pot apărea între elevi sau chiar între cadrele didactice.

Adaptabilitatea în mediul școlar

Adaptabilitatea reprezintă capacitatea elevilor și profesorilor de a face față schimbărilor și diversității din mediul educațional. O școală adaptabilă este o școală flexibilă, capabilă să își modifice programele și strategiile pentru a răspunde nevoilor reale ale comunității sale.

Elevii trebuie să învețe să:

- își gestioneze emoțiile și stresul în fața schimbărilor (de exemplu, mutarea într-o altă școală sau integrarea într-o clasă nouă);
- colaboreze cu colegi diferiți ca nivel academic sau cultură;
- accepte și să valorizeze diversitatea.

Profesorii și școlile trebuie să fie pregătiți să:

- adopte metode interactive și variate (învățare prin joc, proiecte de grup, tehnologii digitale);
- colaboreze cu specialiști (consilieri școlari, psihologi, profesori de sprijin);
- creeze planuri individualizate pentru elevii cu nevoi speciale;
- răspundă rapid la schimbări sociale majore (ex.: educația online în timpul pandemiei COVID-19).

Cele două concepte se completează reciproc: pentru ca **incluziunea** să fie eficientă, școala trebuie să fie **adaptabilă**. De exemplu:

- integrarea unui elev cu dizabilitate auditivă necesită adaptarea lecțiilor prin materiale vizuale și limbaj mimico-gestual;
- primirea elevilor refugiați sau a celor din alte medii culturale presupune flexibilitate în predare și activități de sensibilizare a colegilor;
- reducerea abandonului școlar implică găsirea de soluții creative pentru elevii cu dificultăți financiare sau familiale.

Exemple de bune practici

În unele școli din România s-au implementat proiecte precum „Școala pentru toți” și „Școala prietenoasă”, care urmăresc să creeze un climat incluziv și să reducă abandonul școlar. Acestea includ:

- formarea profesorilor în metode de predare diferențiată;
- activități de mentorat între elevi;
- ateliere de dezvoltare socio-emoțională;
- implicarea părinților în activități educaționale și comunitare.

La nivel internațional, Finlanda este un exemplu de succes prin sistemul său flexibil, în care sprijinul personalizat și respectul pentru ritmul fiecărui elev sunt prioritare.

Provocări actuale:

- Lipsa profesorilor specializați și a materialelor adaptate.
- Mentalități conservatoare care rezistă schimbării.
- Resurse financiare insuficiente pentru programele incluzive.

Soluții propuse:

- Programe continue de formare pentru profesori privind incluziunea și adaptabilitatea.
- Crearea de parteneriate între școli, ONG-uri și comunități locale pentru sprijin material și logistic.
- Introducerea educației socio-emoționale în curriculum, pentru a dezvolta empatia și cooperarea între elevi.

Incluziunea socială și adaptabilitatea sunt esențiale pentru construirea unei **școli moderne și prietenoase**. O școală incluzivă nu doar transmite cunoștințe, ci formează cetățeni responsabili, empatici și capabili să conviețuiască într-o societate diversă. Pentru a atinge acest ideal, este necesară implicarea tuturor actorilor educaționali – profesori, elevi, părinți și comunitate – precum și deschiderea către schimbare și învățare continuă.

Bibliografie

1. UNICEF România – *Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale* (2022).
2. Ministerul Educației – Ghiduri pentru educația incluzivă (2020).
3. Convenția ONU privind drepturile copilului (1989).
4. Seligman, M. – *Psihologia pozitivă și educația incluzivă*, Editura Trei, 2018.
5. Proiectul „Școala pentru toți” – Raport de impact, 2021.

Bibliotecar Călin Maria

Școala Gimnazială „Anton Pann”, Rm. Vâlcea

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

Într-o societate aflată în continuă schimbare, educația are rolul de a pregăti indivizii nu doar din punct de vedere academic, ci și emoțional și social. Conceptul de **școală pozitivă** s-a dezvoltat în ultimele două decenii ca răspuns la nevoia de a construi un mediu școlar care să încurajeze potențialul fiecărui copil, indiferent de dificultățile cu care acesta se confruntă. În același timp, principiul **incluziunii sociale** impune ca fiecare copil, indiferent de dizabilitate, statut economic sau origine etnică, să aibă șanse egale la educație și la dezvoltare personală.

Acest referat își propune să analizeze modul în care principiile școlii pozitive pot susține incluziunea socială și să ofere exemple de bune practici ce pot fi implementate în unitățile de învățământ din România.

Conceptul de școală pozitivă

Școala pozitivă își are originile în psihologia pozitivă, teorie dezvoltată de Martin Seligman și Mihaly Csikszentmihalyi, care se concentrează pe studiul punctelor forte, al emoțiilor pozitive și al factorilor care contribuie la bunăstarea individului. În context educațional, aceasta presupune crearea unui climat bazat pe încurajare, recunoașterea progresului și cultivarea abilităților socio-emoționale ale elevilor.

Principalele caracteristici ale unei școli pozitive includ:

- valorizarea unicității fiecărui copil;
- stimularea motivației intrinseci și a curiozității;
- construirea unor relații bazate pe respect și sprijin reciproc între elevi și profesori;
- folosirea feedback-ului constructiv, axat pe progres, nu doar pe rezultate.

Această abordare schimbă perspectiva clasică centrată pe corectarea greșelilor, punând accent pe **dezvoltarea potențialului** și a competențelor pentru viață.

Incluziunea socială în educație

Incluziunea socială reprezintă procesul prin care toți copiii, indiferent de nevoile lor, sunt integrați în comunitatea școlară și beneficiază de aceleași oportunități de învățare. În România,

acest principiu este susținut de legislația educațională și de documente internaționale precum Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Obiectivele incluziunii sunt:

- prevenirea discriminării și a excluderii;
- adaptarea curriculumului și a metodelor de predare pentru diversitatea elevilor;
- implicarea comunității și a familiei în procesul educațional;
- promovarea egalității de șanse și a respectului pentru diversitate.

Cu toate acestea, sistemul educațional se confruntă încă cu **provocări**: lipsa resurselor materiale, numărul insuficient de profesori pregătiți pentru lucrul cu elevi cu cerințe educaționale speciale (CES), precum și mentalitățile tradiționale care pun accent pe uniformitate în detrimentul personalizării.

Legătura dintre școala pozitivă și incluziunea socială

Principiile școlii pozitive sunt esențiale pentru realizarea unei educații incluzive autentice. O școală pozitivă creează un climat de acceptare și susținere în care fiecare elev se simte valorizat. Aceasta contribuie la dezvoltarea unor comportamente prosoziale precum empatia, cooperarea și respectul pentru diversitate.

Beneficii ale aplicării abordării pozitive în incluziune:

- elevii cu dificultăți de învățare sunt motivați să participe activ la lecții, simțindu-se sprijiniți;
- relațiile dintre colegi se îmbunătățesc, reducând bullying-ul și marginalizarea;
- profesorii pot identifica mai ușor punctele forte ale elevilor și pot construi pe baza acestora;
- crește satisfacția și implicarea în procesul de învățare pentru întreaga clasă.

Exemple de activități specifice școlii pozitive aplicabile în context incluziv:

- „Jurnalul recunoștinței”, în care elevii notează zilnic lucruri pozitive din viața lor;
- jocuri și exerciții de cooperare care încurajează spiritul de echipă;
- sesiuni de consiliere de grup axate pe dezvoltarea abilităților emoționale;
- tutoratul între elevi, unde cei cu rezultate bune îi sprijină pe colegii care întâmpină dificultăți.

Exemple de bune practici

În unele școli din România au fost implementate proiecte de tip „Școala prietenoasă” sau „Școala pentru toți”, care urmăresc să creeze un mediu prietenos și deschis pentru copiii proveniți din medii defavorizate. Aceste programe includ formarea cadrelor didactice în domeniul educației incluzive, adaptarea materialelor didactice și implicarea părinților în activități comune.

La nivel internațional, abordările de tip „Whole School Approach” integrează principiile psihologiei pozitive în toate aspectele vieții școlare: curriculum, relații interpersonale, activități extracurriculare și colaborare cu comunitatea.

Implementarea unei școli pozitive și incluzive întâmpină obstacole precum lipsa formării adecvate a cadrelor didactice, resursele financiare limitate și rezistența la schimbare. Pentru depășirea acestora, se recomandă:

- programe de formare continuă pentru profesori în domeniul psihologiei pozitive și al incluziunii;
- sprijinirea școlilor prin proiecte europene și ONG-uri;
- implicarea activă a părinților și a comunității;
- crearea unei culturi organizaționale axate pe sprijin și colaborare.

Școala pozitivă reprezintă un model educațional care pune accent pe dezvoltarea potențialului uman și pe crearea unui climat optim pentru învățare. În contextul incluziunii sociale, această abordare oferă soluții eficiente pentru integrarea tuturor copiilor, indiferent de particularitățile lor. O astfel de școală nu formează doar elevi bine pregătiți academic, ci și viitori adulți echilibrați, empatici și capabili să contribuie la o societate mai justă și mai solidară.

Bibliografie

1. Seligman, M. E. P. – *Psihologia pozitivă și viața împlinită*. București, 2018.
2. Csikszentmihalyi, M. – *Flow: Psihologia fericirii*. Editura Trei, 2017.
3. Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.
4. Raport UNICEF România privind incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale (2022).
5. Documente ale Ministerului Educației privind educația incluzivă.

Prof. Martinescu Crina

Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Constanța

Creația lirică – un catalizator al introspecției și al empatiei

Articolul propune o investigație a modului în care literatura, cu precădere poezia, poate deveni un catalizator al dezvoltării inteligenței emoționale în rândul elevilor din ciclul gimnazial. Explorând o selecție de texte lirice din literatura română, lucrarea argumentează că ora de limba și literatura română transcende sfera cognitivului, facilitând un proces formativ de excepție în plan afectiv și relațional. Demersul literar devine, astfel, un vehicul pentru empatie, reflecție morală și cultivarea unei culturi educaționale incluzive.

Într-o societate din ce în ce mai fragmentată, marcată de individualism, presiuni sociale și accelerarea ritmurilor existențiale, capacitatea de autoreglare emoțională, empatie și discernământ afectiv se relevă ca fiind indispensabile. Inteligența emoțională (IE), în accepțiunea lui Daniel Goleman, transcende simpla gestionare a afectelor – ea presupune un ansamblu de competențe intrapersonale și interpersonale care permit individului să navigheze cu responsabilitate prin universul relațional și să își asume propria dezvoltare afectivă.

În spațiul școlar, literatura – și mai ales lirica – se configurează drept un mediu privilegiat pentru explorarea dimensiunii emoționale. Poezia, prin densitatea expresivă, simbolism și profunzimea sa confesivă, devine o „hartă” afectivă prin care elevii pot învăța să-și identifice și să-și asume propriile emoții, să empatizeze cu alteritatea și să înțeleagă complexitatea lumii interioare.

Textele lirice au o forță revelatoare incontestabilă. Spre deosebire de discursul informativ, poezia nu transmite doar cunoaștere, ci trezește conștiința sensibilă a elevului, activând mecanismele subtile ale empatiei estetice și ale identificării afective. În acest sens, lectura lirică devine o practică de alfabetizare emoțională, un exercițiu de igienă sufletească, dar și o punte de comunicare autentică între sine și celălalt.

În contextul curricular actual, câteva poezii de referință oferă ocazii fertile pentru activarea inteligenței emoționale la gimnaziu.

„O, rămâi...” de Mihai Eminescu se constituie într-o lirică meditație asupra relației profunde dintre om și natură, surprinsă în registrul unei armonii originare, pe cale de a se destrăma. Vocea lirică, identificată cu natura însăși, imploră ființa umană să nu rupă legătura sacră cu lumea naturală, sugerând că în această comuniune se regăsește echilibrul sufletesc și sensul existenței. Elevii pot reflecta, pornind de la acest text, asupra ideii de apartenență cosmică, asupra nevoii de reconectare spirituală cu natura și asupra modului în care poezia poate deveni un spațiu de regăsire afectivă.

Lucian Blaga, în „Izvorul nopții”, configurează o poetică a misterului și a reverenței în fața frumuseții umane. Eul liric contemplant nu doar forma, ci esența – acea intimitate inaccesibilă a ființei celuilalt. Această poezie devine prilej pentru discuții despre delicatețe, despre respectul pentru spațiul interior al celuilalt și despre admirația lipsită de posesivitate, valori esențiale într-o cultură educațională bazată pe incluziune.

„Lecția de citire” de Nichita Stănescu se prezintă ca o metaforă filigranată a învățării nu din cărți, ci din umanitate. Poetul propune o formă alternativă de citire – aceea a simțirii celuilalt, a deslușirii fragilității și complexității ființei prin empatie. În context didactic, această poezie poate genera un demers metacognitiv asupra actului de a citi cu ochii inimii, nu doar cu mintea.

„Lacul” de Mihai Eminescu redă reveria eului liric în fața dorinței de împlinire afectivă. Trăirea visului de iubire, acompaniată de frustrarea neîmplinirii, poate fi explorată pedagogic ca formă de sublimare a dorinței și ca refugiu emoțional. Elevii pot fi invitați să reflecteze asupra modului în care visarea poate constitui o sursă de alinare sau, dimpotrivă, de izolare.

Prin aceste poezii, elevii accesează un patrimoniu emoțional universal, învățând că trăirile umane sunt nu doar firești, ci și valoroase în procesul de construcție a unei personalități echilibrate și al unei comunități solidare.

Pentru ca poezia să devină un real instrument de dezvoltare afectivă, este esențial ca demersul didactic să transcende abordările formaliste și să angajeze elevii în activități de reflecție și exprimare personală. Astfel, jurnalul de trăiri lirice reprezintă o strategie introspectivă prin care elevii aleg un vers care i-a emoționat și explică rezonarea afectivă cu acesta. Desenarea sentimentului dominant din poezie sau realizarea de colaje poetice cu imagini evocatoare pot stimula gândirea asociativă și exprimarea simbolică a emoțiilor. Scrierea către eul liric constituie o tehnică de dialog empatic, care încurajează elevii să interacționeze cu vocea

poetică, să o înțeleagă, să o mângâie sau să o contrazică. Atelierul de poezie, în care elevii compun versuri inspirate de temele și valorile analizate le oferă prilejul de a deveni ei înșiși creatori de conținut afectiv. Poezia constituie o limbă comună a afectivității, o formă de comunicare care transcende diferențele de statut social, abilități cognitive sau etnie. În mod particular, elevii cu dificultăți de învățare, cu vulnerabilități emoționale sau proveniți din medii defavorizate pot regăsi în poezie un spațiu simbolic în care vocea lor devine validată.

Accesibilitatea metaforică a liricii permite fiecărui elev să își găsească un punct de ancorare afectivă, un vers în care să se regăsească sau prin care să se exprime. Astfel, poezia reduce distanțele sociale și creează premisele unui climat educațional afectiv, tolerant și deschis. Clasa se transformă într-o comunitate de simțire și reflecție, în care empatia devine limbajul cel mai prețios.

Așadar, poezia, în predarea limbii române la gimnaziu, nu trebuie percepută ca o simplă componentă a unui curriculum literar, ci ca un vector formativ de anvergură. Lectura lirică, integrată într-un demers pedagogic empatic și creativ, stimulează dezvoltarea inteligenței emoționale, favorizează dialogul interior și cultivă o cultură a respectului și a înțelegerii reciproce. Într-o epocă în care educația tinde spre standardizare și cuantificare, este esențial să ne reamintim că școala are și o misiune spirituală: aceea de a educa sensibilitatea, de a forma oameni capabili să simtă profund și să relaționeze armonios. Poezia ne oferă, în acest sens, nu doar un model estetic, ci și un model de umanitate.

Bibliografie

- Goleman, D. (2018), *Inteligența emoțională*, București, editura Curtea Veche Publishing

P.I.P. Petcu Alexandra
Școala Gimnazială „Manolache Costache Epureanu”

Rolul artei și al naturii în dezvoltarea armonioasă a elevilor și a incluziunii sociale

Rapiditatea cu care lumea se transformă din punct de vedere tehnologic ne îndepărtează pe neștiute de ritmul nostru interior, răpindu-ne atenția către exterior prin multitudinea de stimuli care ajung să ne ocupe spațiul mental. Oazele înverzite ale copilăriei în care câteva crengi, scoici sau fire de iarbă puteau deveni centrul universului nostru imaginar pentru o felie generoasă de timp par departe din locul din care privim acum.

Observăm totodată impactul suprastimulării asupra copiilor, absorbiți tot mai mult în lumea comenziilor rapide și a gratificărilor audiovizuale aflate la o atingere distanță, pe ecran. Pare că avem nevoie mai mult ca oricând de natură ca să ne (re)descoperim natura interioară și îmbinarea artelor cu ea.

Timpul petrecut în natură ne invită pe noi, ca adulți, să redevenim prezenți în viețile noastre, să ne recuperăm spațiul mental și să ne limpezim perspectiva. Pentru copii, natura e o stare firească, fapt pe care am putut să îl observ îndeaproape colaborând cu grădinița Bergman Nature Kindergarten, un loc în care copiii au în programul săptămânal două zile „de pădure”. I-am observat construind lumi din frunze, bețe și noroi, bucurându-se de săritul în bălți și perseverând în încercarea de a se cățăra într-un copac, în ciuda unei căzături. Curiozitatea dospește, iar întrebările legate de elementele naturale devin din ce în ce mai specifice, semn că acolo crește o relație.

Beneficiile timpului de joacă în natură se extind pe toate planurile de dezvoltare:

Din punct de vedere cognitiv putem afirma că natura este un imens laborator de cercetare. Copiii sunt oameni de știință înnașcuți și adoră să exploreze priveliști, sunete, mirosuri și texturi. Mediul natural le oferă posibilități imense de descoperire, de a-și fructifica potențialul creativ și abilitatea de a rezolva probleme. Mințile lor devin curioase, fiind provocați să se întrebe, să emită ipoteze și să observe schimbările naturale. Fie că estimează distanța dintre

două pietre sau se întreabă ce fac insectele iarna, copiii sunt stimulați să gândească tot timpul. Aceste experiențe oferă o oportunitate de învățare autentică. Pe măsură ce ei își asumă riscuri și trec prin ciclul încercare-eroare, își dezvoltă reziliența și încrederea în forțele proprii. În natură, copiii se pot juca cu noroi, pot observa râmele, pot privi norii sau sări în bălți, pot asculta păsările sau mirosi iarba proaspăt tăiată, pot construi folosind bețe sau aduna semințe.

În ceea ce privește planul emoțional, a fi în natură generează o stare de bine. Copiii se simt liberi să exploreze, să se miște și să fie gălăgioși – moduri plăcute de a se exprima care adesea sunt limitate în interior. Ei pot alerga, sări, se pot cățăra, rostogoli sau țipa, ceea ce reduce tensiunea și agitația, invitând calmul și odihna. Studiile arată că expunerea la medii naturale reduce simptomele de ADHD și anxietate. Mulți copii energici își temperează ritmul pentru a săpa o groapă în nisip, a privi cum se cațără o buburuză sau își concentrează atenția asupra jocului cu un băț într-o baltă.

Din punctul de vedere al socializării, mediul natural aduce oportunități de interacțiune cu noi parteneri de joacă. Ei pot ajunge să împartă, să rezolve împreună situații problematice și să colaboreze pentru a crea jocuri deoarece nu există reguli prestabilite. Copiii de școală pot, de exemplu, să se îndepărteze de adulți pentru a-și stabili propriile reguli și a-și rezolva dificultățile fără a se simți inhibați. Adesea mediul natural are un efect liniștitor asupra copiilor energici, care ajung să își încetinească ritmul și să devină blânzi, empatici față de partenerii de joacă.

Pe lângă aceste beneficii se adaugă, desigur, cele din sfera dezvoltării fizice: oportunitățile de mișcare contribuie la o creștere sănătoasă. Totodată, aerul proaspăt și expunerea la soare contribuie la dezvoltarea unui sistem imunitar puternic. Ceea ce este benefic pentru copii este benefic și pentru adulți, motiv pentru care este recomandat ca părinții să se alăture jocurilor dinamice, ajutându-l pe copil să mențină echilibrul limitelor de siguranță astfel încât să permită asumarea unor riscuri. Societatea Canadiană pentru Fiziologia Mișcării recomandă 3 ore de mișcare distribuite de-a lungul zilei pentru copiii de 3-4 ani și 1 oră pe zi de mișcare pentru copii cu vârsta cuprinsă între 5 și 17 ani. Pentru aceștia din urmă se recomandă 3 zile pe săptămână de activități care necesită un nivel crescut de energie (alergat,

fotbal, tenis) și 3 zile de activități pentru dezvoltarea sistemului osos și a musculaturii (înot, dans, drumeții).

Cum să aducem natura mai aproape de noi și de copii?

* Transformați jocul în natură într-o rutină de familie. Începeți când copiii sunt mici astfel încât, pe măsură ce cresc, să perceapă timpul petrecut afară ca o parte importantă a vieții. Transmiteți-le copiilor că activitatea fizică înseamnă distracție, mai degrabă decât o sarcină ce trebuie îndeplinită.

* Creați obiceiuri de familie în care toată lumea se alătură: plimbarea de seară, drumeții în familie, excursii anuale.

* Încurajați-i pe copii să iasă afară după școală în loc să se „relaxeze” în fața ecranelor. Acestea tind să suprastimuleze creierul în loc să îl detensioneze. Amânați temele pentru momentul în care copilul se întoarce de afară.

* Orientați-vă spre activități dinamice de familie în locul celor statice. De exemplu, în locul vizionării unui film în familie, alegeți board games sau seri de gătit împreună.

* Oferiți-le copiilor cadou materiale cu care se pot juca în aer liber și încurajați-i pe cunoscuți să facă același lucru.

* Pregătiți o cutie cu materiale pe care le puteți folosi pentru jocul în natură: mingi, palete de badminton, coardă, cretă.

* Asigurați-vă că îmbracă haine confortabile și adecvate vremii. Copiii ar trebui să fie încurajați să se joace afară pe toate tipurile de vreme, cu excepția celor extreme.

* Când vă aflați în natură jucați-vă cu ei pentru a vă consolida relația.

* Alegeți activități distractive și provocative pe care copilul le poate aborda pentru a-și dezvolta încrederea, crescând gradual dificultatea astfel încât să rămână implicat.

* Evitați să transformați activitatea fizică într-un prilej de competiție. Copiii au nevoie de acceptare.

* Planificați întâlniri de joacă cu alți copii pentru a crea oportunități de socializare.

* Oferiți-i copilului oportunități de explorare pentru ca el să își dezvolte autonomia. Un adult care îl supraveghează îndeaproape îl poate face să devină mai puțin activ. Mergeți alături de el în natură (pădure, grădini, zone sălbatice). Lăsați-l pe copil să decidă ce vrea să exploreze. Astfel, va rămâne mai mult timp implicat în activitate.

* Alegeți activități în acord cu nivelul de energie al copilului. Unii dintre ei vor prefera o activitate mai calmă, precum plimbarea, în timp ce alții vor prefera activități mai dinamice (alergat, cățărat).

* Exprimați recunoștință în loc de apreciere (care implică judecată). În loc să îl validați pe copil că a ieșit afară, mulțumiți-i și transmiteți-i că v-a plăcut să petreceți timpul astfel.

Cu cât petrec mai mult timp în natură, cu atât copiii o vor iubi mai mult și o vor proteja adulți fiind, reîntorcându-se atunci când au nevoie de revitalizare. Cultivând conexiunea cu natura îi ajutam să devină adulți echilibrați, conștienți de sine și capabili să prețuiască darurile pe care ea le are de oferit.

Atelierele creative joacă un rol crucial în dezvoltarea armonioasă a copiilor, oferindu-le oportunități de a explora, de a-și exprima emoțiile și de a-și dezvolta abilități esențiale pentru viața de zi cu zi. Aceste activități nu numai că stimulează imaginația și creativitatea, dar contribuie și la dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a copiilor.

Stimularea creativității și imaginației

Participarea la atelierele creative încurajează copiii să gândească original și să exploreze idei noi. Prin desen, pictură, modelaj sau alte forme de artă, copiii învață să își exprime gândurile și emoțiile într-un mod unic. Acest proces de creație le dezvoltă imaginația și le oferă un sentiment de realizare și mândrie în munca lor.

Dezvoltarea abilităților cognitive

Atelierele creative contribuie semnificativ la dezvoltarea abilităților cognitive ale copiilor. Activitățile artistice implică adesea rezolvarea de probleme, planificarea și luarea deciziilor. De exemplu, atunci când un copil pictează, el trebuie să decidă ce culori să folosească și cum să le combine pentru a obține rezultatul dorit. Aceste procese stimulează gândirea critică și dezvoltarea abilităților de planificare și organizare.

Îmbunătățirea abilităților motorii

Multe activități creative necesită coordonare motorie fină, cum ar fi folosirea pensulelor, tăierea hârtiei sau modelarea argilei. Aceste activități îmbunătățesc dexteritatea și coordonarea mână-ochi, esențiale pentru sarcinile zilnice precum scrierea sau îmbrăcarea.

Dezvoltarea emoțională și socială

Atelierele creative oferă copiilor o modalitate de a-și exprima și de a-și gestiona emoțiile. Crearea de artă poate fi o formă de terapie, ajutându-i să-și exprime sentimentele într-un mod sănătos. În plus, lucrul în grupuri în cadrul acestor ateliere încurajează colaborarea și comunicarea între copii. Învățarea să lucreze împreună, să împartă resurse și să respecte ideile altora sunt abilități sociale esențiale pe care copiii le dobândesc prin aceste activități.

Creșterea încrederii în sine

Succesul în proiectele artistice poate crește încrederea în sine a copiilor. Atunci când sunt încurajați și apreciați pentru eforturile lor, copiii se simt valorizați și capabili. Această încredere în sine îi motivează să continue să exploreze și să învețe lucruri noi.

În concluzie, atelierele creative sunt esențiale pentru o dezvoltare armonioasă a copiilor, oferindu-le un mediu în care să își dezvolte creativitatea, abilitățile cognitive și motorii, precum și competențele emoționale și sociale. Aceste experiențe îi ajută pe copii să devină adulți echilibrați, încrezători și capabili să facă față provocărilor viitoare.

Bibliografie:

<https://www.ementalhealth.ca/Toronto/Nature-and-Why-Its-Essential-For-Kids-Brains-Information-for-Parents-and-Caregivers/index.php?m=article&ID=52861>

<https://www.brighthorizons.com/resources/Article/children-and-nature>

Prof. dr. Prundeanu Mioara

Colegiul Tehnic „Mircea cel Bătrân”, București

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale: abordări didactice în predarea chimiei la liceu

Conceptul de școală pozitivă și incluziune socială

Școala pozitivă se bazează pe ideea că mediul educațional trebuie să sprijine dezvoltarea competențelor academice și socio-emoționale. Incluziunea socială, în acest context, înseamnă asigurarea accesului echitabil la învățare pentru toți elevii, indiferent de abilități, statut socio-economic sau apartenență culturală.

În predarea chimiei, aceste principii pot fi aplicate prin:

- adaptarea strategiilor didactice pentru diferite stiluri de învățare;
- oferirea de experiențe experimentale accesibile tuturor elevilor;
- încurajarea colaborării în grupuri eterogene.

Strategii didactice specifice chimiei pentru o școală pozitivă

- Învățarea prin descoperire – Experimente simple, realizate cu materiale accesibile, pot spori încrederea elevilor din medii defavorizate și le pot oferi șanse egale de participare.
- Proiecte interdisciplinare – Proiecte despre impactul poluării chimice asupra sănătății comunității locale pot stimula conștiința socială și colaborarea între elevi.
- Feedback constructiv – Evaluarea ar trebui să pună accent pe progres și nu doar pe performanță absolută, încurajând dezvoltarea personală.

Rolul profesorului de chimie

Profesorul devine facilitator al învățării, creând un climat pozitiv în laborator și în clasă. Elevii se simt acceptați și valorizați, ceea ce sporește motivația pentru studiu și dezvoltă competențele socio-emoționale. Astfel, procesul educațional depășește transmiterea de informații, devenind un instrument al incluziunii sociale.

4. Exemple practice

- Laborator incluziv: Utilizarea fișelor adaptate diferitelor niveluri de competență.
- Cluburi de chimie: Activități extracurriculare care reunesc elevi cu interese diverse.
- Mentorat între elevi: Cei avansați îi sprijină pe colegii lor, dezvoltându-și atât competențele științifice, cât și empatia.

Exemplul 1:

Reacția dintre acizi și baze - Lecție adaptată pentru incluziune socială

- Obiective: înțelegerea reacției de neutralizare; dezvoltarea colaborării între elevi.
- Metode: experiment demonstrativ cu materiale accesibile (oțet și bicarbonat de sodiu), urmat de lucru în grupuri mixte (elevi cu niveluri diferite de pregătire).
- Adaptări: fișe cu imagini pentru elevii cu dificultăți de înțelegere; roluri distribuite echitabil în cadrul echipelor.
- Evaluare: feedback pozitiv pe baza progresului individual.

Exemplul 2:

Chimia mediului – Proiect interdisciplinar

- Temă: analiza calității apei din comunitate.
- Activități: prelevare de probe (dacă este posibil), utilizarea unor kituri simple pentru testare; prezentarea rezultatelor prin postere și dezbateri.
- Incluziune: grupuri eterogene, unde fiecare elev are un rol adaptat competențelor sale (colectare date, analiză, prezentare vizuală etc.).

Exemplul 3:

Tabelul periodic – Joc de rol

- Activitate: fiecare elev reprezintă un element chimic și trebuie să interacționeze cu alți „atomi” pentru a forma compuși simpli.
- Scop: consolidarea cunoștințelor prin activitate ludică, reducerea anxietății de participare.
- Incluziune: sarcini diferențiate în funcție de nivelul de pregătire (elemente cu informații mai simple pentru elevii care au nevoie de sprijin suplimentar)

Concluzii

Integrarea principiilor școlii pozitive în predarea chimiei la liceu contribuie la incluziunea socială, dezvoltând nu doar competențele științifice ale elevilor, ci și valori precum solidaritatea, respectul și responsabilitatea față de ceilalți.

Bibliografie

1. Seligman, M. (2018). The Hope Circuit: A Psychologist's Journey from Helplessness to Optimism. PublicAffairs.
2. Booth, T., & Ainscow, M. (2011). Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools. Centre for Studies on Inclusive Education.
3. Cerghit, I. (2008). Metode de învățământ. Editura Didactică și Pedagogică.
4. Stan, E. (2014). Educația incluzivă și pedagogia diversității. Editura Polirom.
5. Ciobanu, O. (2019). Strategii didactice în predarea științelor. Editura Universității din București.

Prof. Roșescu Marinela Roxana

Colegiul Național "Alexandru Odobescu" Pitești

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

Educația incluzivă a devenit un pilon esențial al politicilor educaționale internaționale și naționale, fiind recunoscută în documente precum *Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități* și în Legea educației naționale nr. 1/2011. Conceptul de „școală pozitivă” adaugă acestei viziuni dimensiunea bunăstării emoționale și a dezvoltării socio-emoționale, oferind un cadru educațional în care fiecare elev este valorizat (Goleman, 1995).

Școala pozitivă este caracterizată de promovarea unei culturi a respectului, colaborării și sprijinului reciproc, fiind centrată pe prevenție și dezvoltare personală, nu pe sancțiuni (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000). **Incluziunea socială** presupune asigurarea accesului egal la educație și participare activă în comunitate pentru toți elevii, indiferent de particularitățile lor (UNESCO, 2009). Incluziunea nu se referă doar la elevii cu cerințe educaționale speciale (CES), ci și la cei din medii defavorizate, minorități etnice, refugiați sau elevi cu dificultăți socio-emoționale. Astfel, școala pozitivă asigură un mediu sigur, motivant și non-discriminatoriu, ceea ce facilitează integrarea tuturor elevilor.

Școala pozitivă constituie un mediu favorabil pentru incluziune, deoarece reduce discriminarea și bullying-ul, dezvoltă empatia și abilitățile sociale, sprijină performanța școlară printr-o atmosferă de încredere (MEN, 2023). Școala incluzivă devine astfel o școală pentru fiecare.

Componentele unei școli pozitive sunt: climatul emoțional pozitiv, constând în relații bazate pe respect, empatie, comunicare deschisă, adaptarea metodelor de predare în funcție de nevoile fiecărui elev, implicarea elevilor în luarea deciziilor școlare, **parteneriatul cu familia și comunitatea** (activități comune, evenimente culturale, programe de voluntariat).

Rolul profesorului este fundamental: acesta devine facilitator al învățării, mediator al conflictelor și promotor al respectului diversității. Prin folosirea strategiilor didactice bazate pe învățarea prin cooperare, cadrul didactic poate favoriza procesul de interacțiune socială, diferențele dintre copii fiind percepute ca modalități de dezvoltare personală și interpersonală.

Strategiile de implementare presupun: formarea continuă a cadrelor didactice în educație incluzivă, adaptarea curriculumului în conformitate cu Ordinul MEN nr. 3124/2017, activități extracurriculare ce valorifică diversitatea culturală, parteneriate comunitare cu ONG-uri și instituții publice, integrarea consilierii psihologice ca parte a programului școlar.

Incluziunea în școală se poate realiza prin: activități de învățare prin colaborare (de exemplu proiectele de grup), activități de învățare personalizată (de exemplu, jocurile de rol), activități de dezvoltarea emoțională și socială (de exemplu, sesiuni de consiliere, activități de reflecție), adaptarea programei școlare și a resurselor didactice la nevoile și capacitățile elevilor, activități extrașcolare care să atragă și să motiveze elevii etc. În esența lor, strategiile educației integrate sunt "strategii de grup, activ-participative, cooperative, colaborative, parteneriale, implicative, organizative și socializante".

Cercetările demonstrează că școlile care implementează abordări pozitive și incluzive înregistrează următoarele beneficii: creșterea motivației elevilor, reducerea abandonului școlar, absenteismului și analfabetismului funcțional, consolidarea coeziunii sociale, reducerea tensiunilor interetnice, formarea unor adulți responsabili, toleranți și implicați civic (Waters, 2011). Succesul incluziunii școlare eficiente depinde de starea de bine pe care elevii o resimt în cadrul școlii, de atitudinile pozitive față de incluziune ale cadrelor didactice și ale celorlalți elevi. Modelul de școală pozitivă, aplicat într-un context incluziv, este o provocare și o necesitate pentru un sistem educațional echitabil și performant. În România, succesul acestei viziuni depinde de colaborarea dintre școală, familie, comunitate și autoritățile educaționale.

Ca exemple de bune practici pot fi considerate următoarele: Programul „Școala prietenoasă” (implementat în câteva școli românești) cu accent pe feedback pozitiv, implicarea părinților și crearea unui mediu fără bullying, **proiectele Erasmus+** axate pe incluziune socială – schimburi de experiență între profesori și elevi din medii diferite și **atelieri interculturale** – elevi români și refugiați colaborează la proiecte artistice și sportive.

Bibliografie

- Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence*. New York: Bantam Books.
- Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.
- Ministerul Educației Naționale. (2023). *Raport privind starea învățământului preuniversitar*. București.
- Ordinul MEN nr. 3124/2017 privind integrarea elevilor cu CES.
- Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5–14. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.5>
- UNESCO. (2009). *Policy Guidelines on Inclusion in Education*. Paris: UNESCO.
- Waters, L. (2011). A review of school-based positive psychology interventions. *The Australian Educational and Developmental Psychologist*, 28(2), 75–90. <https://doi.org/10.1375/aedp.28.2.75>

Prof. Săraru Maria Nicoleta
Școala Gimnazială Căpitan Mărășanu Stroești

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

În contextul actual, școala pozitivă reprezintă un model educațional care pune accent pe incluziunea socială, pe dezvoltarea armonioasă a elevilor și pe crearea unui mediu școlar în care toți copiii, indiferent de particularitățile lor, să se simtă acceptați, sprijiniți și motivați să învețe.

Într-o societate axată pe performanță, copiii resimt adesea presiunea constantă venită din partea școlii, a părinților și a mediului social, care transformă notele, concursurile și activitățile extracurriculare din oportunități de dezvoltare în surse de anxietate și comparație permanentă.

Din păcate cuvintele nu pot descrie cu adevărat emoțiile, câteodată îndoielile, dar mai ales curajul necesar de a participa la o activitate sau competiție și de aceea este necesar să ne uităm și să-i apreciem în egală măsură și pe cei care nu au urcat pe vreun podium dar au arătat curaj și tărie de caracter. Creșterea încrederii în sine este cu adevărat cel mai mare premiu câștigat iar perseverența lor este admirată toată lumea.

Într-o societate tot mai orientată spre performanță și competitivitate, elevii ajung frecvent să resimtă o presiune puternică, venită nu doar din partea școlii, ci și din partea părinților și a așteptărilor sociale. Notele, premiile, locurile pe podium devin repere ale valorii personale, iar copiii încep, din păcate, să se evalueze exclusiv prin prisma rezultatelor obținute. Acest context poate genera anxietate, neîncredere și chiar evitarea unor experiențe noi de teama eșecului.

Activitățile educative nonformale și extracurriculare oferă însă un spațiu eliberator, unde accentul nu este pus pe „a câștiga”, ci pe a explora, a descoperi și a participa. În astfel de contexte – excursii, ateliere de creație, vizite tematice, cluburi de lectură, acțiuni de voluntariat – copiii se descoperă pe sine într-un ritm propriu, fără presiunea comparației constante. Ei învață că valoarea lor nu se măsoară doar în trofee, ci și în curiozitate, colaborare, empatie sau curajul de a fi diferiți.

Prin aceste activități care pun accent pe experiență și trăire, nu pe clasament, elevii ajung să se bucure autentic de lumea din jur. Își dezvoltă pasiunile, își exprimă ideile liber și încep să

înțeleagă că fiecare are propriul drum – iar școala este acolo nu doar pentru a-i corecta, ci și pentru a-i însoți și încuraja.

În acest context, este foarte important rolul de coordonator de proiecte și programe educative școlare și extrașcolare. Parteneriatele, activitățile tematice îi ajută pe elevi să-și găsească hobby-uri, pasiuni dar și să se cunoască mai bine, să-și dea seama de înclinații, abilități, oferindu-le și încredere în sine în același timp.

Colaborarea cu instituții locale precum grădinițele, spitalele, bibliotecile și Cluburile Copiilor din zonă, dar și cu agenți economici locali, reprezintă o rețetă de succes pentru școli, deoarece implică astfel întreaga comunitate în viața școlii. Aceste parteneriate nu doar că diversifică experiențele de învățare ale elevilor, dar contribuie și la dezvoltarea lor socială, emoțională și civică. Prin interacțiunea cu profesioniști din diferite domenii, elevii dobândesc o înțelegere mai largă asupra lumii reale, încep să își contureze interesele și aspirațiile, și se simt parte integrantă din comunitatea în care trăiesc. În același timp, comunitatea descoperă în școală un partener activ și viu, deschis colaborării și inițiativelor comune. Din păcate, în societatea noastră există încă multă reticență față de acest tip de deschidere educațională. Vizitele într-un spital, de exemplu – deși atent organizate și gândite cu scop educativ – sunt uneori privite cu suspiciune, ca fiind „prea mult” sau „nepotrivite” pentru copii. În realitate, astfel de experiențe oferă elevilor o viziune clară asupra viitoarei lor cariere, le arată în mod concret cum funcționează serviciile esențiale ale unei comunități și, mai ales, îi învață empatie, responsabilitate și respect față de munca celorlalți.

Într-o societate funcțională, colaborarea dintre școală și comunitate ar trebui să fie firească și constantă. Doar prin contactul direct cu viața reală – dincolo de pereții clasei – elevii pot înțelege cu adevărat ce înseamnă să fii parte dintr-un întreg, să îți asumi un rol și să contribui la binele comun. În plus, aceste parteneriate stimulează și familiile să devină mai implicate, generând în timp o cultură a încrederii și a participării – esențială pentru orice demers educativ sustenabil.

Școlile ar trebui să încurajeze activ interacțiunea dintre elevi și agenții economici, dar și cu instituțiile statului, deoarece acest tip de expunere are un impact profund asupra formării lor personale și profesionale. Parte esențială a unei educații moderne și echilibrate, componenta

practică a învățării nu trebuie tratată ca o anexă, ci ca o dimensiune integrată a procesului educativ. Atunci când elevii intră în contact cu realitatea unui birou, a unui atelier, a unei farmacii sau a unui spital, când observă mecanismele concrete prin care funcționează o instituție sau o afacere, învățarea devine vie, semnificativă și ancorată în realitate.

Aceste interacțiuni îi ajută să înțeleagă cum se aplică cunoștințele acumulate în școală în contexte reale, le stimulează curiozitatea și îi determină să își contureze mai clar direcțiile vocaționale. Mai mult, contribuie la dezvoltarea spiritului civic, a responsabilității și a respectului față de muncă, indiferent de domeniul în care aceasta se desfășoară.

Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, în care meseriile se transformă rapid, elevii au nevoie de mai mult decât informații teoretice: au nevoie de context, experiență și dialog cu lumea reală. Iar școala, în parteneriat cu agenții economici și instituțiile publice, poate deveni acel pod solid între educație și viață

De aceea, este esențial să încurajăm voluntarii, profesorii implicați și toți cei care aleg să deschidă drumuri noi în educație, indiferent de obstacolele întâlnite. Acești oameni joacă un rol fundamental în transformarea școlii dintr-un spațiu formal, într-un loc viu, deschis, conectat la realitate. Prin inițiativele lor, copiii au acces la activități culturale, educative și practice care le modelează nu doar cunoștințele, ci și valorile.

Activitățile culturale — fie că vorbim despre vizite la muzee, proiecte artistice, cluburi de lectură sau participarea la sărbători locale — oferă un cadru ideal pentru dezvoltarea identității personale și a respectului pentru patrimoniul cultural. În plus, ele creează punți între generații, comunități și domenii diverse, încurajând dialogul, creativitatea și incluziunea.

Educația nu poate fi un act solitar. Ea are nevoie de sprijinul întregii comunități, dar și de curajul celor care cred în misiunea formării caracterelor. De aceea, recunoașterea și susținerea profesorilor și voluntarilor care fac diferența trebuie să devină o prioritate în fiecare școală care își dorește să fie cu adevărat pozitivă și incluzivă.

Construirea unei școli pozitive în contextul incluziunii sociale nu se rezumă doar la aplicarea unor principii educaționale abstracte, ci presupune o implicare reală și constantă în viața

comunității. Este nevoie de profesori dedicați, de voluntari entuziaști, de parteneriate autentice cu instituții locale și agenți economici, dar și de deschiderea către activități care valorizează copilul ca întreg – nu doar ca elev.

Atunci când școala devine un spațiu în care presiunea performanței este înlocuită cu bucuria descoperirii, iar competiția este echilibrată de colaborare și empatie, elevii învață să se cunoască, să se accepte și să se implice activ în societate. Activitățile culturale, atelierile, excursiile, vizitele tematice sau proiectele de voluntariat nu sunt doar „complementare”, ci esențiale pentru o educație echilibrată și profundă.

O școală cu adevărat pozitivă este aceea care inspiră, susține și creează punți între generații, domenii și oameni. Este școala care nu se teme să iasă din tipare, să colaboreze și să formeze nu doar minți luminate, ci și caractere puternice și inimi deschise.

Prof. înv. primar Ștefan Cristina Alina

Școala Gimnazială, Comuna Tinosu, județul Prahova

Asigurarea incluziunii elevilor în clasa de elevi prin utilizarea tehnologiei digitale în predare-învățare-evaluare și prin asigurarea desfășurării activităților didactice la clasă în format blended-learning: exemple de bună practică

Într-o societate în continuă schimbare, în care tehnologia digitală redefineste constant modul în care comunicăm, învățăm și interacționăm, școala are responsabilitatea de a se adapta pentru a răspunde nevoilor fiecărui elev. Incluziunea educațională nu mai poate fi concepută fără integrarea conștientă și eficientă a instrumentelor digitale în procesul de predare-învățare-evaluare. Utilizarea tehnologiei, dublată de un design pedagogic flexibil – cum este cel specific învățării de tip blended-learning – creează oportunități reale pentru ca toți elevii să participe activ, să se simtă valorizați și să atingă succesul școlar, indiferent de particularitățile lor individuale.

Acest articol își propune să evidențieze modalitățile concrete prin care tehnologia digitală și modelul blended-learning pot sprijini incluziunea în sala de clasă. Exemplele de bună practică prezentate sunt extrase din propria experiență didactică și reflectă impactul pozitiv pe care aceste abordări moderne îl pot avea asupra implicării și progresului elevilor.

Pentru o mai bună incluziune a elevilor am folosit platforme de colaborare online precum Google Classroom. Așa am reușit să distribui materiale, teme, să comunic cu elevii, oferindu-le posibilitatea să participe activ la discuții și proiecte comune. Elevii au primit feedback în timp real, comentariile fiind făcute individual, iar notarea am realizat-o imediat. Am returnat anumite teme, am făcut recomandări pentru corectarea lor, astfel, elevii au avut oportunitatea de a remedia aproape instantaneu greșelile, informațiile putând fi șterse, corectate sau actualizate. Aceștia s-au conectat în funcție de disponibilitate și au putut lucra în ritm propriu, acest lucru facilitând respectarea particularităților individuale ale fiecăruia.

O altă modalitate de predare-învățare-evaluare în sistem blended-learning au constituit-o lecțiile multimedia, unele create de mine, altele de pe platforme de specialitate, ele având un conținut variat precum: videoclipuri educaționale, prezentări interactive sau aplicații

educaționale. Prin folosirea acestor mijloace, am reușit să implic toți elevii în procesul de învățare, să le stimulez interesul pentru a participa activ la ore și să elimin anumite diferențe: dificultăți de citire, de scriere, etc. La clasă pot fi vizionate imagini, videoclipuri, fișiere și orice fel de materiale virtuale care ajută la eficientizarea învățării. Acasă, elevii pot accesa subiecte de interes, se pot documenta suplimentar, completându-și cunoștințele în domeniul dorit.

Cu ajutorul aplicației Whatsapp am oferit feedback personalizat, folosind instrumente precum comentarii vocale sau video, pentru a ajuta elevii să înțeleagă mai bine subiectele abordate și pentru a-i motiva să-și îmbunătățească rezultatele. Am organizat sesiuni de discuții online sau dezbateri în grupuri mici, în care fiecare elev a avut oportunitatea să-și exprime ideile și să interacționeze cu colegii într-un mediu virtual, sigur.

Prin intermediul proiectelor colaborative online, folosind instrumente online de gestionare a proiectelor și partajare a resurselor, am încurajat comunicarea și colaborarea între elevi, indiferent de mediul în care se află (la școală sau acasă) și indiferent de oră.

Aceste strategii pot contribui la crearea unui mediu de învățare inclusiv, care să ofere tuturor elevilor șansa de a participa activ și de a-și dezvolta abilitățile într-un format de blended-learning.

Tehnologia digitală oferă elevilor posibilitatea de a învăța și exersa abilități precum gândirea critică, rezolvarea de probleme și creativitatea. De asemenea, își pot dezvolta competențele digitale atât de necesare în viața de zi cu zi.

În sala de clasă, elevii pot experimenta situații noi pe care nu ar avea posibilitatea să le acceseze în mod obișnuit: vizitarea unor monumente istorice, locuri geografice îndepărtate sau muzee, simularea unor experimente științifice și explorarea unor lumi virtuale.

Prof. Ștefan Florența Dumitra
Liceul Economic nr. 1, București

Adaptarea elevilor din străinătate în clasa de elevi din România

Într-o lume a mobilității permanente, este chiar un avantaj ca printre elevii din România să se regăsească și elevi care provin din afara țării. În ultima perioadă, aceștia se mută în România, împreună cu părinții, și decid să își continue studiile. Procesul este unul rapid, părinții depun cerere, întocmesc o serie de documente cerute de inspectoratele școlare și, în scurt timp, elevul este pregătit să vină în sala de clasă.

O dată ajuns în colectivul de elevi, cel care vine din afara țării întâmpină câteva dificultăți legate de studiul limbii române, de adaptarea în clasa respectivă, precum și de adaptarea la curriculum-ul din țara noastră. Cadrele didactice au datoria să asigure buna integrare a acestor elevi în colectivul clasei.

În primul rând, este important de stabilit, încă de la început, un climat corespunzător, pentru ca elevii din străinătate să se înțeleagă cu elevii din România. Primul pas îl constituie dezvoltarea acestei relații elev-elev, deoarece elevii sunt cei care petrec marea majoritate a timpului împreună la școală. Poate fi un schimb de experiență în privința limbii în care se comunică. Cei veniți îi pot învăța pe ai noștri limba lor, și invers, elevii români îi învață pe străini limba noastră. Desigur, în cele mai multe cazuri, limba engleză este liantul și elementul principal de comunicare și înțelegere. Un rol major îl au și cadrele didactice care predau limbi străine, un adevărat sprijin pentru consolidarea relațiilor între elevii clasei. Din experiența avută la clasă, constat o creștere a interesului elevilor față de proiecte și activități extracurriculare desfășurate într-o limbă de circulație internațională. Sunt nenumărate licee care au în derulare proiecte Erasmus, pe diverse tematici, la care participă elevi interesați, ei reușind astfel să se deplaseze în afara țării, pentru un schimb cultural și de civilizație.

În al doilea rând, cadrele didactice joacă un rol esențial în facilitarea adaptării elevilor care provin din alte țări. Provocarea este pentru aceștia din urmă să încerce să învețe lucruri noi, la fiecare disciplină, în limba română. O metodă de lucru esențială este lucrul în echipă.

Constituind grupe de elevi, care primesc sarcini diverse, cadrele didactice devin mediatorii activității de învățare mai rapidă și mai structurată. Lucrând pe grupe, elevii din străinătate reușesc să se adapteze mai ușor, colaborează cu elevii români, comunică deschis și își împart mult mai organizat sarcinile de lucru. Sub atenta supraveghere a cadrelor didactice, elevii reușesc astfel să învețe prin descoperire, să își însușească noțiunile de bază și să atingă obiectivele specifice corespunzătoare.

O modalitate de evaluare sugestivă, pe care o poate folosi cadrul didactic o reprezintă și portofoliul întocmit de elev la o anumită disciplină. Datorită acestuia, elevii descoperă ei înșiși informații utile. Este esențial ca profesorul să ofere toate detaliile necesare întocmirii acestuia, cât mai clar și mai explicit, pentru ca elevii să poată realiza temele respective cu atenție și implicare. Elevii din străinătate pot primi teme adaptate nivelului lor, pot întocmi portofoliul după niște criterii de limbă bine stabilite. Ei se vor simți implicați, integrați, vor coopera mai bine, având de ales niște teme și căutând informațiile respective.

Dintr-un alt punct de vedere, școala respectivă, în care se află elevi veniți din alte țări, poate desfășura o serie de activități extracurriculare la nivel local, sau general, cu tematică specifică cultural-relațională. Conform obiectivelor specifice din Planul de Acțiune al Școlii, instituția școlară își propune să organizeze evenimente și acțiuni cu diverse ocazii, de exemplu, Ziua Europeană a Limbilor, Zilele Liceului, Târgul de Ofertă Educațională, Ziua Europei, Târgul Firmelor de Exercițiu, etc. Cu acest prilej, elevii sunt încurajați să participe deschis, să se organizeze ei înșiși, să creeze sloganuri, să scrie poezii, să creeze bannere, pancarte. Este o bună ocazie de a observa specificul țării noastre, de a se familiariza cu tradițiile și obiceiurile noastre. Conextul socio-cultural este cu adevărat important în procesul de integrare a elevilor veniți din străinătate, deoarece aceștia au nevoie de înțelegere, de comunicare, de socializare, de familiarizare cu țara în care se află.

De aceea, subliniez importanța cadrului didactic în acest amplu proces de incluziune a elevilor care sunt din afara țării noastre. Pe lângă calitățile de bun organizator, bun mediator, partener de comunicare, furnizor de informații, creator de priceperi și deprinderi, profesorul trebuie să aibă capacitatea de adaptare la toate inovațiile societății globale. Inovarea și creativitatea sunt regulile de bază ale învățământului modern. Elevii trebuie pregătiți pentru

viață, pentru cerințele muncii, pentru a face față unor contexte diferite de acum 20 de ani, învățarea se axează acum pe educația pentru pace, pentru integrare socială, pe educația ecologică, pe educația multiculturală.

În concluzie, noile metode de predare-învățare se bazează pe dinamica profesorului, un termen complex ce înglobează adaptabilitatea sa, imaginația sa, creativitatea sa, studiul limbilor moderne, posibilitatea de a oferi programe și proiecte adecvate și corelate cu interesele elevilor, care provin, desigur, și din alte sisteme de educație.

Bibliografie

- Cucoș, C. (2024). Educația: Preocupări, viziuni, previziuni, Ed. Polirom
- www.vivid-edu.ro
- <https://edict.ro/rolul-profesorilor-in-formarea-si-pregatirea-elevilor/>

Prof. învă. primar Toader Mirela
Școala Gimnazială Crai Nou

Trăirea emoțiilor - activitate online

CLASA: a II-a

DEZVOLTARE PERSONALĂ

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: Dezvoltarea emoțională

SUBIECTUL LECTIEI: Trăirea emoțiilor

FORMA DE REALIZARE: activitate online

COMPETENȚA GENERALĂ:

2. Exprimarea adecvată a emoțiilor în interacțiunea cu copii și adulți cunoscuți

COMPETENTE SPECIFICE:

2.1. Exprimarea emoțiilor de bază în situații variate

2.2. Utilizarea unor elemente de ascultare activă

2.3. Explorarea abilităților de relaționare cu ceilalți

STRATEGIA DIDACTICĂ:

METODE SI PROCEDEE: conversația, explicația, exercițiul, audiția, observația, problematizarea, jocul didactic, lectură explicativă, procedee de lectură, Explozia stelară;

RESURSE : Wordwall, socrative, Jamboard, yuotube,

FORME DE ORGANIZARE: sincron

FORME SI TEHNICI DE EVALUARE: observarea sistematică, autoevaluare, aprecieri verb

1. CAPTAREA ATENȚIEI

Rog elevii să fie atenți pentru a descoperi răspunsul ghicitori:

Cum te simți când mergi pe stradă

Cu părinții tăi de mână

Și mănânci o înghețată

Cu câșuni sau ciocolată? (Bucuros)

Cum se simte o fetiță

Când stă singură-ntr-un colț

Și privește cum se joacă

Fără ea copiii toți? (Tristă)

Cum te simți când doamna pune

Lângă tine pe o masă

O cutie cu surprize

Să le descoperi în clasă (Curios)

Cum te simți când lângă tine
A venit un câine mare
Care își arată colții
Și te latră tare, tare ? (Speriat)

Cum se simte azi Maria
Dacă i-ai rupt jucăria
I-ai spus că e fată rea
Și nu te mai joci cu ea? (Furioasă)
Voi nota data și titlul lecției, apoi voi prezenta elevilor, pe scurt, care sunt obiectivele acestei lecții.

2. ANUNȚAREA TEMEI- voi anunța tema lecției și obiectivele urmărite

3. DESFĂȘURAREA LECȚIEI

- Ascultarea poeziei ȚICA EMOȚICA

https://www.youtube.com/watch?v=efel0hcjVXU&ab_channel=UcrainetRodica

Elevii vor răspunde la întrebarea „ Ce simțiți în inimioară?”

Rezultatele se vor consemna într-un ciorchine.

- JOC

Ce culoare au emoțiile?- elevii vor desena pe <https://toytheater.com/doodle-pad/>

- Se prezintă jocul ROATA EMOȚIILOR

<https://wordwall.net/resource/7912480>

Pentru alegerea copiilor care vor răspunde , utilizez: <https://www.online-stopwatch.com/random-name-pickers/magic-box-name-picker/full-screen/?r=8iwPad1Ihb>

- PUZZLE ON-LINE

Emoticon bucurie-

<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1f663de78442>

Emoticon tristețe

<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=33ded7cf63db>

Emoticon frică

<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=048ff7585f3a>

Emoticon furie

<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1b7b0ebfe123>

În timpul jocului de puzzle vor asculta cântece despre emoții

5. ÎNCHEIEREA ACTIVITĂȚII

Chestionar- trăiri emoționale- se va rezolva acasă

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd4lx325Jf2NgKSGYi1CkKc5psM5Guky6M8ahb2a1N110j1w/viewform?usp=sf_link

Diversitatea strategiilor didactice utilizate în această activitate, oferă posibilitatea implicării cu succes a tuturor elevilor,

Prof. Țolea Eugenia Loredana
Școala Gimnazială „Caius Iacob” Arad

Arta ca punte spre incluziune și echilibru emoțional în școala de masă

I. Introducere

Într-un sistem educațional aflat în continuă adaptare la nevoile diverse ale elevilor, incluziunea socială nu mai este un ideal teoretic, ci o practică de zi cu zi. Școala de masă găzduiește astăzi elevi cu cerințe educaționale speciale, copii din medii vulnerabile, elevi cu tulburări emoționale sau comportamentale, alături de ceilalți. În acest context, educația artistică – și în mod special educația plastică – capătă un rol fundamental: acela de **spațiu de exprimare liberă, de acceptare a diversității și de creștere emoțională**.

Așa cum arată UNESCO (2006) în *Road Map for Arts Education*, arta are capacitatea unică de a sprijini dezvoltarea personală și socială, oferind fiecărui copil oportunitatea de a se exprima dincolo de barierele lingvistice, cognitive sau culturale. Educația artistică contribuie astfel la atingerea obiectivelor unei școli cu adevărat incluzive.

II. Arta – limbaj emoțional, mediu incluziv

În experiența mea de profesor de educație plastică și diriginte, am descoperit că arta este una dintre puținele forme de exprimare în care nu există „răspunsuri greșite”. Este o zonă de libertate, în care copilul nu este judecat, corectat sau clasificat, ci ascultat prin culoare, formă și compoziție.

Psihologul și pedagogul Viktor Lowenfeld (1987) consideră că arta contribuie la **dezvoltarea globală a copilului**, stimulând nu doar abilitățile motorii și cognitive, ci și încrederea în sine, empatia și spiritul cooperativ. Elevii învață să observe, să compare, să respecte diferența – toate acestea în mod natural, fără presiune.

Arta este, de asemenea, un **instrument terapeutic**, chiar și atunci când nu este aplicată formal ca terapie. Cathy Malchiodi (2005), una dintre cele mai cunoscute specialiste în art-terapie, explică faptul că actul artistic este eliberator, vindecător, ajutând copiii să-și recunoască emoțiile și să le gestioneze. Atunci când un copil desenează, pictează sau modelează, el își exteriorizează stări interioare care altfel pot rămâne nespuse și neînțelese.

Stephen McNiff (2004) merge și mai departe, spunând că „arta este o formă de vindecare, nu prin estetică, ci prin procesul de a aduce ceea ce este înăuntru în afară” (Art Heals). Într-o clasă dificilă, în care conflictele, excluziunile și tensiunile sunt frecvente, arta devine un canal alternativ de comunicare, un mod de reglare emoțională și de construire a unei comunități mai empatică.

III. Activități artistice cu rol incluziv și transformator

În colectivul de elevi unde îmi desfășor activitatea ca diriginte, am aplicat frecvent activități artistice care au avut un impact real asupra dinamicii de grup și asupra echilibrului emoțional al copiilor. Clasa este formată din copii cu personalități puternice, unii instabili emoțional, un elev cu dificultăți motorii și alții cu CES. În acest context, orele de educație plastică au fost adesea un spațiu de respiro emoțional și reconectare.

Una dintre activitățile cu cel mai mare impact a fost „*Eu într-o lume sigură*” – un exercițiu de exprimare a nevoilor emoționale prin desen. Copiii au fost invitați să își imagineze și să ilustreze un loc în care se simt complet în siguranță. Unii au desenat spații reale – camera lor, casa bunicilor, o bibliotecă – în timp ce alții au creat lumi simbolice cu elemente fantastice. Un elev anxios a reprezentat o căsuță în copac, în care „nu se aude nimic și nimeni nu strigă”, unde e doar iubire. Această imagine a devenit punctul de pornire pentru o discuție despre nevoile lor emoționale, empatie și respectul față de liniștea celuiilalt.

Activitatea „*Eu și un coleg în oglindă*” a avut ca scop încurajarea relațiilor pozitive și diminuarea sentimentelor de singurătate sau marginalizare. Elevii au fost invitați să realizeze un desen în care să se reprezinte împreună cu un coleg – nu neapărat cel mai bun prieten, ci o persoană cu care își doreau să se apropie sau să comunice mai mult.

Rezultatele au fost surprinzătoare: în multe cazuri, copiii au ales colegi pe care anterior îi evitau sau pe care îi cunoșteau doar superficial. Prin acest exercițiu de **auto-reprezentare în oglindă**, s-a creat un spațiu de reflecție asupra celuiilalt, dar și asupra propriei poziționări în grup.

Un exemplu elocvent este desenul realizat de o elevă care s-a portretizat alături de o colegă de clasă. Cele două figuri privesc înainte, dar par legate de un fir invizibil al prieteniei în formare. Dincolo de detaliile tehnice, imaginea exprimă **acceptare, apropiere și deschidere** – toate esențiale într-un climat educațional incluziv.

„Eu și un coleg în oglindă”

Am adaptat frecvent cerințele pentru elevii cu CES: le-am oferit variante tactile, colaje, pictură cu degetele, forme predecupate sau culori pregătite dinainte. Așa cum sugerează arttherapy.org, accesibilitatea este un principiu esențial în art-terapie, iar adaptarea materialelor contribuie la incluziune reală, nu doar formală.

IV. Schimbări vizibile în comportament și relaționare

Lucrând prin artă, elevii au început să se sprijine între ei, să își ofere complimente și să manifeste mai multă răbdare. Un exemplu semnificativ este cel al elevului cu dificultăți motorii, care la începutul anului era des ignorat sau evitat. După câteva activități artistice în echipă, colegii l-au integrat firesc în grupuri de lucru, i-au oferit materiale fără a fi rugați și, în timp, l-au implicat chiar și în jocurile de pauză.

Astfel de transformări nu pot fi forțate prin reguli sau sancțiuni. Ele apar organic atunci când copiii simt că sunt împreună într-un demers comun, în care fiecare contribuție contează.

Elliot Eisner (2002) subliniază că arta dezvoltă o „gândire flexibilă, receptivă la multiple perspective” – exact ceea ce avem nevoie într-o comunitate educațională incluzivă.

V. Concluzii

În școala de azi, arta nu este un element decorativ, ci o resursă vitală pentru **dezvoltarea personală, integrarea socială și echilibrul emoțional** al copiilor. În clasele în care diferențele sunt evidente, arta devine un liant subtil, dar eficient – o formă de vindecare, de exprimare și de apropiere.

Orele de educație plastică, atunci când sunt abordate cu empatie și creativitate, pot deveni contexte de incluziune profundă, nu doar formală. Elevii învață să se privească unii pe alții cu alți ochi, iar profesorul devine facilitator al relațiilor și constructor de punți invizibile, dar esențiale.

Într-o lume marcată de tensiune, graba și neînțelegere, arta rămâne una dintre cele mai umane forme de educație. Iar în școală, este și una dintre cele mai necesare.

Bibliografie

- Eisner, E. W. (2002). *The Arts and the Creation of Mind*. Yale University Press.
- Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. New York: Bantam Books.
- Lowenfeld, V., & Brittain, W. L. (1987). *Creative and Mental Growth* (8th ed.). New York: Macmillan.
- Malchiodi, C. A. (2005). *The Art Therapy Sourcebook*. New York: McGraw-Hill.
- McNiff, S. (2004). *Art Heals: How Creativity Cures the Soul*. Boston: Shambhala Publications.
- UNESCO (2006). *Road Map for Arts Education*. World Conference on Arts Education, Lisbon.
- <https://arttherapy.org/about-art-therapy/>

Analist programator Vărgatu Maria Mădălina
Școala Gimnazială „ANTON PANN” Rm. Vâlcea

Educația incluzivă

Incluziunea se referă la educația școlară a tuturor copiilor, conform conceptului „școala pentru toți”.

Fiecare copil este unic și diferit, are abilități distincte, învață în ritmul și stilul său propriu, iar școala are menirea de a se adapta și valorifica aceste particularități. De aceea, mediile educaționale incluzive, prietenoase și fără bariere ar trebui să existe în fiecare școală, astfel încât toți copiii să își dezvolte maximal potențialul academic, emoțional, fizic și social. Educația incluzivă este răspunsul la această provocare adresată educației. Educația incluzivă este aceea în care **toți copiii** beneficiază de o **educație de calitate**, într-un **mediu incluziv**.

Fiecare dintre cele trei componente ale acestei definiții (toți copiii, educație de calitate, mediu incluziv) prezintă anumite caracteristici, astfel (*Ce este educația incluzivă*):

- Declarația de la Salamanca, atunci când se raportează la **toți copiii** are în vedere „copii cu dizabilități, copii supradotați, copii fără adăpost, copii din zone izolate sau aparținând unor grupuri nomade, copii aparținând unor minorități lingvistice, etnice sau culturale, copii cu HIV sau aparținând oricăror altor grupuri vulnerabile”.

- **educația de calitate** vizează crearea de oportunități reale pentru obținerea succesului în învățare; performanța, promovabilitatea, infrastructura, tehnologia și confortul nu reprezintă parametri de măsurare, ci capacitatea sistemului, a școlii și a **profesorului de a crea oportunități de învățare pentru orice copil/elev**;

- **mediul incluziv** se referă la mediul în care sunt bineveniți, protejați și educați **toți copiii**, indiferent de gen, caracteristici fizice, intelectuale, economice, lingvistice etc.

Cu referire la educația incluzivă, UNESCO promovează modelul școlii prietenoase, în care copilul beneficiază de un mediu sigur, sănătos și protector de învățare.

Așadar, educația incluzivă prevede schimbarea și adaptarea continuă a sistemului educațional, care să răspundă diversității copiilor și cerințelor individuale de dezvoltare, pentru a oferi tuturor, oportunități și șanse egale de a beneficia de o educație de calitate.

În *Educație incluzivă* sunt identificate următoarele principii de bază ale educației incluzive:

- egalitatea și egalizarea șanselor;
- respectarea interesului superior al copilului;
- nondiscriminarea, toleranța și valorificarea diferențelor;
- individualizarea procesului de educație și dezvoltarea la maxim a fiecărui copil;
- cooperarea și parteneriatul social.

Principiul fundamental al școlii incluzive este acela că toți copiii trebuie să învețe împreună, iar diferențele care pot exista între ei (cognitive, aptitudinale, socio-economice, etnice, religioase, etc.) sau dificultățile în care se pot afla să nu mai aibă nici o importanță, ci să devină o sursă de învățare și progres. Prin urmare, școala incluzivă se adresează individualităților, dar oferă în același timp și oportunitatea colaborării și cooperării într-un climat educațional inclusiv și tolerant.

În condițiile actuale, pentru a răspunde diversității copiilor, școala trebuie să își extindă scopul și rolul, adaptându-se la cerințele și nevoile de învățare ale elevilor. Oferirea unor servicii educaționale de calitate, creșterea gradului de participare a tuturor elevilor la toate activitățile și reducerea nivelului de excluziune sunt parametri de măsurare a educației incluzive.

Astfel, școala incluzivă promovează:

- ❖ un mediu în care se învață acceptarea diversității fizice, psihice, sociale, economice și culturale;
- ❖ progresul individual al elevului și mai puțin comparațiile dintre elevi;
- ❖ învățarea prin cooperare, elevii fiind încurajați să se ajute unii pe alții;
- ❖ un curriculum diferențiat, în funcție de nevoile elevilor;
- ❖ valorificarea resurselor educaționale ale comunității.

În școala incluzivă sunt combătute atitudini și comportamente, precum:

- ✓ etichetarea (atribuirea unei persoane a unor caracteristici, cel mai adesea negative);
- ✓ prejudecățile (păreri, idei preconcepute, de regulă eronate și nefavorabile despre o persoană);

- ✓ stereotipurile (idei fixe, mituri sau păreri comune, în general greșite, în legătură cu diverse grupuri sau persoane);
- ✓ discriminare (nedreptățirea, persecutarea altuia, ca urmare a prejudecăților și stereotipurilor pe care cineva le are);
- ✓ marginalizarea (neglijarea, desconsiderarea, minimizarea pe nedrept a importanței și valorii cuiva);
- ✓ segregarea (separarea fizică, izolarea)

Dezideratul oricărei societăți moderne este incluziunea socială. Incluziunea școlară, ca oportunitate pentru orice copil, indiferent de particularitățile sale de dezvoltare și învățare, apartenență etnică, religioasă și socio-economică, devine primul pas spre punerea acesteia în practică. De aici decurge rolul și importanța educației incluzive.

Bibliografie:

- Velișco, N., (coord.), 2017, *Educație incluzivă*,
- *** educatieincluziva.info, *Ce este educația incluzivă*, iunie 2019;
- http://educatieincluziva.info/ce_este_educatia_incluziva], accesat în iunie 2019.

Vodă Vasilica Violeta

Școala Gimnazială „Ioan Opriș” Turda

Gestionarea ADHD-ului în contextul incluziunii școlare: strategii și abordări

Actualitatea temei este evidențiată de faptul că abordarea pozitivă s-a dezvoltat în contextul necesității de a gestiona adhd-ul, astfel încât înțelege mai bine nevoile elevilor și astfel, de a concentra intervențiile pentru îmbunătățirea veritabilă a calității vieții lor.

Trei valori esențiale au creat esafodajul abordării mele și anume: credința că persoana cu adhd poate să se dezvolte de-a lungul vieții, că are aceleași nevoi fundamentale ca orice individ; luarea în considerare a punctului său de vedere, ca interlocutor valabil și cu putere de influență; recunoașterea faptului că este o persoană ce deține abilități și un focus cu totul deosebite. Ultimele studii la nivel internațional au scos în evidență aspecte îngrijorătoare precum sinergia aproape inexistentă între învățare și emoțiile pozitive impun predarea abilităților legate de fericire și împlinire personală la nivelul școlii, aspect ce vizează toate categoriile de elevi, nu doar pe cei cu adhd. Experimentele realizate au arătat faptul că educația pozitivă poate forma baza unei „noi educații”, o perspectivă ce ia în considerare atât sănătatea fizică cât și bunăstarea psihică. Școlile reprezintă spațiul propice pentru derularea unor proiecte de conștientizare și de creștere a bunăstării psihice și emoționale în rândul elevilor, deoarece copiii și adolescenții își petrec cea mai mare parte a timpului în cadrul unităților de învățământ. Interacțiunile de zi cu zi ale elevilor, socializarea dintre colegii și cu profesorii sunt parte importantă a bunăstării lor psihice și obiective vizate pentru dezvoltarea și antrenarea rezistenței la frustrare, implicit a rezilienței.

O serie de strategii didactice în ceea ce privește abordarea pozitivă, cuprinde: identificarea calităților, îndemânarea învățare multisenzorială, diversitatea metodelor, corelarea experiențelor școlare cu cele cotidiene.

Incluziunea aduce în prim-plan o acțiune ce implică factorul uman, atât cu metodă _ structură, cât și cu suflet. Școala românească nu este pregătită să realizeze incluziunea

cu metodă. Cu toate că, profesorul format pentru învățământul de masă, realizează un PIP și cu sufletul deschis se dedică incluziunii, lipsa unei structuri face ca incluziunea socială să întârzie.

Școala pozitivă devine un spațiu neconform elevilor cu nevoi speciale, având în vedere lipsa de personal specializat, ceea ce determină ca părintele să fie unic susținător prin terapiile plătite particular. Cu toate aceste neajunsuri ale sistemului învățământului, școala pozitivă creează contexte specifice elevilor cu adhd, prin activități ce le reglează emoțiile și sporesc capacitatea de concentrare. Hiperactivitatea fie ea mentală sau fizică, se poate regla prin tehnici specifice, dar și particularizate pentru fiecare ins. Școala pozitivă postulează pentru un echilibru între viața școlară și cea socială. Abordarea pozitivă, a școlarilor ce au adhd, nu face decât să le dezvolte stima de sine și să le creeze un fond de dezvoltare propice și adecvat. Incluziunea merge mână în mână cu școala pozitivă, oferind curajul copiilor cu adhd să își dezvolte curajul de a-și arăta prețioasele lor abilități.

Prof. Dănăilă Anca-Mădălina

Liceul Tehnologic „Tudor Vladimirescu” din comuna Tudor Vladimirescu,
Județul Galați

Școala noastră, familia noastră

În fiecare școală se scriu povești, iar fiecare elev este, în felul său, un personaj principal. Din păcate, uneori uităm că aceste povești nu sunt la fel pentru toată lumea. Unii copii vin cu pagini deja pline de provocări, cu lipsuri materiale sau emoționale, pe când alții pornesc la drum cu un capital de resurse. O școală cu adevărat valoroasă este cea care înțelege aceste diferențe și care transformă fiecare poveste, indiferent de punctul de plecare, într-una de succes. Asta înseamnă să transformi școala într-o școală incluzivă, un loc unde fiecare copil are un loc al lui și se simte acasă, un spațiu sigur în care să-și poată construi viitorul.

Pentru unii elevi, școala este singurul loc sigur, un sanctuar unde pot lăsa deoparte grijile de acasă. Ei nu au întotdeauna un birou la care să-și facă temele, o carte în plus pe care să o citească sau un părinte care să îi ajute la rezolvarea unei probleme. Misiunea școlii nu este să le accentueze lipsurile, ci să le ofere instrumentele necesare pentru a le depăși. Acest lucru începe cu o atitudine deschisă, cu profesori care își privesc elevii nu prin prisma etichetelor, ci prin prisma potențialului. O școală incluzivă nu face excepție de la reguli, ci oferă sprijin adaptat, personalizat, pentru a asigura un echilibru.

Un pas esențial este comunicarea. O comunicare sinceră și respectuoasă cu părinții, chiar și cu cei care nu pot oferi un sprijin educațional consistent, poate crea un parteneriat puternic, în beneficiul copilului. În plus, școala poate oferi resurse suplimentare, precum acces la o bibliotecă bine dotată, programe de tip after-school sau sesiuni de meditații gratuite, pentru a compensa lipsurile de acasă și pentru a le oferi tuturor o șansă echitabilă. Nu este suficient să le spunem copiilor că sunt egali, trebuie să le arătăm asta prin fapte, oferindu-le tuturor aceleași instrumente pentru a reuși.

În ecuația incluziunii, dirigintele este figura centrală. El nu e doar cel care verifică prezența, ci un mentor, un confesor, un prieten de încredere. El poate fi primul care observă că un copil se retrage în sine, că îi lipsesc anumite materiale sau că se simte marginalizat. Prin discuții sincere, dirigintele poate afla ce se întâmplă cu adevărat în viața elevului, dincolo de

pereții clasei. El este cel care poate construi un pod între elevi, organizând activități de grup, proiecte comune care îi aduc împreună pe toți, indiferent de mediul de proveniență. O excursie, un proiect de voluntariat sau un simplu joc pot fi pretexte pentru a crea o legătură, pentru a le arăta că sunt o echipă și că fiecare membru contează. O clasă devine astfel o comunitate, un spațiu în care diferențele nu sunt văzute ca un obstacol, ci ca o sursă de bogăție și de învățare.

În această călătorie, limba română are o putere extraordinară de a uni și de a da glas. Un profesor de română, care înțelege valoarea incluziunii, nu se limitează doar la gramatică și literatură. El alege texte care reflectă diversitatea, care le vorbesc elevilor despre toleranță, despre diferențe, despre cum poți fi prieten cu cineva care nu este ca tine. O oră de română devine astfel o lecție de viață, unde elevii învață că lumea este un amestec de culturi, de tradiții și de povești. Mai mult, el îi încurajează să scrie despre propriile lor experiențe, despre tradițiile din familiile lor, oferindu-le o voce pe care poate nu au avut-o niciodată. Când un elev se simte liber să-și spună povestea, se simte acceptat și valorizat, iar asta îl ajută să se dezvolte ca persoană. Prin dezbateri și jocuri de rol, limba română devine un instrument de comunicare și de respect reciproc, fundamental pentru a construi un viitor mai bun.

A crea o școală incluzivă nu este un proiect de anvergură, ci o sumă de gesturi mici, de fapte, de vorbe și de emoții. O școală cu adevărat pozitivă este cea în care fiecare copil, indiferent de povestea lui, se simte acasă și știe că are un loc al lui în lume. Este o școală care nu dă uitării pe nimeni, care se asigură că nicio poveste nu rămâne nespunsă.

Prof. înv. preșc. Gavriloe Marinela
Școala Gimnazială „Ieremia Irimescu” Brusturi, Neamț

Noile teorii în educație

Fiecare copil este unic și nu poate fi comparat decât cu sine însuși. Și totuși, câteva lucruri esențiale îi fac pe toți să fie asemenea: toți au nevoie de dragoste, de securitate, de îngrijire și de exercițiu. Toți simt nevoia de recunoaștere și acceptare. Toți caută un sprijin în adult și chiar au nevoie de un anumit control din partea acestuia, pe măsură ce își dezvoltă încrederea în sine și dobândesc propria experiență. Așadar, copiii, nu sunt în mod egal *deșteți* sau *proști* în toate circumstanțele, mai degrabă ei prezintă inteligențe diferite care pot fi prețuite sau ignorate diferit în circumstanțe diferite. Aceștia își dezvoltă treptat capacitățile de informare – procesare numite inteligențe, care le permit să soluționeze sau să creeze probleme.

Conform teoriei inteligențelor multiple, există șapte tipuri de inteligență: lingvistică, muzicală, spațială, logico-matematică, kinestezică, interpersonală și intrapersonală. Noile teorii în educație combat ideea adânc înrădăcinată la nivelul mentalității colective conform căreia succesul școlar, este reprezentat doar de performanțele lingvistice și logico-matematice, determinând nivelul de inteligență al individului. Cele două inteligențe sunt într-adevăr importante, dar ele nu sunt singurele care pot reprezenta cheia succesului în viață.

S-a constatat că o evaluare doar a capacităților lingvistice sau matematice poate stigmatiza copiii care dovedesc cunoștințe insuficiente în aceste domenii, iar această etichetare îi va însoți pe tot parcursul școlar și poate fi generatoare, pe lângă insuccesul școlar și de eșec social.

Sarcina noastră va fi aceea de a-i ajuta pe copii să-și dezvolte propriile capacități, acele inteligențe de care vorbeam, respectând interesele spontane ale acestora și modurile firești de învățare. Prin urmare, nu se va pune accent cu precădere pe instruirea academică, ci în aceeași măsură pe latura artistică și socială a personalității copiilor. La această vârstă copiii sunt mânați de o motivație firească să-și dezvolte corpul, simțurile, le place să deseneze, să cânte, să interpreteze roluri. Se dorește să se urmărească în primul rând bunăstarea emoțională a copiilor, dreptul lor la copilărie, asigurarea experiențelor de care au nevoie pentru a se dezvolta. Noua programă urmărește dezvoltarea imaginației și dexterității manuale, a creativității, a capacităților

de comunicare, de exprimare a sentimentelor, a trăirilor emoționale, autocunoașterea, facilitarea spontaneității și, nu în ultimul rând, creșterea stimei și a respectului de sine. Această manieră integrată de predare presupune abordarea realității printr-un demers didactic globalizat, în care limitele dintre categoriile și tipurile de activități dispar într-un scenariu unitar, în cadrul căruia tema se lasă investigată cu toate mijloacele științei. Copiilor li se oferă posibilitatea să-și exprime sentimentele, trăirile, nevoile, părerile, curiozitățile, opiniile, să antreneze munca în grup, să se cunoască pe ei și între ei, li se facilitează lucrul în echipă, li se dezvoltă abilitățile creative, motrice, dezvoltă strategii de rezolvare a conflictelor și a problemelor din cadrul grupeii, antrenează imaginația și atenția distributivă.

Ca educatori vom încerca, așadar, să punem accent pe activitățile de dezvoltare personală care să acopere nevoile de bază ale copiilor. *Învăț să spun NU fără să îi deranjez pe cei din jur! Cum salut? Cum spun mulțumesc? Cum cer iertare? Cum mă împac cu prietenul meu? În cine pot avea încredere? Ce ție nu-ți place, altuia nu face! Cum să îmi fac prieteni? Dacă tu ești bine și eu sunt bine! Cinci minute eu, cinci minute tu! Am și eu o opinie, te rog să o ascuți! Fără violență!* sunt doar câteva dintre reperele care ne vor ghida activitatea cu copiii în acest an școlar.

Pentru a reuși să realizăm, însă, aceste obiective, este necesar în primul rând să dezvoltăm copiilor stima și respectul de sine. Problema eficientizării procesului instruciv-educativ presupune, pe de o parte, perfecționarea metodelor tradiționale și, pe de altă parte, introducerea unor metode, procedee și tehnici educative noi care să răspundă mai bine nevoilor actuale de formare a indivizilor. În principal, are loc o modificare a poziției educatorului în raport cu obiectul și subiectul educației, în sensul structurării unei noi funcții, aceea de îndrumător, de animator, de descoperitor și de stimulator al efortului propriu al copiilor.

Învățarea activă dezvoltă copiilor gândirea critică, creativă, ambiția și responsabilitatea. Cadrul necesar învățării active trebuie să fie stimulativ, bazat pe încredere și respect între educator și educat. Trebuie acceptată diversitatea de idei, promovată munca în grup și stimulată implicarea activă a tuturor copiilor. În procesul predării interactive, rolul educatorului se schimbă. Acesta formulează probleme, ascultă părerile copiilor, sugerează rezolvări, lucrează împreună cu copiii, corectează greșelile acestora, dar niciodată nu impune un punct de vedere. Cu alte cuvinte, educatoarea este organizatorul și conducătorul acțiunii, devine consilier, dar și coechipier al copiilor cu care lucrează. Educatoarea are datoria de a fructifica în permanență noile modalități de realizare a activităților cu copiii, găsind forme și mijloace cât mai originale pe care să le

adapteze nevoilor acestora, sporindu-le în acest fel capacitatea de a aplica cele învățate în situații noi.

Gardner definea inteligența ca fiind: „*abilitatea sau setul de abilități care permite unei persoane să rezolve probleme sau să creeze produse care sunt prețuite în unul sau mai multe contexte culturale.*” Studiind cum rezolvă oamenii problemele, Gardner a evidențiat 8 inteligențe: vizual-spațială, naturalistă, muzical-ritmică, logico-matematică, verbal-lingvistică, intrapersonală, interpersonală, corporal – kinestezică.

1. Inteligența verbal – lingvistică – reprezintă capacitatea de a folosi eficient cuvintele, fie în registrul oral, fie în registrul scris. Un elev cu tipul acesta de inteligență va agreea în mod deosebit să citească, să scrie, să povestească, să facă jocuri de cuvinte.

2. Inteligența logico – matematică - include capacitatea de a utiliza raționamente inductive și deductive, de a rezolva probleme abstracte, de a înțelege relațiile complexe dintre concepte, idei și lucruri, deprinderea de a emite raționamente are aplicabilitate în multe arii ale cunoașterii. Un elev cu tipul acesta de inteligență are plăcerea de a rezolva probleme, de a lucra cu cifre; raționează inductiv și deductiv; are un bun discernământ în ceea ce privește relațiile și conexiunile; realizează calcule complexe; are gândire științifică.

3. Inteligența vizual - spațială – această inteligență a „imaginilor și tablourilor” cuprinde capacitatea de a percepe corect lumea înconjurătoare pe cale vizuală, precum și capacitatea de a recrea propriile experiențe vizuale. Acești elevi pot vizualiza, pot reprezenta grafic imagini în spațiu, pot transfera imagini mentale asupra unui obiect pe care îl creează ori îl îmbunătățesc. Un elev cu tipul acesta de inteligență are imaginație activă, își formează imagini mentale (vizualizează), se orientează ușor în spațiu, are percepții corecte din diferite unghiuri, reprezintă ușor grafic prin pictură sau desen.

4. Inteligența corporal – kinestezică include deprinderi fizice speciale precum coordonarea, echilibrul, dexteritatea, forța, flexibilitatea, viteza, precum și deprinderi tactile. Un elev cu tipul acesta de inteligență își poate controla în mod voluntar mișcările corpului, își poate programa mișcări ale corpului, face ușor legătura dintre corp și minte.

5. Inteligența muzical – ritmică - exprimă gradul de sensibilitate la sunet și capacitatea de a răspunde emoțional la acest tip de stimuli. Pe măsură ce elevii își dezvoltă conștiința muzicală, își dezvoltă și fundamentele acestui tip de inteligență. Elevii din această categorie apreciază structura muzicii și a ritmului; au „scheme” sau „cadre” pentru auzirea muzicii, sunt sensibili

la sunete și tipare vibraționale, recunosc și reproduc sunete, ritmuri, muzică, tonuri și vibrații, apreciază calitățile caracteristice ale tonurilor și ritmurilor.

6. Inteligența interpersonală - reprezintă abilitatea de a sesiza și de a evalua cu rapiditate stările, intențiile, motivațiile și sentimentele celorlalți. Elevii au deprinderi de comunicare nonverbală, deprinderi de colaborare, capacitatea de rezolvare a conflictelor, de lucru consensual în grup, capacitatea de a avea încredere, de a respecta, de a fi lider, de a-i motiva pe ceilalți în vederea atingerii unor scopuri comune. Elevii din această categorie se recunosc rapid pentru că lucrează bine în grup, comunică eficient verbal și non – verbal, sunt sensibili la sentimentele și temperamentele celor din jur, optează pentru lucruri în cooperare dau dovada de empatie.

7. Inteligența intrapersonală presupune capacitatea de a avea o reprezentare de sine corectă (de a cunoaște calitățile și punctele slabe), de a avea conștiința stărilor interioare, a propriilor intenții, motivații, de a-ți cunoaște temperamentul și dorințele, de a avea capacitatea de autodisciplină, autoînțelegere și autoevaluare. Elevii din această categorie pot fi recunoscuți pentru că au capacitate de concentrare, au tendința de a reflecta asupra realității înconjurătoare, sunt conștienți de propriile sentimente, au abilități de gândire, se concentrează ușor, învață singuri prin metode individualizate.

8. Inteligența naturalistă este sesizabilă la copiii care învață cel mai bine prin contactul direct cu natura. Pentru aceștia, cele mai potrivite lecții sunt cele din aer liber. Elevii din această categorie se recunosc pentru că au dezvoltat simțul de comuniune cu natura, recunosc și clasifică elementele naturii, apreciază impactul naturii asupra sinelui și a sinelui asupra naturii. Acești copii vor fi foarte interesați de lecțiile de geografie și vor participa activ la desfășurarea acestora.

CONCLUZIE: TEORIA INTELIGENȚELOR MULTIPLE ne ajută să ne cunoaștem mai bine copiii și, să alegem pentru aceștia cele mai bune metode pentru a eficientiza procesul de predare – învățare - evaluare.

Bibliografie:

- Gardner, H. 2005. – “Mintea disciplinată”, Editura Sigma;
- Goleman, D. (1995). Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ. New York: Bantam Books.

Prof. Oprea Laura

Școala Gimnazială nr. 18, Galați

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

Într-o societate în continuă schimbare, marcată de diversitate culturală, provocări economice și migrație, școala devine un spațiu esențial pentru formarea unei comunități incluzive. Conceptul de „școală pozitivă” se referă la un mediu educațional care promovează starea de bine, respectul reciproc și valorizarea fiecărui elev, indiferent de particularitățile sale. În acest context, incluziunea socială nu este doar un deziderat, ci o practică necesară pentru construirea unei societăți echitabile.

Educația contemporană se află într-un proces de redefinire, în care accentul se mută de la acumularea de cunoștințe la **dezvoltarea holistică a individului**. În acest context, școala pozitivă devine un spațiu al învățării autentice, al relațiilor sănătoase și al echilibrului emoțional. Starea de bine nu mai este un obiectiv secundar, ci o **condiție esențială** pentru succesul educațional.

Școala pozitivă se bazează pe principiile **psihologiei pozitive**, promovând un climat educațional în care elevii se simt în siguranță, valorizați și motivați. Potrivit lui Martin Seligman (2011), modelul PERMA (Positive Emotion, Engagement, Relationships, Meaning, Accomplishment) oferă un cadru teoretic solid pentru cultivarea bunăstării în mediul școlar. Acest model este extins prin EPOCH, adaptat adolescenților, care include perseverența și conectarea socială ca elemente-cheie.

Într-o școală pozitivă, accentul se mută de la performanță academică la **dezvoltarea holistică** a elevului. Relațiile interpersonale, implicarea activă și sensul învățării devin priorități. Activitățile extracurriculare, metodele activ-participative și spațiile de învățare prietenoase contribuie la crearea unui mediu propice dezvoltării personale.

O școală pozitivă se caracterizează prin:

- **climat emoțional sănătos**, în care elevii se simt în siguranță și sprijiniți;

- **relații bazate pe empatie și colaborare** între profesori, elevi și părinți;
- **accent pe dezvoltarea personală**, nu doar pe performanța academică;
- **promovarea valorilor morale** precum toleranța, solidaritatea și respectul.

„Ori de câte ori oamenii se ascultă unii pe alții cu umilință și deschidere, valorile și aspirațiile lor comune devin mai evidente. Diversitatea nu mai este o amenințare, ci o sursă de îmbogățire.” – Papa Francisc

Incluziunea socială este mai mult decât integrare. Ea presupune acces egal la educație pentru toți copiii, indiferent de statutul lor social, etnic sau de eventualele dizabilități, participare activă la viața școlii și implicare în activități comune, adaptarea metodelor de predare la nevoile individuale ale elevilor, combaterea stereotipurilor și prejudecăților prin educație pentru diversitate.

„Când pierdem dreptul de a fi diferiți, pierdem privilegiul de a fi liberi.” – Charles Evans Hughes

Starea de bine influențează direct **motivația, performanța și sănătatea mentală** a elevilor. Studiile arată că elevii care se simt bine la școală sunt mai implicați, au rezultate mai bune și dezvoltă competențe socio-emoționale durabile. De asemenea, profesorii care lucrează într-un mediu pozitiv sunt mai rezilienți și mai eficienți în procesul didactic.

Factorii care contribuie la starea de bine includ:

- **Comunicarea deschisă** între elevi, profesori și părinți
- **Recunoașterea meritelor** și valorizarea efortului
- **Sprijinul emoțional** oferit de consilieri și cadre didactice
- **Implicarea elevilor** în decizii și proiecte comunitare

Școala pozitivă este mai mult decât un spațiu de învățare – este un mediu de formare a caracterului, de cultivare a empatiei și de construire a unei comunități incluzive. Prin

promovarea incluziunii sociale, educația devine un instrument de transformare, care oferă fiecărui copil șansa de a fi văzut, auzit și valorizat.

„Pentru a fi de neînlocuit, trebuie să fii întotdeauna diferit.” – Coco Chanel

Bibliografie:

- Seligman, M. (2011). Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being. Free Press.
- Batog, M. (2021). Starea psihologică de bine în școala de astăzi. Institutul de Științe ale Educației.
- Morari, N. (2021). Proiectul de cercetare și starea de bine în școală. Academia.edu.
- Yididia, Z. (2020). Facilitarea stării de bine prin metode pedagogice. Universitatea Babeș-Bolyai.
- Mares, M. (2022). Educația pozitivă și starea de bine în școli. Didactic.ro.
- www.galasocietatiicivile.ro
- www.europarl.europa.eu

Petroșel Andreea - Elena

Colegiul Național "B.P. Hasdeu" Buzău

Reflecții privind unele efecte ale educației de calitate asupra competențelor tinerilor

Educația reprezintă un proces esențial, prin care generațiile tinere primesc principalele noțiuni științifice, pe baza cărora li se vor contura competențe esențiale pentru a face față provocărilor viitorului. Într-un sistem modern de educație se desfășoară activități pedagogice care vor duce la: dezvoltarea conduitei morale, astfel încât tinerii să aplice principii morale sănătoase în viața socială, inovație, pentru a se stimula progresul științific, tehnologic și social, gândire critică, deoarece tinerii trebuie să poată analiza în mod obiectiv evenimentele care se petrec în societate și pentru a lua decizii raționale, meritocrație, pentru ca în comunități să se promoveze pe diverse posturi și funcții persoanele cu pregătirea și abilitățile necesare îndeplinirii cu succes a atribuțiilor, curiozitate, astfel încât tinerii să își pună întrebări și să caute răspunsuri, emancipare, pentru ca oamenii să evolueze, determinându-se, prin toate cele menționate, obținerea dezvoltării economice într-un stat.

Așadar, dezvoltarea economică este efectul unor transformări pozitive din punct de vedere cantitativ, structural și calitativ, ce se produc la nivelul unei economii, reflectate inclusiv în condițiile de viață ale oamenilor. Reprezentanții conducerii sistemului de educație al unui stat trebuie să se asigure că absolvenții dețin atuurile de care au nevoie pentru accesul pe piața muncii și că aceștia își pot gestiona individual parcursul profesional, perfecționându-se continuu.

Asigurarea unei educații de calitate pentru toți cetățenii poate permite unui stat să răspundă eficient unor provocări socio-economice cum ar fi: globalizarea, îmbătrânirea populației, rapiditatea apariției schimbărilor pe piața muncii sau tehnologizarea.

Inegalitățile determinate de diferențele între nivelurile de studii cresc costurile statelor în termenii taxelor pe venit, asigurărilor sociale, ratelor criminalității și delincvenței. Prin contrast,

în statele în care sistemele de învățământ sunt bazate pe eficiență și echitate se oferă posibilitatea maximizării pe termen lung a beneficiilor, prin reducerea costurilor economice și sociale și prin adăugarea unui spor de valoare pentru alte domenii ale politicilor publice cum ar fi dezvoltarea sustenabilă sau coeziunea socială.

Educația este singura capabilă să amplifice capacități creatoare și inovatoare care să contribuie la procesul de dezvoltare economică și socială din Europa. În acest sens, statele ar trebui să promoveze încorporarea creativității și inovației în activitățile desfășurate la toate ciclurile de învățământ și să sprijine cadrele didactice în procesul de dezvoltare profesională, deoarece acestea sunt persoane capabile să introducă, să aplice și să stimuleze creativitatea și inovația. De asemenea, profesorii încurajează formarea unei adevărate culturi a învățării.

Este esențială îmbunătățirea relației dintre sistemul de învățământ și câmpul muncii. Educația din domeniul vocațional poate contribui la construirea unor scheme ocupaționale mai atractive pentru persoanele cu resurse limitate. Aceasta este cu atât mai necesară cu cât piața muncii a evoluat, crescând exponențial cererea de muncitori mai înalt calificați. Cursuri mai clare și mai flexibile care să permită obținerea calității de ucenic pot oferi participanților posibilitatea restituirii imediate de beneficii sub forma venitului.

Pentru populația tânără, învățământul profesional, cel vocațional și programele de învățare non-formală au efecte pozitive, inclusiv reinserția în sistemele de educație tradițională a celor care au abandonat timpuriu școala.

Educația de calitate îi sprijină pe tineri să se adapteze mai bine la o lume în permanentă schimbare și, astfel, li se îmbunătățesc perspectivele de muncă. Dezvoltarea competențelor cerute de societatea cunoașterii presupune identificarea de noi deprinderi și integrarea acestora în curriculum, introducerea activităților care stimulează dezvoltarea deprinderilor de bază încă de la vârste fragede, inclusiv în cazul elevilor cu nevoi speciale, și recunoașterea deprinderilor de bază pentru obținerea de locuri de muncă.

În această societate, competențele informatice sunt esențiale și se pot dezvolta prin utilizarea mijloacelor moderne de comunicație și informație în activitatea de predare-învățare. Acestea reprezintă un efect al asigurării de echipament IT adecvat în școli, al achiziției de

softuri educaționale din toate domeniile, al absolvirii de către profesori a cursurilor de informatică, a încurajării elevilor în utilizarea studiului individual cu ajutorul computerului etc.

Accesul copiilor și tinerilor la educație ar putea să fie asigurat și prin crearea unui mediu favorabil educației, efect al extinderii accesului la învățământul pe tot parcursul vieții prin campanii de informare, al organizării educației într-un mod atractiv pentru adulții care au abandonat școala, al transformării educației într-un domeniu accesibil tuturor, al promovării unor metode moderne de predare, al promovării învățământului non-formal și al existenței relațiilor de cooperare între instituțiile de învățământ.

Promovarea unei cooperări strânse între școli, părinți și comunitatea locală, încheierea de parteneriate între unitățile de învățământ și firme private, organizații non-guvernamentale sau centre de cercetare, promovarea stagiilor de practică la locul de muncă întăresc legăturile învățământului cu mediul de afaceri, cu domeniul cercetării și cu societatea. Acestea, împreună cu facilitarea accesului la mobilități internaționale, promovarea schimburilor de experiență și înființarea de cursuri pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial transformă educația într-un mediu mai atractiv și mai incluziv.

Cursuri despre valorile democratice în școli, pregătirea copiilor pentru o societate interculturală, integrarea conceptului de egalitate de șanse în obiectivele educaționale, asigurarea accesului egal la educație de calitate încurajează cetățenia activă, asigurarea oportunităților egale și sporirea coeziunii sociale.

Stimularea dorinței de învățare trebuie să se realizeze încă de la vârste fragede deoarece astfel sporește dorința continuării studiilor pe tot parcursul vieții. Trebuie încurajată dorința de a obține și dezvolta diverse competențe mai ales în cazul indivizilor care riscă în mod tradițional excluziunea (minoritățile, cei afectați de sărăcie, cei cu dizabilități etc.). În acest mod, poate crește implicarea forței de muncă, iar dezvoltarea economică este impulsionată, în timp ce se asigură și coeziunea dintre oameni.

Beneficiile educației și ale perfecționării pot fi observate pe mai multe coordonate. Astfel, la nivel individual, se remarcă impactul educației asupra șanselor de angajare, precum și asupra câștigurilor. Din punct de vedere organizațional, există un efect al nivelului de educație al

oamenilor asupra performanțelor companiilor în care aceștia lucrează. La nivel macroeconomic, educația și a trainingul au un rol cheie în sporirea productivității muncii, creșterea economică și majorarea ratei de angajare.

Principala concluzie este aceea că oamenii educați sunt indispensabili unei țări puternice și dezvoltate din punct de vedere economic, sistemul de educație dintr-o țară având rolul determinant în formarea competențelor cheie necesare pe piața muncii.

BIBLIOGRAFIE

Comisia Europeană/EACEA/Eurydice. (2013). *Date cheie privind cadrele didactice și conducătorii de școli din Europa. Ediția 2013. Raport Eurydice*. Luxemburg: Oficiul pentru publicații al Uniunii Europene

Cucoș, C. (2000). *Educația: dimensiuni culturale și interculturale*. Iași: Ed. Polirom

European Commission (2010). *Communication from the Commission - "Education & Training 2010": The success of the Lisbon Strategy hinges on urgent reforms*

Mathis, R.L., Jackson și John H. (2012). *Human Resource Management. Essential Perspectives*. 6th Edition, South-Western: Cengage Learning

Neacșu, I. (2010). *Pedagogie socială: valori, comportamente, experiențe, strategii*. București: Ed. Universitară

Negreț-Dobridor, I. (2005). *Didactica Nova sau Artă de a-i învăța pe toți (aproape) totul*. București: Ed. Aramis

Stanciu (Petroșel), A.E. (2014). *Motivația cadrelor didactice. Aspecte și tendințe de evoluție*. Teză de doctorat. Universitatea din București, Școala Doctorală de Psihologie și Științele Educației, Domeniul Științe ale Educației

Vrășmaș, E. (coord.), Vrășmaș, T. (coord.), Preda, V. (2013). *Promovarea educației incluzive în învățământul primar: ghid pentru cadre didactice, alți profesioniști, manageri școlari și părinți*. București: Ed. Vanemonde

http://europa.eu/youreurope/citizens/education/traineeships/financial/index_ro.htm

Scarlat Rodica-Georgiana
Școala Gimnazială Nedelcu Chercea
Localitatea Brăila, județul Brăila

Provocările evaluării naționale

Examenul de Evaluare Națională este un prag pe care îl trec elevii la final de ciclu gimnazial pentru a se angaja în parcurgerea unui nou drum care să îi ducă mai aproape de visul lor, de ceea ce se văd făcând cu pasiune, cu plăcere și interes.

Subiectele au o structură care implică două texte, unul literar liric, dramatic sau narativ și unul nonliterar. Primele cinci exerciții verifică înțelegerea acestora prin itemi subiectivi ce marchează cu adevărat sau fals șase afirmații despre fapte, personaje și informații, completarea de enunțuri cu informații din secvențele date, precum și indicarea variantei corecte din cele patru oferite.

Itemul șase poate implica trăsături pe care le poate avea un personaj, identificarea și numirea unor figure de stil sau trăsături ale textului dramatic, tipare textuale. Însușirile eroului din structura dată este necesar să fie calități, nu defecte și corelate cu mijlocul de caracterizare, precum și cu citatul potrivit. Figurile de stil presupun o transcriere corectă, potrivit structurii fiecăreia și, în mod obligatoriu, numite. Comparăția implică doi termeni, “termenul 1 ca/precum termenul 2” sau “precum termenul 2, termenul 1”. Epitetul are două elemente “substantiv urmat de un adjective sau mai multe adjective”. Trăsăturile tipului de text trebuie menționate clar și prezentate în două enunțuri și corelate cu exemplul potrivit.

Itemul șapte presupune, de cele mai multe ori, identificarea elementului comun, care poate fi un obiect, o activitate, un element al naturii etc. Ceea ce este important în acest caz este prezentarea adecvată, cu amănunte din fragmentele date. Elevul trebuie să dovedească o bună înțelegere a ambelor fragmente și a modului în care elementul surprins de către ei este ilustrat. Detalierea trebuie făcută în egală măsură pentru ambele texte.

Itemul opt aduce în discuție o argumentare a unui punct de vedere generat de unul dintre textele citite. Pro sau Contra, doar înțelegerea adecvată poate să o impună. În primul rând se notează răspunsul la întrebarea adresată, apoi urmează motivarea dezvoltată, credibilă, convingătoare care face cunoscută părerea avută pe tema dată. Ideile emise trebuie să se susțină unele pe celelalte și să creeze o continuitate a motivării. Orice argument, pentru a avea

consistență și sens, are nevoie de un exemplu pe măsură, pentru că doar acesta îl completează adecvat. Justificarea și valorificarea textului se fac echilibrat și cu consecvență, nu sărind de la o idee la alta, fără a crea un înțeles clar. Conectorii nu sunt obligatorii, dar prezența lor nu este depunctată.

Cele mai multe necazuri ridică **itemul nouă** care solicită tinerilor să asocieze fragmentul literar dat cu o opera studiată sau lecturată pe baza unei valori morale, a unei valori culturale, a unei idei commune sau a unui anumit tip de personaj.

Elevii au făcut mereu confuzie între tema literară și valoarea morală/culturală.

Tema literară este un cuvânt cheie care indică idea centrală a textului și este materializat printr-un substantiv. De exemplu, tema naturii, tema timpului, tema iubirii, tema morții, tema istorică, tema creației, tema prieteniei, tema copilăriei etc. Tema literară predominantă este ușor de recunoscut pentru că aceasta este construită cu ajutorul motivelor literare, a termenilor specifici unui câmp lexical. Pentru tema timpului, motive ar fi ceasul, clopotul care răsună, trecerea anotimpurilor, zborul păsărilor către țările calde, fotografiile, casele părăsite etc.

Valorile morale surprind trăirile, comportamentele, modul de a fi al unui personaj manifestate din prea plinul sufletului asupra celor din jur, fără a cere ceva în schimb. Dintre acestea amintim, bunătatea, respectul, toleranța, onestitatea, altruismul, demnitatea, generozitatea, patriotismul, mila, empatia, hărnicia etc. Acestea îi inspiră pe ceilalți și îi îndeamnă la același tip de comportament.

Când spun valori morale, mă gândesc la:

- **Patriotismul** cu care plăieșii din “*Sobieski și românii*” de Costache Negruzzi apără o cetate goală, niște ziduri, doar pentru că aceea era datoria lor. Cei nouăsprezece moldoveni nu se tem când văd o armată care le înconjoară cetatea. Știu ce au de făcut, fiecare glonte ucide un ofițer polonez. Se luptă cu vitejie timp de cinci zile. Cer să se retragă abia când nu mai au muniție, nici hrană, iar trei dintre ei sunt răniți, alți zece murind la datorie.
- **Bunătatea** îl caracterizează pe Platanos din textul cu același nume scris de Doina Ruști. El este un tânăr adus în tabără și așezat lângă un grup de prieteni care se cunosc de câțiva ani. El se prezintă și este încrezător în ceea ce face și spune. Îi fascinează pe cei prezenți

cu modul său de a fi, dar, mai ales, cu poveștile pe care le spune. Răspunde tuturor capriciilor, nu se supără când Vio sau Năsosul au o atitudine disprețuitoare. Nu refuză nicio rugămințe de a vorbi despre marele oraș și despre ce a văzut el pe acolo, despre cofetărie și orarul instituțiilor, despre bibliotecă și cărți. În cele din urmă bunătatea lui îi molipsește și pe sceptici.

- **Empatia** lui Cadâr din “*Take, Ianke și Cadâr*” de Victor Ion Popa, care nu dorește ca cei doi copii care au crescut sub ochii lui să treacă prin aceeași suferință trăită de el o viață întreagă, doar pentru că un musulman iubește o creștină sau un evreu s-a îndrăgostit de o creștină.
- **Respectul** de sine și față de cei din jur manifestat de către Comisul Ioniță din povestirea “Iapa lui Vodă” de Mihail Sadoveanu. După ce străbate un drum lung până la Curtea Domească bărbatul nu se prezintă în fața voievodului oricum, ci se odihnește pentru a fi coerent în ceea ce face și spune, se spală de praful adunat și îmbracă haine curate și demne de statutul său. Nu intră nepoftit, respectă ierarhiile și regulile locului. În sala tronului pășește cu capul plecat, îngenunchează și sărută mâna domnitorului. Se ridică atunci când îi este permis. Vorbește când îi este acordat cuvântul. Iși alege cu atenție modul în care se exprimă.
- **Hărnicia** bătrânului părinte din “*Boul și vițelii*” de George Brăieșu care este bolnav, singur și cu mulți ani adunați pe umerii gârboviți. El face ceea ce a făcut o viață întreagă, muncește și vine, după ani de absență indiferentă din partea băieților, la oraș cu sacoșa plină și cu bani, pentru că așa face un părinte, se preocupă de bunăstarea copiilor, indiferent ce vârstă ar avea.

Valorile culturale pun accent pe educație, pe încurajarea unui comportament axat pe cunoaștere. Sunt aduse în prim plan instituții precum școala, biblioteca, centrele culturale, muzeele cu care personajele sunt conectate. În egală măsură este evidențiată transmiterea de idei necesare pentru o viață, conectarea dintre generații prin tradiții și obiceiuri străbune. Din această categorie fac parte relația mentor-învățăcel, relația dintre un bunic și nepotul său, participarea la concursuri, recitarea de poezii, pasiunea pentru lectură, activități derulate într-o bibliotecă, modul în care este cinstită o sărbătoare, superstiții, vestimentația tradițională, admirarea spiritului de sacrificiu al înaintașilor etc.

Valorile culturale se identifică cu:

- **Pasiunea pentru lectură** o asociez cu textul **Platanos** scris de Doina Ruști. Platanos are o experiență bogată în orașul, a fost plasat la intrarea în bibliotecă și solicita vizitatorilor să își scaneze permisele. Când programul nu era aglomerat citea și uita cu totul de ceea ce se petrece în jurul său. Intra atât de profund în povestea lecturată, încât trăia intens faptele lături de personajele întâlnite și îndrăgite. Acesta este și motivul pentru care îi recomandă noului său prieten, Sisinel, să citească *Singur pe lume* de Hector Malot.
- **Relația mentor-învățăcel** este pusă în valoare în romanul care a și fost ecranizat *Hoțul de cărți* de Markus Zusak. Liesel ajunge într-o familie adoptivă, iar tatăl o învață să scrie și să citească. În subsolul casei văruiesc pereții și transformă locul într-o sală de clasă. Cu răbdare și înțelegere, bărbatul sădește în sufletul copilei pasiunea pentru lectură. Fata exersează și respectă sarcinile primite și ajunge foarte repede să capete independență în citit și scris.
- **Plăcerea de spune și asculta povești** o vedem ilustrată de Mihail Sadoveanu la începutul poveștii *Iapa Lui Vodă*. Călătorii poposesc la han nu doar pentru a se adăposti pet imp de noapte de tâlhari, ci și pentru a cunoaște oameni și pentru a afla știri din lumea largă. Muzica, mâncarea bună și vinul degustat din belșug îi fac pe oameni vorbăreți și dornici de spune povești. Fac liniște, se strâng în jurul povestitorului, se asigură că aud cât mai bine și clar fiecare vorbă a acsetuia. Nu vor să piardă niciun cuvânt. Comisul Ioniță este deja cunoscut și pus să-și spină o ispravă din tinerețe cu care se mândrește.

Prof. Diana-Maria Ștefan

Colegiul Tehnic „Grigore Cobălcescu”, Moinești, Jud. Bacău

Abandonul școlar - cauze și soluții

Abandonului școlar i se pot atribui mai multe definiții, precum „părăsirea sistemului de educație înainte de finalizarea învățământului obligatoriu”, „ieșirea din școală înainte de absolvirea unuia dintre nivelurile acesteia” sau „ieșirea din școală, în general, indiferent de nivel, fără obținerea diplomei care să ateste finalizarea studiilor”. Conform Regulamentului de Organizare și Funcționare a Unităților de Învățământ Preuniversitar, art. 68, alin. (5), elevul care nu frecventează cursurile de zi ale unei clase din învățământul obligatoriu, depășind cu mai mult de doi ani vârsta clasei respective, se află în situație de abandon școlar. Ministerul Educației și Cercetării și Institutul Național de Statistică țin cont și de rata abandonului școlar, calculată ca diferența dintre numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la finalul aceluiași an, exprimată ca raport procentual față de numărul elevilor înscriși inițial.

Problematica abandonului școlar a început să fie abordată în România după căderea sistemului comunist, dar raportarea la rata medie europeană subliniază faptul că părăsirea școlii nu reprezintă o prioritate pentru sistemul de învățământ (țara noastră se situează pe primul loc în Uniunea Europeană în ceea ce privește rata abandonului școlar). Fenomenul are consecințe mai grave atunci când se produce la clasele terminale, deoarece atât ofertantul (instituția de învățământ), cât și beneficiarul (elevul) au cheltuit destule resurse ca să se ajungă într-un punct în care eforturile ambelor părți nu s-au concretizat. Abandonul școlar generează șomaj, excluziune socială, iar pe termen lung efectele se resimt asupra creșterii economice și a evoluției societății. Potrivit Comisiei Europene, „reducerea cu numai un punct procentual a ratei medii europene de părăsire timpurie a școlii ar permite economiei să dispună în fiecare an de aproape o jumătate de milion de tineri lucrători calificați”.

Cauzele care determină abandonul școlar sunt multiple și pot fi grupate în trei categorii:

- cauzele socio-familiale – includ problemele economice ale familiei (situație materială precară – reprezintă principalul motiv al părăsirii școlii, cheltuieli educaționale ridicate, lipsa condițiilor locative necesare studiului), climatul familial (divergențe educative între membrii adulți, familii dezorganizate), absența controlului parental (dezinteresul părinților privind ajutorul la învățătură, nesupravegherea activităților copiilor în timpul liber), nivelul cultural scăzut (elevilor care provin dintr-un mediu familial defavorizant nu li se pot asigura referințele culturale minime, care sunt necesare pentru a valorifica eficient oferta școlară existentă);
- cauzele psihologice – se referă la caracteristicile de personalitate a elevului (imagini de sine deteriorată, sentimente de inferioritate, abilități sociale reduse), starea psihologică (anxietate, oboseală, conflicte cu autoritățile școlare), potențialul limitat (probleme de natură anatomo-fiziologică: malformații corporale sau defecte senzoriale, inclusiv handicapul fizic; deficiențe ale dezvoltării psiho-intelectuale: inteligență limitată sau sub limită, calități ale memoriei sau ale atenției slab dezvoltate, autism infantil, hipersensibilitate sau irascibilitate), atitudinea față de procesul educațional (motivație scăzută, încredere minimă în educația școlară, pasivitate);
- cauzele psihopedagogice – implică problemele privind capitalul uman (calitatea resurselor umane de care dispune școala, atitudinea necorespunzătoare a unor cadrelor didactice – lipsa răbdării, ironizarea, umilirea, manifestările violente), erorile în organizarea activității didactice (greșeli metodice, precum neutilizarea unor metode active în procesul de predare-învățare, cu ajutorul cărora ar putea să-i dirijeze pe elevi spre direcția dorită, evaluarea subiectivă, lipsa unei griji permanente pentru elevii cu rezultate slabe la învățătură), problemele de ordin financiar (resurse insuficiente alocate pentru baza materială a școlii, lipsa mijloacelor didactice moderne), dezinteresul școlilor (neimplicarea instituțiilor de învățământ în furnizarea programelor de educație compensatorie, în cazul elevilor cu risc de eșec școlar, incompatibilitate între aspirațiile, trebuințele de învățare și oferta educațională a școlii).

Unele dintre cauzele prezentate mai sus s-au amplificat în ultimii ani, ținând cont de criza provocată de pandemie. De aceea, indiferent dacă activitățile didactice se desfășoară în format fizic sau online, abandonul și riscul de abandon școlar trebuie incluse în categoria problemelor fundamentale cu care se confruntă sistemul educațional.

Pentru a preveni și combate aceste fenomene pot fi realizate diverse activități, care vizează cinci domenii aflate într-o interacțiune permanentă:

Managementul școlar

Conducerea unității de învățământ trebuie să creeze un mediu educațional de cooperare, ce implică atât școala, cât și comunitatea locală. Managerii sunt cei care încurajează demararea unor acțiuni de identificare a elevilor aflați în situații de abandon sau cu risc de abandon școlar, urmate de măsuri de implicare a familiei în reabilitarea școlară și socială a acestora. Totodată, este necesar ca directorii să stabilească ca obiective principale ale managementului instituțional desfășurarea unor activități de prevenire și de combatere a absenteismului și a părăsirii școlii.

Elevii

În cazul elevilor care prezintă comportamente de risc unitățile de învățământ ar trebui să propună acțiuni ce vizează: detectarea precoce a abandonului școlar (identificarea unor semnale precum lipsa atenției, dezinteresul, rezultatele slabe la mai multe discipline), identificarea rapidă a dificultăților de învățare (pentru elevii care întâmpină probleme la anumite materii pot fi aplicate planuri de sprijin individual, care urmăresc atingerea unor obiective clare și realizabile), participarea activă la viața școlară (de exemplu, implicarea în activități extrașcolare sau în cadrul celor desfășurate prin intermediul proiectelor europene, ce au rolul de a-i responsabiliza pe elevi și de a crește atașamentul acestora față de școală), învățarea interactivă și nonformală (utilizarea unor metode de predare-învățare atractive contribuie la creșterea interesului elevilor, ajutându-i chiar și pe cei cu rezultate modeste să experimenteze succesul și să se simtă valoroși), orientarea în carieră (ținând cont de potențialul intelectual și de abilitățile elevilor, dirigintele, profesorii, consilierul școlar, în colaborare cu familia, pot lucra la îndrumarea acestora, în vederea alegerii unei profesii/meserii).

Profesorii

Nu doar motivarea elevilor este importantă în anumite situații de criză, ci și a profesorilor. Aceasta se poate realiza prin: asigurarea unui management eficient (managerii din sistemul educațional au și rolul de mediatori, înlesnind comunicarea dintre cadrele didactice și

famiilele elevilor), învățarea de la egal la egal (atât profesorii, cât și elevii trebuie instruiți pentru a dezvolta și promova o cultură a învățării peer-to-peer), formarea continuă (participarea la cursuri sau activități care vizează abordările moderne de combatere a abandonului școlar), teambuilding-ul (lucrul în echipa conduce la elaborarea unor noi strategii sau parteneriate aplicabile pe termen scurt, mediu și lung).

Familia

Implicarea membrilor familiei în viața școlară este esențială. Aceștia trebuie să conștientizeze că responsabilitatea educației se împarte între părinți și unitatea de învățământ, comunicarea și cooperarea contribuind la prevenirea situațiilor de risc. În cazul depistării anumitor probleme familia trebuie înștiințată imediat, iar informările privind situația elevului se vor transmite periodic. Participarea familiei la viața școlară se poate realiza prin: organizarea lectoratelor (se recomandă implicarea consilierului școlar, a reprezentanților autorităților locale), desfășurarea unor activități la nivelul școlii sau în cadrul orelor de dirigiență, pe diverse teme ce vizează abandonul școlar, implicarea în activități care urmăresc îmbunătățirea modurilor de comunicare și de relaționare între copii și părinți, discuții purtate atât cu elevii, cât și cu familiile acestora de către psihologul/consilierul școlar.

Comunitatea locală

Pentru ca activitatea educațională să fie mai interesantă și mai motivantă, în afară de elevi, profesori și părinți, școala trebuie să-i implice și pe ceilalți reprezentanți ai domeniilor socio-economice (angajați ai serviciilor de protecție a copilului și de asistență socială, ai sistemului medical, ai Poliției și ai Jandarmeriei, psihologi, ONG-uri, organizații de tineret, organizații comunitare din mediul sportiv).

Problemele sistemului de învățământ s-au intensificat în ultimii ani, întreaga comunitate școlară confruntându-se cu noi provocări. Pentru a le face față este nevoie de o strânsă colaborare între toate părțile implicate, contribuind astfel la diversificarea actului educațional, la motivarea elevilor și la creșterea atractivității sistemului, obiective principale în prevenirea și în combaterea abandonului, dar și a altor forme de eșec școlar.

Bibliografie:

1. Băban, A., Consiliere educațională: ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2009
2. <https://www.autocv.ro/wp-content/uploads/2019/10/ghid-abandon-scolar.pdf>

Prof. înv. primar: TOMA ADINA
Liceul Teoretic “Traian Lalescu” - Hunedoara

Recunoștința

Recunoștința este definită ca o atitudine, ca un mod de mulțumire asupra propriei persoane, asupra propriei vieți, în măsura în care ne raportăm la ceilalți și la lucrurile din viața noastră.

Charles Dickens afirma că “ întotdeauna există ceva pentru care să fii recunoscător”. Pornind de la acest citat, “ consider că sunt mulțumită cu viața mea, fiind recunoscătoare pentru multe lucruri care mi s-au întâmplat până în prezent “, ar putea fi începutul unei activități desfășurate cu elevii și părinții.

Activitatea se poate desfășura doar între elevi sau în echipe elev-părinte , atât în cadrul activităților specifice Săptămânii “Școala altfel”, cât și în cadrul orelor de Dezvoltare personală (clasele pregătitoare , I și a II- a) sau Educație civică (clasele a III-a și a IV-a)

Activitatea pornește de la două întrebări, respectiv:

- **Sunteți mulțumit / mulțumită de propria viață ?**
- **Care sunt lucrurile pentru care sunteți recunoscător / recunoscătoare**

Tema activității propuse: Realizați o listă de 3 - 5 lucruri / situații prin care să motivați recunoștința pe care o manifestați și modul în care realizați acest lucru .

Elevii sau părinții în echipă cu propriul copil sunt invitați să spună sau să scrie o listă a lucrurilor / situațiilor din viața de zi cu zi pentru care își exprimă recunoștința.

- **Exemple selectate din activitățile desfășurate cu elevii și părinții :**

- 1. Sunt recunoscătoare pentru familia mea, pentru sprijinul pe care l-am primit de fiecare**

dată de la părinții și fratele meu. Nu de puține ori m-am aflat în situații-limită, când nu știam ce decizie să iau pentru mai departe, dar familia mi-a fost mereu aproape și m-a ascultat, mi-a dat încredere în forțele proprii, astfel reușind să trec de fiecare dată cu brio peste încercările pe care le-am întâlnit în viață. Le sunt recunoscătoare pentru aceste lucruri și caut să le ofer și eu surprize, mici bucurii , timp petrecut împreună în momentele importante ale vieții.

2. Sunt recunoscătoare pentru cariera mea.

Am o profesie care îmi place și îmi aduce multe satisfacții. Îmi place foarte mult să fiu în preajma copiilor, să îi învăț lucruri noi, să le ascult dorințele. Nu doar eu îi învăț pe elevi, ci și ei mă învață pe mine multe lucruri, învățăm unii de la alții cum să ne comportăm, cum să facem învățătura plăcută și ancorată în realitate. Mă simt împlinită din punct de vedere profesional și sunt recunoscătoare pe această cale profesorilor care au stat la baza formării mele ca și cadru didactic. De fiecare dată când timpul îmi permite, îmi sun profesorii, adresându-le mulțumiri pentru felul în care ne-au pregătit pentru această profesie. De asemenea, îi sunt recunoscătoare mamei mele, și ea fiind învățătoare, pentru dragostea pentru această meserie e care mi-a insuflat-o de când eram mică. Totodată, le sunt recunoscătoare domnelor învățătoare de la școala unde predau, care mi-au oferit exemple de bună practică, de predare eficientă și atractivă și care mi-au dezvăluit unele secrete ale meseriei de dascăl.

3. Sunt recunoscătoare pentru faptul că dețin permis de conducere.

Acest lucru îmi permite să mă deplasez mai ușor, să văd locuri noi, să trăiesc experiențe noi de viață și să păstrez legătura cu rudele și prietenii. De fiecare dată când mă urc la volanul mașinii câștig mai multă încredere în mine, deoarece strada te pune mereu în situații diferite, de alegere, ceea ce mă ajută și în viața de zi cu zi. Sunt o persoană temătoare, dar conducând mașina am devenit mai curajoasă, mai stăpână pe mine, mai îndrăzneată. Pe această cale, îi sunt recunoscătoare instructorului meu, care m-a încurajat mereu pe parcursul orelor de conducere, dându-mi încredere în forțele proprii. Și acum îmi amintesc cum ne explica să parcam lateral sau cum să privim în jos, în partea dreaptă atunci când, pe timpul nopții, întâlnim mașini cu farurile puternice. Cu instructorul meu am o relație mai specială, fiind cunoștințe de familie de când eram mică. Acest lucru mi-a fost de folos pentru a-mi arăta recunoștința pentru ceea ce dânsul m-a învățat, deoarece ne vizităm și, de fiecare dată când timpul ne permite, îi fac o vizită la Cluj, unde locuiește în prezent și mergem împreună într-o scurtă plimbare să-i arăt cum conduc.

➤ **Cocluzie:**

Acest timp de activități desfășurate în echipe părinte-elev sau elev-elev contribuie la creșterea stimei de sine a elevilor , la incluziunea socială a acestora și la o mai bună cooperare între elevi , respectiv elevi – părinți-cadre didactice.

Prof. dr. Trandafir Veronica

Director, Palatul Copiilor Buzău

Intercondiționarea formelor educației în societatea contemporană

Etimologic cuvântul “educație” provine de la latinescul “educatio” semnificând creștere, formare; dar își are originea și în “educō-educare” însemnând a crește, a forma, a instrui, respectiv “educō-educere” tradus prin a ridica, a înălța. Educația însumează acțiunile, deliberate sau nedeliberate, explicite sau implicite, sistematice sau nesistematice, de modelare și formare a omului din perspectiva unor finalități racordate la reperele socio-economico-istorico- culturale ale arealului în care se desfășoară. Se poate afirma că educația este activitatea complexă realizată în cooperare de educator și educabil în vederea formării și autoformării asistate, cu scopul dezvoltării personalității și sădirii unei mentalități pozitiv-constructiviste. Pe de altă parte educația, în esență, are drept scop esențial scoaterea ființei umane din starea primară, biologică și ridicarea ei spre starea spirituală, culturalizată. După M. Ionescu și V. Chiș, “prin educație desemnăm un ansamblu de influențe care contribuie la formarea omului ca om, respectiv acțiunea de modelare a naturii umane în direcția realizării unor finalități în temeiul unor valori sociale acceptate”.

Tradițional, educația oferită de școală a fost considerată educație formală, activitățile educative organizate de alte instituții, cum ar fi muzeele, bibliotecile, palatele și cluburile elevilor etc., drept educație nonformală, iar influențele spontane sau neorganizate din mediu, familie, grup de prieteni, mass media etc., educație informală. Delimitarea între aceste trei forme ale educației este una teoretică, în practică ele funcționând ca un complex ale cărui granițe sunt dificil de trasat. Mai mult, în ultima perioadă asistăm la o dezvoltare și la o “formalizare” a educației nonformale, care se apropie din ce în ce mai mult de spațiul școlar. Și școala - ca instituție - a răspuns provocărilor sociale prin lărgirea sferei de activitate și inițierea unor parteneriate cu societatea civilă, comunitatea locală sau cu diferite instituții culturale. Aceasta deoarece învățarea „nu este legată numai de școală sau de alte contexte organizate.

Concepția despre învățare are la bază ideea și observația că un număr mare al experiențelor noastre de învățare s-au desfășurat în afara sistemului de educație formală: la locul

de muncă, în familie, în diferite organizații și biblioteci. (Pasi Sahlberg, Building Bridges for Learning: “Recunoașterea și valorificarea educației nonformale în activitățile cu tinerii”). Din analiza caracteristicilor și funcțiilor educației, rezultă că asupra personalității în curs de dezvoltare sau perfecționare se exercită variate categorii de influențe și acțiuni, fiecare cu altă forță de modelare, sensibilizare, cu alte efecte. Formele de influențare educativă pot fi grupate în trei mari categorii: educația formală, educația nonformală și educația informală.

Educația formală reprezintă ansamblul acțiunilor sistematice și organizate, proiectate și desfășurate în instituții specializate, urmărind finalități explicite, cu scopul formării și dezvoltării personalității umane. Educația nonformală reprezintă ansamblul influențelor educative structurate și organizate într-un cadru instituționalizat dar desfășurate în afara sistemului de învățământ. Educația informală reprezintă totalitatea influențelor educative nesistematice, neorganizate, nesubordonate unor obiective și finalități explicite, care se exercită asupra individului. Educația formală (sau oficială) este educația instituționalizată, structurată în mod ierarhic, gradată cronologic, condusă de la “centru” (I. Jinga, 2000). Ca note definitorii, în afară de caracterul ei instituționalizat, este de reținut că se realizează prin intermediul procesului de învățământ, presupune planuri, programe, manuale, orare, evaluări, prezența și acțiunea unui corp profesoral specializat. Educația formală se realizează în cadrul unui sistem de învățământ, organizată conștient, sistematică, instituționalizată, reglementată, coordonată, dirijată, planificată, evaluată, expresie a unei politici educaționale, cu scopuri și conținuturi comune, reglementate prin acte normative.

Educația formală are limitele ei; ea poate induce și efecte educative negative, nedorite generând disonanțe la nivelul personalității. Spre exemplu, i se reproșează centrarea pe performanțe înscrise în programe, tendințele de memorizare masivă a cunoștințelor, predispunerea către rutină, subiectivismul în evaluare etc. Totodată, educația formală devine insuficientă. ”Există mai multe instituții sau medii de educație - subliniază M. Călin - care pot fi complementare sau concurențiale școlii, iar aceasta nu mai poate avea pretenția de a-și asuma singură funcțiile educative ale societății.” De-altfel, din perspectiva principiului educației permanente, educația formală devine complementară celorlalte două forme, nonformală și informală.

Dezvoltarea educației formale are loc în contextul depășirii interpretărilor clasice conform cărora i se atribuie educației formale rolul prioritar. Orientările postmoderniste

evidențiază expansiunea educației nonformale cu preluarea unor sarcini de educație formală, diversificând activitățile și stimulând în mai mare măsură motivația participanților. În conformitate cu ideea deschiderii școlii față de problematica lumii contemporane sunt propuse o serie de modalități menite să înlăture treptat carențele semnalate la nivelul educației formale. Educația formală, ca formă oficială, este întotdeauna evaluată social. Evaluarea realizată în cadrul educației formale trebuie să urmărească dezvoltarea capacităților de autoevaluare ale elevilor. Educația formală este importantă prin faptul că facilitează accesul la valorile culturii, științei, artei, literaturii și tehnicii, la experiența social-umană, având un rol decisiv în formarea personalității umane, conform dezideratelor individuale și sociale. Prin intermediul acestei forme de educație, în timpul anilor de studii, individul este introdus progresiv în vastele domenii ale existenței umane. Aceasta permite asimilarea cunoștințelor ca un sistem, oferind concomitant un cadru metodic al exersării și dezvoltării capacităților și aptitudinilor umane. Educația formală devine astfel un autentic instrument al integrării sociale.

Educația nonformală sau/și desfășurată în afara formelor statuate explicit ca instituții școlare reprezintă forma de educație un grad de independență, obiective diferențiate, cu participarea altor factori sociali, cu funcții compensatorii față de școală, dirijată potrivit specificului, dar în relație de parteneriat cu școala. Educația nonformală se referă la toate activitățile organizate în mod sistematic în afara sistemului formal pentru a răspunde unei mari varietăți de cerințe de învățare, cum ar fi cele de educație complementară (paralelă cu școala), de educație suplimentară sau de educație de substituție (de exemplu, pentru cei analfabeți). Notele caracteristice ale acestei forme de educație sunt legate de caracterul opțional al activităților organizate, participarea elevilor la stabilirea a ceea ce se va învăța și se va întreprinde, rolul discret al educatorilor, renunțarea la evaluări și utilizări de note și calificative. Este un adevăr de necontestat că acțiunile cuprinse în această zonă sunt caracterizate printr-o mare flexibilitate și satisfac interese dintre cele mai variate. Toate aceste acțiuni se constituie într-un subsistem al sistemului instituțional al educației. De aici rezultă și preocuparea, cu totul justificată, de a se formula principii (norme generale, reguli, cerințe) ce stau la baza conceperii unor demersuri care să asigure obținerea unor performanțe menite să se integreze în procesul educațional general.

Educația informală sau/și neorganizată este forma de educație spontană, difuzată, prezentă prin informații receptate neintenționat, venite din mediul înconjurător, dar în relație cu

nivelul de organizare, culturalizare, sensibilizare al individului. Ea e produsul experienței de viață a individului. Educația informală include experiențele trăite sau valorile încercate în viața cotidiană. Cele mai semnificative influențe informale sunt cele exercitate de mass-media, de unele aspecte ale vieții în familie, influențele exercitate de grupurile de prieteni, colegi, dar și de diferite instituții culturale (muzee, teatre, biblioteci etc), religioase, politice, militare, sindicale ș.a.

Corelarea și coordonarea valențelor multiple ale celor trei forme pe care le cunoaște educația constituie o misiune complexă și destul de dificilă, în condițiile în care experiențele nonformale și informale ale elevilor nu pot fi cunoscute în măsură necesară și dorită de către școală. Un lucru este cert: nici una din aceste forme ale educației nu poate fi neglijată; toate au contribuții asupra formării și dezvoltării integrale a personalității celor educați. Firește, ponderea cea mai mare o are educația formală, procesul acesteia având loc în instituții speciale, care valorifică tot ce oferă și celelalte forme ale educației. Toate sunt produsul epocii în care trăim și răspund unor nevoi reale ale educației.

Educația formală și cea nonformală au drept notă comună faptul că ambele sunt special organizate de societate, cu scopul de a ușura, de a grăbi, de a eficientiza procesul formării unor comportamente propice învățării continue, inclusiv prin mijloace proprii, precum și de a asigura achiziționarea unor informații cu largi resurse de integrare în sisteme, de transferare a lor în diverse domenii ale cunoașterii. De asemenea, ambele sunt instituționalizate, deosebindu-se doar prin cadrul și modalitățile lor specifice de acțiune. În zilele noastre se constată atât o extindere, cât și o intercorelare strânsă a tuturor acestor forme, ceea ce face să le crească potențialul educativ. În acest sens, trebuie remarcat faptul că educația formală nu are decât de câștigat în condițiile în care este mereu în contact cu modalitățile și efectele educației informale (spontane) și ale celei nonformale.

De aceea, școala din zilele noastre nu poate ignora bogatele experiențe acumulate de elevi în timpul lor liber, petrecut în afara școlii. Aceste experiențe completează achizițiile dobândite în școală, prelungesc și întăresc activitatea desfășurată, poate, cam rigid și mai puțin atractiv în școală. Important este ca influențele neintenționate educative să nu dea altă direcție modelării personalității copilului sau tânărului, opusă celei pe care urmărește să o realizeze școala. Astfel, educația formală trebuie să cunoască valorile și influențele exercitate prin

intermediul educației ocazionale, nonformale și informale, să exercite o funcție de sinteză, de integrare a acestora în procesul unitar de formare și cultivare a personalității copiilor, a tinerilor.

Pe de altă parte, trebuie spus că experiența acumulată în cadrul educației școlare contribuie la creșterea randamentului celorlalte forme ale educației, în condițiile în care tinerii sunt înarmați cu capacitatea de a discerne, de a selecta, de a sintetiza, din multitudinea de experiențe acumulate, pe cele care au în mod cert valoare educațională și pot influența comportamentele lor pozitive. Este un adevăr de necontestat că din punctul de vedere al succesiunii în timp a influențelor sale, educația formală se situează pe primul loc, ea asigurând înțelegerea finalităților învățării, cunoașterea unei mari diversități de conținuturi și mai ales cunoașterea nemijlocită a unor tehnici și instrumente ale activității intelectuale, de învățare. Prin urmare, numai o cooperare armonioasă, o punere în valoare reciprocă a ceea ce oferă toate aceste trei forme de educație poate constitui garanția unei eficiențe sporite a activității de educație privită în ansamblul său.

Prof. Tudor Veronica

Liceul Teoretic Horia Hulubei

Modalități de realizare a educației incluzive

Convenția O.N.U. cu privire la drepturile copilului stipulează că „Orice copil are dreptul la educație. Educația trebuie să pregătească copilul pentru viață, să-i dezvolte respectul pentru drepturile omului și să-l formeze în spiritul înțelegerii, păcii și toleranței, iar în Declarația de la Salamanca se menționează că „Fiecare copil are dreptul fundamental la educație și fiecărui copil trebuie să i se ofere șansa de a ajunge și de a se putea păstra la un nivel acceptabil de învățare.

Pentru realizarea acestor deziderate, Guvernul României a hotărât evaluarea din punct de vedere social, medical și psihopedagogic a situației copiilor care frecventează învățământul special. Pentru aceasta s-a dispus înființarea Comisiei de Organizare, Coordonare și Monitorizare a Evaluării, la nivel național, a copiilor care frecventează învățământul special, la acțiune participând reprezentanți ai Ministerului Educației Cercetării și Sportului, Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopții (A.N.P.C.A.), Ministerului Sănătății și Familiei, precum și ale Consiliilor Județene. În urma evaluării s-a constatat că în școlile speciale există trei categorii de elevi cu deficiență mentală: deficiență mentală ușoară; deficiență mentală medie, moderată; deficiență mentală severă, moderată, profundă. S-a decis ca cei cu deficiență mentală ușoară să fie integrați în unitățile de învățământ din localitatea unde domiciliază, iar cei cu deficiență mentală moderată/medie să învețe în clase speciale integrate în învățământul de masă. Copiii cu deficiență mentală severă, profundă și cu deficiențe asociate, precum și cei cu deficiențe senzoriale, motorii neuromotorii, socio- afective și comportamentale vor rămâne în școlile speciale.

Programul prevede și reorganizarea și modernizarea învățământului special pentru egalizarea șanselor și îmbunătățirea condițiilor de acces la orice formă de educație pentru toți copiii, fără nici o discriminare. Măsurile vizează integrarea în învățământul de masă a elevilor cu debilitate mentală ușoară și medie, moderată, fie individual, fie în clase speciale integrate.

Copiii integrați individual beneficiază de profesor de sprijin/itinerant, care le acordă asistență psihopedagogică și de specialitate, iar copiii din clasele speciale integrate își desfășoară activitatea de învățare în școala de masă, iar activitățile educative și terapiile specifice sau ocupaționale se desfășoară în continuare în școala specială. Toți copiii propuși să fie integrați în școala de masă beneficiază de toate drepturile privind protecția specială.

Prin reorganizare, școlile speciale au devenit centre de resurse și perfecționare, care oferă: specialiști în educația specială pentru comunitate, servicii specializate, servicii de consultanță, servicii de asistență psihopedagogică, servicii de formare continuă a personalului din sfera educației.

În legătură cu acțiunea de integrare a elevilor cu C.E.S. încă mai există, din păcate, mentalități de tipul:

- copilul cu o nevoie specială nu este văzut întâi de toate drept copil care are unele dificultăți de învățare pentru depășirea/atenuarea cărora trebuie găsite soluții, ci este văzută dizabilitatea/deficiența lui cu care de multe ori este chiar identificat sau în clasă contează elevii ca grup și nu copilul ca individualitate, cu nevoi specifice pentru care sunt necesare abordări didactice specifice, tehnici educative adecvate, eficiente, suporturi de învățare adecvate și individualizate, pentru fiecare copil în parte;

- pentru eșecul școlar al unui copil, responsabil este copilul în cauză și nicidecum faptul că strategiile de învățare nu au fost adaptate suficient la nevoile copilului sau nu au fost alese cele mai potrivite metode de intervenție ori că nu există suficient sprijin individualizat adecvat nevoilor copilului;

- copilul trebuie să se adapteze la școală și nu școala la nevoile copilului;

- persistența ideii că unii copii sunt „needucabili/„îrecuperabili și trebuie trimiși în „centre speciale sau la „fundații care au anumite programe de recuperare; se consideră că există părinți care au așteptări „prea mari pentru copiii lor și, din acest motiv, insistă de obicei inutil ca aceștia să fie înscriși la o școală obișnuită;

De asemenea s-au constatat și:

- inexistența sau ineficiența strategiilor de dezvoltare a școlii și de îmbunătățire a procesului didactic, de adoptare a unor strategii de învățare, altele decât cele „tradiționale”, a unor practici educaționale sau a tehnicilor educative eficiente;

- lipsa oportunităților de perfecționare, dar și a motivației profesioniștilor pentru perfecționare profesională sau metodică, pentru îmbunătățirea activității în școală și la clasă;

- lipsa motivației absolvenților de studii superioare de a intra în sistemul de educație (normală sau specială) datorită mediului nestimulativ profesional din învățământul nostru, dar și din cauza salariilor mici pe care le primesc cadrele didactice;

- existența spațiilor inadecvate și/sau a incintelor inadecvat amenajate ale școlilor și claselor, precum și lipsa accesibilităților pentru copiii cu dizabilități (mai ales locomotorii);

- inexistența camerelor de resurse pentru copiii cu nevoi speciale în școlile de masă integratoare în care ar trebui să se producă intervenția suplimentară și specializată, individualizată (1:1 sau în grupuri mici), la materiile la care este necesar acest lucru și unde ar trebui să intervină profesorul de sprijin.

În politica educațională din România este prevăzută modernizarea și reconfigurarea sistemului de învățământ special în vederea atingerii scopului fundamental al integrării educaționale, profesionale și sociale a copiilor cu nevoi speciale și în vederea adaptării la viața comunității. Pentru atingerea acestui scop copiii vor fi școlarizați încă de la început într-o unitate de învățământ de masă, în apropierea domiciliului lor și vor beneficia de servicii de sprijin diversificate și de calitate.

Formarea școlară adresată copiilor cu cerințe educative speciale

Conform legislației în vigoare, persoanele cu dizabilități, oricare ar fi natura sau gradul de handicap, au dreptul la o educație școlară gratuită, adaptată la nevoile și dorințele lor. Persoanele cu dizabilități și familiile acestora sunt principalul factor de decizie cu privire la alegerea formei de educație/ învățământ – obișnuit, special, alternativa educațională etc.

Asigurarea șanselor egale în educație presupune că necesitățile de educație ale persoanelor cu dizabilități au o valoare egală cu ale celorlalte persoane. Egalizarea șanselor are

în vedere atât necesitățile generale, cât și cele individuale de educație și vizează eliminarea obstacolelor ce pot apare în accesul și participarea la procesul de învățământ.

Autoritățile și instituțiile școlare au obligația de a asigura condițiile și serviciile de ordin ambiental și echipamentele necesare în unitățile școlare (speciale sau obișnuite), pentru a facilita egalizarea șanselor în accesul, deplasarea, comunicarea (inclusiv specifică și alternativă) și participarea efectivă în spații școlare a persoanelor cu dizabilități.

Politica școlară pentru persoanele cu dizabilități încurajează integrarea graduală a serviciilor speciale de educație în sistemul obișnuit de educație/învățământ. Includerea în școli obișnuite se face în funcție de potențialul psiho-social al copilului, de performanțele sale școlare, de beneficiile asupra dezvoltării personalității sale, plenare și libere. Școlile speciale și cele obișnuite trebuie să coopereze în asigurarea unui continuum de oferte educaționale, pentru a se asigura posibilitatea de alegere și de combinare dintre cele două sisteme (special și obișnuit).

În condițiile școlarizării în învățământul de masă, autoritățile educaționale și cadrele didactice au obligația de a cunoaște modalitățile de lucru cu elevii cu dizabilități integrați, de adaptare a structurilor și organizării școlare, a curriculumului și modalităților de examinare a progresului în învățare. Asigurarea serviciilor specifice necesare, inclusiv cadre didactice de sprijin reprezintă un aspect esențial.

Este necesară derularea unui amplu proces de informare și educare a cadrelor didactice, pentru ca schimbarea de atitudine să înceapă cu acestea, urmând apoi să propage la rândul lor o atitudine echitabilă, nediscriminatorie, față de persoanele cu dizabilități. Este deosebit de important ca procesul de răspândire a cunoștințelor și promovarea unei atitudini nediscriminatorii față de persoanele cu dizabilități să fie extins și asupra părinților, asupra întregii comunități.

Integrarea școlară a copiilor cu cerințe educative speciale se realizează prin unități de învățământ special, în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, sau în unități de învățământ obișnuite, inclusiv în unități cu predare în limbile minorităților naționale.

În învățământul preșcolar și primar, în funcție de evoluția copilului, se pot face propuneri de reorientarea operativă dinspre școala specială spre școala de masă și invers sau dinspre căminul-școală spre școala specială și invers. Propunerea de reorientare se face de către cadrul didactic care a lucrat cu copilul în cauză și de către psihologul școlar. Hotărârea de reorientare se ia de către comisia de expertiză, cu acordul familiei sau al susținătorului legal.

Copiii cu cerințe educative speciale, care nu au putut fi reorientați spre învățământul de masă, inclusiv în clase speciale, continuă procesul de educație în unități ale învățământului special primar, gimnazial, profesional, liceal și postliceal, diferențiat după tipul și gradul handicapului.

Una dintre prioritățile sistemului de educație din România constă în centrarea proceselor de predare - învățare pe elev, conform nevoilor individuale și ritmului propriu de învățare. Așadar legislația noastră, în încercarea de a se alinia la standardele europene, cuprinde prevederi care, chiar dacă sunt insuficiente, neclare sau uneori contradictorii, permit acum integrarea copiilor cu nevoi speciale în școli obișnuite sau în școlile speciale, inclusiv a celor cu dizabilități severe și profunde, catalogați, până mai deunăzi, parțial recuperabili sau —irecuperabili și care aveau acces doar la căminele-spital.

Prof. Adrian Brunello

Colegiul Economic „Virgil Madgearu” Iași

Punți, nu bariere: rolul educației în promovarea incluziunii sociale

Abstract

Educația reprezintă de mult timp un drept fundamental al omului și un motor esențial al dezvoltării societății. Dincolo de rolul său în dobândirea de cunoștințe individuale, școlarizarea servește ca un mecanism cheie pentru promovarea incluziunii sociale, reducerea inegalității și promovarea participării civice. Acest articol examinează impactul multidimensional al educației în promovarea incluziunii sociale, concentrându-se pe modul în care școlile pot acționa ca spații de integrare, schimb cultural și abilitare.

Cuvinte cheie: educație și egalitate, incluziune socială, diversitate în sălile de clasă, educație incluzivă, formarea cadrelor didactice, reforma educațională

Introducere

Incluziunea socială se referă la procesul de îmbunătățire a condițiilor de participare în societate pentru persoanele dezavantajate – prin oportunități sporite, acces la resurse și respectarea drepturilor (Organizația Națiunilor Unite, 2016). În acest context, educația nu reprezintă doar transferul de conținut academic, ci o forță socială transformatoare.

Încă din primele etape ale școlii formale, instituțiile modelează sentimentul de apartenență, identitatea personală și capacitatea de implicare civică a indivizilor. Prin urmare, școlile pot acționa fie ca *punți de legătură* – conectând populații diverse și promovând înțelegerea reciprocă – fie ca *bariere*, consolidând inegalitățile și diviziunile sociale preexistente (Ainscow et al., 2006).

Într-o lume marcată de diversitate în creștere, migrație și disparități socioeconomice, rolul educației în promovarea incluziunii nu a fost niciodată mai critic. Acest articol explorează modul în care școlarizarea poate promova incluziunea socială, obstacolele care îi limitează eficacitatea și strategiile necesare pentru a-și consolida capacitatea incluzivă.

Educația ca motor al incluziunii sociale

Egalizarea oportunităților

Una dintre cele mai recunoscute funcții ale educației este capacitatea sa de a oferi condiții egale. Prin intermediul accesului universal la o educație de calitate, societățile pot atenua dezavantajele asociate cu sărăcia, izolarea geografică, dizabilitatea sau statutul de minoritate. UNESCO (2020) raportează că fiecare an suplimentar de școală poate crește venitul unui individ cu aproximativ 10%, cele mai mari efecte fiind observate în rândul populațiilor marginalizate. Acest potențial de egalizare nu este pur economic. Școala incluzivă expune elevii la perspective diverse, reducând prejudecățile și încurajând empatia, ceea ce la rândul său îmbunătățește coeziunea socială.

Promovarea schimbului cultural și a toleranței

Școlile sunt microcosmosuri ale societății. În interiorul zidurilor lor, indivizi din diferite medii etnice, religioase, lingvistice și socio-economice interacționează zilnic. Programele și practicile bine concepute pot transforma aceste interacțiuni în oportunități de schimb cultural, reducând stereotipurile și construind respect reciproc.

Împuternicirea participării civice

Un sistem educațional incluziv oferă indivizilor cunoștințe, abilități de gândire critică și încredere, elemente necesare pentru participarea activă la procesele democratice. Elevii învață nu numai conținut academic, ci și principiile drepturilor omului, justiției sociale și implicării în viața comunității. Cercetările indică faptul că adulții cu niveluri mai ridicate de educație sunt semnificativ mai predispuși să voteze, să facă voluntariat și să se implice în activități civice care întăresc componenta democratică a societății (OCDE, 2019).

Bariere în calea educației incluzive

Inegalități structurale

Deși educația poate reduce inegalitatea, ea reflectă și reproduce adesea diviziunile sociale existente. Disparitățile de resurse dintre școlile urbane și rurale, instituțiile publice și private sau regiunile cu venituri mari și mici pot submina potențialul incluziv al educației (Ainscow et al., 2006). Decalajul digital a exacerbat aceste inegalități, în special în timpul

pandemiei de COVID-19, când elevii fără acces performant la internet sau dispozitive au fost excluși în mod disproporționat de la oportunitățile de învățare la distanță (UNESCO, 2020).

Discriminare și prejudecăți

Prejudecățile în mediile educaționale, fie ele explicite sau implicite, pot limita sentimentul de apartenență pentru elevii marginalizați. Atitudinile discriminatorii bazate pe rasă, sex, dizabilitate sau limbă pot contribui la așteptări scăzute din partea elevilor și la o implicare redusă a acestora.

Pregătirea inadecvată a profesorilor

Profesorii sunt agenți de primă linie ai incluziunii, dar mulți primesc o formare insuficientă în ceea ce privește pedagogiile incluzive. Fără abilitățile de a aborda diverse nevoi de învățare și de a promova înțelegerea interculturală, chiar și educatorii bine intenționați pot consolida din greșeală practicile de excludere (Ainscow et al., 2006).

Strategii pentru consolidarea rolului incluziv al educației

Intervenții la nivel de clasă politică

Guvernele joacă un rol central în asigurarea faptului că sistemele educaționale promovează incluziunea. Principalele măsuri politice includ: formule de finanțare echitabile care alocă resursele în funcție de nevoi, mai degrabă decât de distribuția uniformă; învățământ primar și secundar obligatoriu și gratuit, cu sprijin specific pentru populațiile vulnerabile și cadre naționale de incluziune care integrează diversitatea, echitatea și incluziunea în legislația educațională.

Curriculum și pedagogie incluzivă

Designul curriculumului ar trebui să reflecte diverse perspective, istorii și culturi. Metodele de predare receptive din punct de vedere cultural recunosc cunoștințele de bază și experiențele trăite de către toți elevii. Strategiile de învățare colaborativă și sarcinile bazate pe proiecte pot încuraja înțelegerea de la egal la egal. De asemenea, învățarea socio-emoțională ajută elevii să dezvolte empatie, reziliență și abilități de rezolvare a conflictelor – competențe esențiale pentru societățile incluzive (OCDE, 2019).

Dezvoltarea profesională a profesorilor

Investițiile în formarea profesorilor privind educația incluzivă sunt esențiale. Acestea includ: strategii de instruire diferențiată pentru elevi cu abilități diferite, strategii pentru săli de clasă multilingve și multiculturale și conștientizarea prejudecății inconștiente și a impactului acesteia asupra rezultatelor elevilor.

Implicarea comunității și a părinților

Incluziunea nu se întâmplă izolat de comunitate. Școlile ar trebui să implice activ părinții, organizațiile locale și liderii civici în luarea deciziilor educaționale. Astfel de parteneriate pot ajuta la reducerea decalajelor culturale, la creșterea încrederii și la asigurarea faptului că educația reflectă nevoile și valorile comunităților pe care le deservește.

Concluzie

Educația reprezintă mult mai mult decât un efort academic – ea este o piatră de temelie a incluziunii sociale. Când școlile funcționează ca spații incluzive, ele încurajează respectul reciproc, rup ciclurile sărăciei și împuternicesc indivizii să participe pe deplin la viața civică.

În secolul XII, societățile se confruntă cu o diversitate tot mai mare și provocări sociale complexe. Astfel, mandatul educației ca punte – mai degrabă decât ca barieră – este mai puternic ca niciodată. Investiția în educația incluzivă nu este doar un imperativ moral, ci și o strategie pragmatică pentru construirea unor societăți echitabile.

Bibliografie:

- Ainscow, M., Booth, T., & Dyson, A. (2006). Improving schools, developing inclusion. Routledge.
- Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică. (2019). O privire asupra educației pe scurt 2019: indicatori OCDE. Editura OCDE.
- Organizația Națiunilor Unite. (2016). Să nu lăsăm pe nimeni în urmă: imperativul dezvoltării incluzive. Departamentul ONU pentru Afaceri Economice și Sociale.
- Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură. (2020). Raport global de monitorizare a educației 2020: Incluziune și educație. Editura UNESCO.

Prof. Albu Maricica

Grădinița cu PN nr. 4, Pechea-Galați

Incluziunea socială în școala românească

Educația reprezintă fundamentul dezvoltării umane și sociale. Ea nu se limitează la transmiterea de cunoștințe, ci vizează și formarea caracterului, dezvoltarea abilităților sociale și morale, precum și integrarea în comunitate. În școală, copilul învață să interacționeze, să colaboreze și să accepte diversitatea.

În acest context, școala pozitivă și incluziunea socială devin piloni esențiali ai unui mediu educațional echitabil și eficient, unde fiecare elev are șansa de a-și descoperi și valorifica potențialul.

Școala pozitivă își are rădăcinile în psihologia pozitivă, dezvoltată de Martin Seligman. Aceasta susține că dezvoltarea optimă a individului se realizează atunci când accentul este pus pe punctele forte și nu doar pe corectarea slăbiciunilor. Într-o școală pozitivă, profesorul recunoaște efortul și progresul fiecărui elev, oferind feedback constructiv și sprijin personalizat. Această abordare reduce anxietatea legată de eșec și crește motivația intrinsecă a elevilor, determinându-i să fie mai implicați și mai creativi.

Incluziunea socială presupune asigurarea unui acces egal la educație pentru toți copiii, indiferent de origine socială, culturală, etnică sau de eventuale dizabilități. În România, Strategia privind incluziunea socială și echitatea în educație 2022–2030 subliniază necesitatea adaptării procesului educațional la nevoile diverse ale elevilor. Aceasta înseamnă clase în care copiii învață să colaboreze, să se sprijine reciproc și să valorizeze diversitatea. Incluziunea nu înseamnă doar integrarea fizică în clasă, ci și participarea efectivă, învățarea prin colaborare și crearea unui climat de respect și siguranță emoțională.

Integrarea școlară a copiilor cu CES este o problemă stringentă care în ultimii ani a început să-și găsească rezolvarea și în țara noastră. O școală obișnuită cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, un mijloc care

crează comunități primitoare și construiesc o societate incluzivă care oferă educație pentru toți copiii. Mai mult, asigură o educație eficientă pentru majoritatea copiilor și îmbunătățesc eficiența, chiar și rentabilitatea sistemului de învățământ.

Profesorii adoptă metode variate pentru a sprijini fiecare elev. Printre acestea se numără activități interactive, proiecte de grup, jocuri educative și exerciții diferențiate. De exemplu, un elev cu dificultăți de comunicare poate fi implicat în activități de storytelling sau în exerciții de prezentare orală, în timp ce elevii cu abilități avansate pot primi sarcini creative care să le stimuleze gândirea critică. În plus, tehnologia educațională poate fi utilizată pentru a adapta conținutul la ritmul fiecărui elev. Aceste metode ajută la dezvoltarea empatiei, colaborării și responsabilității, creând un mediu de învățare armonios.

Astfel, copiii dezvoltă abilități sociale, învață să respecte diferențele și să aprecieze diversitatea culturală.

O școală pozitivă și incluzivă are multiple efecte benefice asupra dezvoltării emoționale și sociale a elevilor. Ei devin mai încrezători, mai empatici și mai responsabili. Capacitatea de a rezolva probleme și abilitățile de comunicare se dezvoltă natural, iar atmosfera din clasă devine mai calmă și cooperantă. Elevii învață să gestioneze conflictele prin dialog și sprijin reciproc, să aprecieze diversitatea și să colaboreze eficient. Aceasta contribuie la formarea unor adulți echilibrați, capabili să trăiască armonios într-o societate pluralistă.

O planificare nu poate porni așa, tradițional, ca altă dată, de la conținuturi, ci de la personalitățile copiilor, de la caracteristicile și particularitățile individuale. Pe de altă parte, școala ca instituție, nu poate face față singură cerințelor multiple ale unui program eficient de educație. Este nevoie de un parteneriat între grădiniță- familie- comunitate, de o construcție comună în folosul copilului, fără prejudecăți, bazată pe respect reciproc, acceptare, toleranță, indiferent de situația economică, socială sau educațională a părinților

Colaborarea cu părinții și comunitatea este vitală. Întâlnirile periodice, participarea părinților la activități școlare și parteneriatele cu organizații locale sprijină integrarea socială a elevilor. Comunitatea poate oferi resurse educaționale, voluntariat și sprijin pentru proiectele

elevilor. Această colaborare consolidează sentimentul de apartenență și siguranța emoțională a elevilor, creând un mediu favorabil învățării.

Concluzie

Școala pozitivă și incluzivă nu reprezintă doar un model teoretic, ci o necesitate pentru societatea modernă. Punând copilul în centrul procesului educațional, respectând ritmul și nevoile sale și oferind sprijin constant, școala creează un mediu în care fiecare elev se simte valorizat, acceptat și motivat să învețe. Profesori dedicați, părinți implicați și o comunitate activă contribuie la formarea unor adulți empatici, responsabili și capabili să trăiască armonios într-o societate diversă și complexă.

Bibliografie

Seligman, M. E. P. – Psihologia pozitivă și atingerea potențialului uman, București: Editura Trei, 2014.

UNESCO – Ghid pentru asigurarea incluziunii și echității în educație, Paris: UNESCO Publishing, 2017.

Ministerul Educației – Strategia privind incluziunea socială și echitatea în educație 2022–2030, București, 2022

Prof. Alexa Raluca Crisantha
Colegiul Național Ștefan cel Mare Suceava

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale – despre cooperare, grija față de ceilalți și incluziune

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale, oferă un mediu educațional benefic pentru toți elevii, promovând dezvoltarea personală și socială. Aceasta se concentrează pe punctele forte ale fiecărui elev, creând un mediu de învățare în care toți se simt apreciați, valorizați, implicați, capabil să-și atingă potențialul maxim, ceea ce favorizează o mai bună integrare în societate.

Dintre elementele cheie ale școlii pozitive și incluziunii sociale oferite de literatura de specialitate: dezvoltarea competențelor sociale și emoționale – prin dezvoltarea abilităților de comunicare, colaborare, empatie și rezolvări de conflicte; accent pe punctele forte – prin identificarea și dezvoltare punctelor forte ale fiecărui elev, inclusiv ale celor cu nevoi speciale; participarea activă a tuturor elevilor – prin participarea tuturor elevilor la activități școlare și extrașcolare; mediul de învățare pozitiv, bazat pe încurajare și colaborare – prin participarea activă la activitățile școlare și interacționarea cu colegii; colaborarea cu familia și comunitatea – prin colaborarea strânsă între școală, părinți, comunitate pentru asigurarea unui mediu de sprijin pentru toți elevii; promovarea unei culturi a incluziunii – prin valorizarea tuturor elevilor pentru unicitatea lor, mă voi opri la cooperare și incluziune – prin proiecte comune, activități de grup și alte forme de interacțiune socială care ajută la depășirea barierelor de comunicare și înțelegere.

Jerry Olsen și Thomas W. Nielsen în *Noi metode și strategii pentru managementul clasei* (Editura Didactica Publishing House, 2009, p. 24, 27) specifică faptul că prin structurarea cu atenție a mediului de activitate, este stimulat impulsul natural al copiilor de a coopera, de a lega relații de calitate și de a anula disputele. Cheia succesului în cadrul unui grup este de a avea obiective comune, împărtășite de toți. Referindu-se la grija față de ceilalți au subliniat că este remarcabil cât de des copiii spun că lucrul care le-a plăcut cel mai mult la profesorul lor a

fost faptul că i-a păsat de ei. Iar în concluzie adaugă că, grija pentru ceilalți duce la cooperare, obținând astfel succese în rezolvarea problemelor comportamentale.

Astfel, grija pentru ceilalți devine un obiectiv important în educația copiilor. Poate fi înțeleasă ca empatie, respect, onestitate, generozitate. Într-o echipă de proiect, cooperarea și grija față de colegi sunt esențiale pentru succesul proiectului. În clasă, cooperarea și grija față de colegi ajută la crearea unui mediu de învățare pozitiv și eficient. Grija față de ceilalți și cooperarea sunt concepte care promovează relații pozitive, dezvoltare personală și succes în diverse contexte.

Cooperarea prin activități de incluziune aduce beneficii cum ar fi: îmbunătățirea stării de bine, promovarea egalității de șanse, reducerea marginalizării, îmbunătățirea calității vieții.

Prin promovarea cooperării și a incluziunii, școala pozitivă pregătește elevii pentru viața socială, încurajând respectul și empatia, acești elevi fiind mai bine echipați pentru a se integra în societate și a contribui la construirea unei comunități mai incluzive.

Cooperarea și incluziunea socială sunt două aspecte complementare care contribuie la crearea unei societăți mai armonioase, unde membrii săi pot contribui la dezvoltarea comună.

Bibliografie:

Jerry Olsen, Thomas W. Nielsen - Noi metode și strategii pentru managementul clasei, Editura Didactica Publishing House, 2009

Prof. Alexandriuc Camelia Suzana
Colegiul Național "Ștefan cel Mare" Suceava

Programul de intervenție personalizat, o necesitate

Necesitatea de a adapta educația la nevoile individuale a dus la elaborarea a numeroase sisteme de instruire individualizată. Astfel, când vorbim astăzi de educația diferențiată aceasta include cu necesitate abordarea individualizată a învățării din perspectiva diferențelor dintre elevi. Diferențierea curriculară la copilul cu CES necesită selecționarea sarcinilor de învățare după criteriul maturității intelectuale, după ritmul de lucru al copilului și nu după criteriul vârstei cronologice. Ca modalitate de organizare a conținuturilor acestea vizează adaptarea procesului de recuperare la posibilitățile intelectuale ale elevului, la nevoile și interesele acestuia, la ritmul și gradul său de adaptabilitate la activitățile propuse.

Ce este un program de intervenție personalizat?

Cunoscut și sub alte denumiri („plan educațional de intervenție individualizată”) programul de intervenție personalizat (PIP) este definit în literatura de specialitate ca:

- un instrument de lucru permanent pentru unul sau mai mulți membri ai echipei care își coordonează intervențiile în direcția realizării unor scopuri (Mușu, I., (coord.), 2000, p. 121);
- un plan scris cu obiective pe termen scurt și lung, elaborat pentru a sprijini învățarea copilului sau nevoile comportamentale. Este un document de lucru pentru toate cadrele didactice (Văcărețu, A.S, Ruoho, K., Pop M., 2007, p. 47).

În raportul Ministerului Educației British Columbia (2002) se specifică elementele prin care un program de intervenție personalizat se diferențiază de alte documente, specificându-se ce este un PIP.

Un PIP este:

- un document concis și folositor în care se sumarizează programul educativ al unui elev; un instrument menit să ajute cadrul didactic în procesul de monitorizare a achizițiilor, de-a lungul dezvoltării copilului;
- un plan dezvoltat, implementat și evaluat de cadrul didactic de la clasă în colaborare cu alte cadre didactice și specialiști de la clasă;
- un document de lucru flexibil de mare însemnătate pentru cei care au contribuit la conceperea și implementarea lui.

Conceperea și aplicarea planului de intervenție personalizat pentru persoanele cu cerințe speciale datorate unor dizabilități de diferite tipuri, cu diferite etiologii, grade de complexitate/gravitate și cu moduri diverse de manifestare, este rezultatul muncii în echipă multi-și interdisciplinară. În raport cu specificul dizabilităților, din echipa interdisciplinară de intervenție educativă, corectivă și compensatorie fac parte: medici de diferite specialități, psihopedagogi, psihologi, pedagogi, instructori de orientare și mobilitate, asistenți sociali, personal paramedical – de exemplu, kinetoterapeuți, psihomotricieni, audiologi, specialiști în terapia limbajului, ortoptiști etc., dar cu necesitate trebuie să facă parte și părinții copilului.

Planul de intervenție personalizat vizează, deci, persoana în integralitatea sa, abordarea fiind sistemică. Echipa de intervenție aplică proiectul educativ personalizat unui subiect pe care îl consideră în identitatea și globalitatea sa, ca ființă complexă, unică și irepetabilă, cu un anumit potențial de dezvoltare, intuit pe baza examinărilor medico-psiho-pedagogice, mai ales pe baza —coeficientului de educabilitate și a evaluării —zonei proximei dezvoltării.

În elaborarea unui PIP trebuie să se aibă în vedere următoarele aspecte (Ministerul Educației, British Columbia, 2002):

I. Etapa de explorare

Pre-planificarea PIP De obicei, înaintea deciziei privind întocmirea unui PIP are loc un proces de luare a deciziilor cu privire la necesitatea elaborării unui astfel de program pentru un copil, decizii ca au la bază: observații și evaluări sistematice realizate de cadrul didactic de la clasă, discuții cu alte cadre didactice și specialiști de la clasă sau cu persoane resursă care cunosc cazul și o evaluare specializată prin Comisia internă de evaluare complexă, Comisia de expertiză privind protecția copilului.

Stabilirea echipei de lucru

Odată ce elevul a fost depistat cu cerințe educative speciale, se va constitui echipa de lucru, adesea compusă din învățător/diriginte, părinte și după caz, alți profesori de diferite specialități de la clasă, profesorul de sprijin, logopedul și psihologul, (în școlile în care există astfel de specialiști). Echipa de caz poate fi extinsă și la specialiștii de la alte instituții, cum ar fi personalul care a realizat testarea. Stabilirea echipei de lucru le permite membrilor ei să identifice și să descrie punctele tari, interesele și nevoile elevului, să-și împărtășească ideile și atitudinile legate de comportamentul și capacitatea de învățare a elevului în diferite situații, să

stabilească anumite priorități pentru elev pe care să se construiască și să se să întocmească PIP-ul.

Planificarea PIP

După identificarea membrilor echipei de planificare și implementare a PIP, unul, de obicei cel care are cel mai mult contact cu elevul, își va asuma responsabilitatea de coordonare a programului de intervenție ceea ce presupune: - monitorizarea progresului în învățare la elev în funcție de obiectivele stabilite - organizarea întrunirilor ocazionale, dar absolut necesare între membrii echipei

II. Redactarea PIP

Într-un PIP vor fi descrise informații legate de: ce știe/ce poate face elevul în momentul prezent, conținutul pe care elevul urmează să și-l însușească de-a lungul programului și indicatorii de evaluare.

De asemenea, un PIP va conține:

- informații esențiale legate de elev (antecedente medicale, aspecte socio- culturale, trecutul educațional etc)
- informații despre punctele tari și nevoile elevului (ce știe/ce nu știe elevul) domeniile în care se va realiza intervenția
- scopurile și obiectivele urmărite
- echipa responsabilă de planificare, implementare și monitorizare a PIP

Împreună, copiii și profesorii pot face din școală un loc plăcut pentru toți cei implicați în procesul educativ, un mediu bazat pe încredere, comunicare, respect și flexibilitate. Scopul major al strategiei este ridicarea standardelor calitative ale educației formale și non-formale prin complementarizarea lor în vederea valorificării potențialului elevilor și a formării lor ca cetățeni europeni proactivi.

Bibliografie:

1. Chick, P. (2007), Sprijin individualizat pentru învățare. Ghid pentru cadrele didactice, Editura Didactică și Pedagogică, București
2. Mușu, I., (coord.), (2000), Ghid de predare – învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale: culegere de texte, Editura Marlink, București, Asociația RENINCO România
3. Văcărețu, A., Ruoho, K., Pop, M. (2007), Evaluarea în sprijinul învățării. Ghid pentru cadrele didactice, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București
4. Ministerul Educației, British Columbia, Special Programs– Individual Education Planning for Students with Special Needs, pe site-ul
<http://www.bced.gov.bc.ca/specialed/iepssn/whatiep.htm>

Prof. Alexe Adriana

Școala Gimnazială "Ștefan cel Mare"

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

Școala pozitivă este un cadru educațional care pune accent pe dezvoltarea armonioasă a elevilor, cultivarea relațiilor sănătoase și crearea unui mediu sigur din punct de vedere emoțional, în paralel cu progresul academic. Ea se inspiră din principiile psihologiei pozitive și din modele incluzive moderne. Principe fundamentale ale școlii pozitive, se regăsesc în câteva accepțiuni de valoare, ce se utilizează și urmăresc permanent în sistemul educational modern, astfel: se pune accent pe punctele forte, profesorii descoperă talentele fiecărui elev și le valorifică în procesul de învățare. Comunicarea este non-violentă, limbajul folosit evită etichetele negative („leneș”, „slab”) și promovează formulări constructive. Se pune accent pe învățarea prin colaborare, activitățile sunt gândite pentru a stimula munca în echipă, nu doar competiția individuală. Copiii beneficiază de sprijin socio-emoțional, profesorii și consilierii școlari ajută elevii să-și gestioneze emoțiile și conflictele.

Fiind cadru didactic în învățământul preșcolar voi adapta aceste considerente, educației timpurii, dirijând elementele educației pozitive în contextual incluziunii sociale către preșcolaritate.

Grădinița pozitivă în contextul incluziunii sociale

Ideea primordială a educației timpurii, este că fiecare copil este unic și fiecare decizie trebuie să țină cont de această unicitate, urmărind dezvoltarea întregului potențial de care acesta dispune. Pentru a avea succes în demersul educațional nu se folosește o rețetă anume, ci este nevoie de experiență și cercetări inovatoare, de bune practici ce urmează principii, valori și reguli care conduc la succes în valorizarea fiecărui copil. Remarcăm astfel tendința de a considera educația timpurie ca și componentă a educația pentru toți, care marchează calea spre educația incluzivă, fiind caracterizată de următoarele elemente (Vrășmaș, 2011 p.17):

- Construiește premisele socializării și participării sociale;

- Egalizează șansele la dezvoltare, participare și integrare;
- Responsabilizează educatorii, familia, comunitatea și societatea pentru dezvoltarea copiilor;
- Schimbă modul de abordare a vârstelor mici atât în teorie cât și în practică, promovând construcția drumului de la dependență la independență cu acompanierea adultului;
- Se adresează copilului încă de la naștere punând accent pe stimulare;
- Vede grădinița ca pe o instituție a dezvoltării unicității personalității fiecărui copil, eliminând viziunea artificială, sancționarea și etichetarea.

Incluziunea socială în educația timpurie presupune ca toți copiii, indiferent de origine, dizabilitate, nivel de trai sau apartenență etnică, să participe în aceleași activități educative, având sprijin adaptat nevoilor lor. Conceptul de „grădiniță pozitivă” nu este doar o modă pedagogică, ci o necesitate în societatea actuală, caracterizată de diversitate culturală, economică și socială. În România, educația timpurie joacă un rol crucial în formarea deprinderilor sociale și emoționale ale copilului, iar principiile grădiniței pozitive pot transforma mediul educațional într-un spațiu în care fiecare copil este valorizat. În contextul incluziunii sociale, acest model educațional devine o punte între copii, familii și comunitate, reducând inegalitățile și cultivând empatia

În ultimii ani, conceptul de „grădiniță pozitivă” a câștigat teren în cadrul sistemului educațional românesc. Acest model promovează un climat afectiv și educațional sănătos, bazat pe respect reciproc, comunicare non-violentă și valorizarea fiecărui copil. În contextul incluziunii sociale, grădinița pozitivă devine un pilon esențial pentru integrarea copiilor din medii diverse și pentru formarea unor generații mai tolerante și empatică. O grădiniță pozitivă se bazează pe principii precum:

- Respectarea ritmului individual de învățare al copilului;
- Crearea unui mediu sigur din punct de vedere emoțional;
- Sprijinirea autonomiei și creativității;
- Colaborarea strânsă între educatori, părinți și comunitate.

Această abordare încurajează învățarea prin joc, dezvoltarea inteligenței emoționale și comunicarea deschisă. Incluziunea socială presupune ca toți copiii, indiferent de etnie, dizabilitate, situație economică sau statut social, să aibă acces egal la educație de calitate. În grădinița pozitivă, incluziunea nu este doar o obligație legală, ci o valoare centrală. Practic, aceasta se traduce prin:

- Adaptarea activităților la nevoile fiecărui copil;
- Folosirea de materiale didactice accesibile și diversificate;
- Combaterea stereotipurilor și prejudecăților încă de la vârste fragede;
- Promovarea diversității culturale și lingvistice în activitățile zilnice.
- Respect reciproc între copii și adulți;
- Comunicarea non-violentă;
- Dezvoltarea emoțională armonioasă;
- Autonomie și implicare activă în procesul de învățare.

Rolul cadrului didactic

Educatorul dintr-o grădiniță pozitivă este facilitator al procesului de învățare, nu doar transmițător de informații. Astfel, cadrul didactic creează un mediu incluziv în care fiecare copil se simte acceptat, folosește metode de predare diferențiată, încurajează cooperarea între copii, evitând competiția excesivă, implică părinții în procesul educativ, respectând diversitatea valorilor familiale. O grădiniță pozitivă cu practici incluzive nu formează doar copii echilibrați, ci contribuie la reducerea excluziunii sociale în comunitate. Copiii care cresc într-un mediu divers și tolerant vor fi mai predispuși să respecte și să susțină egalitatea de șanse la maturitate.

Grădinița pozitivă, integrată în strategii de incluziune socială, este mai mult decât un model educațional – este un instrument de schimbare socială. Într-o societate în care diferențele pot deveni bariere, un astfel de cadru educativ transformă diversitatea într-o resursă.

Educatorul este „arhitectul” mediului pozitiv și incluziv. El nu doar predă, ci:

- Creează un spațiu sigur emoțional;

- Sprijină copiii să-și gestioneze emoțiile;
- Folosește metode diferențiate de predare;
- Încurajează colaborarea, nu competiția excesivă.
- Activități specifice pentru incluziune

Modalități de aplicare în grădiniță:

- Adaptarea materialelor – De exemplu, pentru un copil cu deficiențe de vedere, se pot folosi planșe tactile sau jucării cu texturi diferite.
- Parteneriate cu părinții – Implicarea părinților în organizarea de ateliere culturale (gătit, dansuri tradiționale, povești din comunitatea lor).
- Mixarea grupelor – Copii de vârste și abilități diferite colaborează în proiecte comune.
- Jocul „Prietenul secret” – Fiecare copil primește în secret numele altui coleg și, timp de o săptămână, îi face gesturi mici de bunătate. La final, ghicesc cine a fost prietenul secret.
- Calendarul diversității – În fiecare lună, grădinița celebrează o cultură diferită prin muzică, gastronomie și meșteșuguri.
- Cutia cu soluții – Când apare un conflict, copiii scriu sau desenează posibile rezolvări, pe care apoi le discută în grup.
- Ateliere intergeneraționale – Invitarea bunicilor sau persoanelor în vârstă din comunitate pentru a împărtăși povești și meșteșuguri.

Grădinița pozitivă în contextul incluziunii sociale este o investiție în viitor. Prin activități adaptate, implicarea comunității și o abordare centrată pe copil, acest model educațional construiește nu doar competențe cognitive, ci și valori umane fundamentale. Într-o lume în care diferențele pot fi surse de conflict, grădinița pozitivă le transformă în oportunități de învățare și creștere.

Resurse:

Vrăsmaș, E. (2014). *Educația timpurie*. București: Editura Arlequin

Ministerul Educației, *Strategia națională privind educația incluzivă* (2022)

UNICEF România, *Incluziunea copiilor în educație timpurie*

UNESCO, *Education for All: Early Childhood Care and Education*

Prof. Petrișor Alina-Elena

Școala Gimnazială „General Constantin Cristescu”

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

În societatea contemporană, educația reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării individuale și colective. Conceptul de școală pozitivă, inspirat din psihologia pozitivă, pune accent pe dezvoltarea punctelor forte ale elevilor, pe construirea unui climat educațional bazat pe încredere, respect și sprijin reciproc. În același timp, incluziunea socială devine un obiectiv central al politicilor educaționale, vizând integrarea tuturor copiilor, indiferent de particularitățile lor socio-economice, culturale sau de învățare.

Școala pozitivă se bazează pe ideea că procesul educațional nu trebuie să fie axat doar pe transmiterea de cunoștințe, ci și pe cultivarea stării de bine, a motivației intrinseci și a relațiilor sănătoase între profesori și elevi. Profesorii devin mentori și facilitatori ai învățării, iar elevii sunt încurajați să-și descopere talentele și să-și dezvolte abilitățile socio-emoționale.

Incluziunea socială presupune eliminarea barierelor care împiedică participarea deplină a tuturor copiilor la viața școlară. Acest lucru include adaptarea curriculumului, oferirea de sprijin personalizat, utilizarea metodelor interactive și promovarea diversității culturale. O școală pozitivă este prin definiție o școală incluzivă, deoarece promovează egalitatea de șanse și participarea activă a tuturor elevilor.

Școala pozitivă, prin valorile și principiile sale, reprezintă un cadru ideal pentru promovarea incluziunii sociale. Aceasta contribuie nu doar la formarea competențelor academice, ci și la dezvoltarea unei societăți bazate pe respect, solidaritate și înțelegere reciprocă. Investind în acest tip de educație, creăm premisele unei lumi mai echitabile și mai armonioase.

Un exemplu relevant de implementare a principiilor școlii pozitive și incluzive îl reprezintă proiectele educaționale desfășurate în mediile defavorizate, unde cadrele didactice, prin metode interactive și colaborative, au reușit să crească rata de participare și performanțele școlare. Un studiu realizat în România arată că implicarea activă a comunității în procesul educativ contribuie la reducerea absenteismului și la creșterea motivației elevilor. De asemenea,

utilizarea învățării prin proiecte și a mentoratului s-a dovedit eficientă în dezvoltarea abilităților sociale și emoționale.

În școlile în care principiile incluziunii sociale au fost integrate în mod real, climatul educațional este caracterizat de respect reciproc, colaborare și implicare activă. Profesorii sunt formați să recunoască și să valorifice potențialul fiecărui elev, iar diferențele individuale devin surse de învățare și dezvoltare pentru întreaga comunitate școlară.

Un exemplu relevant de implementare a principiilor școlii pozitive și incluzive îl reprezintă proiectele educaționale desfășurate în mediile defavorizate, unde cadrele didactice, prin metode interactive și colaborative, au reușit să crească rata de participare și performanțele școlare. Un studiu realizat în România arată că implicarea activă a comunității în procesul educativ contribuie la reducerea absenteismului și la creșterea motivației elevilor. De asemenea, utilizarea învățării prin proiecte și a mentoratului s-a dovedit eficientă în dezvoltarea abilităților sociale și emoționale.

În școlile în care principiile incluziunii sociale au fost integrate în mod real, climatul educațional este caracterizat de respect reciproc, colaborare și implicare activă. Profesorii sunt formați să recunoască și să valorifice potențialul fiecărui elev, iar diferențele individuale devin surse de învățare și dezvoltare pentru întreaga comunitate școlară.

Bibliografie

1. Ministerul Educației Naționale, *Strategia națională pentru incluziune socială și reducerea săraciei*, 2018.
2. Neacșu, I. , *Psihologia educației*, Editura Universitară, 2015.
3. OECD, *Education for Inclusive Societies*, 2020.
4. Seligman, M. E. P. , *Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being*. Free Press, 2011.
5. UNESCO, *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education*, 2017.

Prof. înv. primar Scutelnicu Mihaela Ana

Școala Gimnazială Nr.1 Gârceni

Școala incluzivă – un mediu plin de valori

Școala, prin scopul său fundamental, încapsulează un microunivers menit să insufle tuturor elevilor valorile pe care se sprijină omenirea. Educația este pilonul societății, luminând drumul unui viitor comun prin promovarea echității și a coeziunii sociale, ajungându-se treptat la scopul final – unirea oamenilor prin culturalizarea diversificată și completă a maselor.

Fiind un proces complex, care se întinde pe tot parcursul vieții, educația trebuie să fie prioritară în cadrul societății și să puncteze ferm valorile umane încă din primele stadii de dezvoltare ale copilului. Toate etapele învățării trebuie să fie interconectate, transformându-se într-un program susținut care promovează diversitatea și egalitatea și care le insuflă elevilor toleranța.

O educație diversificată, care să pună în lumină și să valorizeze toate tipurile de persoane prezente în societate reprezintă o educație completă, organizată după un tipar al moralității și umanității.

Respectivul tipar se regăsește, în perioada curentă, din ce în ce mai mult în sistemele de învățământ europene, care își propun îmbunătățirea calității și echității în educație și formare, revalorizarea profesiilor didactice și asigurarea unei formări de înaltă calitate, consolidarea competențelor cetățenilor necesare pentru tranziția digitală, încheierea cooperării între comunități și stabilizarea cunoștințelor de educație ecologică.

Ce se poate schimba în învățământ astfel încât calitatea și echitatea în educație și formare să înregistreze o creștere pozitivă? Incluziunea și rezultatele în materie de educație pot fi stimulate prin investiții de calitate, scopuri deja prioritare pentru Comisia Europeană. Mai mult decât atât, în ceea ce privește învățământul superior, trebuie să se aibă în vedere rata de acces și de absolvire în rândul grupurilor dezavantajate sau subreprezentate. În acest scop, autoritățile naționale și instituțiile de învățământ superior ar trebui să analizeze modul în care sunt organizate modalitățile de admitere, predare și evaluare, să aplice măsuri de tutorat pentru studenți, să ofere sprijin academic și neacademic. În plus, calitatea educației într-o lume

interconectată este asigurată prin predarea și învățarea limbilor străine, pe lângă înțelegerea diversității lingvistice și culturale din întreaga lume.

Cum se pot revaloriza profesiile didactice astfel încât calitatea educației să fie asigurată? Tuturor cadrelor didactice trebuie să le fie asigurate oportunități de educație inițială și de dezvoltare profesională de înaltă calitate, astfel încât să își dezvolte aptitudinile de predare; jucând un rol esențial în crearea unui sistem de educație de înaltă calitate pentru toți elevii, acestea răspund unor cerințe ridicate și trebuie să își dezvolte constant competențele. O altă problemă principală este reprezentată de scăderea prestigiului profesiei didactice și lipsa de personal afectează calitatea educației școlare în multe țări din UE. Prin urmare, majoritatea țărilor fac eforturi pentru a motiva și ajuta cadrele didactice să exceleze în această profesie dificilă și încearcă, în același timp, să atragă înspre sectorul educației școlare candidați adecvați din cât mai multe medii.

Ce modalități vor fi implementate în sistemul de învățământ astfel încât competențele digitale ale cetățenilor să se dezvolte? Ecosistemul european ideal este foarte performant în materie de educație digitală, astfel încât învățământul trebuie să se adapteze și să antreneze cursanții și în acest sens. În momentul actual, o bună parte din investițiile ce privesc educație se axează pe dezvoltarea abilităților digitale. În aceeași măsură sunt de ajutor și platformele online pentru însușirea acestor competențe, cum ar fi Centrul european pentru educația digitală, care este o comunitate de colaborare online deschisă pentru fiecare cetățean european.

Cum le va fi insuflată elevilor valoarea cooperării și a toleranței? Copiii trebuie să învețe de mici să respecte diversitatea lumii înconjurătoare, să înțeleagă și să accepte diferențele celorlalți, astfel încât societatea să reprezinte un mediu just, echilibrat și sigur și pentru minorități, persoane cu dizabilități, imigranți, oameni din medii defavorizate, etc. Școala trebuie să abordeze subiecte care în momentul de față sunt lăsate deoparte, să educe elevii astfel încât aceștia să înțeleagă conceptul egalității, propagându-l în atitudinea lor din cadrul propriilor comunități. Grupurile de persoane subreprezentate trebuie să beneficieze de mai mult afișaj, astfel încât școala să reprezinte cu adevărat un mediu bazat pe incluziune. În plus, proiectele individuale din cadrul școlar trebuie să fie dublate de proiectele de grup, care, fiind supravegheate și îndrumate, le insuflă copiilor simțul cooperării printr-o modalitate practică și interactivă.

Cum li se vor transmite copiilor cunoștințe din sfera ecologiei? Societatea a ajuns în punctul în care sectorul educației trebuie să ia măsuri pentru a consolida competențele tuturor elevilor în materie de sustenabilitate. În cadrul UE, educația ecologică a început să fie printre principalele motive care cer finanțare prioritară. Copiii trebuie să învețe, de multe ori în mod interactiv, importanța faptului de a avea grijă de planetă, fiind implicați în diverse activități practice care să le dea sentimentul de implicare în fenomenul de salvare a planetei, precum plantarea florilor sau a copacilor, reciclarea și strângerea gunoiului, asistarea la niște ore speciale de educație ecologică.

Așadar, educația este primul pas înspre o societate echitabilă, incluzivă, în care fiecare membru se simte văzut și ascultat. În sistemele de învățământ din Europa, au început demersurile pentru transformarea școlii într-un mediu plin de valori, prin programe diversificate și complete, prin dezvoltarea competențelor necesare în lumea contemporană – digitale, lingvistice, ecologice -, prin revalorizarea profesiilor didactice și, nu în cele din urmă, prin promovarea toleranței și a cooperării.

Prof. Bărdan Ana-Maria

Colegiul Național Pedagogic "Gheorghe Lazăr", Cluj-Napoca

Rolul inteligenței emoționale în cultivarea unui climat școlar pozitiv și incluziv

În ultimele decenii, conceptul de inteligență emoțională (IE) a câștigat o atenție tot mai mare în domeniul educației, având un impact profund asupra relațiilor interpersonale și asupra calității climatului școlar. În contextul educațional, cultivarea unui climat pozitiv și incluziv este crucială pentru dezvoltarea armonioasă și îmbunătățirea performanțelor elevilor. Dacă, odinioară, accentul era pus aproape exclusiv pe inteligența cognitivă, astăzi este tot mai evident că succesul – atât în școală, cât și în viața adultă – depinde în mod semnificativ de abilități precum empatia, autocontrolul, conștientizarea propriilor emoții și capacitatea de a gestiona relațiile.

Inteligența emoțională reprezintă capacitatea de a identifica, înțelege, controla și exprima eficient emoțiile proprii, precum și de a recunoaște și influența emoțiile celor din jur. Daniel Goleman, unul dintre cei mai cunoscuți teoreticieni ai IE, o definește ca un ansamblu de competențe care implică:

Conștientizarea de sine – recunoașterea propriilor emoții și impactul lor asupra comportamentului.

Autoreglarea – gestionarea impulsurilor și menținerea calmului în situații dificile.

Motivația intrinsecă – dorința de a atinge obiective pe termen lung, chiar și în fața obstacolelor.

Empatia – înțelegerea emoțiilor celorlalți și răspunsul adecvat la nevoile lor.

Abilitățile sociale – comunicarea eficientă, rezolvarea conflictelor și colaborarea.

În mediul școlar, aceste competențe influențează performanța academică, determină reducerea comportamentelor disruptive și crearea unei atmosfere în care fiecare elev se simte valorizat. Cercetările arată că profesorii cu un nivel ridicat de inteligență emoțională pot gestiona mai eficient conflictele, pot crea legături de încredere cu elevii și pot adapta strategiile de predare în funcție de starea emoțională a clasei.

Un climat școlar pozitiv și incluziv nu se formează doar prin reguli și disciplină, ci și printr-o cultură emoțională sănătoasă, în care elevii, profesorii și personalul școlii colaborează, se susțin reciproc și învață să gestioneze diversitatea. Inteligența emoțională contribuie la acest cadru prin:

- *Reducerea tensiunilor și a comportamentelor conflictuale.* Elevii și profesorii care posedă abilități emoționale solide sunt mai capabili să gestioneze stresul și frustrările într-un mod constructiv.
- *Promovarea empatiei.* Prin încurajarea înțelegerii reciproce, se reduc prejudecățile și discriminarea, ceea ce este esențial pentru un mediu incluziv.
- *Stimularea colaborării și a spiritului de echipă.* Inteligența emoțională facilitează comunicarea eficientă și colaborarea între toți membrii comunității școlare, inclusiv elevi, profesori și părinți.
- *Creșterea motivației și a implicării în procesul educațional.* Un mediu în care emoțiile sunt recunoscute și validate determină elevii să se simtă mai implicați și să aibă încredere în propriile forțe.

Misiunea școlii incluzive este de a oferi tuturor oportunitatea de a învăța și de a participa cu șanse egale la experiențele de învățare și oportunitățile sociale, luând în același timp în considerare anumite particularități, precum ritmul de învățare, capacitățile, interesele și nevoile proprii. IE joacă un rol central în facilitarea acestei incluziuni prin:

- *Dezvoltarea empatiei și respectului pentru diversitate.* Elevii cu competențe emoționale pot recunoaște și aprecia unicitatea fiecărei persoane. Empatia ajută profesorii să înțeleagă barierele cu care se confruntă elevii și să răspundă cu soluții personalizate.

- *Gestionarea prejudecăților și a stereotipurilor.* Formarea în domeniul inteligenței emoționale ajută la conștientizarea propriilor prejudecăți și la adoptarea unui comportament deschis.
- *Crearea unui mediu sigur emoțional.* Cadrele didactice care aplică principiile IE pot identifica și interveni prompt în situațiile de excludere sau bullying, protejând astfel elevii vulnerabili.
- *Promovarea dialogului și a rezolvării pașnice a conflictelor.* IE încurajează comunicarea asertivă și cooperarea între elevi, instrumente esențiale pentru incluziune.

Pentru a beneficia pe deplin de avantajele inteligenței emoționale în crearea unui climat școlar pozitiv și incluziv, este nevoie de o abordare sistematică, prin programe dedicate de educație socio-emoțională (SEL), modelarea comportamentului, reflecția ghidată, spații sigure pentru exprimare, activități colaborative – proiecte în grup, mentorat între elevi, rezolvarea comună a problemelor.

Școlile care investesc în dezvoltarea IE observă reducerea cazurilor de bullying și violență verbală, creșterea nivelului de implicare academică, îmbunătățirea relațiilor între profesori și elevi, un sentiment mai puternic de apartenență și siguranță. Astfel, IE devine nu doar o competență individuală, ci un factor de coeziune socială și de succes educațional pe termen lung.

Inteligența emoțională este un pilon fundamental în construirea unui climat școlar care să fie nu doar pozitiv, ci și cu adevărat incluziv. Cultivarea abilităților emoționale în rândul elevilor și profesorilor contribuie la reducerea conflictelor, încurajează respectul pentru diversitate și sprijină dezvoltarea personală și academică a fiecărui copil. Astfel, investiția în dezvoltarea acestei competențe devine o necesitate pentru orice instituție educațională care dorește să creeze un mediu propice învățării și coeziunii sociale. Într-un sistem educațional în care cunoașterea academică se împletește cu înțelegerea emoțională, școala devine nu doar un loc de învățare, ci un spațiu în care fiecare elev își găsește vocea, locul și valoarea.

Bibliografie:

- Goleman, D. (2008), Inteligența Emoțională, Editura Curtea Veche, București
- Albulescu, I.;Catalano, H. (2020), Sinteze de pedagogie generală, Editura DPH, București

Ardelean Simona

Scoala Gimnaziala Chesint

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

Într-o lume aflată în continuă schimbare, școala nu mai este doar un spațiu destinat transmiterii de cunoștințe, ci devine un loc al formării caracterului, al empatiei și al dezvoltării personale. Conceptul de **școală pozitivă** capătă din ce în ce mai multă importanță în contextul educației moderne, fiind strâns legat de **incluziunea socială** și de necesitatea cultivării unui climat prietenos, echitabil și sigur pentru toți elevii, indiferent de particularitățile lor.

O școală pozitivă este un mediu educațional în care accentul cade nu doar pe performanțele academice, ci și pe starea de bine a elevilor, pe relațiile sănătoase dintre membrii comunității școlare și pe dezvoltarea emoțională. Este o școală în care elevii se simt valorizați, sprijiniți și încurajați să se exprime liber, fără teama de a fi judecați.

În acest cadru, profesorul devine mai mult decât un transmițător de informații – el este **facilitator, mentor și model de echilibru emoțional**, capabil să inspire și să creeze un spațiu în care fiecare copil să se simtă acceptat și integrat.

Incluziunea socială – pilon esențial al școlii pozitive

Incluziunea socială presupune **acceptarea și valorizarea diversității**. Într-o clasă incluzivă, elevii provin din medii sociale, culturale și economice diferite, pot avea nevoi educaționale speciale sau dizabilități, însă toți beneficiază de aceleași șanse la educație și dezvoltare.

Școala pozitivă încurajează **egalitatea de șanse** și respinge discriminarea, promovând empatia, toleranța și colaborarea. Profesorii din învățământul primar au un rol esențial în acest sens, deoarece în primii ani de școală se formează atitudinile, convingerile și valorile care vor ghida copilul întreaga viață.

„Fiecare copil contează. Fiecare copil are un loc.” – este deviza neoficială a școlii incluzive și pozitive.

Strategii pentru o școală pozitivă și incluzivă

Profesorii din învățământul primar pot contribui activ la construirea unei școli pozitive și incluzive prin:

- **Crearea unui climat emoțional sigur:** Ascultarea activă, validarea emoțiilor și exprimarea empatică ajută elevii să simtă că sunt în siguranță emoțională.
- **Promovarea cooperării, nu a competiției:** Activitățile de grup, proiectele colaborative și încurajarea sprijinului reciproc întăresc coeziunea clasei.
- **Adaptarea materialelor și metodelor:** Lecțiile diferențiate, utilizarea de suporturi vizuale sau activități practice sunt esențiale în lucrul cu elevi cu ritmuri de învățare diferite.
- **Implicarea familiei:** Comunicarea deschisă cu părinții și implicarea lor în viața școlară sprijină procesul de incluziune.
- **Dezvoltarea inteligenței emoționale:** Jocurile de rol, poveștile terapeutice, jurnalul emoțiilor sunt doar câteva metode prin care copiii pot învăța să se cunoască și să relaționeze armonios.

Beneficiile unei școli pozitive pentru toți elevii

O școală pozitivă și incluzivă nu aduce beneficii doar elevilor cu nevoi speciale sau celor din medii dezavantajate. Toți elevii învață:

- să fie mai empatici și mai deschiși;
- să accepte diferențele ca pe o resursă, nu o barieră;
- să colaboreze, să își gestioneze emoțiile și să contribuie la o comunitate sănătoasă.

Aceste abilități nu sunt doar utile în școală, ci devin **competențe de viață**, esențiale într-o societate bazată pe respect, echitate și solidaritate.

Școala pozitivă, în contextul incluziunii sociale, nu este doar un ideal educațional, ci o necesitate. În fața provocărilor actuale – diversitate, inechitate socială, nevoi emoționale crescute – profesorii din învățământul primar au misiunea nobilă de a transforma sala de clasă într-un spațiu al bucuriei, acceptării și dezvoltării integrale a fiecărui copil. Prin implicare,

empatie și formare continuă, aceștia pot deveni artizanii unei școli în care toți copiii au loc, valoare și voce.

Bibliografie

- Goleman, D. (1995). **Inteligența Emoțională**. București: Curtea Veche.
- Seligman, M. (2011). **Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being**. Free Press.
- www.edu.ro
- www.vivid-edu.ro

Prof. învățământ primar Avram Ramona Adela

Școala „Sfântul Ierarh Nicolae”, Arad

Reducerea discriminării bazată pe empatie și sprijin

Introducere

Educația are un rol esențial în formarea viitorilor cetățeni și în promovarea valorilor democratice, cum ar fi respectul, echitatea și solidaritatea. Într-o societate marcată de diversitate, școala este adesea primul spațiu în care elevii intră în contact cu persoane diferite de ei din punct de vedere social, cultural, economic sau fizic.

Tocmai de aceea, este esențial ca mediul școlar să fie unul incluziv și sigur pentru toți. Însă, în realitate, discriminarea este încă prezentă în multe instituții de învățământ, afectând negativ starea emoțională, motivația și rezultatele elevilor. Discriminarea poate lua forme variate de la excluderea subtilă a unui coleg, până la etichetare, glume jignitoare sau chiar agresiune.

În fața acestor provocări, două atitudini fundamentale pot contribui la reducerea discriminării: **empatia** adică înțelegerea profundă a celuilalt, și **sprijinul** exprimarea concretă a solidarității. Acestea nu pot fi impuse prin reguli, ci cultivate prin educație. Școala trebuie să fie un model de conviețuire armonioasă, iar elevii să fie formați nu doar intelectual, ci și moral și afectiv.

a. Empatia bază pentru acceptare și înțelegere în școală

Empatia este o abilitate emoțională care presupune să ne punem în locul altuia, să simțim ceea ce simte el, fără să-l judecăm. În mediul educațional, empatia este esențială pentru crearea unui climat de respect și încredere. Atunci când un elev dă dovadă de empatie, devine mai deschis către colegii săi, înțelege mai bine diferențele dintre oameni și este mai puțin tentat să discrimineze. Spre exemplu, un copil care are empatie nu va râde de un coleg cu dificultăți de vorbire sau cu o dizabilitate, ci va încerca să-l ajute sau să-l încurajeze.

Profesorii au un rol fundamental în dezvoltarea empatiei în rândul elevilor. Prin discuții deschise la orele de dirigiență, prin povești și exemple relevante la orele de limba română sau istorie, sau prin activități de grup, empatia poate fi exersată și consolidată. De asemenea,

încurajarea exprimării emoțiilor și validarea trăirilor fiecărui elev contribuie la crearea unui mediu în care copiii se simt ascultați și respectați.

Un alt aspect important este dezvoltarea empatiei interculturale. Într-o școală unde învață elevi de etnii diferite sau din medii sociale variate, este important ca fiecare copil să înțeleagă cultura și tradițiile celorlalți. Prin empatie, diferențele nu mai sunt surse de conflict, ci ocazii de învățare și apropiere.

b. Sprijinul – transformarea empatiei în acțiune

Empatia este esențială, dar nu suficientă. Pentru ca discriminarea să fie combătută eficient, este nevoie de acțiuni concrete de sprijin. Sprijinul presupune implicare, curaj și responsabilitate. El poate lua multe forme în cadrul școlii: de la ajutorul acordat unui coleg nou în adaptarea la colectiv, până la apărarea unui elev marginalizat sau semnalarea unui comportament discriminatoriu unui profesor sau consilier școlar.

Un exemplu relevant este cel al elevilor care provin din familii cu dificultăți financiare. Deseori, aceștia pot deveni ținta glumelor sau a excluderii sociale. În loc să fie ignorați sau judecați, ei au nevoie de sprijin emoțional și material, iar colegii lor pot învăța să fie solidari: să ofere ajutor fără umilire, să împartă, să coopereze. Astfel, clasa devine un spațiu în care fiecare elev contează și este valorizat, indiferent de situația lui personală.

De asemenea, sprijinul din partea profesorilor este vital. Cadrele didactice trebuie să fie atente la semnalele subtile ale excluderii sau agresiunii și să intervină ferm, dar educativ. În locul pedepselor dure, este mult mai eficientă cultivarea responsabilității colective și încurajarea comportamentelor pozitive. În acest sens, sunt utile metode precum învățarea prin cooperare, cercurile de discuții sau mentoratul între elevi.

c. Școala ca model de incluziune și siguranță pentru toți

Într-o societate aflată într-o continuă transformare, școala are un rol esențial nu doar în transmiterea cunoștințelor, ci și în formarea caracterelor și în cultivarea valorilor care susțin o viață democratică, echitabilă și armonioasă. De aceea, este necesar ca școala să fie un model de incluziune și siguranță pentru toți cei care îi trec pragul.

Incluziunea presupune crearea unui mediu educațional în care fiecare elev este respectat, acceptat și sprijinit în funcție de nevoile și potențialul său unic. Aceasta nu înseamnă doar integrarea fizică a copiilor cu dizabilități sau proveniți din medii defavorizate, ci și adaptarea metodelor de predare, a conținuturilor și a evaluării astfel încât toți elevii să aibă șanse egale la

succes educațional. Profesorii trebuie să fie formați și susținuți pentru a răspunde diversității din clasă cu empatie, profesionalism și creativitate.

Pe de altă parte, siguranța în școală este o condiție indispensabilă pentru un act educațional de calitate. Siguranța nu se referă doar la protecția fizică, ci și la cea emoțională și psihologică. Elevii trebuie să se simtă protejați de orice formă de violență, discriminare, bullying sau marginalizare. Este esențial ca școala să promoveze relații bazate pe respect, încredere și sprijin reciproc, iar vocea fiecărui elev să fie ascultată și valorizată.

Într-o școală incluzivă și sigură, toți actorii implicați: elevi, profesori, părinți și personal auxiliar colaborează într-un spirit de respect și cooperare. Diversitatea nu este privită ca o problemă, ci ca o resursă valoroasă. Activitățile educative, proiectele interculturale, orele de dirigenție, consilierea psihopedagogică și participarea activă a elevilor la viața școlii contribuie la construirea unui climat deschis și prietenos.

Nu în ultimul rând, parteneriatul cu familia și cu comunitatea largă este vital. O școală deschisă spre colaborare reușește să răspundă mai bine nevoilor reale ale elevilor și să prevină excluziunea, abandonul școlar și lipsa de motivație. Prin implicare activă, comunicare constantă și sprijin reciproc, comunitatea educațională devine un spațiu în care fiecare copil poate să crească și să se dezvolte în siguranță.

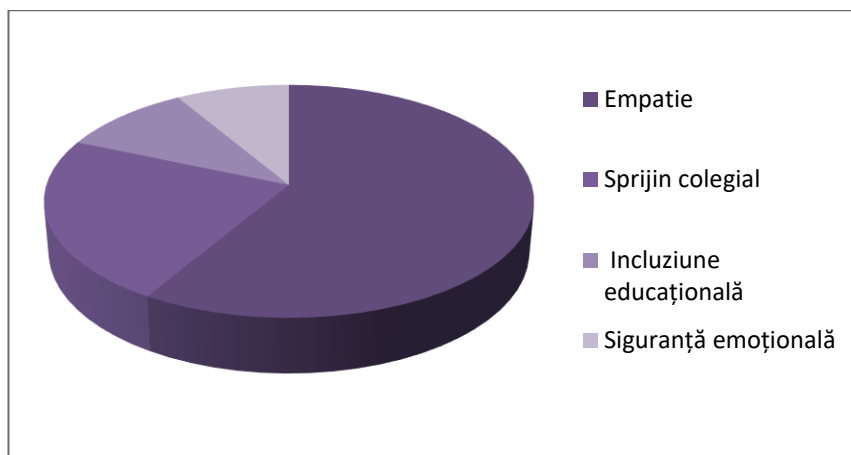
În concluzie, discriminarea în mediul școlar este o problemă reală, dar nu imposibil de combătut. Empatia și sprijinul reprezintă două instrumente puternice prin care școala poate deveni un spațiu sigur, deschis și incluziv pentru toți elevii, indiferent de diferențele dintre ei.

Prin educație emoțională, prin implicarea cadrelor didactice și prin promovarea unor relații de cooperare și solidaritate între elevi, se pot crea contexte în care fiecare copil este valorizat și respectat. Mai mult decât o instituție de învățământ, școala trebuie să fie o comunitate care formează oameni buni, toleranți și pregătiți să contribuie la o societate mai dreaptă.

Reducerea discriminării nu este doar o misiune a profesorilor sau a directorilor, ci o responsabilitate comună, pe care fiecare elev o poate asuma, zi de zi, prin gesturi simple de empatie și sprijin.

Bibliografie:

- Cuciș, Constantin (2006). *Educația. Dimensiuni culturale și intercultural*, Iași, Editura Polirom;
- Mac, Georgeta, Alina (2023), *Intervenții educaționale în școala incluzivă românească. Ghid de bune practice*, București, Editura Pro Universitaria.

Factori esențiali în reducerea discriminării în școală

„Empatia și sprijinul, alături de implicarea școlii și a comunității, formează pilonii unui mediu educațional incluziv și sigur.”

Profesor inv. primar Bărbat Barbu Iulia Adelina

Școala Gimnazială Nr. 2

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

Școala pozitivă ofera un mediu educațional sigur, cald și motivant, în care elevii se simt în siguranță, apreciați, încurajați să-și descopere potențialul. Greșelile sunt lucruri firești, (nu te simți judecat dacă greșești), tratate ca oportunități de învățare, nu sunt eșecuri, iar colaborarea înlocuiește competiția distructivă. Empatia, optimismul, recunoștința sunt valori esențiale, nelipsite, din cadrul școlii pozitive. Profesorii nu sunt doar transmițători de informație, ci modele de comportament și mentori pentru elevii lor. Un profesor empatic, care își cunoaște elevii și le acorda sprijin individualizat, va reuși să dezvolte relații de încredere, esențiale în procesul de incluziune. Profesorii nu se tem să spună „nu știu” și nici elevii să spună „nu am înțeles”.

Prin Incluziune socială se elimina barierele ce limitează participarea indivizilor la viața comunității, indiferent de statutul economic, etnie, dizabilități, religie sau orientare. Aplicată în educație, aceasta presupune egalitate de șanse în învățare pentru toți copiii, programe adaptate nevoilor reale ale elevilor și combaterea discriminării. Într-o școală cu adevărat pozitivă, nu se pun „etichete”, nu există „copii buni” și „copii răi”. Există doar copii diferiți, fiecare cu ritmul și povestea lui.

Școala pozitivă este o școală incluzivă. Aceasta dezvoltă relații trainice între elevi, colegii se ajută între ei, iar atmosfera este calmă și prietenoasă, dar și între elevi și profesori.

Școala pozitivă reprezintă un model educațional care integrează valorile incluziunii sociale și răspunde nevoilor reale ale elevilor într-o societate. Prin crearea unui mediu bazat pe încredere, colaborare și sprijin emoțional, școala devine un spațiu sigur pentru toți copiii, indiferent de contextul lor social sau personal.

Din perspectiva mea, școala pozitivă este modelul educațional care ar trebui să stea la baza tuturor instituțiilor de învățământ. Este o școală care nu doar predă informații, ci formează caractere și suflete. Într-o lume tot mai agitată, plină de presiuni și competiții, o școală pozitivă oferă echilibru, sens și speranță.

Beuca Maria-Gabriela

Școala Gimnazială Nr. 1 Ruscova, Maramureș

Modalități de realizare a incluziunii în mediul școlar

Incluziunea socială reprezintă procesul prin care toți membrii unei societăți, indiferent de statut socio-economic, etnie, religie, gen, vârstă, dizabilități sau alte diferențe, beneficiază de șanse egale, de aceleași drepturi și oportunități pentru a participa activ la viața comunității.

Educația incluzivă implică transformarea atitudinilor și abordărilor care favorizează excluziunea și segregarea. Această abordare este susținută de politici educaționale la nivel național, care pun accent pe o educație orientată spre nevoile fiecărui elev, având la bază principii de calitate și echitate. În România, conceptul este promovat de documente strategice precum **Strategia Națională pentru Incluziune Socială și Reducerea Sărăciei (2022-2027)**, care stabilește obiective clare privind accesul egal la educație, sănătate, piața muncii și servicii sociale.

Incluziunea socială este necesară pentru a asigura accesul egal la educație și la dezvoltare personală. Pentru a realiza acest lucru, școala ar trebui să pună accent pe **potențialul fiecărui elev**, pe **starea de bine** emoțională, socială și mentală a elevilor, pe relațiile pozitive, precum și pe feedback constructiv și pe recunoașterea progresului individual. Climatul educațional bazat pe respect reciproc, empatie, toleranță, sprijin constant favorizează învățarea și adaptarea la cerințele școlii. Fiecare copil are nevoie să se simtă apreciat, înțeles, sprijinit și protejat. Școala din societatea actuală tocmai aceste aspecte trebuie să urmărească: dezvoltarea abilităților elevilor, valorificarea potențialului maxim al fiecărui elev, cultivarea unei atitudini optimiste față de învățare și viață. Totodată, demersurile didactice trebuie să se concentreze nu numai pe obținerea performanței, ci și pe evoluția elevilor și pe dezvoltarea unor relații armonioase între elevi și profesori. În acest sens, este important ca școala să creeze situații pentru ca elevii să-și manifeste interesele, aspirațiile, abilitățile, să demonstreze cunoștințele lor, pentru a avea parte de educație de calitate, într-un mediu de învățare încurajator și stimulat. Cadrele didactice trebuie să-și adapteze modul de predare-evaluare, să adopte strategii didactice flexibile, care să corespundă diferitelor stiluri de învățare, să utilizeze metode interactive care pun accent pe colaborare și cooperare, pe învățare prin experiență, iar

elevii sunt încurajați să se ajute și să învețe unii de la alții. De asemenea, trebuie adaptate sarcinile în funcție de ritmul fiecărui elev, **având grijă ca acestea să fie în concordanță cu conținutul învățat și cu nivelul de înțelegere al fiecărui participant la demersul didactic. Astfel, se va asigura că fiecare elev are șansa de a învăța într-un mod clar și accesibil, respectându-i-se propriul mod de a asimila informațiile.** Introducerea unor materiale suplimentare, a unor resurse vizuale care să faciliteze învățarea elevilor cu nevoi speciale este binevenită. În plus, împărțirea sarcinilor complexe în pași mici ușurează asimilarea informațiilor de către elevi cu dificultăți de învățare sau cu cerințe educaționale speciale. Astfel, aceștia reușesc să îndeplinească cerințele, câștigând încredere în abilitățile lor, iar felul lor diferit este apreciat și valorizat.

Totodată, **evaluarea diferențiată, adaptată ritmului individual de învățare al fiecărui elev, prin proiecte, evaluări practice, are efecte benefice asupra evoluției elevilor și asupra adaptării la cerințele școlii. Se poate acorda timp suplimentar pentru realizarea sarcinilor** sau modificarea condițiilor de evaluare pentru a sprijini elevii cu dificultăți de învățare.

Includerea tehnologiilor sau platformelor online interactive îi va ajuta pe elevii cu dizabilități sau cu dificultăți de învățare să acceseze mai ușor materialele educaționale și le va permite să învețe într-un mod flexibil și personalizat.

Activitățile extrașcolare, proiectele educaționale sunt favorabile colaborării dintre elevi, axându-se pe participarea activă și pe dezvoltarea abilităților fiecărui elev. Jocurile de rol permit elevilor să-și dezvolte abilitățile sociale, să-și exprime opiniile și să rezolve situații într-un mod constructiv. **Proiectele de voluntariat**, implicarea elevilor în acțiuni comunitare, **jocurile educative** cresc empatia și colaborarea și acceptarea în grup. Discuțiile și dezbaterile oferă posibilitatea elevilor de a-și dezvolta gândirea critică și abilitățile de comunicare. Activitățile de acest tip permit fiecărui elev să își exprime opiniile și să învețe de la colegi. Este important ca elevii să se accepte, să se sprijine și să interacționeze în mod pozitiv, astfel încât să ușureze procesul de adaptare în colectivul clasei, indiferent de mediul de proveniență sau dizabilitate. Așadar, incluziunea înseamnă și eliminarea unei atitudini ostile față de elevi proveniți din medii defavorizate, cu nevoi educaționale speciale sau aparținând anumitor grupuri religioase sau etnice diferite. Toți elevii trebuie să învețe într-un mediu sigur, fără bullying, un mediu care oferă protecție și siguranță. De cele mai multe ori, în mediul școlar apar obstacole care

împiedica integrarea elevilor în colectiv (discriminare, stigmatizare, izolare), de aceea, trebuie luate măsuri pentru a remedia aceste situații și a fi eliminate barierele legate de prejudecăți și stereotipuri.

Integrarea sau incluziunea poate fi susținută de existența unui cadru legislativ realist, de implicarea societății, de colaborarea între autorități și școala, pentru integrarea socială a copiilor.

În plus, cadrele didactice au nevoie de pregătire continuă în privința strategiilor didactice incluzive și a abordărilor diferențiate pentru a răspunde nevoilor tuturor elevilor și a sprijini integrarea elevilor cu nevoi speciale.

Activități desfășurate împreună cu profesioniști (psihologi, logopezi, terapeuți) sprijină elevii cu nevoi educaționale speciale în dezvoltarea abilităților lor. Aceste activități pot fi integrate în activitățile școlare de zi cu zi.

Pentru ca educația incluzivă să fie susținută eficient, este esențială colaborarea dintre școală și familie. Relația strânsă cu părinții îi ajută pe profesori să înțeleagă mai bine nevoile elevilor, iar pe părinți îi ajută a sprijini procesul educațional acasă. Se pot realiza sesiuni de consiliere pentru părinți, pentru a percepe mai bine procesul de incluziune și să devină parteneri activi în educația copiilor lor. Parteneriatul dintre instituția de învățământ și părinți reprezintă o strategie eficientă, a cărei valoare a fost demonstrată în practică. Prin comunicare constantă, planificare și cooperare, părinții și profesorii pot lucra împreună pentru binele elevilor.

În concluzie, incluziunea elevilor depinde de crearea unui mediu școlar pozitiv, axat pe progresul individual al fiecărui elev și pe învățarea prin cooperare. În acest cadru, elevii sunt încurajați să se ajute reciproc, să învețe unii de la alții și să fie apreciați pentru abilitățile lor. Astfel prin parteneriate, prin activități extrașcolare, prin implicarea tuturor elevilor în activități interactive, prin colaborarea constantă cu părinții, se pot crea condițiile pentru o educație incluzivă, valorificând diversitatea fiecărui elev și sprijinind integrarea acestora în colectivul școlar și, ulterior, în societate.

Bibliografie

Mușu, Ionel, *Ghid de predare-învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale*, Unicef, 2000

Negovan, Valeria, **Psihologie pozitivă aplicată în educație**. Editura Universitară, București, 2022.

Radu, I, *Psihologia educației și dezvoltării*, Editura Academiei, București, 1983

Gherguț, Alois *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe special. Strategii diferențiate și inclusive în educație*, Editura Polirom, Iași, 2005

Prof. Botez Raluca

Liceul Tehnologic „Tomis”, Constanța

Proiect social-educativ în contextul incluziunii sociale

Această lucrare își propune să aducă în atenție faptul că România poate să folosească fonduri europene pentru a reduce rata de abandon școlar, pentru a înscrie toți copiii în sistemul de învățământ, scopul fiind eliminarea multiplicării în avalanșă a copiilor needucați.

Educația este o prioritate. Știm că în mediile defavorizate, în care educația lipsește, tinerii ajung părinți prea devreme. Acest lucru creează un cerc vicios ce scade dramatic atât șansa lor la educație, cât și a copiilor lor. Cercul vicios al dezastrului este următorul: adolescenții needucați fac copii, copiii aceștia nu pot fi educați corespunzător, ajunși adolescenți încep și ei să facă la rândul lor copii care la rândul lor nu pot fi educați și așa mai departe.

Școlarul nostru, în contextul incluziunii sociale, are nevoie de tot: masă, haine, casă, familie funcțională. De aici trebuie să pornim trasarea căilor de acțiune. Impactul este cu atât mai puternic cu cât copilul este mai devreme înscris în sistemul educațional.

Punctele esențiale ale unui **Proiect prin care se poate reduce abandonul școlar:**

1. Masă caldă în școală

Acest concept nu este o noutate. A fost implementat deja, la nivelul guvernului, în 50 de școli pilot cu un cost de 10lei/elev/zi având ca rezultat, în cazul câtorva unități de învățământ, eliminarea totală a abandonului școlar.

2. Rechizite, haine și încălțări pentru copii

Pentru ca elevii din familiile care fac obiectul acestui proiect să poată merge cu demnitate la școală, trebuie să primească anual rechizite, un rând de haine și de încălțăminte pentru fiecare anotimp.

3. Locuință

Elevii trebuie să aibă posibilitatea de a-și pregăti temele într-un spațiu civilizat. Dacă acest lucru este imposibil la el acasă, sau în locul pe care impropriu îl denumesc casă, va trebui asigurată o formă de after school.

4. Familie funcțională

În cazurile în care se identifică disfuncționalități grave, trebuie să existe posibilitatea intervenției unor psihologi și asistenței din partea acestora. În cazurile în care părinții sunt plecați în străinătate trebuie acționat și pe palierul readucerii lor în țară (aici e vorba de palierul investițiilor în comunitățile locale, creare locuri de muncă etc).

Ne concentrăm eforturile în demersul nostru pe acei copii care, fie abandonează școala din cauze financiare, fie nu au fost înscriși niciodată în sistemul de învățământ. Principiul de la care plecăm este: un copil educat va face copii doar în momentul în care este capabil să aibă grijă de ei și să le ofere, prin intermediul statului, o educație de calitate. Eforturile de până acum, care au existat și au dat destule roade, pot fi sistematizate.

Obiectivele unui posibil proiect european care să aibă în centru **educația** pot fi:

- **cuantificabile** - reducerea absenteismului/abandonului școlar, rată de succes estimată: 95%, rezultate școlare bune/promovabilitate, rată de succes estimată: 80%, reușită de integrare în piața muncii, rată de succes estimată: 75%, întemeierea unei familii funcționale, capabilă la rândul ei să producă copii educați și integrați în societate, rată de succes estimată: 30%,
- **formatoare** - elevii vor conștientiza importanța educației în obținerea unei vieți civilizate; elevii vor înțelege că nu sunt neînsemnați și capătă astfel sentimentul valorii lor intrinseci; elevii își vor îmbunătăți stima de sine; **elevii își vor construi o viață mai bună, fiind educați își vor găsi un loc de muncă bine plătit și vor întemeia, la maturitate, familii funcționale.**

Beneficiarii direcți vor fi elevii cu risc crescut de abandon școlar, elevii neșcolarizați, iar cei **indirecți**: instituțiile școlare, familiile tuturor elevilor implicați în proiect, **societatea în ansamblu, Uniunea Europeană.**

Durata proiectului: până la eradicarea fenomenului – maxim 10 ani.

Activitățile pe care le propunem:

1. Identificarea elevilor cu risc de abandon școlar, exmatriculați, neșcolarizați, fără acte de identitate – activitate continuă. Rezultat: bază de date (datele există deja la Polițiile locale, care au o abordare neunitară și în general de neglijare a problemei, cazurile pot fi descoperite printre cerșetori, căutătorii prin tomberoane, cei fără locuință, cu ajutorul celor deja în Registru etc.).

2. Folosirea bazei de date astfel obținută pentru declanșarea unei Celule de criză pentru fiecare caz, individual (Componenta Celulei de criză: Reprezentant Instituția Prefectului - ca șef al Comitetului ISU, Reprezentant al Președintelui Consiliului Județean, Reprezentant al ONG-urilor etc.).

3. Procedura de recuperare/ reînmatriculare/ înmatriculare: control medical exhaustiv, urmat de tratamentele necesare, program de vaccinare complet, igienizare, actele necesare (carte de identitate etc.), școala care va primi elevul, clasa, profesorii specializați, semnarea unui contract cu managementul școlii respective - contract cadru, care va cuprinde drepturile și obligațiile părților, sumele de plată, indicii de performanță etc., monitorizarea permanentă a respectării angajamentelor asumate de către părți.

4. Procedură de școlarizare: perioadă de acomodare, triaj: Zi/ Seral/ A Doua Șansă.

Monitorizarea Proiectului va avea loc pe toată perioada derulării acestuia.

Instrumente: calcularea periodică a obiectivelor cuantificabile.

Indicatori de succes propuși conform cu impactul estimat al proiectului: integrarea elevilor în clase standard.

Impact estimat: eradicarea cazurilor de: elevi exmatriculați din cauze financiare, copii neșcolarizați, copii fără acte de identitate neșcolarizați.

Bugetul este dinamic, variind în funcție de numărul de elevi și circumstanțele individuale care determina alegerea unei soluții ca de exemplu: plata abonamentului de transport în fiecare lună, cheltuieli cu haine/ rechizite/ mâncare - o masă pe zi/ after school, cheltuieli pentru pregătirea profesorilor, salariile la nivel european ale profesorilor și ale psihologilor (care vor recunoaște specificul acestei activități extrem de dificile), promovare în media.

Deocamdată un acest tip de proiect nu se poate aplica. Ar trebui, pe de o parte, semnate parteneriate, acorduri și contracte între instituții de învățământ și **Consiliile Județene, Instituția Prefectului, Ministerul Educației, Ministerul Sănătății, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Primării, Inspectorate Școlare Județene, ONG-uri și fundații.** Pe de altă parte, există riscuri precum: **corupția, netransparența, impostura / incompetența.** Binele elevilor defavorizați prin accesul la educație nu se poate realiza pe deplin fără prezența în acest proces a factorului decizional, politic.

Un proiect devenit realitate este constituit de învățământul dual din liceele tehnologice. Elevii înscriși în clasele de profesională – dual, proveniți cei mai mulți din medii defavorizate, primesc, în afară de bursele sociale, burse de la agenții economici, dar și masă caldă în perioadele în care au practică de profil, în funcție de contractele semnate. De asemenea, la sfârșitul celor 3 ani de studiu, primesc oferte de angajare, salariile fiind atractive. Totodată, ei își pot continua studiile la seral pentru a termina liceul (clasa a XI-a, a XII-a și a XIII-a). Pot promova Examenul Național de Bacalaureat și chiar pot urma o facultate.

Prof înv. Primar Butan Cristina,
Școala Gimnaziala Unirea,
Com. Braniștea, jud. Galați

Formarea și dezvoltarea profesională în domeniul educației

Motivația mea de a profesa în domeniul educației are o dublă susținere: mă refer la admirația față de rezultatele foarte bune ale elevilor la olimpiade, concursuri, atât la nivel național, cât și internațional, datorită unor dascăli excepționali și nu numai, dar și la dăruirea, implicarea și iubirea mea față de copii și față de această profesie, care îmi oferă șansa de a fi mereu creativă.

Printre obiectivele mele profesionale, se numără o continuă perfecționare, o adaptare permanentă la nevoile și cerințele elevului, dar și ale școlii și societății, în general. Îmi doresc o carieră în învățământ, datorită avantajelor numeroase referitoare la satisfacția primită în urma rezultatelor, dar și la posibilitatea unei învățări permanente.

Timpul petrecut la catedră, deși este scurt, m-a făcut să-mi doresc și mai mult să rămân aici. Faptul că sunt încadrată pe acest post și am posibilitatea să lucrez cu copii din toate categoriile sociale, dar și să proiectez, să realizez activități curriculare și extracurriculare, să le evaluez rezultatele, care sunt și rezultatele mele, mă determină să cred că aș putea răspunde cu succes cerințelor impuse de școală sau de celelalte instituții (inspectorat, minister) în următorii ani.

Prezentul portofoliul profesional este realizat conform structurii Ordinului 5.087 și este elaborat ținând cont de nevoile elevilor. Astfel, în clasa mea se regăsesc copii cu inteligențe vizuale, lingvistice și matematice. Întregul demers didactic, de la planificarea anuală, elaborarea testelor și până la confecționarea materialelor didactice se pliază pe cerințele impuse de nevoile clasei, prin abordarea inovatoare a activităților didactice. Totodată, managementul clasei se focusează pe distribuirea unor responsabilități cotidiene elevilor, pe stabilirea unor reguli clare, fără de care nu ar fi posibilă o bună comunicare profesor-elev.

Noile schimbări în cadrul programelor școlare, cerințele impuse de societate, școală, dar mai ales nevoile elevilor impun o perfecționare permanentă în cadrul profesiei de dascăl, de

aceea rolul nostru este de a învăța și a ne adapta permanent, lucru oferit și de examenul de definitivare, ca prim pas în cariera didactică, examen pe care doresc să-l promovez și în urma căruia pot obține continuarea perfecționării mele.

Scopul planului individual de dezvoltare profesională

- Realizarea principalelor coordonate ale reformei în procesul de formare continuă a personalului didactic, aprofundarea metodelor de evaluare și autoevaluare pentru ridicarea nivelului calitativ al activității instructiv-educative
- Dezvoltarea la cadre didactice a abilităților de proiectare și realizare în echipă a activităților de educație cu impact în școală și comunitate și perfecționarea tehnicilor de proiectare și de evaluare a procesului instructiv-educativ și implicarea TIC în procesul instructiv-educativ;
- Menținerea unei colaborări permanente și eficiente între CCD și serviciul Perfecționare și Formare continuă din cadrul ISJ, cât și întărirea rolului CCD ca partener al ISJ, în vederea sprijinirii și realizării acțiunilor de formare la nivel local și județean, prin cursuri de perfecționare care să răspundă nevoilor de dezvoltare personală a cadrelor didactice din județ, în special pentru realizarea programelor pentru didactica specialității;
- Profesionalizarea carierei didactice și a carierei manageriale;
- Perfecționarea strategiei de formare continuă, prin accentul pus pe formare în mediul rural;
- Formarea pentru implementarea educației incluzive;
- Formarea direcționată pe grupuri cu nevoi acute de formare (cadre didactice cu lipsuri majore în desfășurarea activității didactice, constatate în urma inspecțiilor școlare);
- Formarea specifică pentru profesori debutanți;
- Recorelarea formării continue a cadrelor didactice și aplicarea unui program al noilor didactici și pedagogii școlare în cadrul unui învățământ centrat pe elev;

Pregătirea inițială și continuă a profesorilor trebuie să conducă la profesionalizarea atât a funcției didactice cât și a celei manageriale.

Profesorul este cel care conduce procesul de instruire – educare, formare/dezvoltare a elevilor. Finalitatea acestei formări trebuie să se regăsească în succesul activității educative. Având în vedere exigențele actuale ale procesului educațional, este necesară formarea atât de specialitate cât și managerială a cadrelor didactice. Profesorul trebuie să se autoevalueze conștient și realist, să se privească pe sine în oglinda clasei, pentru a sesiza, a

înțelege, a aborda și a exercita, cu profesionalism, conducerea educației și instruirii, pentru a-și cunoaște propriile resurse, limite, pentru a se autoforma.

Se impune totodată ca managementul educațional să devină parte componentă a culturii interdisciplinare a profesorului – educator, alături de cultura de specialitate, psihopedagogică și metodică.

Planul de acțiune

Mijloace și tehnici de instruire

- baza didactico-materială pentru organizarea și funcționarea programului de formare continuă:
 - îndrumare de laborator,
 - programe și manuale școlare
 - materiale auxiliare: videoproiector, planșe
 - calculator
 - laboratoare specializate

Modalități de evaluare

Evaluarea activității de formare continuă intervine atât *în procesul* educațional, în contextul *evaluării formative*, cât și prin raportare la *rezultatul* acestuia luat ca produs al unei etape a procesului (studiu de caz, proiect etc.) sau ca produs final (portofoliu/examinare scrisă) ca *evaluare sumativă*.

Modalitățile de evaluare cuprind portofoliul și proba scrisă.

Prin portofoliu se asigură cerința din Metodologie, art. 20

- (g) aplicarea unor metode și tehnici de încurajare și formarea disponibilităților de reflecție asupra propriilor activități prin jurnalul activităților practice asistate sau desfășurate individual.
- (h) aplicarea unor metode și de inițiere a cadrelor didactice în cercetarea participativă în diferite domenii ale practicii didactice și educaționale prin analiza unui studiu de caz, a comparării unor manuale alternative, cu argumentări pro și contra alegerii unui manual alternativ.
- (i) identificarea și valorizarea valențelor curriculum-ului nonformal și informal în vederea atingerii

obiectivelor prin consultarea surselor bibliografice cu noutățile în domeniul, indicate sau liber alese.

Principiile evaluării vor avea în vedere următoarele standarde:

- I. Cadrul didactic să stăpânească cunoștințe de specialitate și să fie familiarizat cu domeniile conexe.
- II. Cadrul didactic să plaseze elevul în centrul atenției sale
- III. Profesorul să devină membru activ al comunității
- IV. Profesorul să devină o persoană preponderent reflectivă
- V. Profesorul să fie promotor al valorilor.

Evaluarea în contextul stagiilor de formare continuă va avea în vedere următoarele aspecte:

- *Perspectivile evaluării:*
 - evaluarea cursanților de către formatori;
 - evaluarea formatorilor de către cursanți;
- *Demersurile evaluării:*
 - de către formatori prin aprecieri orale și / sau scrise, credite.;
 - aprecieri verbale directe, formale sau informale, comentarii informale, completări de chestionare, liste de itemi, aprecieri scrise.
- *Modalități de evaluare:*
 - reflecții individuale, exprimare de opinie în cadrul grupului sau a subgrupului;
 - exprimare liberă în plen,
 - autoevaluare;
- *Instrumente utilizate în evaluare* - sondaje de opinie, chestionare – vor cuprinde itemi privind;;
 - itemi privind activitatea formatorului;
 - itemi privind metodele de grupare, de realizare a temelor, de evaluare;
 - itemi privind evaluarea documentelor
 - autoevaluare explicită pe itemi dați.

- *Probe clasice de evaluare:*

- teste de cunoștințe;
- eseuri;
- proiecte;
- raportare despre activitățile practice;
- • *Modalități de acțiune în evaluare*
- exprimare liberă;
- completarea fișelor de evaluare,

BIBLIOGRAFIE

Legea nr. 84/1995 (Legea învățământului)

Legea nr. 128/1997 (Legea privind Statutul personalului didactic)

Prof. Cazacu Roxana-Camelia
Colegiul “Ștefan Odobleja”, Craiova

Inteligența Artificială în sprijinul incluziunii: adaptarea învățării disciplinelor tehnice la nevoile fiecărui elev

În ultimii ani, paradigma educațională s-a schimbat profund, reflectând o nevoie tot mai mare de adaptare la diversitatea elevilor și de construire a unui mediu școlar pozitiv, incluziv și sigur. Conceptul de „școală pozitivă” aduce în prim-plan ideea unei comunități educaționale centrate pe valorizarea fiecărui elev, promovarea stării de bine, susținerea relațiilor sănătoase și încurajarea motivației.

Această abordare presupune trecerea de la un model tradițional, standardizat, la unul personalizat, în care accentul cade pe învățarea semnificativă, flexibilitatea metodelor și sprijinul diferențiat acordat elevilor. În acest context, provocarea majoră pentru cadrele didactice este aceea de a integra metode și instrumente care pot răspunde eficient nevoilor variate ale elevilor, inclusiv ale celor aflați în risc de excluziune școlară.

Una dintre cele mai promițătoare soluții pedagogice ale prezentului este Inteligența Artificială (AI), care oferă oportunități reale de adaptare a conținutului și a ritmului învățării, în special în domeniile tehnice și vocaționale. AI poate deveni un instrument de echilibrare a șanselor în clasă, oferind sprijin personalizat, feedback imediat și o interacțiune vizuală captivantă.

Acest articol își propune să prezinte o experiență practică desfășurată în cadrul unei lecții de desen tehnic asistat de calculator (CAD), în care AI a fost integrată ca suport educațional pentru facilitarea învățării, creșterea implicării elevilor și asigurarea unui proces educativ incluziv. Experiența demonstrează modul în care tehnologia poate deveni aliat în promovarea școlii pozitive, adaptând învățarea la potențialul și ritmul fiecărui elev.

Educația incluzivă se bazează pe convingerea că toți elevii, indiferent de capacitățile, mediul de proveniență, ritmul de învățare sau dificultățile întâmpinate, au dreptul la o educație de calitate, adaptată nevoilor lor individuale. Această abordare este susținută de direcțiile

internaționale promovate de UNESCO și UNICEF, dar și de legislația națională privind asigurarea egalității de șanse în educație.

Școala pozitivă este un concept care depășește ideea de incluziune ca simplă integrare fizică a elevilor în spațiul clasei. Ea presupune un climat psihosocial favorabil învățării, în care elevii se simt acceptați, valorizați, încurajați și în siguranță. În acest cadru, profesorul joacă rolul unui facilitator al dezvoltării emoționale și cognitive, fiind atent nu doar la competențele academice, ci și la starea de bine a elevilor.

În ceea ce privește învățământul tehnologic și vocațional, provocările incluzive sunt și mai complexe. Materiile tehnice, precum desenul tehnic asistat de calculator (CAD-proiectare asistată de calculator), solicită un grad ridicat de abstractizare spațială, gândire logică și competențe digitale. Elevii care întâmpină dificultăți de învățare sau provin din medii dezavantajate pot fi ușor marginalizați dacă nu li se oferă sprijinul necesar pentru a ține pasul cu cerințele disciplinei.

În acest context, Inteligența Artificială apare ca un instrument pedagogic revoluționar. AI poate genera conținut adaptat nivelului de înțelegere al elevului, poate oferi feedback instantaneu, poate crea modele vizuale interactive și poate sprijini profesorul în procesul de diferențiere a predării. Prin capacitatea sa de a analiza date, a anticipa dificultăți și a personaliza intervențiile educaționale, AI devine un partener valoros în sprijinirea incluziunii.

De exemplu, în domeniul CAD (Computer Aided design), AI poate genera automat piese 3D pe baza unor descrieri simple, oferind elevilor o reprezentare vizuală imediată, chiar și în lipsa unor competențe avansate de utilizare a software-ului. Astfel, elevii pot învăța într-un mod intuitiv, bazat pe experimentare și descoperire, reducând anxietatea legată de greșeli sau de complexitatea tehnică.

Integrarea AI în lecțiile tehnice nu presupune doar digitalizare, ci și o schimbare de perspectivă pedagogică: de la transmiterea uniformă a informației, la învățarea personalizată, interactivă și empatică – esențială într-o școală pozitivă și incluzivă

Aplicație practică – lecție CAD integrată cu AI

Pentru a ilustra potențialul integrării Inteligenței Artificiale în sprijinul unei educații incluzive și pozitive, prezint o lecție desfășurată la clasa a XII-a, în cadrul calificării „Tehnician proiectant CAD”, cu tema:

„Modelarea corpurilor de revoluție: AutoCAD vs AI”. Această lecție a avut ca scop principal familiarizarea elevilor cu două moduri complementare de abordare a modelării 3D – unul clasic, utilizând comanda REVOLVE din AutoCAD, și unul inovator, folosind generative AI (ChatGPT + DALL·E sau aplicații CAD AI-based).

La finalul lecției, elevii vor fi capabili să:

- Identifice și descrie procesul de creare a corpurilor de revoluție în AutoCAD 2024.
- Aplice comanda REVOLVE pentru a modela o piesă tehnică simplă (ex: o bușă cilindrică).
- Elaboreze un prompt text descriptiv pentru generarea unei piese tehnice cu ajutorul AI.
- Analizeze diferențele dintre modelarea manuală și cea automată și să argumenteze utilitatea fiecărei metode în context profesional.

3.2. Etapele lecției și activitățile elevilor

Etapă	Activitate	Rolul AI
1. Captarea atenției	Brainstorming: „Cum ne ajută AI-ul în viața de zi cu zi?” Exemple din social media, traductoare, aplicații de editare etc.	Elevii discută despre AI, apoi primesc o demonstrație de generare imagini 3D.
2. Predare activă	Profesorul explică procesul de modelare a unei bușe cilindrice în AutoCAD (pași, comanda REVOLVE, reguli de revoluție).	Nu se folosește AI încă – accent pe învățarea clasică.

Etapă	Activitate	Rolul AI
3. Activitate practică	Elevii modelează singuri o piesă simplă în AutoCAD pe calculatorul personal.	Nu se folosește AI încă – accent pe învățarea clasică.
4. Explorare cu AI	Elevii scriu un prompt text (ex: „Model 3D of a smooth cylindrical bushing with internal hole, metallic surface”). ChatGPT îl ajustează, DALL·E îl generează.	AI generează imaginea sau schița 3D pe baza promptului.
5. Comparare & reflecție	Elevii compară piesa realizată în AutoCAD cu cea generată de AI. Discută despre avantajele/limitele fiecărei metode.	AI oferă un punct de pornire vizual rapid și intuitiv.

3.3. Adaptări pentru incluziune

Într-un colectiv eterogen, cu elevi care învață în ritmuri diferite, profesorul a utilizat următoarele strategii incluzive:

- Tutoriale video cu pașii realizați în AutoCAD, pentru reluare acasă sau în clasă.
- Materiale audio și fișe de lucru simplificate pentru elevii cu dificultăți de învățare.
- mpărțirea sarcinilor în etape mai mici și clar definite.
- Gamificare: un mini-concurs de prompturi creative – „Cine generează cea mai precisă piesă cu AI?”
- Asistență personalizată din partea profesorului pentru elevii cu nevoi speciale, inclusiv sprijin în redactarea prompturilor sau în interpretarea imaginilor generate.

Evaluarea a fost realizată pe mai multe paliere:

- Evaluare formativă: feedback pe parcursul lecției, corectarea prompturilor, sprijin individualizat.
- Evaluare sumativă: fișa de activitate completată de fiecare elev, incluzând ambele metode (AutoCAD și AI) și o scurtă autoevaluare privind învățarea personalizată.

Această lecție a demonstrat că integrarea AI nu doar că stimulează interesul elevilor, ci și creează punți de acces la învățare pentru cei care, altfel, ar fi tentați să renunțe în fața

complexității tehnice. Adaptarea continuă a sarcinilor și resurselor la profilul elevilor este cheia unei educații incluzive autentice.

4. Impact educațional și observații

- Implicare crescută: elevii au fost motivați de noutatea utilizării AI și s-au implicat activ în generarea și interpretarea imaginilor tehnice.
- Feedback pozitiv: majoritatea elevilor au menționat că AI i-a ajutat să înțeleagă mai ușor formele 3D complexe.
- Incluziune reală: elevii care anterior evitau sarcinile tehnice complexe au reușit, prin suportul AI, să participe activ și să obțină rezultate comparabile cu ceilalți colegi.

Concluzii

În contextul unei școli pozitive, unde fiecare elev contează, AI-ul nu este un înlocuitor al profesorului, ci un partener pedagogic. Integrat cu discernământ și adaptat nevoilor clasei, acesta poate reduce decalajele educaționale, poate oferi sprijin diferențiat și poate transforma lecțiile tehnice în experiențe incluzive, creative și orientate spre viitor. Inteligența Artificială este, așadar, o punte între diversitate și performanță, între tehnologie și umanitate.

Bibliografie:

- Bădescu, I. (2021). *Educația incluzivă – concepte și practici actuale*. Editura Didactică.
- Dede, C. (2023). *AI in Education: Implications for Teaching and Learning*. Harvard University Press.
- Mishra, P., & Koehler, M. (2006). *Technological Pedagogical Content Knowledge Framework*. Journal of Teacher Education.
- <https://library.livresq.com/details/688c8650017749000957b4ba>

Prof. Adina Valentina Mihai Chiorpac
Colegiul Național "Nicolae Bălcescu", Brăila

Strategii de integrare a copiilor cu C.E.S.

Politicile educaționale sunt bazate pe valorificarea principiilor educației pentru toți, indiferent de cerințele speciale cu care se confruntă, pentru a deveni utili în familiile lor, dar și utili societății în care reușesc să se integreze. Integrarea pune accentul pe cerințele copiilor, expertiză specializată, intervenție specializată până la recuperarea copiilor. Școala incluzivă se referă în sens restrâns la integrarea tuturor copiilor, indiferent de capacitățile și competențele de adaptare și deci de învățare, într-o formă de școală. În sens larg, ea înseamnă preocuparea pentru ca fiecare copil să fie sprijinit și să se lucreze în beneficiul învățării tuturor.

Adesea, când explorăm universul ființei umane, ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii care ne trec pragul claselor ne pun în situația de a căuta mereu noi soluții la problemele ridicate. De cele mai multe ori găsim soluțiile cele mai bune pentru copii. Însă, uneori suntem puși în dificultate de complexitatea problemelor. Una dintre aceste probleme o reprezintă copiii cu cerințe educative speciale.

Acești copii nu sunt speciali în sine. Ei au nevoie doar de o abordare personalizată în ceea ce privește demersurile pe care le întreprindem în educația lor. Educația incluzivă (după definiția dată de UNESCO) este un mod de educație adaptat la și individualizat în funcție de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor și claselor echivalente ca vârstă, în care se regăsesc copii cu nevoi, capacități și nivele de competență foarte diferite. Prin educația incluzivă este oferit suport - în cadrul școlilor de masă și al claselor normale - copiilor cu dificultăți de învățare, indiferent de originea lor socială sau de tulburările pe care le prezintă, acceptați alături de colegii lor "normali".

Pentru prevenirea declinului social ulterior nu este suficient ca acești copii să fie menținuți în sistemul educațional tradițional pentru că există pericolul dificultăților de adaptare la standardele ridicate și deci pericolul de eșec sau abandon școlar. Pe lângă acceptarea copilului

în școala de masă, trebuie asigurat un mediu educațional corespunzător, suport și experiențe pozitive copilului cu dificultăți de învățare.

Copilul cu deficiențe se adaptează greu la relațiile interpersonale, de aceea părinții trebuie să joace rolul de mediator între copil și persoanele străine. Uneori părinții pot dramatiza excesiv reacțiile inadecvate venite din partea unei persoane străine, identificând o falsă rea intenție într-un gest oricât de neutru. Pe de altă parte, unii părinți refuză să țină cont de dificultățile sociale determinate de deficiență.

Copiii, majoritatea timpului lor liber și nu numai, și-l petrec jucându-se. Jocul reprezintă pentru copii o modalitate de a-și exprima propriile capacități. Prin joc, copilul capătă informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. În timpul jocului, copilul vine în contact cu alți copii sau cu adultul, astfel că jocul are un caracter social.

Jocurile sociale sunt esențiale pentru copiii cu deficiențe, întrucât le oferă șansa de a se juca cu alți copii. În aceste jocuri sunt necesare minim două persoane care se joacă și comentează situațiile de joc (loto, domino, table, cuburi, cărți de joc etc.).

Copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați în mediul școlar/preșcolar în mai multe feluri: prin integrarea individuală a acestora în clasele obișnuite, grupuri de doi-trei copii cu deficiențe incluși în clasele obișnuite, clase diferențiate, incluse în structura școlii/grădiniței obișnuite. Integrarea acestor copii în colectivul unei clase obișnuite exprimă atitudinea favorabilă a acestora față de unitatea de învățământ și față de cadrul didactic, ajută la consolidarea unei motivații puternice, care susține efortul copilului în activitatea de învățare, duce la realizarea unor progrese la învățătură și în plan comportamental. Sarcina profesorului care lucrează cu copii cu CES este mult mai dificilă și mai solicitantă decât cea a colegilor din școală de masă. Satisfacția atingerii obiectivelor propuse este însă cu mult mai mare și este lucrul care întotdeauna ne va face să mergem mai departe. Pentru că și acești copii sunt ai noștri, pentru că și acești copii merită tot ce putem da mai bun și pentru că acești copii pot fi integrați în societate.

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp.

Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura.

Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului. Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală a acestor copii în aceleași clase obișnuite. Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățătură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare. În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar.

Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea. Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate.

Copiii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces

pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică. Copiii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice).

Abordarea incluzivă susține că școlile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depășească barierele din calea învățării și că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilitățile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reușească acest lucru. Pentru aceasta școala trebuie să dispună de strategii funcționale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educație. Într-o abordare incluzivă toți copiii trebuie considerați la fel de importanți, fiecăruia să îi fie valorificate calitățile, pornind de la premisa că fiecare elev este capabil să realizeze ceva bun.

BIBLIOGRAFIE

1. ALOIS Gheorghe, Sinteze de psihopedagogie specială, Editura Polirom, Iași, 2005;
2. ARCAN Petru., CIUMAGEANU Dumitru., Copilul deficient mintal, Editura Facția, 2005;
3. VERZA Florin., Introducerea în psihopedagogia specială și asistența socială, Editura Fundației Humanitas, 2002.
4. WEIHS Thomas. J., Copilul cu nevoi speciale, Editura Triade, Cluj Napoca, 1998;

Prof. Chircă Diana Lenuța

Școala Gimnazială Nr.1 Pușcași

Școală incluzivă este o școală în mișcare

Referitor la **incluziune**, este extrem de important să evidențiem faptul că, există viziuni diferite asupra unei idei complexe precum este incluziunea. Tocmai de aceea, este important ca nivelul fiecărei unități școlare să fie identificat gradului de incluziune a copiilor/elevilor/tinerilor cu CES. În esență, incluziunea implică schimbare, fiind un proces care poate crește practic la nesfârșit nivelul învățării și al participării pentru toți elevii. Incluziunea are loc concomitent cu creșterea gradului de participare.

Participarea școlară înseamnă învățarea alături de ceilalți și colaborarea cu ei, prin împărtășirea experiențelor de învățare. Ea presupune implicarea activă a fiecăruia în învățare și dreptul la opinie, în ceea ce privește modul în care educația este trăită de către individ. Mai mult, participarea înseamnă **recunoașterea, acceptarea și valorizarea ca personalitate**.

Dezvoltarea gradului de incluziune școlară implică reducerea presiunilor de excluziune, În sens restrâns se cunoaște „excluziune disciplinară” (cum ar fi mutarea sau eliminarea temporară sau permanentă a unui elev din școală pentru încălcarea regulilor acesteia). Precum incluziunea, și excluziunea poate fi înțeleasă într-un sens larg. Ea se referă la toate presiunile temporare sau de lungă durată care stau în calea unei depline participări. Acestea pot rezulta din dificultăți de relaționare, dificultăți cu privire la înțelegerea conținuturilor predate în școală, precum și cele derivate din sentimentul de a nu fi valorizat de ceilalți din comunitatea școlară. Incluziunea presupune minimalizarea **tuturor** acestor bariere în **educație pentru toți elevii**.

Incluziunea se realizează prin metoda pașilor mărunți. Ea începe de la recunoașterea diferențelor dintre elevi. Iată de ce, dezvoltarea abordărilor incluzive ale învățării și predării respectă și se clădește tocmai pe diferențe; diferențele fac incitantă învățarea. Ea presupune schimbări profunde ale mediilor educative din sălile de clasă, din sălile profesionale, din spațiile extraclasă (terenurile de joacă) și reconstruirea relațiilor cu părinții/persoanele care îngrijesc copiii.

Pentru a răspunde cerințelor includerii copiilor sau tinerilor, trebuie să fim preocupați de ei ca personalități complete, complexe și integre. Din păcate, de cele mai multe ori însă, acest aspect este neglijat, efortul de incluziune concentrându-se doar pe aspectul limitărilor/dizabilității unui elev, sau pe o anumită dificultate a sa, la un domeniu curricular sau altul, sau la toate deopotrivă, ori de a învăța în școală, într-o altă limbă decât cea maternă. Presiunile de excludere asupra unui copil/elev/tânăr cu dizabilități pot fi inițial direcționate asupra condițiilor speciale necesare integrării acestuia – cum ar fi cele legate de o medicație sau de o dietă specială – sau pot apărea deoarece programa nu îi stimulează interesele sau îi depășesc nivelul de înțelegere/experiențele de învățare acumulate pe parcursul școlarității.

Expertiza dobândită în identificarea și reducerea dificultăților unui anumit elev, poate fi folosită și în abordarea educațională a altor elevi, cu probleme similare, diferențele dintre elevi legate de interese, competențele academice, abilitățile, limba maternă, performanțele sau dizabilitățile pot fi o resursă pentru susținerea învățării autentice, în toate comunitățile școlare. Istoria probează, în continuare, faptul că, elevii continuă să fie excluși din învățământul de masă pentru că au limitări/dizabilități sau sunt văzuți ca având „dificultăți de învățare”, fiind ignorat faptul că **educația este un drept fundamental al omului ce permite fiecăruia să dobândească cunoștințele necesare pentru a înțelege lumea și pentru a putea participa în mod activ la aceasta.**

Educația, în ansamblu, contribuie la păstrarea valorilor și stă la baza învățării de-a lungul vieții; ea generează încredere, asigură independență și totodată conștientizează persoana referitor la drepturile și posibilitățile proprii. Statisticile UNICEF evidențiază faptul că foarte mulți copii sunt, din păcate, în continuare, marginalizați, izolați sau chiar excluși din școală deoarece ei au anumite dizabilități sau pentru că provin din familii dezbinat.

Abordarea incluzivă pornește de la o idee pedagogică generoasă, aceea că nu există nici o metodă de predare sau de îngrijire, care să nu se poată avea rezultate optime, în cadrul unei comunități școlare „obișnuite”, dacă există responsabilitate, dăruire și sprijin reciproc, în cadrul echipelor pedagogice. Din păcate, această perspectivă a fost contestată și continuă să fie un subiect viu de dezbatere, în care chiar și criticii conceptului de „incluziune completă” acceptă ideea incluziunii „acolo unde se poate efectua”.

În esență, educația incluzivă se referă la sprijinirea unităților școlare în depășirea barierelor/obstacolelor, pentru ca acestea să și deschidă porțile tuturor copiilor, să poată progresa și să vină în întâmpinarea nevoilor de învățare ale acestora.

Copiii învață tot timpul, atât în cadrul comunităților școlare cât și în afara lor. Ei dețin propriile lor experiențe de învățare, similare și totuși atât de diferite. Este binecunoscut faptul că, elevii cu dificultăți de învățare au o altă manieră și un alt ritm de învățare, spre deosebire de ceilalți colegi. Dacă un copil/elev/tânăr întâmpină probleme în procesul amplu de învățare, trebuie să vedem dacă, în cadrul mediului educațional, nu există impedimente care îl împiedică pe copil să învețe. Această abordare inedită este diferită de abordarea de factură tradițională, abordare în care se presupune că, dacă un copil are dificultăți de învățare, acel copil este o problemă și el trebuie să se schimbe, și nu școala. Abordarea incluzivă impune comunităților școlare să-și concentreze atenția asupra copiilor, să aprecieze/să valorizeze diferențele dintre copii și să adapteze acestor diferențe.

În această nouă filozofie, școlile incluzive „...trebuie să recunoască și să răspundă nevoilor diferite ale copiilor/ elevilor, ținând cont de existența atât a unor stiluri diferite de învățare, cât și a unor ritmuri diferite și asigurând educație de calitate pentru toți, prin intermediul unor curriculum-uri adecvate, a unor măsuri organizaționale, strategii de predare, a unui anumit mod de utilizare a resurselor și parteneriatelor cu comunitățile din care fac parte. Trebuie să existe un sprijin continuu și servicii corespunzătoare nevoilor speciale întâlnite în fiecare grădiniță/școală”. (Declarația de la Salamanca și Cadrul General de Acțiune al Nevoilor Speciale în Educație, paragraful 3).

Efectele incluziunii în cadrul educației sunt, în mod indiscutabil:

- Aprecierea, valorizarea tuturor copiilor și a personalului în mod egal;
- Creșterea gradului de participare a acestora și reducerea excluderii lor din culturile, curriculum-ul și comunitățile școlare;
- Regândirea/restructurarea culturilor, politicilor și practicilor în școli, încât acestea să răspundă diversității populației școlare;
- Identificarea și reducerea barierelor de învățare și participaer, a tuturor elevilor;
- Învățarea din încercările de a depăși barierele care împiedică anumiți copii să aibă acces și să participe activ la procesul de luare a deciziilor;

- Exploatarea diferențelor dintre copii/elevi ca oportunități /resurse de sprijinire a procesului de învățare și nu transformarea acestor diferențe în probleme ce trebuie depășite;
- Recunoașterea dreptului tuturor copiilor/elevilor la o educație de bună calitate în comunitatea lor;
- Îmbunătățirea mediilor școlare atât pentru personal, cât și pentru elevi;
- Creșterea rolului școlilor atât în cadrul procesului de construire/dezvoltare a comunităților din care provin elevii cât și în procesul de îmbunătățire a rezultatelor fiecăruia, ca scop împărtășit al echipelor pedagogice din fiecare comunitate școlară;
- Încurajarea relațiilor de comunicare și conlucrare dintre școli și comunități, deschiderea școlilor către nevoile și oportunitățile oferite de comunități;
- Recunoașterea faptului că **incluziunea în educație reprezintă un aspect esențial al incluziunii în societate.**

Filozofia incluziunii a evidențiat, de asemenea, câteva **elemente esențiale care asigură o practică incluzivă eficientă** și anume:

- Înțelegerea educației incluzive în contextul drepturilor universale ale omului;
- Asigurarea resurselor și fondurilor necesare pentru sprijinirea procesul de incluziune a copiilor;
- Comunicarea cu părinții copiilor marginalizați, cooptarea lor în luarea deciziilor, decizii bazate pe informații furnizate de aceștia, valorizarea experiențelor;
- Asigurarea că managerii instituțiilor, cadrele didactice și autoritățile din domeniul învățământului cunosc cadrul legal și conștientizează necesitatea incluziunii educaționale a copiilor cu CES, pentru dezvoltarea unor culturi și practici instituționale incluzive.

Educația incluzivă pornește de la convingerea că dreptul la educație este unul din drepturile fundamentale ale omului și temelia unei societăți drepte. Educația incluzivă are în vedere pe toți cei care învață, cu accent asupra celor care, în mod tradițional, au fost excluși de la oportunitățile de educație, respectiv, cei cu cerințe speciale și dizabilități, copiii aparținând minorităților etnice și lingvistice și alții.

Incluziunea presupune ca toți copiii să participe la viața și activitățile grădiniței/școlii, indiferent de nevoile pe care le au. **Indexul pentru incluziune**, publicat pentru prima dată în 2000 de Centrul de Educație Incluzivă Londra și care astăzi este utilizat peste tot în lume

definește incluziunea drept „procesele de creștere a gradului de participare și de reducere a gradului de excludere a copiilor din culturile, Curriculum-ul și comunitățile școlilor locale“. În acest sens, incluziunea și segregarea nu sunt stări fixe. Grădinițele/școlile se îndreaptă treptat spre incluziune, rezolvând problema segregării.

Prin educație incluzivă se înțelege faptul că educația nu trebuie să fie percepută ca un privilegiu pentru câțiva oameni, ci ca un drept esențial pentru toți semenii.

Bibliografie:

- UNESCO&UNICEF, Pachet de resurse pentru instruirea profesorilor. Cerințe speciale în clasă, 1993.
- Vrășmăș, T., Învățământul integrat și / sau incluziv pentru copiii cu cerințe speciale, Editura Aramis, București, 2001
- Gerguț, A.; Neamțu, C., Psihopedagogie specială, Editura Polirom, Iași. 2000.
- Gerguț, A., Sinteze de psihopedagogie specială, Editura Polirom, Iași, 2005.

Prof. Chivereanu Iuliana

Școala Gimnazială „Theodor Aman”, Câmpulung, județul Argeș

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

Într-o societate aflată într-un proces continuu de transformare, educația joacă un rol esențial în modelarea valorilor, atitudinilor și comportamentelor viitoarelor generații. Școala, ca instituție fundamentală a educației, trebuie să răspundă noilor provocări legate de diversitate, echitate și coeziune socială.

Educația are un rol central în modelarea unor cetățeni empatici, toleranți și activi social. În acest context, conceptul de școală pozitivă devine tot mai relevant, fiind un model educațional ce promovează starea de bine, echitatea și incluziunea tuturor elevilor, indiferent de diferențele socio-economice, culturale, etnice sau de abilitate.

Prin „școală pozitivă” înțelegem o instituție care promovează starea de bine a elevilor și incluziunea tuturor, indiferent de statut social, etnie, dizabilități sau alte diferențe.

„Școala pozitivă” este un concept inspirat din psihologia pozitivă, care pune accent pe dezvoltarea punctelor forte ale elevilor, pe cultivarea emoțiilor pozitive și pe crearea unui climat bazat pe încredere, respect și colaborare.

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale implică strategii și practici detaliate care asigură un mediu prietenos și adaptat nevoilor fiecărui elev.

Educația în perspectiva deschiderii către valori multiple reprezintă un demers pe deplin justificat, întrucât vizează o mai bună inserție a individului într-o lume spiritual polimorfă și dinamică. Acest demers formativ vine atât în întâmpinarea dezideratelor individualității, prin valorizarea unor trăsături particulare, unice, ce merită a fi recunoscute sau amplificate, cât și în profilul societății, asigurându-i un anumit grad de coerență, solidaritate și funcționalitate. Solidaritatea comunitară este potențată prin felul cum se gestionează reproducerea marilor simboluri în interiorului spațiului socio-cultural respectiv, dar și prin modul cum este reglată deschiderea spre alte formațiuni socioculturale.

Școala promovează incluziunea prin implicarea activă a elevilor în formularea de reguli pentru a preveni discriminarea și violența, implicând întreaga comunitate educațională (elevi, profesori, părinți, administrație).

Astfel, se recunosc și se valorizează diferențele socio-culturale, etnice, de gen sau capacități diferite ale elevilor, arătând respect pentru diversitate. Procesul educațional este centrat pe copil, adaptat nevoilor și ritmului fiecăruia, pentru a asigura egalitatea de șanse.

Copiii cu nevoi speciale sau din medii diverse beneficiază de un cadru sigur și sprijinitor care le permite să interacționeze cu ceilalți elevi, să-și dezvolte abilități sociale și să crească sentimentul de apartenență la comunitate.

Pentru a lucra într-un mediu educațional incluziv, cadrele didactice trebuie să posede și o serie de calități manageriale, pornind de la capacitatea profesorului de a planifica și a organiza activitățile clasei, astfel încât să asigure un climat favorabil învățării. Cadrele didactice trebuie să își însușească metode și planuri personalizate pentru a include optim elevii cu cerințe speciale și pentru a crea un mediu incluziv prin metode interactive, colaborative și evaluări continue.

Printre calitățile unui profesor incluziv, dragostea pentru copii este esențială. Un bun profesor are o vocație interioară pentru comunicarea adecvată a informației, adaptată și individualizată, ținând cont de potențialul psihoindividual al elevilor săi. Atitudinea pozitivă a profesorului își pune amprenta asupra relațiilor în clasă, iar dacă acesta le arată elevilor săi dragoste, respect și înțelegere, procesul didactic va fi mult simplificat.

Învățarea activă în clasele incluzive aduce o serie de avantaje elevilor care asimilează la un nivel mai profund, rețin ideile mai mult timp și pot utiliza conținutul cursurilor lor. Prin învățarea activă, aceștia sunt mai motivați să învețe, pot corela mai ușor ceea ce au învățat cu viața reală și pot folosi lucrurile învățate la școală în practică. De asemenea, învață să aibă inițiativă în procesul de învățare, pot dezvolta relații de calitate cu ceilalți și își întăresc abilitățile sociale.

O școală pozitivă include politici clare și strategii pentru a combate excluziunea, dezvoltând o cultură incluzivă care susține schimbări pozitive în atitudini, practici pedagogice și relații sociale în școală.

Educația incluzivă se prezintă ca un drept fundamental și o obligație socială de a oferi tuturor copiilor acces egal la educație de calitate, contribuind la o dezvoltare armonioasă și reducerea marginalizării sociale.

Astfel, școala pozitivă în contextul incluziunii sociale este o școală care activează pentru un mediu educațional echitabil, divers, care adaptează procesul didactic pentru a sprijini fiecare elev, asigurând integrarea socială și succesul școlar al tuturor.

Elementele esențiale ale unei școli pozitive includ: accent pe relații sănătoase între elevi, cadre didactice și părinți, starea de bine ca obiectiv educațional, educație socio-emoțională, pe lângă cea cognitivă, feedback constructiv, în loc de evaluare exclusivă bazată pe performanță, implicarea activă a tuturor actorilor educaționali în viața școlii.

Acest model de școală contribuie nu doar la creșterea motivației școlare, ci și la reducerea abandonului, a violenței și a excluziunii.

În concluzie, școala pozitivă și incluziunea socială nu sunt doar concepte idealiste, ci realități complementare care pot schimba în bine sistemul educațional. Prin promovarea unei educații bazate pe respect, colaborare și dezvoltare personală, școala devine un spațiu al echității și al speranței.

Pentru ca această viziune să devină realitate, este nevoie de formare continuă, politici educaționale coerente, dar mai ales de implicare autentică din partea tuturor actorilor educaționali.

Școala pozitivă este nu doar o opțiune, ci o necesitate într-o societate care aspiră la coeziune și incluziune. Prin promovarea stării de bine, a valorilor pozitive și a acceptării diversității, școala devine un spațiu transformator, capabil să reducă inegalitățile sociale și să formeze cetățeni activi și empatici.

Implementarea unei educații pozitive și incluzive nu depinde doar de profesori sau elevi, ci de o viziune sistemică, susținută de politici publice coerente, de colaborarea între familie, școală și comunitate și de o schimbare de mentalitate la nivelul societății.

Bibliografie:

- Cucoș, C. (2017). Educația incluzivă: abordări teoretice și aplicații practice. Iași: Polirom.
- Popovici, D. (2000). Elemente de Psihopedagogia Integrării. Editura Pro Humanitate.
- UNESCO (2020). Inclusion and Education: All Means All.

Prof. învă. primar Cîrstea Marinela

Șc. Gimn. „Nicolae Coculescu,, Scornicești

Educația incluzivă în școala modernă

Educația incluzivă are ca scop adaptarea continuă a școlii la cerințele speciale de învățare ale elevilor și se realizează prin eliminarea barierelor în învățare și asigurarea participării tuturor celor vulnerabili la excludere și marginalizare printr-o abordare strategică potrivită.

Educația incluzivă promovează participarea și implicarea tuturor elevilor într-un sistem educațional comun. Aceasta se opune practicilor de segregare și excludere care pot apărea în educația tradițională, unde elevii cu nevoi speciale sau diferențe individuale sunt separați și educați în instituții sau clase speciale.

Discriminarea înseamnă comportament, acțiune, și anume, o conduită care este îndreptată împotriva intereselor unei/unor persoane în virtutea unor criterii irelevante se poate manifesta în diferite medii și contexte și, practic, orice persoană se poate confrunta, pe parcursul vieții, cu situații de discriminare, care pot fi percepute ca acte de o gravitate sau de o însemnătate mai mică sau mai mare. Atunci când vorbim, însă, despre discriminare asupra copiilor (cu referire la perioada copilăriei timpurii și nu numai) se impune să tragem un semnal de alarmă asupra efectelor psihologice imediate, pe termen mediu și lung, care decurg de aici.

În cele ce urmează menționăm câteva dintre aceste:

a.) Scăderea imaginii de sine - este un cumul de sentimente de inferioritate, pe care copilul îl interiorizează, atunci când aude că nu e în stare, că nu e bun, atunci când i se arată că e în plus. Copilul începe să se perceapă mai prejos decât ceilalți și nu-și mai apreciază progresul. În funcție de cât de frecvent e supus discriminării, este posibil să ajungă la izolare în grup și, mai târziu, chiar la abandon școlar.

b.) Agresivitatea - discriminarea este, în toate condițiile, un act de agresiune împotriva celui discriminat. Este foarte posibil ca un copil să răspundă cu agresivitate, la rândul lui, în

încercarea de a se apăra. Agresivitatea se poate extinde, ca reacție de răspuns, la orice tip de interacțiune cu educatorii sau colegii, dar și în alte contexte.

c.) Anestezia sentimentelor - poate fi determinată de prejudecățile celorlalți. Dacă, orice ar face, copilul rămâne “țiganul tot țigan”, dacă oricât ar fi progresat el este “un handicapat” sau “nebunul”, se va obișnui să ignore feed-back-ul, să își blocheze sentimentele pe care acesta le generează, astfel încât să blocheze suferința.

d.) Negarea apartenenței la identitate - fie că vorbim de identitatea etnică, fie că vorbim de identitatea dată de orientarea sexuală, copilul va tinde întâi să ascundă cine este, apoi poate să își nege lui însăși această apartenență și va căuta alte identități, ceea ce îi poate provoca tristețe, frustrare sau furie.

e.) Depresia - supus stigmatului, copilul poate dezvolta o stare de tristețe profundă. Poate deveni apatic (“ce sens are să ...”), dezinteresat de orice se întâmplă în jur, pesimist, exagerat autocritic (“nu știu să fac nimic bun”), își poate ignora orice succes și, în final, fără a primi asistență, se va auto-izola de restul grupului.

f.) Tulburările de alimentație - bulimia, anorexia.

g.) Anxietatea - instalarea unei stări de neliniște, teamă difuză, fără un motiv bine determinat, care alimentează stări de frică legate de diferite subiecte. Poate apărea frica de spații largi, de a ieși din casă, de a utiliza transportul în comun etc. Uneori, aceste frici, denumite fobii, devin atât de intense, încât persoana dezvoltă blocaje în a acționa, în fața unor persoane sau în diverse perioade dificile.

Principiile cheie ale educației incluzive:

1. Accesibilitate: Asigurarea accesului fizic, intelectual și emoțional la educație pentru toți elevii, fără discriminare sau excludere.
2. Participare: Promovarea participării active și implicate a tuturor elevilor în procesul educațional, într-un mediu interactiv și colaborativ.
3. Diversitate și respect: Recunoașterea și valorizarea diversității individuale, inclusiv abilități, cultură, limbă, religie și origine etnică, și promovarea respectului reciproc între toți elevii.
4. Suport individualizat: Furnizarea de sprijin și resurse adaptate pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărui elev.

5. Oportunități egale de învățare: Adaptarea mediului de învățare și a metodelor de predare pentru a satisface nevoile diverse ale copiilor și pentru a le permite să-și atingă potențialul maxim.

6. Colaborare: Implicarea părinților, a personalului școlar și a altor specialiști în dezvoltarea și implementarea planurilor individuale de învățare. Educația incluzivă își propune să ofere fiecărui elev oportunități egale de învățare și dezvoltare, să promoveze toleranța și înțelegerea între elevi și să pregătească societatea pentru diversitatea și inclusivitatea pe termen lung. Sistemul educațional românesc oferă mai multe modalități de sprijin pentru elevii cu nevoi speciale în cadrul școlii incluzive. Acesta include:

1. Evaluarea și identificarea nevoilor speciale: Elevii cu nevoi speciale beneficiază de evaluări și evaluări periodice pentru a identifica nevoile lor specifice și pentru a dezvolta planuri individuale de învățare.

2. Adaptări curriculare: Programul de învățământ poate fi adaptat pentru a se potrivi nevoilor specifice ale elevilor, astfel încât aceștia să poată beneficia de o educație adecvată.

3. Suport specializat: Elevii pot beneficia de suport specializat, cum ar fi profesori de sprijin, logopezi, psihologi școlari sau terapeuți ocupaționali, care lucrează împreună cu profesorii pentru a dezvolta și implementa strategii de sprijin adecvate.

4. Integrarea în clasă: În măsura în care este posibil, elevii cu nevoi speciale sunt integrați în clasele obișnuite, alături de ceilalți elevi, și beneficiază de interacțiune și colaborare cu aceștia.

Promovarea educației incluzive este esențială pentru a asigura dreptul la educație pentru toți copiii, pentru a promova respectul și diversitatea, și pentru a dezvolta potențialul maxim al fiecărui individ într-o societate egalitară contribuind la dezvoltarea unui sistem de educație mai echitabil și mai incluziv și poate ajuta la dezvoltarea unor cetățeni responsabili și deschiși.

Prof. Constantin Alina

Școala Gimnazială Nr. 2, loc. Comarnic, jud. Prahova

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

Introducere

În contextul educațional actual, școala este chemată să răspundă nu doar cerințelor de transmitere a cunoștințelor, ci și provocărilor legate de diversitate, echitate și coeziune socială. Modelul „școlii pozitive” se aliniază misiunii educației incluzive, promovate la nivel european și internațional. Potrivit Declarației de la Salamanca (UNESCO, 1994), „școlile trebuie să primească toți copiii, indiferent de condițiile lor fizice, intelectuale, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură”. Această viziune plasează școala pozitivă ca instrument fundamental în construirea unei societăți bazate pe respect și solidaritate.

Dezvoltare

O școală pozitivă se definește printr-un climat educațional sigur, motivant și colaborativ, unde accentul se pune pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale și a relațiilor sănătoase între membrii comunității școlare. Conform psihologului Martin Seligman (2011), promotor al psihologiei pozitive, „educația ar trebui să dezvolte nu doar realizarea academică, ci și caracterul, reziliența și sensul vieții”. În acest cadru, incluziunea socială nu mai este o strategie suplimentară, ci o componentă intrinsecă a procesului educativ.

Uniunea Europeană, prin documente precum *Concluziile Consiliului privind incluziunea în educație* (2017), subliniază că sistemele școlare trebuie să fie capabile să ofere „sprijin personalizat, adaptat nevoilor și potențialului fiecărui elev”. Într-o școală pozitivă, acest sprijin se concretizează prin:

- **Învățare diferențiată**, care recunoaște stilurile și ritmurile individuale;
- Metode colaborative (învățarea prin proiecte, tutoratul între colegi, grupuri mixte);
- Evaluare constructivă, axată pe progres și pe feedback motivant, nu doar pe rezultate sumative.

Rolul cadrelor didactice și al comunității

Profesorii sunt „arhitecții climatului școlar” (Fullan, 2007). În școala pozitivă, ei folosesc limbajul aprecierii, cultivă încrederea, încurajează implicarea elevilor și oferă modele de comportament etic. Colaborarea cu părinții și cu partenerii comunitari — ONG-uri, instituții culturale, autorități locale — consolidează procesul de incluziune, asigurând sprijin multidimensional pentru elevi.

Astfel, școala devine un centru de coeziune socială, în care diversitatea este valorizată, nu tolerată pasiv.

Concluzie

Școala pozitivă, ancorată în principiile incluziunii sociale, răspunde cerințelor societății contemporane de a forma indivizi nu doar informați, ci și empatici, responsabili și activi civic. Cadrul legislativ internațional și european susține această direcție, dar succesul depinde de angajamentul comunității educaționale. O școală pozitivă nu este doar un loc de învățare, ci o pepinieră a cetățeniei democratice și a solidarității umane.

Bibliografie

- UNESCO. (1994). *The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education*. Paris: UNESCO.
- Consiliul Uniunii Europene. (2017). *Concluziile Consiliului privind incluziunea în educație și formare*. Bruxelles: UE.
- Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being*. New York: Free Press.
- Fullan, M. (2007). *The New Meaning of Educational Change* (4th ed.). New York: Teachers College Press.
- Booth, T., & Ainscow, M. (2011). *The Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools* (3rd ed.). Bristol: Centre for Studies on Inclusive Education.
- Ministerul Educației Naționale. (2018). *Strategia națională pentru promovarea incluziunii sociale prin educație 2018–2025*. București: MEN.
- Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. London: Routledge.
- E. L., & Ryan, R. M. (2000). "The 'What' and 'Why' of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior." *Psychological Inquiry*, 11(4), 227–268.
- OECD. (2015). *Students, Computers and Learning: Making the Connection*. Paris: OECD Publishing.
- Glava, C. (2012). *Educația incluzivă – concept, politici și practici*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

Prof. Costin Ana-Maria Cristina
Liceul Teoretic “Marin Preda” București

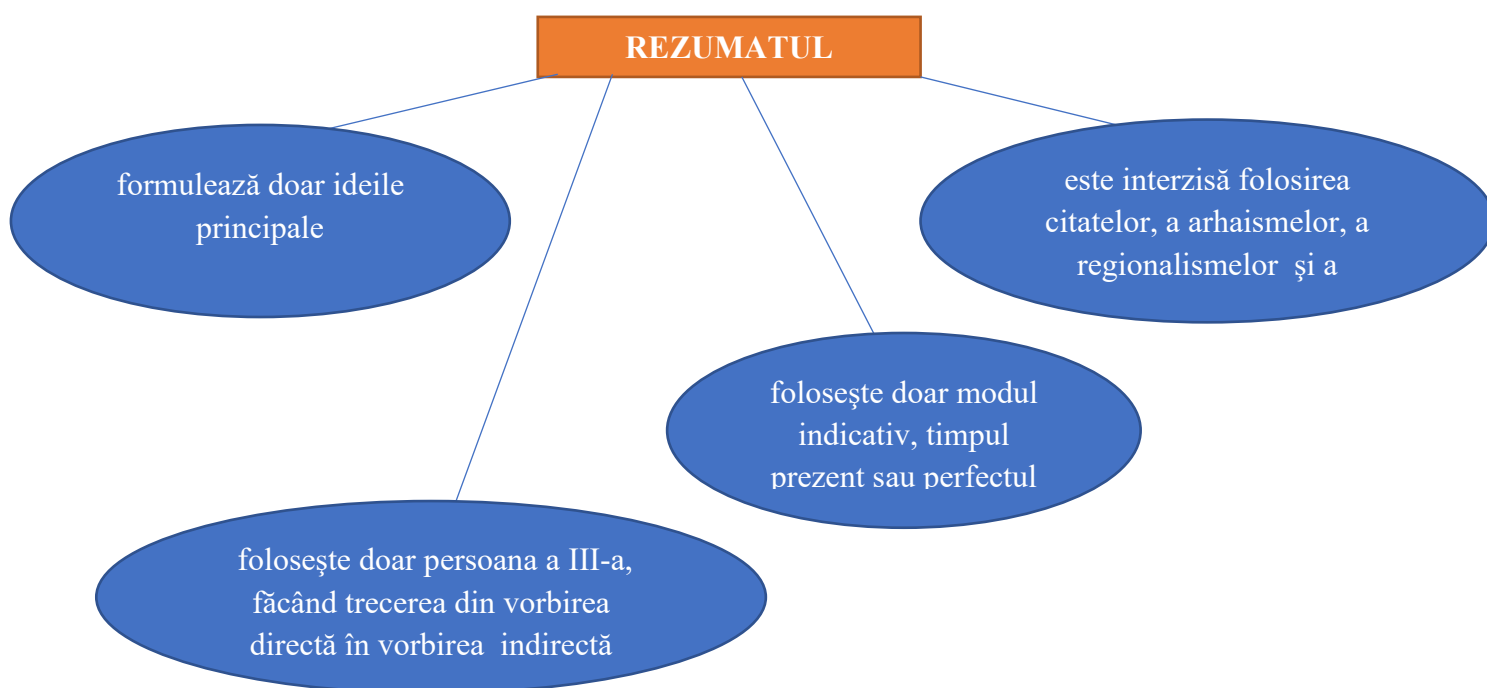
Strategii didactice pentru dezvoltarea cognitivă

Educația este pilonul fundamental al societății, de aceea joacă un rol important în incluziunea socială. Aceasta presupune cunoaștere, empatie, toleranță, dorința de a fi alături de cei care ies din “tiparele clasice”. Acest articol nu își propune o abordare teoretică, ci, mai degrabă, oferă perspective practice în progresul cognitiv al elevilor. Ca profesor de liceu nu am întâlnit frecvent elevi cu cerințe educaționale speciale, însă întotdeauna am ținut cont de personalitatea și de nevoile elevilor mei. Experiența personală m-a apropiat mai mult de acest segment social, am dorit permanent să găsesc soluții educaționale pentru a putea ajuta o persoană apropiată să evolueze cognitiv. De aceea, am urmat cursuri de formare cu acest specific în urma cărora să dobândesc cunoștințe, să acumulez strategii și metode de învățare eficiente pentru copiii cu nevoi speciale. Unele nu mi-au oferit informații noi, altele, în schimb, au fost utile, au prezentat soluții inovatoare, care să înlesnească într-adevăr învățarea mai facilă pentru cei non-verbali sau pentru cei care nu au capacitatea de a scrie.

Procesul educațional este complex, alcătuit din multiple etape interconectate, care prevăd predarea, învățarea, evaluarea cunoștințelor dobândite, de aceea este necesară analizarea tuturor nevoilor elevilor, astfel încât rezultatul final să fie pozitiv, în favoarea elevului care va reuși să acumuleze informații noi, să le fixeze și să le aplice activ în mediul școlar.

În prezent, numărul copiilor cu cerințe educaționale speciale este în expansiune, ceea ce presupune o mai mare atenție a profesorilor în observarea comportamentelor elevilor, în predarea și evaluarea acestora. Înainte de toate, consider că trebuie să existe deschidere față de copii cu dizabilități de orice fel, empatie și dorința de a le oferi un real sprijin. Nu ajuta cu nimic să realizăm doar o programă adaptată, dacă ulterior nu acordăm timpul necesar pentru a predă, a explica sau pentru a cunoaște adevărata personalitate a elevului. Într-adevăr, învățământul românesc are nevoie el însuși de adaptare în contextual în care clasele sunt eterogene. Totuși consider că pot fi găsite soluții care să unifice procesul de predare și de evaluare.

O varianta modernă, eficientă în dezvoltarea gândirii critice și a creativității este **hartă mentală sau conceptuală**. Prin intermediul acesteia sunt evidențiate elementele esențiale ale subiectului prezentat. Elevii identifică modul în care se conectează ideile, realizează care sunt relațiile dintre ele. Sunt ușor de reținut, deoarece conțin informațiile cele mai importante, exprimarea este clară, succintă. Aceste pot fi aplicate atât în procesul învățării întregii clase, cât și în cazul elevilor cu nevoi speciale, care vor acumula cunoștințe și vor putea evolua cognitiv. Un exemplu de hartă mentală poate fi:

La fel de eficientă este și folosirea **itemilor obiectivi, cu alegere multiplă** pe care profesorul îi poate folosi în evaluarea formativă, continuă a elevilor. Conform noilor tendințe în educație, **testele formative rapide** reprezintă o metodă obiectivă de evaluare a cunoștințelor elevilor pe tot parcursul procesului educațional. Ne oferă o privire de ansamblu asupra dobândirii informațiilor acumulate de elevi, în timp real. În cazul copiilor cu CES care au o exprimare precară din cauza problemelor de sănătate sau se află în imposibilitate de a scrie, acest tip de test oferă o modalitate de evaluare a capacității de înțelegere a textului, de

identificare a personajelor și a trăsăturilor acestora, însă nu poate verifica creativitatea, exprimarea nuanțată.

Totuși evaluarea formativă este utilă pentru că elevii primesc un feedback permanent, profesorii pot ajusta cerințele, în funcție de dovezile învățării elevilor, iar în final, elevii vor deveni capabili să își dezvolte abilitățile metacognitive, își vor dirija singuri învățarea.

La fel de motivante sunt și **biletelele de ieșire strategice- jocul de putere 3-2-1** care ar putea fi aplicate la fiecare oră de predare, dacă timpul o permite. Acestea pot fi sub forma unor formulare digitale, precum Google Forms, care să cuprindă **3 lucruri pe care le-am învățat, 2 întrebări pe care le mai ai** în legătură cu subiectul predat și **1 modalitate prin care vei aplica aceste cunoștințe**, acestea se sortează în trei grămezi: „Am înțeles”, „Reușesc” și „Am nevoie de sprijin” pentru ca următoarea activitate didactică să fie planificată în funcție de nevoile elevilor. Ca și testele formative, și această strategie didactică oferă un feedback în timp real, dând posibilitatea atât elevilor, cât și profesorilor să eficientizeze actul educațional, să corecteze eventualele greșeli, căci scopul tuturor este acela de a obține evoluție cognitivă.

Bibliografie:

- 7 activități eficiente de evaluare formativă pentru o învățare mai bună în sala de clasă în 2025 - AhaSlides <https://ahaslides.com/ro/blog/formative-assessment-activities/>
- Metode și tehnici de evaluare în învățământul preuniversitar | Revista iTeach: experiențe didactice <https://iteach.ro/experiencedidactice/metode-si-tehnici-de-evaluare-in-invatamantul-preuniversitar>

Prof. Covaci Ana

Școala Gimnazială nr. 1, Ruscova, jud. Maramureș

Positive Education as a Pathway to Social Inclusion

Abstract

This paper explores the concept of the *positive school* as a framework for fostering social inclusion, equity, and well-being among all students. Drawing on principles from positive psychology, inclusive education, and educational sociology, it analyzes how a school can create an environment where diversity is valued, barriers to participation are removed, and all learners are empowered to achieve their full potential. The study argues that a positive school climate is not only beneficial for academic outcomes but also essential for the social integration of marginalized groups.

1. Introduction

In contemporary education systems, schools face the challenge of balancing academic achievement with the cultivation of a socially inclusive climate. The *positive school* model—rooted in the principles of positive psychology and inclusive pedagogy—aims to promote a learning environment where all students, regardless of their socio-economic background, ethnicity, gender, or abilities, feel valued and capable of success.

Social inclusion in schools refers to creating equitable opportunities for all students to participate fully in the educational process. This is more than the physical integration of marginalized groups; it is about fostering a sense of belonging and empowerment. The *positive school* approach provides a practical framework for achieving these goals by focusing on well-being, supportive relationships, and strengths-based teaching strategies.

2. Theoretical Framework: Positive Psychology and Inclusive Education

Positive psychology, pioneered by Seligman and Csikszentmihalyi (2000), emphasizes strengths, resilience, and well-being as critical factors in human development. When applied to education, it suggests that schools should focus not only on cognitive skills but also on students' emotional and social growth.

Inclusive education, as outlined by UNESCO (2017), advocates for a system that adapts to the needs of all learners. This requires dismantling barriers—whether physical, curricular, or attitudinal—that prevent full participation. Combining these two perspectives results in a *positive school* model where inclusion is not merely tolerated but celebrated.

3. Key Principles of a Positive School for Social Inclusion

3.1. Strength-Based Approach

A positive school recognizes and nurtures each student's strengths rather than focusing solely on deficits. Teachers identify talents, interests, and potential, integrating them into learning activities to increase motivation and self-efficacy.

3.2. Emotional and Social Well-Being

Well-being programs—such as mindfulness training, social-emotional learning (SEL), and peer mentoring—enhance students' self-awareness and empathy. These skills are crucial for fostering a respectful and inclusive school climate.

3.3. Participatory Decision-Making

Inclusive decision-making involves students, parents, teachers, and community members in shaping school policies. This participatory model ensures that diverse perspectives are considered and that marginalized voices are heard.

3.4. Anti-Discrimination and Equity Policies

A positive school actively combats prejudice, bullying, and systemic inequalities. Policies should address disparities in access to resources, extracurricular activities, and advanced learning opportunities.

4. Strategies for Implementing a Positive School Model in the Context of Inclusion

4.1. Curriculum Adaptation

Curricula should be flexible and culturally responsive, integrating diverse perspectives and learning styles. Universal Design for Learning (UDL) principles help accommodate a variety of needs without stigmatizing specific groups.

4.2. Teacher Professional Development

Educators need ongoing training in inclusive pedagogy, conflict resolution, and culturally sensitive practices. Positive psychology interventions—such as gratitude exercises and strength-based feedback—should be embedded in teaching.

4.3. Community Engagement

Strong partnerships with parents, NGOs, and local organizations enhance the school's capacity to address social barriers. Community service projects and intergenerational programs can strengthen mutual understanding.

4.4. Peer Support Systems

Buddy systems, peer tutoring, and student-led clubs provide social support networks for students at risk of exclusion. These initiatives build solidarity and reduce isolation.

5. Benefits of a Positive and Inclusive School Climate

5.1. Academic Achievement

Research shows that students in supportive environments perform better academically due to increased engagement and intrinsic motivation (Hattie, 2009).

5.2. Reduced Dropout Rates

Inclusive and positive school cultures significantly reduce dropout rates among disadvantaged groups by fostering a sense of belonging.

5.3. Improved Social Cohesion

Schools that celebrate diversity help shape tolerant citizens who value cooperation over competition in wider society.

5.4. Long-Term Well-Being

Positive school experiences have lasting effects on mental health, resilience, and life satisfaction (Durlak et al., 2011).

6. Challenges and Limitations

While the positive school model offers a powerful vision, its implementation faces challenges such as insufficient funding, resistance to change, and lack of teacher preparedness. Additionally, systemic inequalities outside the school environment—such as poverty and discrimination—can undermine inclusion efforts. A sustainable approach requires multi-level cooperation between educational institutions, governments, and civil society.

7. Conclusion

The *positive school* concept aligns closely with the principles of social inclusion, offering a roadmap for building equitable, supportive, and high-achieving educational environments. By emphasizing strengths, fostering emotional well-being, and removing

barriers to participation, schools can become not only centers of academic learning but also spaces where social justice is practiced daily. The challenge for policymakers and educators is to transform these ideals into concrete actions that reach every student.

Bibliography

- Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). *The Impact of Enhancing Students' Social and Emotional Learning: A Meta-Analysis of School-Based Universal Interventions*. *Child Development*, 82(1), 405–432.
- Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. Routledge.
- Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). *Positive Psychology: An Introduction*. *American Psychologist*, 55(1), 5–14.
- UNESCO. (2017). *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education*. Paris: UNESCO Publishing.
- Watkins, C., & Mortimore, P. (1999). *Pedagogy: What Do We Know?* London: Institute of Education.

Prof. Crișan Ionela Maria

Liceul Tehnologic Aiud

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

Termenul de *incluziune școlară* se referă la educația oferită de către instituțiile de învățământ tuturor copiilor, indiferent de apartenența etnică sau socială, religie, naționalitate sau dizabilități. Incluziune școlară este o necesitate. În cadrul procesului educațional, elevul va explora mai multe domenii de cunoaștere, care-i vor asigura achiziția unor concepte și legități fundamentale, a unor proceduri de cunoaștere a realității. Scopul educației este de a asigura pregătirea pentru viață a tuturor elevilor. Educația nu înseamnă doar clădiri, programe, echipamente, administratori, programe școlare, cărți, computere, toate acestea fiind instrumente care ne ajută să fim niște profesori mai buni și călăuze pentru elevi, indiferent de mediul din care provin. Pentru o bună realizare a incluziunii școlare, există câteva aspecte foarte importante de valorificat.

Este necesar ca în cadrul comunității școlare să se promoveze o cultură pozitivă, lucrul în echipă și metodele colaborative. Totodată, este nevoie să apropiem școlile și părțile interesate pentru a asigura succesul educațional și a preveni abandonul școlar în rândul elevilor care provin din medii vulnerabile social. Un aspect foarte important este să ne asigurăm că toți copiii și tinerii au șanse egale de acces, participare și fructificare a unei educații de înaltă calitate, favorabile incluziunii. O programă școlară atractivă și relevantă, alături de personal didactic motivat și dedicat, reprezintă cea mai eficientă cale de prevenire a abandonului școlar și a excluderii sociale. Elevii trebuie să fie în centrul procesului de educație. Ei trebuie să fie actorii propriei lor educații, având la îndemână sprijin și servicii corespunzătoare. Școala trebuie să ofere un mediu de învățare atent, stimulant și favorabil dezvoltării elevilor. Toți „actorii” (elevi, profesori, părinți, comunitatea locală) implicați în educație, trebuie să înțeleagă că abandonul școlar nu este doar o problemă a copiilor, este o problemă a comunității. Școala și sala de clasă reprezintă un loc care ar trebui să confere copilului siguranță, respect și încredere. Fiecare copil este diferit și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilități. Toți copiii au dreptul la educație. Copiii cu dizabilități au drepturi egale cu ceilalți, iar o educație separată ar duce la

discriminare, împiedicând formarea, împlinirea de sine și afirmarea personalității. La școală, copiii leagă relații de cooperare și prietenie, astfel, acest spațiu poate reprezenta un factor protector. Crearea unui climat pozitiv în sala de clasă reprezintă un aspect foarte important. Acest climat trebuie să fie asigurat de către profesorul clasei, el fiind „dirijorul”, iar elevii săi- „instrumentele muzicale”. Astfel atmosfera în clasă este creată în mare parte de profesor. Profesorul modelează caractere prin formarea personalității, nu doar transmite informații și cunoștințe. Principala sarcină a profesorului este de a ajuta și de a îndruma toți elevii în procesul instructiv-educativ. Pentru a ne atinge scopurile și obiectivele, trebuie să avem o abordare pozitivă cu elevii, să existe o bună comunicare cu aceștia, să le ascultăm nevoile pentru a fi și noi ascultați, să-i respectăm înainte de a pretinde respectul lor, să le înțelegem sentimentele, să arătăm empatie, dar să înțeleagă în același timp și care sunt limitele admise, prin respectarea regulilor clasei. Profesorul reprezintă un al doilea părinte al copilului, înzestrat cu pregătire profesională, compasiune și afecțiune față de elevii săi. Profesorul, Constantin Cucoș spunea: „Dăruirea și iubirea sunt calități care dau greutate actului educativ”.

O altă relație foarte importantă în cadrul procesului de educație este cea dintre profesor și părinți. Relația părinte-școală se bazează pe încredere, comunicarea eficientă asigurând încredere reciprocă. La începutul parteneriatului real cu părinții, cadrul didactic trebuie să se gândească ce poate învăța de la părinți despre copiii lor. Pentru ca o comunicare în ambele sensuri între părinți și cadru didactic să aibă succes, cadrele didactice trebuie să folosească metode eficiente de ascultare. Ascultarea atentă a părinților trimite mesaje de valoare pentru stabilirea unei relații deschise, susținută de ambele părți. A ști să ascuți înseamnă a fi capabil să creezi premisele colaborării. Totodată, un alt aspect important în atragerea părinților de partea școlii cu scopul dezvoltării dorinței de implicare a elevilor în activitățile școlare și extrașcolare, este folosirea exemplului personal al părinților în ceea ce privește interesul direct și participarea activă la diferite activități pe care cadrul didactic/școala le propune. Participarea efectivă la activități a părinților, dezvoltă la copil încrederea în școală și valorizarea informațiilor/atitudinilor prezentate.

O școală pozitivă- incluzivă este o școală care pune accent pe progresul individual și nu pe diferențele dintre elevi. O școală incluzivă aplică învățarea prin cooperare, copiii sunt încurajați să se ajute, învață unii de la alții și fiecare elev este valorizat.

Bibliografie

1. Agabrian, M., Milea V. - *Parteneriate școală-familie-comunitate*, Ed. Institutul European, Iași, 2005.
2. Bocoș, Mușata, *Cercetarea pedagogică -suporturi teoretice și metodologice*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca, 2003.
3. Cucoș, C., *Pedagogie, ediția a II-a revizuită și adăugită*, Iași, Editura Polirom, 2002.
4. Pânișoară, Ion-Ovidiu, *Ghidul profesorului*, Iași, Polirom, 2017.

Prof. Barabaș Cristina Mirela

Palatul Copiilor Constanța

Inițiative și programe sociale implementate de statul român în domeniul educației anterior declanșării pandemiei

Una dintre politicile educaționale promovate constant de minister este asigurarea accesului egal la educație, prioritate focalizată în special pe grupuri vulnerabile: elevii din mediul rural, etnicii romi, elevii cu cerințe educative speciale, elevi din familii cu venituri reduse.

Pentru a încuraja participarea școlară, ministerul a aplicat programe naționale de intervenție ce vizau protecția socială condiționată de frecventarea cursurilor școlare: Cornul și laptele, Rechizite școlare, Bani de liceu, dar și accesul la o educație de calitate: Proiectul pentru Învățământul Rural (PIR), Programul Euro 200, Achiziționarea de microbuze școlare, Bursa Guvernul României.

Elevii de etnie romă au fost încurajați prin alocarea de locuri speciale la cursurile liceale și de licență, prin predarea limbii romani și a disciplinei opționale „Istoria și tradițiile romilor” dar și prin dezvoltarea unor instrumente menite să sprijine combaterea discriminării și segregării: programele de tip „A doua șansă” pentru ciclul primar, introducerea instituției mediatorului școlar etc.

În scopul încurajării prezenței la școală, încă din anul 2002 a fost lansat un program social de sprijin al copiilor provenind din familii cu venituri mici, care urmează cursurile de zi în învățământului de stat de nivel primar și gimnazial. Programul a constat în acordarea de rechizite școlare necesare, componența acestui pachet fiind stabilită prin lege. Acest program s-a extins de-a lungul anilor, iar Prin Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD) 2014-2020, ministerul a obținut fondurile necesare ca începând cu anul 2017-2018 să-l extindă și în învățământul preșcolar, și să suplimenteze cu ghiozdane pachetul de rechizite acordat elevilor din ciclurile primar și gimnazial. În anul școlar 2016-2017

programul a avut 555.234 beneficiari, suma alocată fiind de 11.839.670 lei, în anul școlar 2017-2018 a avut 945.780 beneficiari, iar în anul 2018-2019, programul a avut 337.001 beneficiari .

Un raport al Curții de Conturi, care analizează impactul programelor sociale asupra învățământului, a concluzionat, cu privire la derularea programului „Rechizite școlare”, că deși nu există studii reale care să demonstreze că susținerea în acest mod a activității școlare a elevilor ce proveneau din medii defavorizate a dus la reducerea abandonului școlar, proiectul a avut un impact pozitiv, în sensul că fără ar fi reușit să crească numărul de elevi care frecventează școala, el a constituit un ajutor în special pentru copiii și familiile din mediul rural, fără venituri. Raportul a mai concluzionat și că au fost făcute achiziții ce depășeau nevoile beneficiarilor, fapt ce a dus la imobilizarea fondurilor bugetare și că nu s-au întreprins demersuri pentru promovarea unui proiect de act normativ prin care valoarea pachetului de rechizite să fie actualizată în raport cu indicele de creștere al prețurilor. Raportul Curții de Conturi cuprinde și recomandări adresate ministerului, cum ar fi: simplificarea procedurii și reducerea numărului de documente solicitate, astfel încât să crească numărul beneficiarilor, evaluarea periodică a impactului acestui program asupra scăderii abandonului școlar, actualizarea sumei alocate pentru fiecare elev prin raportare la indicele prețurilor de consum. Raportul atrage atenția că deși salariul minim a crescut constant, plafonul de încadrare pentru acest program a rămas neactualizat din 2004, fapt ce privează mulți elevi de această formă de sprijin. Nu în ultimul rând, Curtea de Conturi atrage atenția că rata abandonului a crescut, deci programul nu a avut impactul scontat din cauza mai multor disfuncționalități.

În anul 2004, Guvernul României a inițiat programul „Bani de liceu”, un program având ca grup țintă elevii din învățământul preuniversitar, al cărui scop era sprijinirea lor materială, promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei.

Efectele lui au fost pozitive, în sensul menținerii elevilor în sistem, descurajarea abandonului la nivel liceal în rândul elevilor defavorizați economic, deși, actualizarea la timp a pragului veniturilor maxime pe membru de familie ar fi dus, ca și în cazul programului „Rechizite școlare”, la creșterea numărului de beneficiari. În anul 2018, la 14 ani de la inițierea acestui program, printr-o hotărâre de guvern , suma lunară primită de fiecare beneficiar al programului a fost majorată la 250 lei/lunar, pe toată durata cursurilor, iar plafonul maxim de

acordare a bursei pe membru de familie, a crescut de la 150 la 500 lei. Pentru perioada 2015-2019, printr-un program finanțat cu fonduri europene, statul român a alocat acestui program social 31 milioane euro.

În anul școlar 2016-2017 programul a avut 44.788 beneficiari, în anul 2017-2018, a avut 33.057 beneficiari, în anul 2018-2019, au fost 40.863 elevi iar în 2019-2020 sunt 32.586 beneficiari.

Programul social național „Bursa profesională” se adresează elevilor din învățământul profesional, atât cetățeni români cât și străinilor membri ai Uniunii Europene, Confederației Elvețiene sau Spațiului Economic European care locuiesc legal în România. El este reglementat de Hotărârea de Guvern 1062/2012, ajutorul financiar acordat de stat fiind de 200 lei, sumă al cărei quantum poate fi modificat prin Hotărâre a Guvernului. Această bursă se suspendă pentru o perioadă de o lună în situația în care elevul are mai mult de 10 absențe nemotivate în luna precedentă sau pentru 3 luni, dacă elevul săvârșește abateri disciplinare grave care ar determina scăderea sub 7 a notei la purtare, dacă elevul înregistrează minim 20 absențe nemotivate din totalul orelor de studiu sau cel puțin 20% din totalul orelor la o singură disciplină școlară. În cazul în care numărul absențelor crește, bursa se poate suspenda, conform legii pe o perioadă de până la 6 luni. Măsurile sunt menite să scadă absenteismul școlar și să reglementeze conduita elevului.

Acest program are aproximativ 80.000 de beneficiari și este o formă de stimulare a atractivității învățământului profesional, mai ales că bursa se acordă tuturor elevilor, fără a se ține cont de veniturile părinților, doar respectând anumite condiții de conduită și frecvență. Măsura a avut ca obiectiv reducerea abandonului în cazul elevilor ce provin din medii defavorizate dar și formarea forței de muncă în acest domeniu deficitar. Prin acordarea acestui sprijin financiar s-a constatat o îmbunătățire a rezultatelor la învățătură ale elevilor cu situație economică precară, reducerea absenteismului și a abandonului școlar dar și creșterea interesului familiilor pentru acest parcurs educațional. Contractul de finanțare pentru acest program semnat între Ministerul Fondurilor Europene și Centrul Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic are o valoare de 83 milioane euro.

Tot din anul 2004 statul a acordat ajutoare financiare în vederea achiziționării de calculatoare noi elevilor și studenților cu vârsta până în 26 ani, care respectau anumite criterii sociale, prin programul „Euro 200”. Scopul acestui proiect a fost dezvoltarea competențelor în utilizarea mijloacelor IT & C în rândul tinerilor, de-a lungul celor 15 ani de derulare a acestui program înregistrându-se peste 300.000 de beneficiari.

În 2018, guvernul a cheltuit peste 2,6 milioane EUR pentru această măsură.

O altă măsură de protecție socială este că toți elevii din învățământul preuniversitar, primesc o reducere de 50% pentru transportul public local (autobuz, metrou și tren) până la vârsta de 26 de ani. De asemenea, de această măsură beneficiază inclusiv elevii din învățământul profesional și tehnic.

Debutând ca program național în 2002, Programul „Lapte și corn” a început să folosească fonduri europene din anul 2007, România ajungând la o valoare a rambursării de 10,6 milioane euro în anul școlar 2012-2013. Programul este adresat preșcolarilor și elevilor din învățământul preșcolar, primar și gimnazial de stat și privat și prevede acordarea zilnică de lapte sau produse lactate și de produse de panificație.

În anul școlar 2009-2010, a început și Programul „Fructe în școli”. În cadrul programului s-au distribuit mere pentru perioade de maximum 100 zile de școlarizare și, ca măsuri educative adiacente s-au organizat concursuri cu premii, vizite la ferme, la stațiuni de cercetare, activități de grădinarit.

Frecventarea constantă a școlii de către toți elevii înscriși în învățământul obligatoriu este un alt aspect ce trebuie atent urmărit, recompensat prin programe de sprijin condiționate de prezență dar și drastic sancționat, prin amenzi aplicate părinților sau susținătorilor legali în cazul absenteismului nejustificat. Dacă educația este un drept al elevului, nu trebuie neglijată nici obligația acestuia de a se instrui, pentru a compensa în viața de adult investiția pe care societatea a făcut-o pentru el.

Resurse Web:

https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Invatamant-Preuniversitar/2016/rechizite%20scolare/Nota%20MENCS%20nr%2026689_Repartizare%20sume%20ISJ%20pentru%20achizitie%20%20rechizite%20scolare%202016-2017.pdf

https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/national-reforms-school-education-56_ro

https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/national-reforms-school-education-56_ro

<https://www.edu.ro/bani-de-liceu>.

https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/national-reforms-school-education-56_ro.

Prof. Daniela Broștiuc – Andone

Școala Gimnazială “Mihai Drăgan”, Bacău

L'école positive dans le contexte de l'inclusion sociale

Dans nos sociétés contemporaines, l'école est confrontée à des défis inédits: diversité culturelle accrue, inégalités économiques persistantes, besoins éducatifs spécifiques plus visibles que jamais. Face à cette réalité, le concept d'école positive apparaît comme une approche novatrice qui allie l'exigence académique et le bien-être des élèves. Inscrite dans le cadre plus large de l'inclusion sociale, cette démarche vise à créer un environnement où chaque apprenant trouve sa place, se sent valorisé et peut développer pleinement son potentiel.

1. C'est quoi la pédagogie positive?

L'école positive s'appuie sur les principes de la psychologie positive, discipline qui étudie les conditions favorisant l'épanouissement humain. Appliquée au contexte scolaire, elle met l'accent sur :

- ✚ la reconnaissance et le développement des forces individuelles;
- ✚ l'apprentissage des compétences socio-émotionnelles;
- ✚ la création d'un climat scolaire bienveillant et stimulant.

Il ne s'agit pas seulement de « rendre les élèves heureux », mais de leur donner les outils nécessaires pour faire face aux défis, persévérer et collaborer de manière constructive. Les recherches de Seligman (2011) montrent que la combinaison du bien-être et de la réussite académique conduit à des résultats durables, tant sur le plan scolaire que personnel.

2. L'inclusion sociale à l'école – une nécessité

L'inclusion sociale ne se limite pas à intégrer physiquement des élèves dans une classe ordinaire. Elle suppose:

- ✚ l'adaptation des méthodes d'enseignement aux besoins variés;

- ✚ la suppression des barrières à l'apprentissage;
- ✚ la promotion de l'égalité des chances.

Cela concerne les élèves en situation de handicap, ceux issus de milieux défavorisés, les enfants migrants ou réfugiés, mais aussi toute forme de diversité. L'UNESCO rappelle dans son rapport *Education 2030* que l'inclusion est une condition indispensable pour une éducation de qualité, équitable et durable.

3. Synergie entre école positive et inclusion sociale

Lorsque l'on conjugue école positive et inclusion sociale, on crée une dynamique vertueuse:

- ✚ Le climat de bienveillance réduit les phénomènes de stigmatisation.
- ✚ La valorisation des forces personnelles permet aux élèves marginalisés de retrouver confiance en eux.
- ✚ Les compétences socio-émotionnelles facilitent la coopération et la résolution des conflits.

Par exemple, un projet de « tutorat inversé » où des élèves allophones aident leurs camarades dans l'apprentissage de leur langue maternelle favorise à la fois l'inclusion et le sentiment d'utilité.

4. Stratégies concrètes pour une école positive et inclusive

Pour mettre en œuvre cette double approche, plusieurs leviers peuvent être mobilisés :

- a. Curriculum socio-émotionnel intégré ;
Inclure dans l'emploi du temps des séances régulières consacrées à la gestion des émotions, à l'empathie et à la coopération.
- b. Pédagogie différenciée et Universal Design for Learning (UDL) ;
Adapter les supports et les activités pour que tous puissent accéder aux mêmes objectifs, mais par des chemins différents.

- c. Règles et rituels positifs à l'échelle de l'établissement ;
Énoncer clairement les attentes, encourager les comportements prosociaux, célébrer les réussites collectives et individuelles.
 - d. Formation continue des enseignants;
Sensibiliser les équipes éducatives à la fois à la psychologie positive et aux pratiques inclusives.
 - e. Partenariat avec les familles et la communauté;
Organiser des ateliers, des rencontres interculturelles et des événements qui valorisent la diversité comme richesse commune.
5. Obstacles et conditions de réussite

La mise en place d'une école positive et inclusive n'est pas exempte de défis:

- ✚ Résistance au changement chez certains acteurs scolaires;
- ✚ Manque de temps et de ressources;
- ✚ Risque de confondre bienveillance et absence d'exigence.

Pour surmonter ces obstacles, il est essentiel d'avoir un leadership pédagogique clair, un suivi régulier des progrès, ainsi qu'une volonté politique forte au niveau institutionnel.

Conclusion

L'école positive, intégrée dans une perspective d'inclusion sociale, ne représente pas une mode passagère, mais une évolution nécessaire face aux réalités actuelles. Elle permet de concilier équité et bien-être, de former des citoyens compétents et empathiques, et de bâtir une société plus juste. La clé du succès réside dans l'engagement collectif — enseignants, familles, institutions — autour d'une vision commune où chaque élève compte et contribue.

Bibliographie consultée:

- Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being*. Free Press.
- UNESCO. (2020). *Inclusion and Education: All Means All – Global Education Monitoring Report*. UNESCO Publishing.
- OECD. (2023). *Equity and Inclusion in Education: Policy Guidance*. OECD Publishing.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-Determination Theory: Basic Psychological Needs in Motivation, Development, and Wellness*. Guilford Press.
- Clément, M., & al. (2019). *Climat scolaire et bien-être à l'école*. Presses Universitaires de France.

Prof. înv. primar Drăgan Cristina Irina
Școala Gimnazială "Buică Ionescu", Glodeni

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

Educația modernă trece printr-o transformare profundă. Dacă în trecut, rolul principal al școlii era transmiterea de informații, astăzi ea are și misiunea de a pregăti tinerii pentru a trăi într-o societate complexă, diversă și în continuă schimbare. În acest context, conceptul de „școală pozitivă” se conturează ca o abordare educațională ce pune accent pe climatul emoțional, pe relațiile interumane și pe valorizarea fiecărui elev. Un element esențial în construcția acestei școli este incluziunea socială – ideea că fiecare copil, indiferent de diferențele sale, are dreptul la o educație de calitate, la respect și la șanse egale. Astfel, școala pozitivă devine nu doar un spațiu de învățare, ci un laborator de conviețuire socială.

Școala pozitivă este inspirată din psihologia pozitivă și din pedagogia centrată pe elev. Nu se limitează la metodele tradiționale, ci integrează strategii care urmăresc dezvoltarea armonioasă a copilului:

- Climat emoțional securizant – elevii se simt în siguranță să își exprime ideile, emoțiile și dificultățile.
- Accent pe calități și progres – profesorul nu pune etichete negative, ci evidențiază pașii înainte.
- Comunicare deschisă și empatică – relația elev-profesor este una de colaborare, nu de autoritate rigidă.
- Participare activă – copiii nu sunt doar receptori de informație, ci creatori de cunoștințe prin proiecte, dezbateri și activități practice.

Incluziunea socială în educație presupune integrarea tuturor copiilor în procesul de învățare, fără excludere pe criterii de etnie, religie, dizabilități, statut socio-economic sau nivel de abilități. Într-o școală incluzivă:

- Copiii cu nevoi educaționale speciale învață alături de ceilalți, beneficiind de sprijin adaptat.
- Diferențele culturale devin surse de învățare, nu motive de segregare.
- Fiecare copil este privit ca o resursă unică pentru comunitatea clasei.

Școala pozitivă creează mediul ideal pentru ca incluziunea să fie posibilă și autentică. Iată cum se completează cele două concepte:

- Curriculum flexibil – adaptat la ritmul și nevoile fiecărui copil.
- Metode interactive – învățare prin joc, proiecte interdisciplinare, activități de grup.
- Atmosferă de acceptare – elevii sunt învățați să își aprecieze colegii pentru unicitatea lor.
- Sprijin personalizat – profesorii folosesc strategii diferențiate pentru a ajuta fiecare copil să atingă potențialul maxim.

Beneficiile unei școli pozitive incluzive:

- Stima de sine crescută – elevii se simt valoroși și apreciați.
- Motivație intrinsecă – copiii învață din plăcere, nu din teamă.
- Reducerea fenomenului de bullying – prin cultivarea empatiei și a respectului.
- Dezvoltarea abilităților sociale – colaborare, comunicare, rezolvare de conflicte.
- Pregătirea pentru viață – elevii înțeleg că societatea este diversă și că fiecare persoană are drepturi și contribuții importante.

Provocări:

- Lipsa resurselor materiale și umane – nu toate școlile au specialiști în educație incluzivă sau infrastructură adaptată.
- Rezistența la schimbare – unele mentalități tradiționale încă promovează excluderea subtilă.
- Clase supraaglomerate – profesorul nu poate acorda atenție individuală fiecărui elev.

Soluții:

- Formarea continuă a profesorilor în tehnici de predare incluzivă și comunicare pozitivă.
- Parteneriate cu ONG-uri, autorități locale și părinți pentru sprijin logistic și uman.
- Utilizarea tehnologiei pentru personalizarea învățării (platforme educaționale adaptative, materiale audio-video).

Profesorul este modelul de comportament care influențează direct climatul clasei. Prin atitudinea sa, el transmite valori precum respectul, toleranța și solidaritatea. Comunitatea – părinți, autorități locale, organizații non-guvernamentale – are responsabilitatea de a sprijini școala cu resurse, implicare și susținere morală.

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale este mai mult decât o metodă educațională – este o viziune despre societate. Ea formează nu doar elevi competenți academic, ci și oameni capabili să trăiască împreună în respect și armonie, să aprecieze diversitatea și să contribuie la binele comun. O astfel de școală nu întreabă „Cât de bun ești în comparație cu ceilalți?”, ci „Cum putem deveni cu toții mai buni împreună?”.

Bibliografie:

1. *Elemente de didactică aplicată*, Ed. Polirom, Iași, 2000.
2. Cerghit I., Văideanu G., *Curs de pedagogie*, Univ. București
3. Crețu C, 1998, *Curriculum diferențiat și personalizat*, Ed. Polirom, Iași

Prof. Enoiu Raluca Eugenia

Școala Gimnazială Theodor Aman, Câmpulung

Pratiques positives pour une école inclusive en classe de FLE

Apprendre une langue étrangère, c'est bien plus que mémoriser des mots et des règles de grammaire: c'est ouvrir une porte sur une culture, des valeurs et une manière de voir le monde. Dans une classe de français langue étrangère, l'éducation positive et l'inclusion sociale peuvent se concrétiser à travers des activités créatives et collaboratives.

Le bricolage, par exemple, devient un outil pédagogique qui stimule l'expression personnelle, le travail en équipe et le respect des différences. En fabriquant ensemble une affiche, un objet ou une œuvre collective, chaque élève apporte sa contribution unique, développe sa confiance en soi et améliore ses compétences linguistiques tout en construisant un climat de classe bienveillant et solidaire.

Par exemple, Noël est le moment le plus magique de l'année, en particulier pour les enfants et les professeurs sont souvent à la recherche de petites idées de bricolages pour les élèves. Ainsi, pour entrer dans l'esprit des Fêtes, mais aussi pour développer la créativité et l'imagination, les professeurs peuvent fabriquer avec leurs petits élèves des décorations pour le sapin de Noël et des cartes de vœux. Les enfants sont ravis de réaliser des **bricolages**, ils ont envie d'apprendre et de découvrir.

Voici quelques activités qui peuvent être *réalisées avec les* élèves de l'enseignement primaire à l'occasion de Noël:

Des bonhommes de neige pour le sapin

Matériel nécessaire:

- Des perles en bois
- Du fil chenille blanc, rouge et noir
- De la peinture
- Des feutres

Pour réaliser des bonhommes de neige, il faut suivre les étapes suivantes:

- Peindre les perles en blanc ;
- Puis dessiner le visage (2 points, un triangle pour la carotte et un sourire) et les petits boutons sur le corps du bonhomme de neige;
- Ensuite, il suffit d'enfiler les perles dans le bon ordre sur le fil chenille plié en deux;
- Pour l'écharpe, coupez un petit bout de fil chenille dans une autre couleur et enroulez entre la tête et le corps du bonhomme de neige;
- Ensuite, il faut tordre la chenille de manière à ce que les perles soient bien maintenues avec le fil chenille.

Carte de voeux

Pour créer cette jolie carte, il nous faut du papier épais de couleur, des ciseaux, des crayons, gomettes ou peinture pour la décoration.

Premièrement, il faut dessiner le modèle en ayant pris soin de plier la feuille en 2 avant. Puis, il faut découper sur les traits et marquer le pli sur les pointillés et replier les parties centrales vers l'intérieur. Pour le reste c'est une simple question de décoration

Étoile de Noël

- Découper un triangle équilatéral (3 cotés égaux) et replier un sommet selon l'image;
- Recommencer l'opération avec le second sommet et le troisième;
- Croiser enfin les trois branches en glissant un côté sous la branche précédente ;
- Il ne nous reste plus qu'à décorer selon notre humeur.

Sitographie: www.bricolage.de.noel.com

Prof. Brunello Florina-Elena

Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi” Iași

Săli de clasă fără frontiere: Cum pot școlile românești să promoveze incluziunea socială

Abstract

Sistemul educațional românesc se află la o răscruce de drumuri, echilibrând provocările modernizării cu nevoia de a conserva patrimoniul cultural și de a răspunde diversității în creștere. Incluziunea socială a devenit o prioritate educațională centrală, reflectând atât directivele politice ale Uniunii Europene, cât și realitățile sociale ale României. Acest articol analizează aspectele pozitive pe care școlile românești ar trebui să le ofere elevilor pentru a spori incluziunea socială. Concentrându-se pe accesul echitabil, sensibilitatea culturală, predarea participativă și implicarea comunității, România își poate consolida sistemul educațional ca motor al egalității, coeziunii și oportunităților.

Cuvinte cheie: incluziune socială, școli incluzive, echitate educațională, diversitate culturală,

Introducere

În ultimele decenii, peisajul educațional din România a suferit transformări semnificative, determinate de schimbările politice, economice și sociale. Tranziția de la un sistem educațional centralizat din epoca comunistă la unul integrat în cadrul Uniunii Europene (UE) a adus atât oportunități, cât și provocări. Integrarea în UE în 2007 a adus noi cadre pentru promovarea diversității, echității și incluziunii, făcând din școli o arenă cheie pentru integrarea socială (Comisia Europeană, 2020).

Incluziunea socială în contextul românesc se referă la participarea activă a tuturor elevilor – indiferent de etnie, statut socio-economic, dizabilitate sau locație geografică – la o educație de înaltă calitate. Acest concept este deosebit de relevant având în vedere disparitățile socioeconomice și diversitatea culturală a țării. Grupurile vulnerabile, cum ar fi comunitatea romă, copiii din mediul rural și elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) se confruntă cu bariere sistemice care limitează nivelul de educație.

Educația, atunci când este concepută în mod incluziv, poate contracara aceste inegalități, oferind tuturor elevilor instrumentele necesare pentru a participa pe deplin la viața socială. românii ar trebui să le prioritizeze pentru a promova un mediu de învățare incluziv.

Aspectele pozitive pe care școlile românești ar trebui să le ofere pentru incluziunea socială

Accesul egal la o educație de calitate

Accesul la educație în România este garantat oficial, dar în practică persistă inegalități semnificative între mediul urban și cel rural. Școlile rurale se confruntă adesea cu lipsă de profesori calificați, infrastructură învechită și oportunități extracurriculare limitate (Banca Mondială, 2018). Elevii din satele îndepărtate pot fi nevoiți să călătorească pe distanțe lungi, uneori fără transport public fiabil, ceea ce crește ratele de absenteism și abandon școlar.

O școală românească incluzivă ar trebui să implementeze:

- Săli de clasă cu resurse suficiente, cu manuale actualizate, echipamente de laborator și instrumente digitale în toate județele.
- Sprijin pentru transport pentru elevii din mediul rural, cum ar fi autobuzele subvenționate sau sistemele coordonate de transport școlar.
- Programe de ajutor financiar direcționate care abordează nu numai școlarizarea, ci și costurile indirecte, cum ar fi uniforme, accesul la internet și taxele extracurriculare.

Aceste măsuri asigură că parcursul educațional al copilului nu este determinat de locul în care locuiește sau de statutul economic al familiei sale.

Practici de predare incluzive

Pedagogia se află în centrul incluziunii sociale. Metodele tradiționale bazate pe prelegeri, încă răspândite în multe săli de clasă din România, pot exclude neintenționat studenții care învață diferit sau provin din medii mai puțin pregătite academic. Practicile moderne de predare incluzivă urmăresc să implice activ toți elevii.

Acest lucru se poate realiza prin:

- Instruire diferențiată care adaptează materiale, sarcinile de lucru și metode de evaluare pentru a se potrivi diferitelor stiluri și abilități de învățare.
- Învățare colaborativă care plasează elevi din medii diverse în aceleași grupuri de lucru, încurajând munca în echipă și schimbul de perspective.

- Abordări centrate pe elev în care cursanții ajută la modelarea subiectelor lecției și a discuțiilor din clasă, crescând astfel responsabilitatea asupra procesului de învățare.

Prin promovarea unei atmosfere participative, școlile îi pot face pe elevi să simtă că vocile lor contează, fapt ce contribuie, la rândul său, la întărirea implicării și a retenției.

Sprijin pentru elevii cu nevoi educaționale speciale (CES)

Elevii cu dizabilități se confruntă adesea cu bariere care împiedică participarea deplină la învățământul de masă. Deși România și-a asumat angajamente legale pentru incluziune, implementarea este inegală. Multe școli nu au infrastructură adecvată (cum ar fi rampe, băi accesibile și materiale de învățare adaptate) și personal specializat.

O școală românească incluzivă social trebuie să asigure:

- Facilități accesibile în toate clădirile de învățământ, conform standardelor de accesibilitate ale UE.
- Personal de sprijin specializat, cum ar fi logopezi, profesori de sprijin și asistenți de clasă.
- Programe adaptate și metode de evaluare care recunosc și se bazează pe punctele forte ale fiecărui elev, mai degrabă decât să se concentreze pe limitări.

Astfel de măsuri nu numai că aduc beneficii elevilor cu CES, dar creează și o cultură școlară mai plină de compasiune și mai adaptabilă.

Construirea unei culturi a empatiei și a responsabilității civice

Incluziunea nu se referă doar la performanța academică, ci și la promovarea valorilor sociale. Școlile românești pot cultiva empatia și responsabilitatea civică prin încorporarea acestor concepte în viața școlară de zi cu zi.

Metodele eficiente includ:

- Programe de învățare socio-emoțională care dezvoltă conștientizarea emoțională, empatia și abilitățile de rezolvare a conflictelor.
- Proiecte de servicii comunitare în care elevii participă ca voluntari în diferite inițiative locale, precum curățarea mediului înconjurător, programe de alfabetizare sau conservarea patrimoniului cultural.

- Consilii ale elevilor active care încurajează participarea democratică și conducerea tinerilor.

Astfel de experiențe îi pregătesc pe elevi să se implice în societate în moduri respectuoase și constructive și ajută la construirea de punți între diferitele categorii de grupuri sociale.

Impactul mai larg al școlilor românești incluzive

Când școlile românești adoptă aceste practici incluzive, impactul este de anvergură. Studiile academice arată că educația incluzivă nu numai că îmbunătățește rezultatele învățării pentru elevii marginalizați, dar ajută și toți cursanții prin încurajarea gândirii critice, empatiei și cooperării.

Școala incluzivă poate contribui, de asemenea, la ruperea ciclului sărăciei, dotând tinerii defavorizați cu calificările necesare pentru angajare. Pe termen lung, consolidează coeziunea socială prin promovarea încrederii și reducerea prejudecăților etnice și socioeconomice.

Alinierea educației românești la valorile UE privind incluziunea sporește reputația și capacitatea țării de a participa pe deplin la colaborările internaționale. O generație educată în săli de clasă incluzive este mai bine pregătită pentru a face față provocărilor unei lumi globalizate.

Concluzie

Sistemul educațional românesc are potențialul de a fi un motor puternic al incluziunii sociale, cu condiția de a acorda prioritate accesului egal, respectului cultural, pedagogiei incluzive și implicării active a comunității. Prin implementarea unor măsuri concrete, cum ar fi o mai bună alocare a resurselor, programe multiculturale, instruire diferențiată, infrastructură accesibilă și programe de implicare civică, școlile românești pot crea un mediu în care fiecare elev să se simtă apreciat.

Pe măsură ce România își continuă reformele educaționale, îmbrățișarea acestor aspecte pozitive nu numai că va îmbunătăți rezultatele academice, ci va contribui și la formarea unei societăți tolerante și reziliente, una în care diversitatea este sărbătorită drept un punct forte național.

Bibliografie:

- Comisia Europeană. (2020). *Monitor educație și formare 2020: România*. Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene.
- Banca Mondială. (2018). *Analiza sectorului educațional din România*. Grupul Băncii Mondiale.

Prof. înv. primar Pop Gabriela
Școala Gimnazială Nr.195, București

Educația emoțională în sprijinul incluziunii sociale

Epoca pe care o trăim este complexă, dinamică și într-o continuă transformare, iar rapiditatea cu care se înregistrează schimbările face ca viitorul să devină din ce în ce mai nesigur. În această situație, rolul școlii diferă mult de cel traditional în care, asimilarea unui set de cunoștințe era considerată suficientă pentru ca omul să se descurce pe parcursul întregii vieți. Astăzi, menirea școlii este aceea de a le forma elevilor competențele necesare pentru a face față transformărilor rapide ale vieții, pentru a-și găsi locul și menirea socială într-o lume marcată de diversitate și pluralism.

În acest context, foarte importantă este dezvoltarea la elevi a unor abilități de inteligență emoțională, care să le ofere capacitatea de a se motiva, de a face față frustrărilor, de a-și controla impulsurile, de a-și regla stările emoționale, favorizând starea de bine. Educația emoțională are un impact semnificativ asupra incluziunii sociale, influențând pozitiv relațiile interpersonale, stima de sine și capacitatea de a gestiona conflictele. Atunci când copiii învață să-și recunoască și să-și gestioneze emoțiile, pot dezvolta empatie, pot construi relații mai sănătoase și pot contribui la un mediu școlar mai armonios, favorizând incluziunea.

Școala este unul dintre cei mai importanți factori ce pot contribui la promovarea incluziunii sociale, prin crearea unui mediu educațional care:

- oferă oportunități pentru toți elevii;
- nu selectează și nu exclude;
- prezintă deschidere și toleranță;
- este prietenos și democratic;
- valorizează toți elevii, adaptându-se la diversitatea nevoilor educaționale și la particularitățile acestora;
- se bazează pe învățare pozitivă și colaborativă.

Principalii actori în procesul de predare și învățare sunt elevii și profesorii. Celor din urmă le revenine sarcina de a acționa cât mai eficient din perspectiva incluziunii,

structurând predarea și dirijând învățarea, astfel încât strategiile și tehnicile adoptate să creeze situații de învățare în care toți elevii să se simtă în largul lor și să își poată aduce o contribuție la lecție în mod corespunzător, potrivit nevoilor fiecăruia, să aprecieze și să privească în mod pozitiv diferențele pe care le observă la ceilalți, asumându-și răspunderea pentru propriile acțiuni și comportamente.

Există o multitudine de tehnici care pot conduce la efecte dorite în educație, încurajând descoperirea și exploatarea potențialului propriu, dezvoltarea inteligenței emotionale și a abilităților sociale. Dat fiind faptul că suntem atât de diferiți din atât de multe puncte de vedere, iar condițiile de loc și material uman sunt specifice, fiecare dascăl culege, creează și aplică ceea ce se potrivește profilului emotional al elevilor săi și al său personal.

Tehnicile pot include:

- 1) Apropiere afectivă – profesorii să fie ușor de abordat, niciodată reci, distanți, academici, ci să adopte o relație umană cu elevii, care să denote aplecare spre problemele lor, empatie.
- 2) **a.** Feed-back pozitiv – acceptarea, aprobarea, aprecierea efortului și succesului oricărui copil, oricând apare și oricât de neînsemnat ar fi;
b. Feed-back negativ – formularea criticilor într-un mod stimulat, în așa fel încât dezaprobarea să nu lezeze personalitatea elevului.
- 3) Circuite relaționale – dezvoltarea unei atmosfere de cooperare și comunicare, de entuziasm, de lucru în echipă, încurajând schimbul de idei între elevi.
- 4) Opinii personale – valorificarea întrebărilor cu răspunsuri deschise, fără sancționarea ideilor care trădează lacune în cunoștințele elevilor, atunci când nu sunt legate strict de subiectul abordat.
- 5) Accentuarea autonomiei – încurajarea inițiativelor pe care le pot avea elevii în definirea și asumarea sarcinilor de lucru, conținutul temei, elaborarea schemelor de discuție, alegerea sarcinilor de studiu în cadrul activităților individuale sau de grup. asumarea responsabilității în organizarea unor activități explorative, selectării metodelor de lucru.
- 6) Promovarea autodisciplinii – încurajarea elevilor în gestionarea eficientă a comportamentului și emoțiilor.
- 7) Promovarea responsabilității – încurajarea elevilor în asumarea propriilor acțiuni și rezolvarea problemelor într-un mod constructiv.

- 8) Evaluarea/autoevaluarea – antrenarea elevilor în acțiuni de evaluare și autoevaluare, explicând, de fiecare dată, motivele și criteriile evaluării, evitând aprecierile autoritare, enigmatice și sporadice.
- 9) Deschidere către sursele educației nonformale – instruirea elevilor în legătură cu selectarea, prelucrarea, aprecierea și aplicarea conținuturilor asimilate în afara școlii, astfel încât, cele două tipuri de învățare, formală și nonformală, să nu devină contradictorii și să nu deruteze elevul.
- 10) Gestionarea stresului și dezvoltarea abilităților de reziliență – „echiparea” copiilor cu abilitățile necesare pentru a face față provocărilor diverse cu care se pot confrunta, în contextul în care, din păcate, societatea nu reușește mereu să prevină sau să elimine adversitățile din calea lor. În acest sens se vorbește tot mai mult despre împuternicirea copiilor, astfel încât ei să folosească toate resursele pe care le au la dispoziție (cognitive, sociale și emoționale) pentru a depăși cu succes dificultățile/obstacolele care nu sunt puține, în timp ce își continuă procesul de creștere și dezvoltare din punct de vedere academic, social și emoțional.
- 11) Realizarea echilibrului dinamic între joc-învățare-muncă și creație în activitățile desfășurate cu elevii.
- 12) Parteneriate cu părinții și comunitatea – implicarea părinților și a comunității în procesul educațional, în vederea unei mai bune sprijiniri a nevoilor copiilor.

Implicațiile educației emoționale se conturează astfel, sub forma efectelor pozitive ce pot veni în ajutorul procesului de incluziune:

- **Îmbunătățirea relațiilor interpersonale:**

Dezvoltarea inteligenței emoționale formează la elevi deprinderi necesare de comunicare și colaborare, care conduc la construirea mai ușoară a relațiilor pozitive.

- **Reducerea conflictelor și a discriminării:**

Tensiunile și discriminarea în mediul școlar pot fi reduse atunci când elevii înțeleg diferențele culturale și acceptă diversitatea, când învață să își gestioneze mai bine emoțiile negative.

- **Creșterea stimei de sine:**

Educația emoțională contribuie la dezvoltarea stimei de sine, ceea ce permite copiilor să se simtă mai încrezători, capabili să interacționeze cu ceilalți. O stimă de sine crescută reduce riscul de excludere socială și încurajează participarea activă în comunitate.

- **Crearea unui mediu de învățare pozitiv:**

Elevii care înțeleg și gestionează emoțiile pot crea o atmosferă mai relaxată și mai prietenoasă în clasă, ceea ce favorizează învățarea.

- **Promovarea unui mediu școlar incluziv:**

Odată ce copiii învață să-și exprime emoțiile într-un mod adecvat și să înțeleagă emoțiile celorlalți, se creează un mediu școlar mai sigur și mai tolerant, în care fiecare copil se simte acceptat și valorizat.

- **Dezvoltarea abilităților de adaptare:**

Educația emoțională le oferă copiilor instrumentele necesare pentru a face față provocărilor vieții, inclusiv cele legate de adaptarea la medii sociale noi. Aceasta îi ajută să se integreze mai ușor în diverse contexte sociale.

Educația emoțională este un instrument puternic care contribuie la crearea unui mediu social mai incluziv, unde toți copiii se simt acceptați, valorizați și sprijiniți să-și atingă potențialul maxim.

Educația emoțională are implicații profunde asupra incluziunii sociale, favorizând înțelegerea, acceptarea și interacțiunea pozitivă între indivizi. Un program eficient de educație emoțională ajută la dezvoltarea abilităților de gestionare a emoțiilor, la construirea unor relații interpersonale sănătoase și la reducerea comportamentelor problematice, toate acestea contribuind la o incluziune socială mai largă.

Bibliografie:

- Popovici, D.V. (1999). Elemente de psihopedagogia integrării. București: Editura PRO HUMANITE.
- Goleman, D.(2018). Inteligența emoțională. Editura Curtea Veche
- Gray, J. (2009) Copiii sunt din rai. Metode de educație pozitivă pentru creșterea unor copii cooperanți, încrezători și sufletești. București: Editura Vremea.
- Dumitru, A. (2022). Reziliența la școală – avantaje, limite și provocări.
<https://edict.ro/reziliencia-la-scoala-avantaje-limite-si-provocari/>
- www.vivid-edu.ro

Prof. educație timpurie Gavrilă Mirela
Grădinița cu Program Normal Gherghești, jud. Vaslui

Importanța jocului în dezvoltarea fizică, socială și emoțională a copilului

Un joc este o activitate recreațională, în care sunt implicați unul sau mai mulți jucători, fiind definit de un scop pe care jucătorii încearcă să îl atingă și de un set de reguli care determină tot ce pot să facă jucătorii. Jocurile pot să implice și doar un singur jucător, dar de cele mai multe ori va implica o competiție între doi sau mai mulți jucători. De obicei, jocurile sunt cele care permit jucătorului să aleagă ce trebuie să facă, atât timp cât regulile sunt respectate. În cazul în care regulile nu sunt respectate, jucătorul este sancționat sau chiar eliminat din joc.

Pentru cei mici, jocul este cel care îi ajută să descopere lumea din jurul lor. Cu ajutorul jocului, copiii interacționează cu mediul în care se află, înțeleg din ce este format mediul în care se află și determină cum pot utiliza în avantajul lor obiectele înconjurătoare. Jocurile și jucăriile sunt clasificate pe vârste, astfel încât fiecare copil să aibă jucăria potrivită pentru el, care să îl ajute să se dezvolte. Jocurile educative sunt cele care îi ajută pe cei mici să crească și să descopere cât mai multe încă de la cele mai fragede vârste. De asemenea, tot jocurile sunt cele care îi ajută pe cei mici să socializeze și să relaționeze cu alți copii, să respecte reguli, să gestioneze corect emoțiile, să învețe să piardă și să se bucure atunci când câștigă.

Jocul este atât de important pentru dezvoltarea optimă a copilului încât a fost recunoscut de Înalta Comisie a Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului drept un drept al fiecărui copil. Joaca este cea care le permite copiilor să își manifeste creativitatea în timp ce își dezvoltă imaginația, dexteritatea și forța fizică, cognitivă și emoțională. Tot jocul este și cel care ajută la o dezvoltare sănătoasă a creierului și permite copiilor să interacționeze cât mai bine cu lumea din jur și să exploreze un mediu pe care pot să îl stăpânească. Pe măsură ce copiii cuceresc lumea în care se află, jocul este cel care îi ajută să dezvolte noi aptitudini și competențe care să ducă la o mai mare încredere în propria persoană. Jocul este și cel care îi ajută pe copii să dezvolte aptitudini sociale care îi vor ajuta ulterior, în viața de adult. Astfel, importanța jocului

în viața unui copil este incontestabilă atunci când vorbim despre rolul jocului în dezvoltarea copiilor.

Rolul jocului în viața copiilor se manifestă pe mai multe planuri. Importanța jocului în viața copilului începe încă de la cele mai fragede vârste, la câteva luni, atunci când copilul este atras de jucăriile care scot sunete sau de cele care produc lumini, și continuă până aproape de 18 ani sau chiar mai târziu.

Rolul jocului în *dezvoltarea fizică* a copilului:

- ✓ jocul îi ajută pe cei mici să își dezvolte motricitatea fină - cu ajutorul jocurilor de sortat, jocurilor de potrivit și jocurilor de aruncat, cei mici își antrenează mușcii degetelor și astfel vor fi din ce în ce mai buni și mai preciși în mișcările. Această abilitate fizică este foarte importantă și se va simți și în viața de adult;
- ✓ jocurile ajută la dezvoltarea musculaturii și a oaselor - jocurile care îi determină pe copii să alerge, să se cațere, să sară sau chiar să pedaleze și să înoate, ajută de la dezvoltarea condiției fizice, ajută copiii să crească armonios și ajută la dezvoltarea musculaturii;
- ✓ jocul este cel care poate contribui la dezvoltarea auzului și a văzului - anumiți copii se joacă desenând în timp ce alții se joacă utilizând instrumente muzicale. rolul jocului în viața copilului în cazul acesta este acela de a contribui la dezvoltarea auzului, respectiv a văzului, copiii fiind capabili să recunoască sunete din ce în ce mai complexe, sau culori speciale;

Rolul jocului în viața copilului se poate vedea și în zona de *dezvoltare socială*:

- ✓ cu ajutorul jocului de roluri, copilul poate să se pună în diverse situații și poate imita comportamentul adulților. În cadrul acestor jocuri copiii învață să folosească în mod corect obiectele din jurul lor, dar și să se pună în diverse situații și să acționeze în consecință;
- ✓ jocul este cel care îl învață pe cel mic să piardă - este important ca atunci când copilul pierde la un joc să nu se supere și mai ales să nu se certe cu ceilalți jucători, dar și să nu reacționeze extrem pentru că aceste reacții vor afecta relațiile sociale;

- ✓ cu ajutorul jocului copilul învață să câștige - la fel ca și în cazul în care pierde, copilul trebuie să știe cum să se manifeste corect atunci când câștigă, pentru ca relațiile sale sociale să nu fie afectate;
- ✓ copilul învață să facă parte dintr-o echipă și să lucreze pentru un scop comun - apartenența la un grup este foarte importantă pentru copii, deoarece îi învață pe aceștia care este rolul lor în grup și cum pot ajuta pentru ca rezultatul final să fie cel așteptat de tot grupul;
- ✓ cu ajutorul jocului copilul învață să respecte reguli - aptitudine ce îl va ajuta ulterior, în viața de adult, atunci când va avea reguli de respectat la serviciu sau la școală.

Rolul jocului în *dezvoltarea emoțională* a copilului:

- ✓ cu ajutorul jocului copilul va învăța să gestioneze mai bine emoțiile negative - atunci când pierde un joc, copilul va ști cum să reacționeze, chiar dacă la început va plânge sau va dori să plece acasă. În timp va înțelege că este în regulă să piardă din când în când și va începe să dezvolte strategii pentru a câștiga;
- ✓ jocul îl ajută pe copil să înțeleagă că nu totul i se cuvine - atunci când se joacă în parc va înțelege că trebuie să aștepte pentru a folosi leagănul, dacă toate sunt ocupate;
- ✓ copilul învață tot prin joc și cum să împartă pentru jocul cu mai mulți participanți este mult mai interesant decât jocul de unul singur;
- ✓ copilul învață să fie mai organizat și să accepte și părerile celorlalți copii sau chiar să urmeze un lider, fără să fie orgolios;
- ✓ cu ajutorul jocului copilul învață cum să reacționeze când câștigă, astfel încât să nu îl pună în dificultate pe cel care pierde;
- ✓ copiii care se joacă își dezvoltă stima de sine pentru că vor fi mereu mândrii atunci când câștigă un joc, sau când contribuie la victoria echipei sale, dar și când participă cu succes într-un joc de roluri, respectând sarcinile trasate.

Bibliografie:

- Dima, S., Pâclea, D., Candrea, A. (1995). *Veniți să ne jucăm copii! Antologie de jocuri didactice*. Revista Învățământului Preșcolar.
- Măță L., Cojocariu V.M. (2011) *Ghid de elaborare a jocului didactic*. Bacău: Editura Alma Mater.
- Răileanu, D., Bujor, L., Serdenciuc, N.-L. (2019). *Jocuri potrivite pentru profesori inspirați și preșcolari voioși*. București: Didactica Publishing House.
- Taiban, M., Petre, M., Nistor, V., Berescu, A. (1976) *Jocuri didactice pentru grădinița de copii*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Prof. înv. primar Georgescu Constantin

Școala Gimnazială, Sat Bungețani, comuna Făurești, județul Vâlcea

Educația pozitivă ca motor al incluziunii sociale în școala contemporană

Societatea contemporană este caracterizată de diversitate, mobilitate și schimbare accelerată. Aceste realități se reflectă și în școală, unde elevii provin din medii diferite, având abilități, nevoi și aspirații variate. În acest context, două direcții majore s-au conturat în ultimele decenii în educație:

1. Educația pozitivă, inspirată din psihologia pozitivă (Seligman, 2002), care pune accent pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale, pe cultivarea punctelor forte și pe crearea unui climat de învățare bazat pe bunăstare.
2. Incluziunea socială, care urmărește integrarea tuturor elevilor în procesul educativ și în viața comunității școlare, reducând riscul de marginalizare și excluziune.

Îmbinarea acestor două perspective conduce la apariția „școlii pozitive” în contextul incluziunii sociale – un model educațional orientat spre potențial, respect și echitate.

1. Fundamentul teoretic al școlii pozitive

1.1. Definiție și principii

Școala pozitivă poate fi definită ca un mediu educațional în care dezvoltarea academică este complementată de dezvoltarea personală și emoțională, într-o atmosferă de respect și susținere reciprocă. Principiile sale sunt:

- Orientarea spre punctele forte ale elevilor
- Crearea unui climat afectiv pozitiv
- Colaborarea strânsă între profesori, elevi, părinți și comunitate
- Promovarea stării de bine ca obiectiv educațional, nu doar ca efect colateral

1.2. Modelul PERMA în educație

Seligman (2011) propune cinci componente esențiale ale bunăstării:

- P (Positive Emotion) – cultivarea emoțiilor pozitive în învățare
- E (Engagement) – implicarea activă în sarcini și proiecte

- R (Relationships) – construirea de relații sănătoase
- M (Meaning) – găsirea unui sens personal în educație
- A (Accomplishment) – atingerea obiectivelor și recunoașterea progresului

Acest model aplicat în școală creează premise pentru incluziune, deoarece fiecare elev găsește loc pentru afirmare.

2. Incluziunea socială în educație

2.1. Concept și importanță

Incluziunea socială reprezintă procesul prin care toți elevii, indiferent de particularități, beneficiază de aceleași oportunități educaționale și participă activ la viața școlii. Este un concept mai amplu decât integrarea, pentru că presupune adaptarea mediului la nevoile elevului, nu invers.

2.2. Cadrul legislativ

- Documente internaționale: Declarația de la Salamanca (UNESCO, 1994), Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă (ONU, 2015)
- Documente naționale: Legea Educației Naționale, Strategia Națională pentru Educație Incluzivă

2.3. Beneficii

- Reducerea abandonului școlar
- Creșterea sentimentului de apartenență
- Formarea unei culturi a respectului și empatiei

3. Legătura dintre școala pozitivă și incluziunea socială

Școala pozitivă devine un vector al incluziunii sociale prin:

1. Crearea unui climat pozitiv – elevii se simt acceptați și sprijiniți
2. Dezvoltarea abilităților socio-emoționale – empatie, cooperare, gestionarea conflictelor
3. Implicarea comunității – părinți, ONG-uri, autorități locale
4. Metode active de predare – învățare prin cooperare, proiecte interdisciplinare, ateliere creative

4. Strategii educaționale pentru o școală pozitivă incluzivă

4.1. Învățarea cooperativă

Elevii lucrează în echipe mixte, fiecare având un rol clar, ceea ce stimulează sprijinul reciproc și acceptarea diferențelor.

4.2. Feedback pozitiv și individualizat

Evaluarea continuă, orientată spre progres, ajută elevii să-și conștientizeze punctele forte.

4.3. Proiecte de service learning

Activități prin care elevii contribuie la rezolvarea unor nevoi comunitare, dezvoltând în același timp competențe academice și sociale.

4.4. Activități extracurriculare incluzive

Cluburi artistice, sportive sau științifice care valorizează talente diverse.

5. Exemple de bune practici

5.1. Internaționale

- Positive Education Schools Association – Australia
- Positive Behaviour for Learning – Noua Zeelandă

5.2. Naționale

- Proiecte sprijinite de UNICEF România pentru educație incluzivă
- Inițiative ONG în zone rurale, cu accent pe mentorat și sprijin emoțional

Concluzii

O școală pozitivă în contextul incluziunii sociale este mai mult decât un spațiu de învățare – este un laborator de formare a caracterului, empatiei și responsabilității civice. Prin cultivarea unui climat afectiv sănătos și aplicarea principiilor psihologiei pozitive, educația devine un instrument real de transformare socială.

Bibliografie

1. Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish*. New York: Free Press.
2. UNESCO (2017). *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education*. Paris: UNESCO.
3. OECD (2019). *PISA 2018 Results: What School Life Means for Students' Lives*.
4. Legea Educației Naționale nr. 1/2011 (România).
5. Waters, L., & Loton, D. (2019). *SEARCH: A Meta-Framework and Review of the Field of Positive Education*. International Journal of Applied Positive Psychology.

Prof. Georgescu Elena

Școala Gimnazială, Sat Bungețani, comuna Făurești, județul Vâlcea

Educația pozitivă ca fundament al incluziunii sociale

Introducere

Într-o societate tot mai diversă și dinamică, educația joacă un rol esențial în promovarea echității, respectului reciproc și coeziunii sociale. Conceptul de școală pozitivă se integrează armonios în viziunea unei educații incluzive, oferind un cadru în care fiecare elev este valorizat, sprijinit și încurajat să se dezvolte la potențialul său maxim. În acest context, incluziunea socială devine nu doar un obiectiv educațional, ci și un principiu fundamental al conviețuirii într-o comunitate democratică.

Ce este școala pozitivă?

Școala pozitivă este un model educațional inspirat din psihologia pozitivă, care se concentrează pe:

- valorizarea punctelor forte ale elevilor,
- construirea relațiilor pozitive,
- dezvoltarea rezilienței emoționale,
- și crearea unui climat de învățare empatic și sigur.

Această abordare pune accent pe binele elevului în întregul său – nu doar din perspectiva performanței academice, ci și a stării sale emoționale, sociale și morale.

Incluziunea socială în educație

Incluziunea socială se referă la capacitatea sistemului educațional de a integra toți elevii, indiferent de:

- origine etnică sau religioasă,
- statut social sau economic,
- dizabilități sau dificultăți de învățare,
- orientare sexuală sau identitate de gen,
- alte diferențe culturale sau personale.

Școala incluzivă nu doar acceptă diversitatea, ci o consideră o resursă valoroasă pentru învățare și dezvoltare.

Legătura dintre școala pozitivă și incluziunea socială

O școală pozitivă creează un mediu în care incluziunea nu este un simplu concept teoretic, ci o realitate zilnică. Printre caracteristicile comune se numără:

- Acceptarea diferențelor: Elevii sunt învățați să respecte diversitatea și să colaboreze cu persoane diferite.
- Abordare centrată pe elev: Nevoile fiecărui copil sunt luate în considerare, iar metodele de predare sunt adaptate.
- Promovarea bunăstării: Un elev care se simte bine, acceptat și în siguranță are mai multe șanse să învețe și să se implice.
- Implicarea comunității: Părinții, profesorii, asistenții sociali și ceilalți actori educaționali colaborează pentru binele elevului.
- Prevenirea discriminării și a bullying-ului: Prin educație pentru empatie și comunicare nonviolentă.

Exemple de practici pozitive incluzive

1. Activități de cooperare – încurajează lucrul în echipă, dezvoltarea empatiei și a spiritului de solidaritate.
2. Consilierea psihopedagogică – sprijină elevii în gestionarea emoțiilor și a problemelor personale.
3. Curriculum flexibil – permite adaptarea la nevoile și stilurile de învățare ale fiecărui elev.
4. Programe de mentorat – elevii mai mari sau profesorii sprijină elevii aflați în dificultate.
5. Educația socio-emoțională – dezvoltă competențe precum empatia, reziliența și inteligența emoțională.

Aplicabilitatea școlii pozitive în mediul educațional românesc

Situația actuală

În România, conceptul de școală pozitivă începe să prindă contur, dar este încă la început de drum. Deși în unele unități de învățământ există inițiative de sprijin emoțional și educație incluzivă, sistemul educațional se confruntă cu numeroase provocări:

- supraîncărcarea curriculară,

- lipsa formării continue pentru profesori în domeniul psihologiei pozitive,
- prejudecăți persistente față de copiii cu dizabilități sau din medii vulnerabile,
- insuficienta implicare a părinților sau comunității.

Exemple de bune practici în România

Totuși, există și proiecte reușite care arată potențialul acestei abordări:

- „Școala pentru toți” – proiecte europene axate pe incluziune și abandon școlar redus.
- Ateliere de dezvoltare personală și consiliere psihopedagogică organizate în unele licee și școli generale.
- Cluburi de lectură, teatru și voluntariat care sprijină integrarea socială și dezvoltarea empatiei între elevi.

Rolul profesorului

Profesorii sunt agenții principali ai schimbării. Un cadru didactic care aplică principiile psihologiei pozitive:

- pune accent pe feedback constructiv,
- încurajează cooperarea în locul competiției excesive,
- promovează încrederea, curajul, toleranța și motivația intrinsecă.

Este esențial ca profesorii să fie sprijiniți prin formări continue, resurse moderne și sprijin instituțional pentru a crea un climat educațional sănătos și incluziv.

Propuneri pentru implementarea școlii pozitive

1. Introducerea în curriculum a educației socio-emoționale ca materie sau modul obligatoriu.
2. Formarea cadrelor didactice în psihologie pozitivă și managementul incluziunii.
3. Crearea unui consiliu al elevilor care promovează empatia și colaborarea.
4. Campanii anti-bullying și pro-diversitate în școli.
5. Colaborare cu psihologi, consilieri și ONG-uri pentru proiecte de sprijin emoțional și social.

Concluzie

Școala pozitivă, în contextul incluziunii sociale, nu este un ideal de neatins, ci un model educațional realist și necesar. Prin promovarea valorilor precum respectul, echitatea, empatia și colaborarea, școala devine un loc în care toți copiii se simt acceptați, susținuți și motivați să-și

atingă potențialul. O societate incluzivă începe cu o școală incluzivă – iar aceasta poate fi construită printr-o abordare pozitivă și umanistă a educației.

profesor Gheorghe Ionel Daniel

Liceul Teoretic Panait Cerna, Brăila

Educația – Cheia unei societăți mai echitabile în România

Într-o epocă marcată de schimbări rapide și inegalități persistente, sistemul educațional se impune ca principal mecanism de nivelare a șanselor și de construire a unui viitor colectiv mai drept. Pe teritoriul românesc, unde disparitățile dintre mediile urbane și rurale, între comunități majoritare și vulnerabile, continuă să se adâncească, școala are potențialul unic de a fi catalizatorul schimbării sociale.

Misiunea educației contemporane depășește cu mult simpla alfabetizare, transformându-se într-un proces complex de dezvoltare a competențelor de viață și a gândirii critice. Pentru copiii care provin din familii cu resurse limitate, școala reprezintă adesea singura cale de acces la oportunități reale de emancipare socială. Prin abordări inovatoare precum învățarea bazată pe proiecte sau educația nonformală integrată în curriculum, cadrele didactice pot transforma diferențele culturale și socio-economice în active valoroase pentru întreaga comunitate școlară.

În mediul educațional actual, se observă o necesitate tot mai mare de abordare a problemelor elevilor din perspectiva multidimensională a dezvoltării umane, unde aspectele cognitive se îmbină armonios cu cele socio-emoționale. Prin adoptarea unor strategii pedagogice flexibile, cadrele didactice pot crea un cadru propice în care fiecare elev are oportunitatea de a-și exprima potențialul unic, indiferent de mediul de proveniență.

Pe de altă parte, adaptarea conținuturilor educaționale la realitățile locale și la particularitățile culturale ale comunităților poate spori semnificativ relevanța învățării pentru elevi. Integrarea unor elemente din patrimoniul cultural local în procesul educațional nu doar că păstrează identitatea comunităților, dar și întărește legătura dintre școală și mediu.

Tehnologiile educaționale, atunci când sunt implementate cu discernământ, pot deveni instrumente puternice de personalizare a învățării și de depășire a barierelor geografice.

Platformele digitale interactive permit crearea unor experiențe educaționale adaptate stilurilor individuale de învățare, deschizând noi orizonturi pentru educația la distanță în zonele izolate.

Dezvoltarea abilităților socio-emoționale prin programe structurate de educație emoțională poate ajuta elevii să gestioneze mai eficient provocările vieții și să construiască relații interpersonale mai sănătoase. Promovarea unor practici educaționale bazate pe dovezi științifice și evaluarea continuă a impactului programelor educaționale asigură o îmbunătățire constantă a calității învățării.

Investiția în dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice reprezintă o condiție esențială pentru implementarea cu succes a politicilor educaționale incluzive. Programe de formare care să abordeze cele mai recente tendințe în pedagogie și să ofere instrumente practice pentru gestionarea diversității în clasă pot îmbunătăți considerabil performanțele sistemului educațional.

Prin cultivarea valorilor de solidaritate, respect pentru diversitate și responsabilitate socială, școala românească poate juca un rol determinant în transformarea pozitivă a societății. Educația de calitate, accesibilă tuturor, reprezintă cea mai sigură cale spre o Românie mai unită și mai echitabilă, unde fiecare cetățean are oportunitatea de a-și realiza potențialul maxim.

Bibliografie:

1. Bourdieu, Pierre; Passeron, Jean-Claude, *Reproducerea. Elemente pentru o teorie a sistemului de învățământ*, Editura ART, București, 2003.
2. Delors, Jacques - *Educația - comoara dinăuntru*, Editura UNESCO, Paris, 1998.
3. Gherguț, Alois - *Educația incluzivă. Fundamente, politici și strategii*, Editura Polirom, Iași, 2014.
4. Zamfir, Cătălin; Preda, Mădălina - *Riscuri și inechități sociale în România*, Editura Polirom, Iași, 2012.
5. Vrașmaș, Ecaterina - *Incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educative speciale*, Editura Aramis, București, 2008.

profesor Gheorghe Elisabeta
Liceul cu Program Sportiv Brăila

L' école, un levier essentiel de l'inclusion sociale en Roumanie

L'école joue un rôle fondamental dans la construction d'une société plus juste et solidaire, surtout dans un pays comme la Roumanie, où les inégalités sociales et géographiques persistent. En tant que professeur, je constate quotidiennement comment l'éducation peut briser les barrières et offrir des opportunités égales à tous les enfants, qu'ils viennent de milieux ruraux défavorisés, de communautés marginalisées ou de familles modestes.

L'inclusion sociale commence par l'accès à une éducation de qualité, sans discrimination. Malheureusement, en Roumanie, de nombreux enfants roms, ceux issus de familles pauvres ou ceux en situation de handicap rencontrent encore des obstacles pour bénéficier pleinement de leur droit à l'instruction. Pourtant, des progrès notables ont été réalisés ces dernières années grâce à des politiques éducatives plus inclusives et à des projets financés par l'Union européenne.

Une classe n'est pas simplement un lieu d'apprentissage académique, mais aussi un espace où les élèves apprennent à vivre ensemble, à respecter leurs différences et à développer leur empathie. Lorsque des enfants de cultures et de milieux différents partagent les mêmes bancs d'école, ils découvrent que la diversité est une richesse et non une menace. Cela permet de déconstruire les préjugés dès le plus jeune âge et de favoriser une cohésion sociale durable.

Les enseignants ont une responsabilité majeure dans ce processus. En adoptant des pédagogies différenciées, nous pouvons adapter nos méthodes pour répondre aux besoins spécifiques de chaque élève, qu'il ait des difficultés d'apprentissage, un handicap ou un retard scolaire dû à des conditions de vie précaires. L'utilisation d'outils numériques, par exemple, peut aider à réduire les écarts entre les élèves urbains et ruraux, en leur donnant accès aux mêmes ressources éducatives.

Par ailleurs, les programmes de soutien scolaire et les cantines gratuites jouent un rôle crucial dans la lutte contre l'abandon scolaire, un phénomène malheureusement encore trop présent dans certaines régions de Roumanie. Quand un enfant ne souffre plus de la faim et reçoit l'aide nécessaire pour suivre les cours, ses chances de réussite augmentent considérablement.

L'inclusion ne se limite pas aux élèves en difficulté, elle concerne aussi les enfants surdoués, qui ont besoin de défis stimulants pour ne pas se désintéresser de l'école. Un système éducatif véritablement inclusif reconnaît et valorise tous les talents, sans exception.

Enfin, la collaboration entre l'école, les familles et les associations locales est essentielle pour renforcer l'inclusion. Les parents doivent être impliqués dans le parcours scolaire de leurs enfants, notamment dans les communautés où l'éducation n'est pas toujours perçue comme une priorité. Des projets communautaires, comme des ateliers interculturels ou des cours d'alphabétisation pour les adultes, peuvent créer un cercle vertueux d'intégration sociale.

En conclusion, l'école roumaine, malgré ses défis, reste un puissant instrument d'inclusion. En continuant à promouvoir des politiques équitables, en formant les enseignants aux méthodes inclusives et en mobilisant toute la société autour de cet enjeu, nous pouvons bâtir une génération future plus unie et solidaire.

Bibliografie:

1. Bourdieu Pierre; Passeron Jean-Claude – *La Reproduction. Éléments pour une théorie du système d'enseignement*, Les Éditions de Minuit, Paris, 1970.
2. Delors, Jacques – *L'Éducation. Un trésor est caché dedans*, UNESCO, Paris, 1996.
3. Dubet, François – *L'École des chances. Qu'est-ce qu'une école juste?*, Seuil, Paris, 2004.
4. Gherguț, Alois – *Educația incluzivă. Fundamente, politici și strategii*, Polirom, Iași, 2014.
5. Guibert Pascal; Lazuech Gilles; Rimbert Françoise – *Enseigner dans un monde fragile*, Champ social, Nîmes, 2019.
6. Meuret, Denis – *Gouverner l'école. Une comparaison France / États-Unis*, PUF, Paris, 2007.
7. OECD – *Equity and Quality in Education: Supporting Disadvantaged Students and Schools*, OECD Publishing, Paris, 2012.
8. Perrenoud, Philippe – *Pédagogie différenciée: des intentions à l'action*, ESF Éditeur, Paris, 1997.
9. Prêteur, Yves; Constans, Stéphanie – *École et résilience*, Odile Jacob, Paris, 2006.
10. UNICEF – *Inclusive Education for Children with Disabilities in Romania: Challenges and Opportunities*, UNICEF România, București, 2020.
11. Vărășmaș, Ecaterina – *Incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educative speciale*, Aramis, București, 2008.
12. Zamfir, Cătălin; Preda, Mădălina – *Riscuri și inechități sociale în România*, Polirom, Iași, 2012.

Prof. Ghiță Geanina
Liceul Tehnologic “Panait Istrati”, Brăila

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

Practica incluzivă poate fi definită drept atitudinile și metodele care asigură accesul tuturor elevilor la învățământul general. Toată lumea se străduiește să se asigure că toți elevii se simt bineveniți și apreciați și că primesc sprijinul potrivit pentru a-și dezvolta competențele și a-și atinge obiectivele. Atunci când educația este cu adevărat incluzivă, aceasta poate fi benefică pentru toți elevii, nu doar pentru elevii cu dizabilități.

Educația incluzivă la liceu presupune crearea unui mediu de învățare în care toți elevii, indiferent de nevoile lor speciale sau de mediul din care provin, să se simtă bineveniți, apreciați și susținuți pentru a-și atinge potențialul maxim. Aceasta implică adaptarea metodelor de predare, a conținutului și a evaluării pentru a răspunde diversității elevilor, asigurând accesul la educație de calitate pentru toți.

Elementele cheie ale educației incluzive la liceu sunt: asigurarea accesului egal la educație pentru toți elevii, inclusiv cei cu dizabilități sau din medii defavorizate, prin eliminarea barierelor de acces fizice, educaționale și sociale, încurajarea participării active a tuturor elevilor la activitățile de învățare, prin metode de predare adaptate stilurilor individuale de învățare și prin crearea unui mediu de clasă sigur și colaborativ. Putem sprijini fiecare elev pentru a obține succesul școlar, prin identificarea nevoilor specifice și oferirea de suport individualizat, adaptat ritmului de învățare și cerințelor fiecăruia, prin promovarea colaborării între elevi, profesori, părinți și personalul școlii pentru a crea un mediu de învățare incluziv și eficient și prin valorificarea diversității elevilor ca o resursă pentru îmbogățirea experienței de învățare și pentru dezvoltarea abilităților de colaborare și de comunicare interculturală.

Astfel, cadrele didactice ar trebui să-și adapteze stilul de lucru, materialele didactice și sarcinile de lucru pentru a răspunde nevoilor individuale ale elevilor, să includă tehnologia digitală în procesul de învățare, să lucreze cu elevii în grupuri mici, aceștia învățând, astfel, unii de la alții, dezvoltându-și abilitățile sociale. De asemenea, profesorii ar trebui să

folosească evaluarea formativă pentru a oferi feedback constant elevilor și pentru a adapta procesul de învățare în funcție de nevoile lor și să ofere suport individualizat elevilor cu nevoi speciale, prin consiliere, terapie sau alte servicii de sprijin.

Cel mai important element cheie, în opinia mea, este colaborarea cu familiile elevilor și cu comunitatea pentru a crea un mediu de sprijin și de încurajare pentru toți elevii.

În sala de clasă este important să îi cunoști pe elevi și să îi lași să te cunoască și pe tine, să stabilești o legătură cu aceștia. De asemenea, elevii au nevoie de timp pentru a stabili conexiuni cu colegii lor. Este importantă consolidarea abilităților socio-emoționale, cum ar fi empatia, recunoștința și compasiunea, deoarece încurajează interacțiunile pozitive între elevi.

Noi, în calitate de cadre didactice, trebuie să folosim metode activ-participative variate, pentru a-i atrage pe elevi să învețe de plăcere. De asemenea, o parte a predării sensibile la cultură include oferirea elevilor de povești și opere literare care evidențiază experiența umană. De exemplu, putem prezenta elevilor povești despre diferite culturi, etnii, refugiați, precum și povești care includ explicații despre diferitele deficiențe.

Așadar, educația incluzivă la liceu reprezintă o investiție în viitorul fiecărui elev și al societății în ansamblu. Prin crearea unui mediu de învățare incluziv, se asigură că toți elevii au oportunitatea de a-și dezvolta potențialul maxim și de a contribui la dezvoltarea unei societăți mai echitabile și mai prospere.

În concluzie, *Declarația de la Salamanca, UNESCO 1994*, precizează că: “Școlile obișnuite, cu orientare incluzivă, sunt cele mai utile mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, creând comunități primitive, construind o societate incluzivă și oferind educație pentru toți”.

Prof. Ceunaș Gigliola
Colegiul Național „Ferdinand I”, Bacău

Elevii supradotați – Între efort și satisfacție

Elevii înzestrați și talentați nu sunt întotdeauna cei mai comozi elevi cu care să lucrezi, înzestrarea lor pune adesea cerințe unice în fața profesorilor, iar răspunsurile profesorilor pot adesea să facă din școală o experiență plăcută sau neplăcută pentru acești elevi. Metodele de predare-învățare-evaluare trebuie selectate și combinate în așa fel încât să vizeze atât nivelul capacității intelectuale de rang superior, cât și trăsăturile psihoindividuale. Aceasta va conduce la sporirea performanțelor elevilor supradotați în plan cognitiv.

Istoria modernă a educației elevilor supradotați a început cu un studiu longitudinal al copiilor înzestrați nativ realizat de Terman. S-a descoperit că aceștia au următoarele caracteristici: sunt mai bine adaptați ca adulți, achiziționează mai mult și învață mai ușor, au mai multe hobby-uri, citesc mai multe cărți, sunt mai sănătoși. Perspectivile actuale îi consideră ca posedând abilități imense și nevoi speciale. Renzulli în 1986 utilizează trei criterii diferite pentru a defini acești subiecți: abilitate peste medie, niveluri înalte de motivație și responsabilitate; niveluri înalte de creativitate, observând că indivizii înzestrați sunt nu numai deștepți, ci și creativi.

Exersarea funcțiilor intelectuale, în cazul acestor copii, este condiționată nu numai de natura conținuturilor propuse pentru a fi studiate și asimilate, ci și de modul în care sunt aduse la cunoștința elevilor, adică de metodele utilizate. Elevii supradotați sunt sensibili și foarte pretențioși în legătură cu decizia profesorului de a utiliza o metodă sau alta. Ca metodologie preponderentă a activității cu supradotații, se recomandă învățarea prin descoperire utilizând problematizarea, studiul de caz independent, metoda proiectelor, învățarea pe grupe mici și omogene din punct de vedere aptitudinal, metode și tehnici de stimulare a creativității.

Cu valențe didactice deosebite se pot folosi tehnici de cultivare și creativității ca brainstormingul, metoda de analiză a problemei, metode de căutare și evaluare a soluțiilor prin analiză, procedee bazate pe analogie, procedee de lichidare sau de actualizare: a tuturor ideilor trecute, procedee euristice generale în care se încadrează: revizuirea ipotezelor, procedeele

clasificării, al fuzionării a două teorii, al detaliilor, al dezordinii experimentale, al descoperirilor, al recodificării, al modelării, al diferențierii, al emergenței, al criticii ș.a.

Cercetător de seamă în domeniul creativității, Guilford a propus modelul factorial al inteligenței, în care a divizat operațiile mentale în cinci clase fundamentale, între care se situează gândirea divergentă. Aceasta se referă la abilitatea de a genera alternative, originale și are trei caracteristici majore: fluență, flexibilitate și originalitate. În măsurarea creativității, se furnizează elevilor stimuli verbali sau picturali și li se cere să producă cât mai multe răspunsuri posibile, care sunt apreciate pe baza criteriilor de fluență, flexibilitate și originalitate.

E. Landau situează între premisele învățării creative: inițiativa proprie, învățarea independentă, redimensionarea conceptului de creativitate prin abandonarea prejudecăților de vârstă-performanță, încrederea în sine, permisivitatea și suportivitatea mediului, educația artistică.

E.P. Torrance consideră ca factori de blocaj ai creativității: orientarea asupra succesului, orientarea după colegii de aceeași vârstă, interdicția de a pune întrebări, accentuarea stereotipurilor de sex-rol, etichetarea copiilor dotați ca fiind anormali, diferiți sau caraghioși, dihotomia muncă-joc.

În lucrarea „Curriculum diferențiat și personalizat”, 1998, Carmen Crețu recomandă pentru stimularea creativității: evitarea folosirii excesive a informației verbele, utilizarea unei game variate de materiale informaționale, abordarea diferitelor domenii (muzică, matematică, limbajul artelor, educație fizică); să se evite folosirea exclusivă a recompenselor verbale, întăririle concrete fiind mult mai bune pentru cei mai mulți copii defavorizați; să se evite structurile supraîncărcate și curricula cu trasee unice, să se pună întrebări care permit elevilor să urmărească propria lor logică în gândire; să fie evitate prejudecățile în raport cu copiii nonconformiști și cu cei care au modul lor specific de a efectua sarcinile propuse; să fie evitate sugestiile verbale sau nonverbale de genul: „modul meu de realizare a unui lucru este cel mai bun sau unicul”; să se stabilească un echilibru între sarcinile structurate (impuse în detaliu) și sarcinile nestructurate, între studiul individual și munca în echipe mici, între sarcinile convergente și cele divergente; să fie permisă munca individuală și acolo unde sarcinile sunt dificile; să se poarte discuții cu elevii despre creativitate și să fie ajutați să înțeleagă cum și unde au fost originali, flexibili, independenți.

Un set de strategii care promovează interacțiunea colegială și cooperarea pentru abordarea unor subiecte de studiu este învățarea colaborativă. Copiii lucrează împreună pentru a atinge un obiectiv comun sau pentru a primi o recompensă comună. Ca modele de învățare colaborativă se pot enumera: gruparea eterogena aptitudinal, grupe mici de învățare colaborativă în care profesorul să fie membru (coechipier), grupe de câte doi copii, în care fiecare monitorizează sau chiar predă celuilalt câte un subiect, grupe mai mari de copii care învață, ajutându-se reciproc, același subiect, învățare colaborativă în grupe omogene aptitudinal. Se recomandă ca acest mod de învățare să nu fie un substitut pentru programele și serviciile specializate destinate copiilor înalt abilitați. Dacă școala adoptă învățarea colaborativă, să aibă în vedere că modelele benefice pentru astfel de copii sunt cele care încurajează consultarea unor materiale sau subiecte de studiu superioare nivelului general al clasei. Modelele care permit armonizarea și „pacificarea” relațiilor dintre copii sunt preferabile pentru cei supradotați.

Literatura de specialitate notează faptul ca stresul este mai accentuat pentru copiii și tinerii cu capacități înalte decât printre cei obișnuiți. Principalele cauze se concretizează în câmpurile mai largi de conștientizare a propriului potențial și de senzitivitate excesivă care îi caracterizează, îi defavorizează în raport cu factorii de stres. De asemenea, copii supradotați, aflați în copilăria mijlocie și adolescență, nu au capacitatea de a-și transforma și domina mediul în care trăiesc, iar dezvoltarea personalității tinerilor supradotați este puternic amprentată de acțiunile de conturare și consolidare a imaginii de sine, aflată într-o continuă schimbare.

Intensitatea trăirilor se regăsește în toate segmentele vieții lor fizice, sociale, afective și intelectuale. Fragilitatea emoțională și sensibilitatea excesivă îi împiedică să controleze episoadele prin care trec și pe care încearcă să le depășească fără nici un ajutor, așa cum își doresc. Relațiile familiale sau în grupul de prieteni pe care și le construiesc sunt esențiale pentru ei și pot fi investite, cu rol terapeutic, prin faptul că încearcă să-i protejeze de efectele clezechilibrante ale stresului cauzat de eșecuri și subrealizare școlară, de neacceptarea lui de către societate sau de privarea de afecțiune.

Ca sursă de stres poate fi amintită și autoexprimarea creativă și înăbușirea resentimentelor provocate altora. Ei au nevoie de a li se respecta dorința de a fi creativi, caută căile de a dobândi succese și aprecierea celorlalți și au tendința de a organiza și domina sau de a fi excesiv de critici nu doar cu ei înșiși, ci și cu cei mai puțin înzestrați cu abilități creative.

Stresul de a fi diferit de alții se manifesta prin accentuarea sentimentului de neacceptare, de izolare, de singurătate. De asemenea exigențele transferate asupra copilului de către celelalte persoane este greu de suportat, prin discrepanța dintre expectanțele exagerate ale mediului copilului și capacitatea reală a acestuia.

Pentru a-și construi mai ușor o carieră academică, copiii pot fi ajutați de consilieri psihopedagogici. Aceștia trebuie să comunice direct și sincer, să le explice specificitatea excepționalității lor intelectuale, să-i ajute să se cunoască mai bine, să-și privească potențialul intelectual ca pe un factor care le poate aduce multiple satisfacții, să se accepte pe sine. Comunicarea negativă sau lipsa ei, constatate în urma numeroaselor studii legate de stresul generat de mediul social se exprimă prin criticism, autocontrol exagerat, obsesiv chiar, atitudini eronate din partea adulților. Răspunsul copilului este intens și foarte personal, ceea ce îl face să aprecieze mediul ca fiind negativ. Răspunsul negativ al copilului este alimentat de sentimente de tipul: „nu sunt luat în serios”, „nu sunt înțeles”, „mi-am pierdut controlul” și se manifestă în mediul familial sau în grupul de colegi, în cel al prietenilor, adică acolo unde este cunoscut mai bine.

Acești copii sunt predispuși la riscuri multiple: riscul subrealizării școlare la toate vârstele, al izolării și socializării dificile, riscul determinat de diferența dintre dezvoltarea cognitivă și afectivă, riscul apariției unui sindrom depresiv, riscul inhibiției intelectuale etc. Cauza esențială care îi determină pe supradotați să considere o povară propria excepționalitate și care își pune amprenta în sens negativ este dificultatea de a-și găsi parteneri pe măsura dezvoltării lor intelectuale. Prin cursurile inițiale și postuniversitare de pedagogie, profesorii sunt pregătiți să se ocupe de prototipul elevului standard, iar în fața elevilor cu dificultăți mentale și a celor cu aptitudini intelectuale înalte sunt complet descoperiți și „paralizați”.

J. C. Terrassier a teoretizat conceptul de disconie prin care se relevă diferența dintre dezvoltarea cognitivă și cea afectivă. Evoluția discontinuă a vieții cognitive și emoționale creează în mod paradoxal o dependență mai mult emoțională față de semenii săi. În același timp această nesincronizare generează inabilitate în sfera gesturilor. Competențele motrice ajung mai târziu la nivelul celor intelectuale și apar mari rupturi între formarea deprinderilor de scris și a celor de citit, în viața copiilor precoci apare ca o constantă singurătatea. Complexitatea gândirii îi depărtează din ce în ce mai mult de semenii și le atrage ostilități sub diferite forme. În familie, curiozitatea incommensurabilă, obiecțiile și expectanțele acestor copii îi fac incommozi, suprasolicitanți,

plictisitori pentru adulții mai puțin răbdători, receptivi și cultivați. În ambele cazuri se actualizează același sentiment al lipsei de înțelegere, al izolării de ceilalți.

Bibliografie:

1. Crețu, C. - *Curriculum diferențiat și personalizat - ghid metodologic pentru învățătorii, profesorii și părinții copiilor cu disponibilități aptitudinale înalte*, Editura Polirom, Iași, 1998;
2. Golu, P.; Golu I. - *Psihologie educațională*, Editura Miron, București, 2003;
3. Popovici, D., Balotă, A. - *Introducere în psihopedagogia supradotaților*, Editura Fundației „Humanitas”, București, 2004.

prof. Grădinariu Crenguța

Școala Gimnazială "Mihai Eminescu" Roman, jud. Neamț, România

How to motivate students to participate in English classes

One of the most frequent issues that teachers have to deal with when teaching English is to get students to actually speak, express themselves in English. Everything is fine when filling in the gaps in grammar or vocabulary exercises, even in writing essays, but when students are asked to utter sentences in English, there is a blockage that seems insurmountable. Why is that? There are many reasons for that, starting with the normal shyness we have when confronted with unfamiliar ground, and continuing with the actual lack of language "tools" to do that.

The first thing a teacher notices, after only a few month of teaching experience, is that students react best when they see their efforts acknowledged. Therefore, positive reinforcement should be on the list of priorities when we aim to get our students to express themselves. At first, we should reward ANY success however small. If students speak out loudly and clearly, but make a mistake, praise them just for speaking out or for pronouncing it well. As students improve, you can focus on the most outstanding successes. Whatever you encourage, students will continue to do. On the other hand, if you do not encourage them, they will likely become passive in class. **Secondly**, there might be a problem with the way we explain things. We sometimes fail to make ourselves understood by the students in front of us. As we clearly understand what we are about to teach, we sometimes skip steps in explaining and setting goals, because we consider them implied or so easy to grasp by deduction. That is mostly never the case. Other times, we explain things in a manner that is too academic or theoretic for students to take in. Therefore, we should adapt our way of explaining to the level of the students and we should always try to make it as easy to understand and to remember as possible. The use of mnemonics, as silly as it might look sometimes, is always a success. A funny way to put a definition or an interesting twist of tongue always does the trick. Also, students need to know exactly HOW an activity is done; otherwise they will be out of control when the activity starts. If necessary, write the instructions on the blackboard or projector. Or, model the activity with one of your best students so everyone can see what they need to do. Most importantly, students

also need to know WHY an activity is being done. Dictations are done to train the ear, so they will be more successful in learning in the future. Pair practice is a simulation of real-life conversation, so they should not show their questions to their partner. Without understanding why, many students think an activity is not important and give up or practice half-heartedly. Equally important, you should include goals and instructions in your lesson plan. That way you will be sure to remember to do them, and if you do have any problems, you will easily see how to fix them in future lessons. **Thirdly**, we should take into consideration the level of predictability of our classes. If our classes show a pattern, if we only use this type of exercise for this grammar issue or we always tackle texts and related task in the same way every time, we become predictable and therefore boring. Predictability is always a hindrance with children. They always look for something new, for something exciting, so if we want to kill their enthusiasm, then following a teaching "pattern" might be the best way to do it. Because then students will know exactly what happens in class and will answer questions mechanically. By adding surprise to your lessons, students will be forced to think about meaning and will pay more careful attention. For example, you could ask students ordinary questions such as whether they like potato chips, or if they like ice-cream. Then ask them if they like ice-cream chips. You might ask students about their families, and then ask if they are married, or if they can drive a car. Students who are answering without thinking will say "yes" automatically. In such cases, their classmates will usually react at their mistake, and they will realize the importance of paying attention. Whenever you have a list of questions or a lot of language to cover, add something funny or strange at the end of the lesson. Add some intentional mistakes to see who will find them. In a sense, this is a kind of listening exercise. If you do this often, then some day if you really do make a mistake, you can casually tell students it was just a test!

A variation of the Surprise Principle is what is known as the "information gap". When students all use the same textbook, they already have the same information. But if you give only SOME students certain information, a text or picture for example, the other students must use English to find out what information they are missing. Successful pair practice and language games include "information gaps" to encourage students to discover what information they do not have. **Fourthly**, as stated before, teachers should avoid the use of just one method or type of exercise or way of approaching the lesson. Very often when teachers find a good technique, they use it more and more and come to depend on it. After some time, students become bored

doing the same things, and this wonderful technique no longer looks very good. In reality the technique is still good, but variety is required to keep students' attention. Various activities can be organized according to how communicative they are. Start with a simple, mechanical activity, then continue with something more meaningful, and finish with a communicative activity. When students do a variety of activities, classes are not dull for either students or teachers! **Fifthly**, as we all know it, students thrive on competition. Just say the magic words “let’s have a contest and see who wins” and you already have an excited class of students. Everybody wants to win, to be the best in the class, to be challenged and overcome that challenge. So competition automatically grabs students' attention. The easiest way to have friendly competition is to divide the class into two teams and play a game. You could have the left side of the room against the right side, boys against girls, or each row against all the others. Competition can be used on an individual level as well, by giving points to students for their work. Make sure all students have a chance to succeed at getting some points so that nobody feels bad. You can give points for any written work such as dictations or mini-quizzes. Students enjoy seeing their progress over time, keeping them motivated in the long term. You can also give points during the whole term, by giving points for all kinds of activities during your classes. There are plenty of ideas on how to introduce games into your class. And they are all welcome by students. Of course, the downside is that, if everything becomes a competition, it could happen that slower kids or less proficient ones get discouraged on the long run and they completely lose interest in this type of activities; but, if the teacher balances the competitions in such a way as to involve as many students as possible and give all of them a fair change, then competition, which in the end involves trying your best, pays off.

Internet has become a valuable source of authentic materials, like newspapers and magazines. Once learners get to the next level of using the language, they can benefit from the huge amount of cultural information on different cultures and civilizations, they can find either in books, on DVDs or in music. Audio books have become more and more popular these days, and it is not difficult to have access to them.

Mass media is another means which can be used by students. In fact, everybody can watch the many television channels which broadcast 24 hours a day, every day. It is, thus, easier to find texts in the target language. On the other hand, watching movies without subtitles is another good way to make the best out of your time.

Pen-friends are a traditional method to improve your performances in a foreign language, learning more about the local community and making “friends” and acquaintances on social online networks, such as Facebook, Twitter, MySpace, while Lingu@net Europa provides with a database of virtual friends. Pupils from many schools in European countries can use an on-line platform called Lingoland, which encourages and promotes cultural and linguistic exchanges.

The European Union is encouraging multilingualism, one of the objectives of the lifelong learning programme being the promotion of language learning and linguistic diversity. Comenius, Erasmus, Grundtvig and Leonardo da Vinci are some such programmes which sustain language learning at all levels. Jobs in the languages field, including translation and interpretation are a very good option for careers throughout Europe. Linguists can pursue a career in various sectors, including tourism, journalism, and companies or multinational organizations.

Another opportunity for students to help them acquire or improve their skills in foreign languages is running for a scholarship. This gives them the chance to study and also to work in an environment which is completely different from the native one. Accommodation in a family which lives in that community being possible, it helps the student get in touch with the cultural and overall transformation of the target society. Exchange visits for students of different ages are becoming more and more popular in today's world.

As a conclusion, we can say that whoever uses these principles will not get results right away, as no change happens over night. Nonetheless, if the teacher is patient enough and persistent enough, then he/or will see how their students do change over time. Positive Reinforcement and having Clear Goals and Instructions can be used right from the beginning, in every class. Introduce Surprise, Variety and Competition to your lessons slowly, so as not to overwhelm your students. Make one or two small changes in every lesson, and soon you will be able to see a different class.

Bibliography:

Harmer, Jeremy - "The Practice of English Language Teaching", fourth edition, Pearson-Longman Publishing House

Scrivener, Jim – "Learning Teaching – a guidebook for English language teachers", Macmillan Publishing House

Revista Vivid Edu

Nr. 23, august 2025

Grama Vasilica,

Lycée Théorique "Mihail Sebastian", Brăila

Vers une perspective communic'actionnelle dans la classe de fle

Les différentes approches et perspectives méthodologiques de l'enseignement du FLE qui ont traversé les époques, ont laissé chacune d'entre elles de traces profondes dans la didactique du français. A partir de la méthode traditionnelle, la méthode audio-visuelle (SGAV) en passant par l'approche communicative, fortement présente encore dans les pratiques pédagogiques des enseignants roumains ou d'ailleurs, les méthodes d'enseignements et d'apprentissage ont connu un incessant renouvellement, en aboutissant à la perspective actionnelle qui est actuellement en vogue par sa nouveauté ainsi que par l'accent mis sur le côté opérationnel de l'usage de la langue.

Dans l'approche communicative il est plus important le sens et le contexte du message et non pas la répétition des structures apprises par cœur, ainsi que la situation concrète de communication, l'interaction, l'apprentissage centré sur l'élève, la prise de parole spontanée. Dans cet esprit d'interaction et de centration sur l'apprenant, la dynamique du groupe devient un facteur majeur de motivation pour l'apprentissage des langues. «Les jeux de rôles, les travaux en groupes ou par paires sont encouragés pour instaurer une atmosphère de confiance ou de solidarité favorable à la communication». A partir de l'année 2001, le moment de la sortie du Cadre Européen Commun de référence pour les langues n'apprendre, enseigner, évaluer, on remarque déjà l'avènement d'une autre direction méthodologique dans l'apprentissage des langues, la perspective actionnelle qui vise plutôt l'aspect utilitariste de la langue, l'usage mis au service d'une tâche à accomplir.

Cette nouvelle perspective d'enseignement et d'apprentissage des langues: la perspective actionnelle considère avant tout l'utilisateur et l'apprenant d'une langue comme des acteurs sociaux ayant à accomplir des tâches (qui ne sont pas seulement langagières) dans des circonstances et un environnement donné, à l'intérieur d'un domaine d'action particulier (Tagliante Christine, L'évaluation et le cadre européen commun, 2005, CLE International,

Paris, p.36). La «nouveau» donc du CECRL est la perspective actionnelle. Car si la majorité des manuels scolaires, des examens internationaux de langues (DEL/DALF) et des pratiques de classes articulent d'ores et déjà autour des deux ou trois premiers apports du cadre (niveaux communs de référence, activités langagières et compétences communicatives), l'intégration d'une mise en oeuvre pédagogique actionnelle et ses implications dans la classe de langue restent floues. Le cadre ne propose d'ailleurs aucune forme de -mise en oeuvre concrète de la perspective actionnelle.

La perspective actionnelle reflète le passage du paradigme de la communication au paradigme de l'action. On ne communique plus seulement pour parler avec l'autre mais pour agir avec l'autre. Ainsi l'apprenant n'est plus seulement tourné vers l'institution scolaire mais aussi vers la société. Par là-même, les tâches qu'il est amené à réaliser sont à la fois scolaires et sociales.

La perspective actionnelle offre donc plusieurs visages, plusieurs approches didactiques qui se déclinent ont et s'adaptent ont selon les besoins des apprenants et les objectifs des enseignants. Une démarche «communic'actionnelle» est, selon l'auteure, la version «maximaliste de l'approche actionnelle». Dans cette démarche, l'apprentissage et l'accomplissement de la tâche sont concomitants: c'est à travers l'accomplissement de la tâche que se fait l'apprentissage et c'est à travers la réalisation d'activités communicatives que se fait l'action. Il n'y a donc plus de dichotomie entre communication et action mais synergie, puis que la communication est action. Le scénario apprentissage-action semble donner du sens à l'apprentissage puis que l'apprenant, en situation d'acteur social, doit se représenter la tâche à accomplir et repérer ses besoins. Il est donc appelé à se responsabiliser face à ses connaissances (savoirs), ses capacités (savoir-faire) et ses compétences (savoir agir). Apprendre ce n'est pas seulement connaître, c'est savoir utiliser ce qu'on connaît, dit Claire Bourguignon, et cela se réalise à travers une mission que les apprenants doivent accomplir, (ex. organiser un circuit à Paris, trouver un logement pour une famille, organiser une exposition, une fête etc.) qui est en fait «le moteur de l'apprentissage, puis que à travers son accomplissement que l'apprentissage va se faire» (Claire Bourguignon, Pour enseigner les langues avec le CECRL).

Pour conclure, la perspective communic“actionnelle devient donc la clé, qui pourrait ouvrir les portes du sens autant recherché par nos apprenants dans nos pratiques pédagogiques, la mission qu“ on devrait tous accomplir dans la classe de FLE avec et pour nos élèves.

Bibliografie:

1. Tagliante, Christine - L'évaluation et le cadre européen commun, CLE International, Paris, 2005

2. Bourguignon, Claire - Pour enseigner les langues avec le CECRL, Delagrave, Paris, 2010 3. http://flenet.rediris.es/tourdetoile/NBailly_MCohen.html

Sitographie

- « Evaluation et compétences » : www.ac-dijon.fr/Ressources...des.../Evaluation-et-competences
- « L'évaluation de la compétence : vers un changement de paradigme » : <http://www.ac-dijon.fr/crdp/Conference-Claire-Bourguignon.html>
- « «Evaluer la compétence en langue: C'est quoi? C'est pourquoi ? C'est comment? » : <http://www.ac-grenoble.fr/disciplines/interlangues/articles.php?lng=fr&pg=408>
- « Apprendre et enseigner les langues dans la perspective actionnelle : le scénario d'apprentissage-action»: www.aplv-languesmodernes.org/?article865
- « La responsabilité des enseignants de langues à l'aune du CECR »: <http://www.aplv-languesmodernes.org> › ... › Évaluation › CECRL

Prof. Gurău Anca Ioana

Liceul Tehnologic Panait Istrati, Brăila

Incluziunea socială și școala

Termenii „**incluziune**” și „**educație incluzivă**” au apărut relativ recent, însă, în ultimele decenii, subiectul educației incluzive pentru copiii cu dizabilități a fost discutat intens nu doar de către specialiști – oameni de știință, pedagogi, psihologi, cadre medicale – ci și de părinți. Aceștia își doresc ca propriii copii să fie educați și integrați în școli obișnuite, pentru a le oferi șansa de a deveni membri activi și cu drepturi depline ai societății.

Incluziunea pornește de la conceptul unei **societăți incluzive**, în care orice persoană – indiferent de rasă, religie, cultură sau dizabilitate – este acceptată și sprijinită să participe în mod egal la viața comunității. Scopul său este de a promova interesele tuturor membrilor societății, de a le susține independența și de a asigura egalitatea de șanse și respectarea drepturilor lor în toate domeniile vieții.

Incluziunea presupune mai mult decât simpla prezență fizică a unei persoane într-un anumit spațiu sau comunitate. Este vorba despre participarea activă, acces egal la resurse și respectarea deplină a drepturilor. În lipsa acestor elemente, nu putem vorbi despre o societate cu adevărat incluzivă.

Un semn clar de lipsă a incluziunii este atunci când copiii cu dizabilități sunt direcționați automat către școli speciale, fără a li se oferi opțiunea și sprijinul necesar pentru a învăța în școli obișnuite. De asemenea, lipsa materialelor adaptate – cum ar fi manualele în braille sau interpretii pentru limbajul semnelor – limitează accesul real la educație.

Când spațiile publice nu sunt adaptate nevoilor tuturor, apar bariere majore în participare. Absența rampelor, a lifturilor sau a toaletelor adaptate pentru persoanele cu mobilitate redusă, precum și lipsa semnalizării vizuale sau audio pentru persoanele cu deficiențe senzoriale, sunt exemple clare de excludere.

Incluziunea lipsește atunci când oamenii sunt respinși la angajare din cauza dizabilității, etniei, religiei sau orientării sexuale. Neasigurarea adaptărilor rezonabile – cum ar fi program flexibil, tehnologii asistive sau modificări ale spațiului de lucru – perpetuează excluderea profesională.

Segregarea în zone izolate, lipsa accesului la servicii medicale, educaționale sau culturale și absența programelor comunitare accesibile tuturor duc la ruperea legăturilor sociale și la limitarea participării civice.

Incluziunea nu poate exista într-un mediu în care predomină prejudecățile și comportamentele ostile. Bullyingul, insultele, stigmatizarea publică sau ignorarea drepturilor persoanelor din grupuri vulnerabile compromit ideea de comunitate deschisă și echitabilă.

Modul în care au fost sprijiniți copiii cu dizabilități, de-a lungul istoriei, reflectă în primul rând atitudinea societății față de aceștia. Schimbările apărute în aproape două secole sunt, în linii mari, similare în majoritatea țărilor lumii. Analiza surselor științifice internaționale evidențiază anumite etape-cheie, adevărate „momente de cotitură”, care ilustrează cel mai clar evoluția atitudinilor sociale față de persoanele cu dizabilități.

Într-o societate modernă, școala nu este doar un loc în care elevii învață informații noi, ci și un spațiu în care se formează valori precum respectul, toleranța și colaborarea. Incluziunea socială în mediul școlar nu înseamnă doar prezența fizică a copiilor cu dizabilități sau cu nevoi educaționale speciale în clase obișnuite, ci și integrarea lor reală, participativă, în toate activitățile școlii.

Pentru a asigura incluziunea, este esențial să existe un cadru legislativ solid care să garanteze dreptul fiecărui copil la educație de calitate, indiferent de particularitățile sale. Legile trebuie să prevadă proceduri clare pentru adaptarea curriculumului, evaluării și condițiilor de învățare.

Profesorii joacă un rol central în procesul de incluziune. Ei trebuie să beneficieze de formare continuă în domeniul educației incluzive, de tehnici de gestionare a diversității în clasă și de sprijinul unor specialiști precum psihologi, consilieri școlari sau profesori de sprijin.

Un mediu incluziv presupune resurse educaționale adaptate – manuale accesibile, tehnologii asistive, materiale vizuale – dar și accesibilitate fizică, prin rampe, mobilier adecvat și semnalizare corespunzătoare.

O școală incluzivă cultivă empatia, colaborarea și respectul între elevi. Activitățile de grup, proiectele comune și campaniile anti-bullying contribuie la crearea unui climat pozitiv, în care toți elevii se simt acceptați.

Incluziunea socială este un efort comun. Colaborarea dintre școală, familie, organizații neguvernamentale și autorități locale este esențială pentru a oferi sprijin complet copilului.

În concluzie, incluziunea socială în școală nu este doar o obligație legală, ci și o investiție în viitorul unei societăți echitabile. Atunci când fiecare copil se simte valorizat și sprijinit, școala devine nu doar un spațiu de învățare, ci un adevărat model de comunitate.

Bibliografie:

□ Mitrofan, N., & Ene, M. (2015). **Educația incluzivă: abordări teoretice și practice.**

București: Editura Didactică și Pedagogică.

□ Lazăr, I., & Oprea, C. L. (2019). **Educație pentru diversitate și incluziune socială.** Iași:

Editura Polirom.

Prof. Hiriș Anamaria
Școala Gimnazială „Ioan Slavici”,
Oradea

Integrarea elevilor cu C.E.S. în școala românească

Observăm cu ușurință că întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficiențe. Este evident că întâlnim și copii cu deficiențe! Pe aceștia, societatea românească, sistemul educational românesc îi numește elevi cu C.E.S. (cerințe educative speciale). Ei sunt percepuți diferit, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constantă și nici favorabilă.

În țara noastră mulți oameni au reticențe față de persoanele cu deficiențe, deoarece au o concepție greșită despre ele. Trebuie însă să înțelegem că sunt niște oameni/ copii la fel ca ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului.

Din categoria copiilor cu C.E.S (cerințe educative speciale) fac parte atât copiii cu deficiențe propriu-zise, cât și copiii fără deficiențe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigențele școlii. Din această categorie fac parte:

- *copiii cu deficiențe senzoriale și fizice* (tulburări vizuale, tulburări de auz, dizabilități mintale, paralizia cerebrală);
- *copiii cu deficiențe mintale, comportamentale* (tulburări de conduită, hiperactivitate cu deficit de atenție-ADHD, tulburări de opoziție și rezistență);
- *copiii cu tulburări afective, emoționale* (anxietatea, depresia, mutism selectiv, atacul de panică, tulburări de stres posttraumatic, tulburări de alimentație: anorexia nervoasă, bulimia nervoasă, supra-alimentarea);
- *copiii cu handicap asociat;*
- *copiii cu dificultăți de cunoaștere și învățare* (dificultăți de învățare, sindromul Down, dislexia, discalculia, dispraxia);
- *copiii cu deficiențe de comunicare și interacțiune* (tulburări din spectrul autistic, sindromul Asperger, întârzieri în dezvoltarea limbajului).

Acești copii nu sunt puțini, doar că societatea noastră nu este încă pregătită să-i recunoască și să-i accepte pe toți. Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului

față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățătură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare. Elevii cu C.E.S. au nevoie în funcție de deficiența/ dificultatea cu care se confruntă, de un curriculum adaptat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea trebuie să beneficieze de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei.

Însă eu spun că *niciunul din scopurile propuse nu poate fi realizat atât timp cât nu putem coborî la sufletul acestor copii și atât timp cât ne raportăm exclusiv la mintea copilului, nu și la sufletul lui.*

Putem vorbi de stiluri de predare care trebuie să fie cât mai apropiate de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Putem vorbi de metode moderne de predare-învățare, dar dacă nu reușim să stabilim o punte de comunicare eficientă cu elevul cu C.E.S., rezultatele sunt infime, insesizabile și integrarea elevului în școală e masă rămâne utopie. Acest lucru este posibil dacă reușim să adaptăm toți factorii educaționali la dezideratul nostru, dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat.

O abordare incluzivă susține că școlile/grădinițele au responsabilitatea de a-i ajuta pe copii să depășească barierele din calea învățării și că cei mai buni profesori/educatori sunt aceia care au abilitățile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reușească acest lucru. Pentru aceasta școala/grădinița trebuie să dispună de strategii funcționale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educație. Se pot stabili de asemenea relații de colaborare cu autoritățile locale, părinții și reprezentanții comunității.

Se observă că sistemul educațional din România, deși evoluează, încă mai prezintă elemente de discriminare, în sensul că nu toți copiii merg la școală, nu toți beneficiază de

oportunitățile de exploatare maximă a potențialului lor, mai ales în comunitățile rurale, cele expuse marginalizării și stigmatizării.

Educația incluzivă, o nouă provocare pentru pedagogia modernă, nu poate fi realizată fără schimbarea percepțiilor, imaginilor și ideilor tradiționale despre educație. Societatea nu este formată doar din unii oameni, ci din toți oamenii. Toți suntem parte a sistemului și fiecare dintre noi dă identitate și specific comunității în care trăiește, așadar, copiii au dreptul, și este firesc să fie participanți, la o educație de calitate, eficientă și permanentă.

Fiecare copil e unic și valoros, fiecare copil poate învăța, motiv pentru care dascălii susțin și încurajează nevoia de adaptare și flexibilitate a curriculum-ului și a organizării școlare. Este foarte important de subliniat ideea de „școală pentru copil” și nu „copil pentru școală”. Acest concept se dezvoltă în ultimii ani, însă mai sunt mulți pași de făcut până la a se ajunge la o școală cu adevărat incluzivă. Dacă ne vom raporta la acest aspect, cu siguranță vom găsi soluții de încurajare și susținere a serviciilor de sprijin în școli și grădinițe, cu scopul de a oferi oportunități de dezvoltare atât elevilor, cât și cadrelor didactice. Fără o adaptare a nevoilor profesorilor de formare și evoluție acest deziderat rămâne doar deziderat. Este esențial parteneriatul profesori- elevi-părinți- alți profesioniști care dau plus valoare actului educațional. Educația pentru toți copiii este o cerință fermă și clară pentru perioada prezentă a societății noastre și este determinată de nevoile actuale. Educația incluzivă înseamnă sprijin și educație pentru toți, grijă și atenție pentru fiecare.

Ca urmare a celor expuse mai sus, profesorul este agentul schimbării în crearea de medii de învățare incluzivă, deoarece școala este instituția principală prin care se organizează și derulează procesul educativ, dar el trebuie sprijinit prin programe de formare și de sprijin în vederea atingerii scopului propus. Principala idee a educației incluzive pleacă de la valorificarea diferențelor dintre copii/dintre oameni. Fiecare poate contribui cu modelul său uman de învățare, participare sau comportare la dezvoltarea lumii.

Pentru dezvoltarea personalității copilului/elevului și construirea competențelor sale psiho-sociale, este mai important procesul de învățare decât produsul în sine. Elevul nu poate fi considerat o problemă dacă nu se poate adapta ritmurilor propuse de învățarea școlară, el fiind un model de învățare, expresie și dezvoltare. Profesorul este pionul principal în acest demers de acceptare și valorificare a diferențelor observate la elevii lui. Dacă el are resurse de informare și posibilități de formare profesională, cu siguranță, rezultatele vor fi la nivelul așteptărilor.

Fiecare școală se dezvoltă în propriul ritm și își perfecționează practicile dacă are un colectiv de cadre didactice motivat să învețe și să-și schimbe experiențele, să coopereze, perfectând în același timp colaborarea cu familiile și comunitatea. Prin aceste noi orientări didactice, se caută un leac împotriva discriminării în școală și în societate. Nu e simplu să devii empatic, dar nu este imposibil, pentru a nu face discriminări, de aceea e foarte importantă relația dintre cadre didactice, dintre cadrele didactice și familie, precum și implicarea activă a comunității.

Este clar că școala de azi nu poate încă atinge idealul educației incluzive, dar e singura care poate începe și determina direcția unei astfel de construcții pedagogice. Noi, dascălii suntem cei care cu răbdare, dăruire, compasiune putem contribui esențial la modificarea acestei paradigme și putem face ca integrarea elevului cu C.E.S. în școală, societate să fie o realitate palpabilă și nu un mit de care să ne împiedicăm mereu.

Bibliografie

Dezvoltarea practicilor incluzive în școli, Ghid managerial, UNICEF și Ministerul Educației Naționale, 1999;

Să înțelegem și să răspundem la cerințele elevilor în clasele incluzive, Ghid pentru profesori, UNESCO, 2002.

Autor: Hrițuc Grațiana Valentina
Școala Gimnazială Măriței, jud. Suceava

Deși diferiți, putem fi egali

Peter Senge spunea: multi copii se chinuie în școli pentru faptul că felul în care li se predă este incompatibil cu felul în care învață. Pentru ca procesul educațional să fie centrat asupra elevului e nevoie ca profesorul să fie preocupat permanent pentru a cunoaște elevii ca individualitate, nu doar ca o masă comună și egală.

De-a lungul timpului, oamenii de știință au formulat mai multe definiții pentru metodele de învățare centrate pe elev. În primul rând trebuie satisfăcute nevoile elevului - în mediul învățării centrate pe elev, în timp ce mediul învățării centrate pe materie se concentrează asupra unui sistem de cunoștințe (Clasen, R.E., Bowman, W.E.-1974).

Învățarea centrată pe elev oferă elevilor o autonomie și un control mai mare asupra alegerii subiectului, a metodelor de învățare și a ritmului de studiu. (Gibbs G.-1992)

Activitatea profesorului în procesul de învățare pe elev constă în:

- înlocuirea prelegerilor cu învățarea activă;
- integrarea programelor de învățare în ritm propriu;
- organizarea unor situații cooperante în grup;
- responsabilizarea elevului.

Dacă în învățarea tradițională instruirea este centrată pe profesor, el predând informații, elevii fiind parte pasivă, doar primind informații, accentul se pune pe învățare în vederea amintirii, evaluarea se face prin examene tradiționale, se stimulează un singur simț, un singur mijloc media, munca individuală primează, în învățarea centrată pe elev accentul se pune pe schimbul de informații, sub supravegherea profesorului elevii își asumă responsabilitatea propriei învățări, dezvoltându-și competențe metacognitive și autoevaluative.

Elevii pun întrebări, gândirea critică primează, în sala de clasă se schimbă mobilierul, se folosesc mai multe și diversificate mijloace media, munca în colaborare înlocuiește/completează munca individuală.

Principalele metode de invatare activa sunt:

- *metoda Cubului
- *metoda Ciorchinelui
- *metoda Palariilor ganditoare
- *metoda Stiu-Vreau sa stiu-Am invatat
- *metoda cadranelor
- *metoda Studiului de caz.

Elevii isi asuma un grad mai mare de responsabilizare, isi aleg in mod active scopurile, nu se mai bazeaza numai pe profesor.

Metodele interactive de grup promoveaza interactiunea dintre mintile participantilor, dintre personalitatile lor, ducand la o invatare mai active si cu rezultate evidente. Subiectul se identifica cu situatia de invatare in care este antrenat ceea ce duce la transformarea elevului in stapanul propriei formari.

In ceea ce priveste evaluarea, voi enumera cateva metode:

*Demonstratia-elevii demonstreaza ce au invatat, fiecare poate primi o fisa de evaluare sau o intrebare la care trebuie sa raspunda individual fara ajutorul echipei.

*metoda Lotus-profesorul anunta tema centrala, elevii au cateva minute de gandire in mod individual, dupa care se va proceda la completarea orala a celor 8 idei secundare ale temei centra

le pe baza dialogului si consensului dintre elevi si profesor. Ideile secundare se trec in digrama. Colectivul se imparte in 8 grupe. Ideile secundare devin teme centrale pentru fiecare grup. Fiecare grup lucreaza la dezvoltarea unei idei. Fiecare grup prezinta in fata clasei rezultatele muncii lui. Se fac aprecieri.

*Cvintetul-o poezie in 5 versuri care se elaboreaza individual/perechi/grupa si care trebuie sa respecte urmatoarele repere:

- titlul=un cuvânt(substantiv)
- descriere=2 cuvinte(adjective)
- actiune=(3 verbe)
- sentimente=4 cuvinte(enunt)
- esenta lectiei=un cuvânt cheie

*diagrama Venn-consta in intersectarea unui numar de cercuri, fiecare cerc reprezentand un termen al interferentei.

*Jurnalul dublu-elevii impart o pagina in doua ,pe verticala, in partea stanga vor nota un fragment/idee/imagina care le-a atras atentia, i-a impresionat, le-a placut sau nu, le-a amintit de ceva iar in partea dreapta vor comenta acel pasaj, motivul pentru care l-au ales. Metoda imбина textul cu propria curiozitate.

*Reteaua discutiilor (se aduc argumente pro/contra, se formeaza deprinderi de exprimare oral si in scris, metode active la care participa toata clasa). Romanescu C.,2017 (Imbinarea metodelor traditionale cu cele moderne in invatamantul primar)

Avantajele metodelor de invatare centrate pe elev:

*valorifica gandirea critica(creativitatea)

*presupun complementaritate(relatii)

*presupun colaborare(cercetare comuna)

*sistematizeaza experiente subiective.

Bibliografie

-Leonte, R., Stanciu, M. (2004)- Strategii activ-participative de predare-invatare in ciclul primar,Ed.CCD,Bacau

-Panisoara,I.O.(2008)-Comunicarea eficienta, ed. a 3-a revazuta si adaugita, Ed. Polirom Iasi

Prof. înv. primar Hussain Ana

Școala Gimnazială Nr. 88, București

Școala pozitivă - motorul incluziunii sociale în educație

În contextul schimbărilor sociale și culturale accelerate ale secolului XXI, educația se confruntă cu provocări majore legate de diversitatea elevilor și necesitatea construirii unor comunități școlare incluzive. Conceptul de „școală pozitivă” apare ca o paradigmă esențială care pune accent pe crearea unui mediu educațional armonios, favorabil dezvoltării tuturor elevilor, indiferent de diferențele individuale sau sociale. Acest articol explorează rolul școlii pozitive în promovarea incluziunii sociale, evidențiind practici, beneficii și provocări.

Școala pozitivă reprezintă un cadru educațional care se bazează pe principiile psihologiei pozitive și educației centrate pe elev, unde accentul se pune pe valorizarea resurselor individuale, pe întărirea relațiilor sociale și pe crearea unui climat școlar cald și suportiv. Spre deosebire de modelele tradiționale, care se concentrează adesea pe evaluare și sancțiuni, școala pozitivă promovează:

- Dezvoltarea competențelor socio-emoționale,
- Recunoașterea și susținerea diferențelor,
- Construirea încrederii în sine și a sentimentului de apartenență.

Un element definitoriu este punerea în valoare a relațiilor interpersonale: profesor-elev, elev-elev și profesor-părinte, bazate pe respect reciproc și empatie. Prin acest model, școala devine un spațiu sigur și motivant pentru învățare și dezvoltare.

❖ Conceptul de incluziune socială în educație

Incluziunea socială în educație înseamnă mai mult decât integrarea fizică a copiilor cu nevoi speciale în școlile obișnuite. Ea presupune eliminarea tuturor barierelor - sociale, culturale, economice, psihologice - care împiedică accesul egal la o educație de calitate. Este

vorba despre adaptarea sistemului educațional astfel încât să răspundă diversității elevilor și să asigure participarea activă a tuturor în procesul școlar.

Incluziunea socială este esențială pentru:

- Reducerea inegalităților educaționale,
- Promovarea coeziunii sociale,
- Pregătirea unor cetățeni responsabili și empatici.

În acest sens, școlile sunt provocate să devină nu doar locuri de instruire, ci și comunități în care diversitatea este percepută ca o resursă valoroasă.

❖ Interconectarea dintre școala pozitivă și incluziunea socială

Școala pozitivă și incluziunea socială sunt strâns legate, deoarece un climat școlar pozitiv este fundamentul unei incluziuni autentice. Atunci când elevii simt că sunt acceptați și susținuți, riscul de excludere, marginalizare sau bullying scade semnificativ.

Practicile școlii pozitive sprijină incluziunea prin:

- **Crearea unui mediu emoțional sigur** - unde elevii pot exprima liber gândurile și emoțiile fără teama de judecată;
- **Dezvoltarea empatiei și respectului** - prin programe educaționale dedicate competențelor sociale și emoționale;
- **Implicarea activă a elevilor în decizii** - prin consiliile elevilor sau proiecte participative, sporindu-le simțul responsabilității și apartenenței;
- **Colaborarea între cadrele didactice și familie** - pentru a construi o rețea de sprijin care să răspundă nevoilor specifice ale fiecărui copil.
- **Formarea continuă a cadrelor didactice** în managementul diversității și tehnici de predare incluzivă.
- **Implementarea unor programe educaționale centrate pe competențe socio-emoționale**, care dezvoltă empatia, cooperarea și abilitățile sociale.

- **Utilizarea tehnologiei digitale** ca suport pentru adaptarea materialelor și pentru incluziunea copiilor cu nevoi speciale.

❖ **Exemple de practici concrete pentru o școală pozitivă incluzivă**

1. Formarea continuă a profesorilor

Profesorii sunt elementul cheie în implementarea unei culturi pozitive și incluzive. Formarea lor trebuie să includă:

- Strategii pentru gestionarea diversității în clasă,
- Tehnici de predare diferențiată,
- Abilități de mediere și soluționare a conflictelor,
- Dezvoltarea competențelor socio-emoționale proprii.

2. Curriculum flexibil și adaptabil

Un curriculum incluziv prevede:

- Adaptarea conținuturilor pentru a răspunde nevoilor diverse,
- Utilizarea metodelor interactive și colaborative,
- Introducerea unor teme legate de diversitate, toleranță și cetățenie activă.

3. Programe socio-emoționale

Implementarea unor programe dedicate dezvoltării competențelor socio-emoționale (ex. gestionarea emoțiilor, rezolvarea conflictelor, cooperare) ajută la construirea unei comunități școlare pozitive.

4. Implicarea comunității

Școala trebuie să fie un nucleu activ al comunității, colaborând cu ONG-uri, autorități locale și parteneri economici pentru a susține proiecte educaționale care promovează incluziunea.

5. Utilizarea tehnologiei pentru incluziune

Tehnologia modernă poate susține accesul la educație a copiilor cu dizabilități și poate oferi resurse personalizate, sporind astfel șansele de reușită.

❖ 5. Beneficiile unei școli pozitive incluzive

- Creșterea motivației și performanței elevilor, datorită unui mediu suportiv;
- Reducerea absenteismului și a abandonului școlar;
- Dezvoltarea abilităților sociale și emoționale, utile pe termen lung;
- Promovarea echității și justiției sociale;
- Îmbunătățirea relațiilor între toți actorii educației.

❖ 6. Provocări și soluții

Implementarea unei școli pozitive în contextul incluziunii sociale întâmpină unele dificultăți: lipsa resurselor materiale și umane, prejudecățile culturale sau sociale, și uneori rezistența la schimbare. Cu toate acestea, politicile educaționale moderne și numeroasele studii arată clar beneficiile unei astfel de abordări asupra performanței școlare, stimei de sine și coeziunii sociale.

➤ Resurse insuficiente

Școlile adesea se confruntă cu lipsa de personal specializat și materiale adecvate. Este necesară o implicare crescută a autorităților și accesarea fondurilor europene pentru a depăși aceste dificultăți.

➤ 6.2 Rezistența la schimbare

Schimbarea mentalităților și a practicilor tradiționale poate întâmpina rezistență din partea unor cadre didactice sau familii. Sensibilizarea și formarea continuă sunt vitale.

➤ 6.3 Diversitatea complexă

Gestionarea unor nevoi variate într-o singură clasă solicită metode flexibile și colaborare interdisciplinară.

Concluzii:

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale nu este doar o strategie educațională, ci un angajament pentru o societate mai echitabilă, în care fiecare copil are dreptul și șansa de a-și atinge potențialul. Prin dezvoltarea unui climat educațional bazat pe respect, sprijin și colaborare, școala poate deveni un spațiu în care diversitatea este sărbătorită și toți elevii sunt incluși și valorizați.

Implementarea acestor principii necesită efort susținut, resurse adecvate și voință politică, dar rezultatele - elevi mai fericiți, mai motivați și mai pregătiți pentru viață - justifică pe deplin investiția.

Bibliografie:

1. **Florian, L. (2014).** *Manualul SAGE de Educație Specială*. Editura SAGE.
2. **Ainscow, M., Booth, T., & Dyson, A. (2006).** *Îmbunătățirea școlilor, dezvoltarea incluziunii*. Editura Routledge.
3. **Slee, R. (2011).** *Școala neregulată: Excluderea, școlarizarea și educația incluzivă*. Editura Routledge.
4. **UNESCO (2020).** *Educația incluzivă: Calea către viitor*. Editura UNESCO.
5. **Kocur, J. (2018).** *Construirea unui climat școlar pozitiv pentru incluziune*. *Revista de Educație Incluzivă*, 22(3), 215-230.

Prof. Ionașcu Elena Raluca

Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri”, Vaslui

Lectura textului narativ în gimnaziu cu accent pe incluziune

Receptarea textului narativ în învățământul gimnazial reprezintă un proces complex, în care elevii nu doar decodează sensul unei opere literare, ci dezvoltă abilități de interpretare și analiză critică. În contextul modern, acest proces este influențat de schimbările sociale, tehnologice și educaționale, dar și de nevoia de a forma cititori activi, reflexivi și creativi. Reformele curriculare și strategiile didactice actuale pun accent pe abordarea interactivă și personalizată a textului narativ, încurajând implicarea afectivă și intelectuală a elevilor. Educația incluzivă presupune crearea unui mediu de învățare accesibil, în care toți elevii, indiferent de abilități, ritm de învățare, context socio-cultural sau particularități individuale, să participe activ și să beneficieze de șanse egale la educație. În predarea literaturii și, în special, a textului narativ, incluziunea se traduce prin adaptarea metodelor și resurselor didactice astfel încât să răspundă diversității elevilor. Elevii au stiluri și ritmuri diferite de învățare, competențe variate în lectura și înțelegerea textelor, precum și fundal cultural și lingvistic divers. Astfel, receptarea textului narativ trebuie să fie flexibilă, combinând multiple modalități de acces: lectură vizuală, auditivă, participativă și multimodală.

În teoria literară, receptarea desemnează ansamblul proceselor prin care un cititor înțelege, interpretează și valorifică un text. Potrivit esteticii receptării, sensul operei nu este fix, ci se construiește în dialogul dintre text și cititor.

La nivel gimnazial, această interacțiune este marcată de:

- orizontul de așteptare al elevului (experiența de viață, cunoștințele anterioare, interesele personale);
- contextul de lectură (sala de clasă, activități extrașcolare, mediul online);
- strategiile didactice aplicate de profesor.

Un mediu incluziv contribuie la:

- Dezvoltarea empatiei și a respectului pentru diversitate;
- Stimularea creativității prin valorizarea perspectivelor diverse;

- Consolidarea încrederii în sine și a motivației pentru lectură;
- Crearea unor comunități de învățare colaborative și suportive.

În didactica actuală, textul narativ nu mai este abordat doar ca obiect de analiză structurală (acțiune, personaje, timp, spațiu), ci ca un pretext pentru dezvoltarea competențelor-cheie:

- competențe de comunicare (orală și scrisă);
- competențe culturale și civice (înțelegerea diversității culturale, toleranță, gândire critică);
- competențe digitale (utilizarea resurselor multimedia pentru înțelegerea textului).

Astfel, perspectiva modernă presupune:

1. Centrarea pe elev – se pornește de la interesele și nevoile clasei, alegând texte relevante pentru universul lor afectiv.
2. Lectura multimodală – combinarea textului scris cu adaptări cinematografice, audiobook-uri, benzi desenate sau jocuri educaționale.
3. Dialogul interpretativ – profesorul devine mediator, nu doar evaluator, iar elevii sunt invitați să-și exprime propriile interpretări, chiar dacă diferă de perspectiva „canonică”.
4. Interdisciplinaritatea – conectarea textului narativ cu discipline precum istoria, arta, educația civică.

Exemple de activități moderne pentru receptarea textului narativ:

- a) *Lectura interactivă* – profesorul propune fragmente dintr-un roman sau o povestire, iar elevii completează lacunele cu idei proprii, construind alternative narrative.
- b) *Jurnalul de lectură digital* – elevii realizează pe platforme online (*Padlet*, *Google Docs*, *Canva*) un jurnal cu impresii, citate preferate și întrebări adresate textului.
- c) *Dramatizarea* – scenele-cheie sunt adaptate pentru jocuri de rol sau scurte scenete filmate, ceea ce stimulează empatia față de personaje.
- d) *Dezbaterea literară* – elevii se împart în echipe și susțin puncte de vedere diferite despre acțiunile unui personaj sau despre mesajul operei.

Mai jos, sunt câteva exemple de activități de receptare a textului narativ „Cum e lumea” de Veronica D. Niculescu, text propus în manualul de clasa a VII-a de la Editura ArtKett.

Jurnalul emoțiilor

Obiectiv: identificarea și exprimarea emoțiilor trăite la lectură.

Revista Vivid Edu

Nr. 23, august 2025

Elevii notează trei emoții resimțite și momentele din text care le-au declanșat. Se poate crea un „termometru al emoțiilor” al clasei.

Cum e lumea... văzută de mine

Obiectiv: stimularea creativității.

Pornind de la titlul textului, elevii scriu un scurt text propriu sau realizează un colaj foto-video care răspunde la întrebarea „Cum e lumea?”.

Dezbattere: Este lumea din text realistă sau nu?

Elevii se împart în două echipe și aduc argumente din text în sprijinul perspectivei lor.

Rescriere dintr-o altă perspectivă

Elevii rescriu un fragment din perspectiva unui alt personaj, discutând cum se schimbă sensul și tonul poveștii.

Linia timpului narativ

Obiectiv: ordonarea structurii temporale a textului.

Elevii marchează pe o linie cronologică momentele-cheie din povestire, evidențiind salturile temporale, realizând o „bendă desenată” cu scenele principale în ordine cronologică.

Profesorul devine facilitator al experienței de lectură, ghidând elevii spre:

- interpretări multiple;
- conștientizarea strategiilor narative;
- sprijinirea elevilor cu ritm de citire diferit;
- raportarea textului la realitatea personală și socială.

De asemenea, rolul său este de a cultiva motivația intrinsecă pentru lectură, evitând transformarea acesteia într-o sarcină strict școlară.

Receptarea textului narativ în gimnaziu, abordată dintr-o perspectivă modernă, nu se limitează la simpla decodare a mesajului literar, ci implică și crearea unui mediu educațional deschis și incluziv. Prin adaptarea metodelor didactice și diversificarea resurselor, procesul de lectură devine accesibil tuturor elevilor, indiferent de ritmul lor de învățare, abilități sau contexte culturale diferite. Incluziunea în predarea textului narativ favorizează nu doar

dezvoltarea competențelor literare, ci și cultivarea empatiei, respectului pentru diversitate și a spiritului colaborativ. Astfel, literatura devine un instrument esențial pentru formarea unor cetățeni activi, critici și solidari, capabili să înțeleagă și să valorizeze lumea în toată complexitatea ei.

Bibliografie:

- *Programa școlară* pentru disciplina Limba și literatura română – gimnaziu (2017), București.
- *Manualul de limba și literatura română pentru clasa a VII-a*, (2024), Editura ArtKlett, București.
- Iser, Wolfgang, (2017), *Actul lecturii: o teorie a efectului estetic*, Editura Paralela 45, București.

Profesor Porojan Ionela Aurelia

Școala Gimnazială Tudor Arghezi, Pitești

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale – premise, provocări și perspective

Într-un context global marcat de diversitate culturală, economică și socială, școala pozitivă devine un catalizator esențial al incluziunii sociale. Prin abordări centrate pe elev, cultivarea unui climat emoțional sănătos și valorizarea diferențelor, aceasta contribuie la dezvoltarea armonioasă a tuturor copiilor, indiferent de particularități sau contexte. Lucrarea explorează fundamentele teoretice ale școlii pozitive, relația acestora cu principiile incluziunii sociale și exemple de bune practici ce pot fi integrate în activitatea educațională.

1. Introducere

Educația contemporană se află la intersecția dintre exigențele academice și nevoile socio-emoționale ale elevilor. Conceptul de „școală pozitivă”, inspirat din psihologia pozitivă (Seligman, 2011), pune accent pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale, pe recunoașterea și valorizarea punctelor forte ale fiecărui elev și pe crearea unui mediu de învățare bazat pe siguranță, respect și colaborare. În paralel, incluziunea socială presupune integrarea activă a tuturor indivizilor, fără discriminare, în structurile și activitățile comunității. În domeniul educației, acest lucru se traduce prin șanse egale la educație și participare pentru copii din medii defavorizate, cu dizabilități sau aparținând minorităților. Legătura dintre școala pozitivă și incluziunea socială este una naturală: ambele vizează crearea unui cadru educațional în care fiecare elev să se simtă văzut, acceptat și sprijinit să își atingă potențialul.

2. Fundamentele școlii pozitive

Școala pozitivă se bazează pe câteva principii-cheie:

1. Orientarea spre punctele forte – în loc să se concentreze exclusiv pe corectarea slăbiciunilor, profesorii identifică și stimulează abilitățile și pasiunile elevilor.
2. Construirea rezilienței – dezvoltarea capacității elevilor de a face față provocărilor și

eșecurilor, transformând dificultățile în oportunități de învățare.

3. Climatul școlar pozitiv – un mediu bazat pe încredere, empatie, sprijin reciproc și colaborare între profesori, elevi și părinți.

4. Învățarea socio-emoțională – integrarea competențelor precum empatia, autoreglarea emoțională și comunicarea eficientă în procesul didactic.

3. Incluziunea socială în educație

Incluziunea socială presupune ca fiecare copil, indiferent de origine, etnie, statut socio-economic sau abilități, să aibă acces la resurse educaționale de calitate și să fie implicat activ în viața școlii. Obiectivele includ: echitate în educație, accesibilitate și participare activă.

4. Școala pozitivă ca factor de incluziune

Atunci când principiile școlii pozitive sunt implementate în mod consecvent, efectele asupra incluziunii sociale sunt vizibile: reducerea bullyingului, creșterea motivației, îmbunătățirea relațiilor dintre elevi și sprijin pentru elevii vulnerabili. Studiile arată că mediile școlare caracterizate de sprijin emoțional ridicat și de valorizare a diversității au un impact direct asupra succesului educațional al elevilor din grupuri marginalizate.

5. Exemple de bune practici

1. Proiecte interculturale – implicarea elevilor în schimburi culturale, ateliere de limbă și tradiții.

2. Programul „Elev mentor” – sprijin reciproc între colegi.

3. Ore dedicate stării de bine – sesiuni regulate de reflecție, mindfulness și dezvoltare personală.

4. Parteneriate cu comunitatea – colaborare cu ONG-uri, autorități locale și părinți.

6. Provocări și perspective

Implementarea unei școli pozitive și incluzive nu este lipsită de obstacole: lipsa resurselor, rezistența la schimbare și formarea insuficientă a cadrelor didactice pot îngreuna procesul. Totuși, investiția în formarea continuă a profesorilor și implicarea comunității pot transforma aceste provocări în oportunități.

7. Concluzii

Școala pozitivă și incluziunea socială se completează reciproc, construind împreună un sistem educațional echitabil, empatic și orientat spre dezvoltarea integrală a elevului. Într-o societate aflată într-o continuă schimbare, aceste două direcții nu mai sunt opțiuni, ci necesități. Crearea unui climat educațional pozitiv și incluziv înseamnă, în esență, construirea unei lumi în care fiecare copil contează.

Prof. Ioniță Alina – Elena

Liceul Tehnologic "General de Marină Nicolae Dumitrescu Maican", Galați

Strategii didactice moderne în predarea – învățarea matricelor

Într – un context educațional în continuă schimbare, inovația nu mai este un element facultativ, ci o necesitate reală. Școala contemporană este chemată să formeze nu doar cunoștințe teoretice, ci și competențe aplicabile în viața reală, gândire critică, autonomie și creativitate. Astfel, rolul profesorului devine esențial în implementarea unor strategii moderne și a unor resurse pedagogice adaptate cerințelor actuale. Inovația în educație presupune mai mult decât integrarea tehnologiei – ea implică o schimbare de perspectivă.

În acest context, predarea matematicii, o disciplină adesea percepută ca abstractă și rigidă, trebuie regândită pentru a răspunde nevoilor reale ale elevilor. Tema acestui articol este tocmai explorarea inovației didactice în predarea – învățarea matricelor, ca parte a programei de liceu, prin prisma unor strategii pedagogice moderne și resurse digitale care pot transforma ora de matematică într-un spațiu viu al descoperirii.

Matematica joacă un rol esențial în dezvoltarea gândirii logice și a abilității de rezolvare a problemelor. Printre conceptele-cheie ale algebrei liniare, matricele reprezintă o componentă deosebit de importantă, având aplicații în multiple domenii precum informatica, fizica, economia și analiza datelor. Învățarea acestora, însă, se poate dovedi provocatoare pentru mulți elevi, mai ales datorită abstractizării și complexității conceptelor asociate. De aceea, este esențial ca procesul didactic să fie adaptat la nevoile și particularitățile elevilor, prin aplicarea unor strategii didactice moderne, care să faciliteze înțelegerea și aplicarea acestora.

Matricele, împreună cu aplicațiile acestora, reprezintă noțiuni care pot crea dificultăți pentru mulți elevi, acestea fiind adesea legate de mai mulți factori precum:

1. Complexitatea operațiilor cu matrice – În învățarea matricelor, există mai multe operații care trebuie stăpânite: adunarea, înmulțirea, transpunerea, inversarea unei matrice. Fiecare dintre aceste operații are propriile reguli, iar acest lucru poate genera confuzii în rândul elevilor. Adunarea matricelor este relativ simplă, însă nu se poate spune același lucru despre înmulțirea lor, întrucât aceasta implică un proces de calcul mai amplu cu elemente care nu sunt la fel de evidente precum înmulțirea numerelor. Mai mult, operația de inversare a unei matrice sau de

calcul al unui determinant necesită o înțelegere profundă a noțiunilor, dar și o bună capacitate de organizare a informației, lucru care poate fi greu pentru elevi.

2. Lipsa legăturii între teorie și aplicațiile din viața reală – Mulți elevi se întreabă „De ce trebuie să învăț despre matrice?” și nu înțeleg importanța acestora în viața reală. De exemplu, în timpul orelor, elevii se pot concentra pe rezolvarea unor exerciții teoretice, fără a înțelege cum se aplică aceste concepte în domenii precum fizica, economia, informatica sau chiar în viața de zi cu zi (în procesarea datelor, analiza imaginii, criptografie, etc.). Această lipsă de contextualizare face ca elevii să nu simtă relevanța subiectului, iar motivația lor de a învăța poate scădea considerabil. În plus, este dificil pentru un elev să înțeleagă aplicațiile matricelor dacă nu are o bază solidă în înțelegerea proceselor fundamentale.

3. Abordările tradiționale de predare – Aceste metode de predare a matricelor se concentrează adesea pe explicarea teoriei și aplicarea directă a operațiilor prin exerciții repetitive. În aceste condiții, elevii pot învăța cum să efectueze corect calcule, dar adesea nu ajung să înțeleagă „de ce” sau „cum” funcționează acele calcule. Aceste metode pot fi eficiente pentru o anumită categorie de elevi, dar pentru mulți alții, simpla repetare a exercițiilor nu ajută la dezvoltarea unei înțelegeri profunde a conceptului. De asemenea, lipsa interactivității sau a unor metode care să includă aplicarea în contexte realiste face ca elevii să perceapă lecțiile despre matrice ca fiind plictisitoare și departe de realitatea lor cotidiană. Astfel, interesul și motivația elevilor sunt diminuate.

În acest an școlar am ales mai multe metode didactice moderne pentru învățarea matricelor, după cum urmează:

a) Învățarea prin descoperire – În loc de predarea clasică, în calitate de profesor am ghidat elevii în procesul de descoperire a regulilor de calcul cu matrice. De exemplu, pentru a înțelege mai ușor adunarea matricelor, elevii au fost îndrumați să observe că fiecare element dintr-o matrice se adună cu elementul aflat exact în aceeași poziție în cealaltă matrice. Este ca și cum ar suprapune două grile identice și ar aduna valorile din fiecare pătrățel

b) Învățarea vizuală și interactivă – Matricele se pretează foarte bine reprezentării grafice. Elevilor le-a fost foarte util să lucreze cu grile colorate și cu aplicații interactive, care ilustrează pas cu pas algoritmul înmulțirii matricelor. Aceste resurse vizuale și animațiile ajută la înțelegerea procesului și facilitează consolidarea conceptelor prin exemplificări concrete.

c) **Învățare colaborativă** – E un process care presupune ca elevii să lucreze împreună, să discute și să-și explice unii altora conceptele noi. În cazul matricelor, acest lucru a însemnat împărțirea sarcinilor, de exemplu, unii elevi au calculat elementele unei matrice, iar alții ale celeilalte, pe baza unei cerințe date, apoi au comparat rezultatele și au realizat diferite operații cu acestea. Astfel, fiecare a contribuit la realizarea sarcinii și a înțeles mai bine cum se fac diferitele operații între matrice.

Nu pot fi neglijate nici aplicațiile online, care s-au dovedit extrem de eficiente în actualul context educațional, atât pentru menținerea vie a atenției elevilor, cât și pentru sprijinirea înțelegerii rapide a noțiunilor teoretice. Dintre acestea, pot fi menționate:

a) **Matrix Reshish** – permite efectuarea de operații precum adunarea, înmulțirea, calculul determinantului, al inversei unei matrice, precum și rezolvarea sistemelor de ecuații prin metoda matriceală. Fiecare operație este prezentată etapă cu etapă, ceea ce ajută foarte mult elevii în fixarea cunoștințelor.

b) **GeoGebra** – oferă posibilitatea de a reprezenta matrice și transformări geometrice în plan. Elevii pot observa cum o figură este translată, rotită sau scalată cu ajutorul unei matrice, ceea ce favorizează înțelegerea vizuală a conceptului.

c) **EduBoom** și **Khan Academy** – oferă lecții video explicate pas cu pas, exerciții interactive și exemple aplicate, utile mai ales pentru consolidarea cunoștințelor în ritm propriu. Aceste resurse sunt accesibile gratuit și pot fi folosite atât la clasă, cât și ca sprijin pentru studiu individual. În plus, ele dezvoltă autonomia elevilor și le permit să reia explicațiile de câte ori au nevoie, crescând astfel șansele de înțelegere durabilă.

Inovația în educație nu presupune neapărat metode spectaculoase sau tehnologii costisitoare. Esențială este mentalitatea profesorului: dorința de a evolua, de a se adapta și de a construi lecții care să implice activ elevii. În prezent, procesul instructiv-educativ pune accent pe un învățământ centrat pe elev, unde rolul profesorului se transformă din furnizor de informații în facilitator al învățării. Această schimbare este benefică, deoarece le oferă elevilor șansa de a deveni mai activi și mai responsabili în propria formare, dezvoltându-și treptat autonomia și încrederea în capacitățile lor. Cu toate acestea, prezența profesorului rămâne esențială în acest demers, deoarece ghidajul, sprijinul constant și clarificările oferite contribuie decisiv la înțelegerea profundă a conținuturilor. O relație deschisă și colaborativă între profesor și elev asigură un climat educațional echilibrat, în care învățarea devine nu doar mai eficientă,

ci și mai umană. Prin strategiile moderne și resursele pedagogice potrivite, chiar și teme matematice dificile precum matricele pot deveni accesibile, atractive și relevante. Educația se schimbă, iar profesorul inovator este cel care are curajul să îmbine tradiția cu modernitatea, logica cu creativitatea, și cunoașterea cu sufletul.

Prof. Jakab Oana Tamara

Colegiul Național „Nichita Stănescu” – Ploiești

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

Incluziunea socială reprezintă piatra de temelie a unei societăți sănătoase și echitabile, iar școala are un rol crucial în a modela această viziune. O **școală pozitivă** depășește funcția sa tradițională de a transmite cunoștințe academice, transformându-se într-un mediu vibrant și sigur, unde fiecare elev, indiferent de contextul său social, de abilitățile cognitive sau fizice, sau de identitatea sa culturală, se simte acceptat și valorizat. Este un spațiu al respectului reciproc și al dezvoltării armonioase, în care potențialul fiecărui copil este recunoscut și cultivat cu atenție.

Ce înseamnă o școală pozitivă? Dincolo de standardele clasice.

Bazată pe principiile **psihologiei pozitive**, o școală pozitivă se concentrează pe amplificarea punctelor forte ale elevilor și pe bunăstarea lor emoțională. Spre deosebire de un model educațional care se concentrează pe corectarea deficiențelor și pe sancționarea eșecului, această abordare vede eșecul ca pe o etapă naturală a procesului de învățare. Profesorii, pregătiți special pentru a fi mentori și facilitatori, creează un climat de siguranță psihologică, în care copiii pot experimenta, își pot asuma riscuri și pot învăța din greșeli fără teama de a fi judecați.

Principalele caracteristici ale unei astfel de școli includ:

- **Relații autentice:** Se pune un accent deosebit pe construirea unor legături de încredere între elevi și profesori, dar și între elevi. Activitățile de grup, proiectele colaborative și programele de mentorat sunt utilizate pentru a consolida spiritul de echipă.
- **Emotivitate pozitivă:** Elevii sunt învățați să-și recunoască și să-și gestioneze emoțiile, să exprime recunoștință și să practice bunătatea. Astfel, se dezvoltă o inteligență emoțională solidă, esențială pentru succesul în viață.

- **Scop și sens:** Școala le oferă elevilor oportunități de a se implica în activități care au un impact pozitiv asupra comunității. Voluntariatul, proiectele ecologice sau inițiativele sociale le conferă un sentiment de scop și îi ajută să înțeleagă rolul lor în lume.

Incluziunea socială: de la teorie la practică, pentru fiecare elev

Incluziunea socială în mediul școlar nu este doar o politică, ci o atitudine și o practică zilnică. Nu este suficient să ai elevi cu nevoi speciale sau din medii defavorizate în aceeași clasă. Incluziunea reală se manifestă printr-un angajament profund de a asigura accesul egal la o educație de calitate, la resurse și la oportunități pentru fiecare copil.

Într-o școală pozitivă, incluziunea prinde viață prin:

1. **Curriculum adaptabil și flexibil:** Profesorii adaptează metodele de predare și materialele didactice pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor. De exemplu, un elev cu dizabilități de învățare poate beneficia de suport vizual suplimentar, în timp ce un elev supradotat poate primi sarcini mai complexe, care să-i stimuleze creativitatea.
2. **Valorizarea diversității ca resursă:** Diferențele culturale, etnice, religioase sau fizice nu sunt considerate obstacole, ci surse de îmbogățire a experienței de învățare. Proiectele interculturale, atelierele despre tradiții și sărbători din diverse comunități și prezența unor modele din minorități în curriculum contribuie la o mai bună înțelegere și acceptare.
3. **Parteneriatul cu părinții și comunitatea:** Școala devine un centru comunitar, unde familiile elevilor sunt implicate activ în procesul educațional. Colaborarea cu asociații de părinți, cu ONG-uri și cu autoritățile locale ajută la crearea unui sistem de sprijin extins, capabil să răspundă nevoilor sociale și economice ale elevilor și familiilor lor.

Provocări și soluții pentru o incluziune autentică

Implementarea unui model de școală pozitivă și incluzivă nu este lipsită de provocări. Resursele limitate, lipsa de formare continuă a cadrelor didactice și, uneori, reticența unor părinți pot reprezenta obstacole. Cu toate acestea, soluțiile există:

- **Formare continuă pentru profesori:** Programele de formare care includ psihologie pozitivă, pedagogie incluzivă și tehnici de gestionare a diversității sunt esențiale.
- **Investiții în resurse:** Asigurarea de materiale didactice adaptate, de tehnologie asistivă și de personal de sprijin (psihologi școlari, logopezi) este crucială.
- **Campanii de conștientizare:** Informarea părinților și a comunității despre beneficiile incluziunii poate contribui la schimbarea mentalităților și la construirea unui mediu mai tolerant.

Concluzie: O școală pentru un viitor mai bun

A construi o **școală pozitivă** și incluzivă nu este doar un ideal, ci o necesitate urgentă. Este o investiție în viitorul fiecărui copil și al societății în ansamblu. Elevii care cresc într-un astfel de mediu devin adulți mai toleranți, mai empatici, mai creativi și mai bine pregătiți să navigheze într-o lume complexă și diversă. Schimbarea începe în clasă, acolo unde fiecare copil este încurajat să-și descopere și să-și atingă potențialul, fiind acceptat și celebrat pentru cine este.

Bibliografie:

- **Hattie, J. (2009).** *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement.* Routledge.
- **UNESCO. (2017).** *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education.* UNESCO Publishing.
- **Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000).** *Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being.* *American Psychologist.*
- **Dweck, C. S. (2006).** *Mindset: The New Psychology of Success.* Random House.

Prof. Korodi Melania Monika

Liceul Teoretic, Carei

Incluziunea socială la clasă

În domeniul incluziunii sociale la clasă se remarcă formarea cadrelor didactice. Cadrele didactice de la clasă au nevoie de o pregătire specializată pentru a recunoaște diagnosticile dificultății de învățare ale copiilor, aceștia sunt supuși riscului de abandon și excluziune.

Metodele educaționale adaptate ușurează parcursul educațional al elevilor, astfel, rata abandonului școlar ar scădea. Specialiștii în educație sunt cei care oferă un beneficiu elevilor cu cerințe educaționale speciale. Prin asigurarea accesului la educație, monitorizarea progreselor școlare, a creșterii bunăstării copiilor care se găsesc în diverse situații de risc și a familiilor acestora prin abordarea programelor de educație informală și nonformală, se poate asigura educația incluzivă efectivă și de calitate.

Competențele corespunzătoare pentru o activitate eficientă sunt indispensabile în mediul educațional. Cadrele didactice instruite sunt necesare pentru acest demers didactic. Procesul educațional corespunzător oferit de fiecare cadru didactic creează și realizează obiectivele propuse. Diversitatea în unitate este întâlnită în clasele de elevi la toate nivelurile, asigurarea cerințelor educaționale presupune un cadru didactic bine pregătit, care să răspundă necesităților elevilor.

În opinia mea, o abordare a cerințelor speciale ale elevului presupune:

- deschidere;
- toleranță;
- implicare în viața școlară a elevului;
- metodologii de predare - învățare - evaluare centrate pe nevoile fiecărui elev.

Prof. Căpîlna Maria

Liceul Tehnologic Aiud, Alba

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

În actul educațional trebuie pornit de la premisa că fiecare copil este unic și trebuie ajutat să-și găsească locul în sala de clasă, fără să se simtă stigmatizat și marginalizat. E de datoria dascălului să trateze cu multă atenție fiecare elev și să abordeze cu seriozitate și copiii cu cerințe educative speciale. Aceștia nu trebuie excluși doar pentru faptul că nivelul lor nu este la egalitate cu restul clasei de elevi. Indiferent de religie, etnie sau alte probleme de natură fizică sau intelectuală cu care se confruntă unii copii, aceștia trebuie tratați cu înțelegere maximă și trebuie acceptați pentru a nu se simți inferiori sau neglijați de cadre didactice sau de colegi.

Incluziunea școlară în sistemul educațional românesc presupune ca tinerii fără probleme și cu dizabilități să învețe împreună și să se sprijine reciproc, devenind un grup solid, bazat pe înțelegere și respect. Un rol semnificativ în integrarea copiilor cu dizabilități la nivelul clasei îi revine cadrului didactic care are datoria să găsească strategii bazate pe colaborare și să favorizeze un climat favorabil interacțiunii sociale. Fiecare copil are un loc important în interiorul clasei, fiindcă el are o valoare indubitabilă prin prisma unicității sale și a calităților pe care le posedă.

Din păcate, nu de puține ori, unii copii cu CES sunt marginalizați de colegii de clasă, excluși de la diferite activități sau priviți cu indiferență de unii dintre cei din jurul lor. Lipsa empatiei și a unei educații corespunzătoare stă la baza acestor acte care pot zdruncina conștiința celor care au avut neșansa de a nu fi considerați egali altor elevi. În aceste condiții, școala ar trebui să aibă în vedere următoarele aspecte:

- Înlăturarea obstacolelor care stau în calea incluziunii;
- Încurajarea toleranței și acceptării copiilor cu CES;
- Pregătirea elevilor cu cerințe educaționale speciale de a face mai ușor față provocărilor;
- Respectarea copiilor diferiți;

Incluziunea școlară reprezintă un proces prin care se urmărește îmbunătățirea actului educațional în vederea valorizării resurselor umane prin implicarea tuturor elevilor din cadrul unei comunități. Educația incluzivă urmărește adaptarea școlii la diversitatea copiilor, adică adaptarea școlii la cerințele speciale de învățare a copiilor dintr-o comunitate.

În concluzie, copiii cu cerințe educaționale speciale trebuie în permanență ajutați să aibă încredere în propriile forțe, deoarece au o stimă de sine scăzută și au nevoie de încurajare și validare. Un cadru didactic dedicat și responsabil cu siguranță va găsi soluțiile optime pentru a-i motiva și a-i sprijini în procesul de recuperare școlară și de adaptare socială. Acest lucru va fi posibil doar prin cultivarea unui mediu favorabil în care fiecare elev va învăța să fie empatic și să comunice asertiv cu colegii săi.

Bibliografie:

1. Cucos, C.(2002). Pedagogie, ed.a II-a. Editura Polirom, Iași.
2. David, D. (2006). Metodologia cercetării clinice. Fundamente. Editura Polirom, Iași.
3. Gherguț, A. (2011). Evaluare și intervenție psihoeducațională. Terapii educaționale, recuperatorii și compensatorii. Iași, Editura Polirom.
4. Gherguț, A. (2013). Sinteze de psihopedagogie specială, ediția a III-a. Ed. Polirom, Iași.
5. Harwoord, R., Miller, S.A., Vasta, R. (2010). Psihologia copilului. Ed. Polirom, Iași.
6. Cărășel, A; Lazăr (2008) - „Psihopedagogia activităților extracurriculare”- Editura Arves.

Prof. Mihai Melania

Liceul de Arte “Constantin Brăiloiu”, Tg-Jiu

La pédagogie digitale - stratégies et ressources pour un enseignement du 21e siècle

L'ère numérique a profondément transformé notre société, modifiant non seulement la manière dont nous communiquons, mais aussi celle dont nous apprenons. La pédagogie digitale, ou pédagogie numérique, désigne l'ensemble des pratiques éducatives intégrant les technologies de l'information et de la communication (TIC) pour améliorer les processus d'enseignement et d'apprentissage. Cette évolution exige des enseignants qui adoptent de nouvelles stratégies pédagogiques et utilisent des ressources innovantes afin de répondre aux besoins des apprenants d'aujourd'hui.

La pédagogie digitale ne se limite pas à l'utilisation des ordinateurs ou de tablettes en classe. Elle englobe une philosophie de l'enseignement basée sur l'interactivité, l'autonomie, la personnalisation des parcours, la collaboration et l'intégration des outils numériques au service des objectifs pédagogiques.

Parmi les enjeux principaux, on trouve:

- l'engagement des apprenants
- la différenciation pédagogique
- l'apprentissage tout au long de la vie

Quelques stratégies pédagogiques numériques:

L'apprentissage hybride (blended learning)

Il s'agit d'une stratégie combinant cours en présentiel et enseignement à distance.

L'enseignant peut, par exemple, introduire une notion en ligne via des vidéos ou des lectures, puis l'approfondir en classe à travers des activités collaboratives.

La classe inversée (flipped classroom)

Dans ce modèle, les élèves prennent connaissance du contenu théorique à la maison via des vidéos, podcasts ou lectures, et utilisent le temps de classe pour pratiquer, poser des questions et travailler sur des projets.

L'apprentissage collaboratif en ligne

Grâce à des plateformes telles que Google Workspace, Padlet, Miro ou Microsoft Teams, les élèves peuvent travailler ensemble à distance, échanger des idées, créer des documents partagés, etc.

La gamification

L'intégration d'éléments de jeu dans les activités d'apprentissage (badges, scores, défis, quiz interactifs, etc.) augmente l'engagement des élèves. Des outils comme Kahoot!, Quizizz ou Genially rendent les apprentissages plus ludiques et mémorables.

L'évaluation formative numérique

Des plateformes comme Socrative, Wooclap ou Formative permettent aux enseignants de recueillir en temps réel des données sur les performances des élèves, afin de réajuster leur pédagogie et de proposer un accompagnement plus individualisé.

Quelques ressources numériques pour la pédagogie digitale:

Les plateformes d'apprentissage (LMS)

Des environnements numériques comme Moodle, Google Classroom, Canvas ou Éléa permettent de centraliser les ressources, les devoirs, les échanges et les suivis.

Les banques de ressources éducatives libres (REL)

De nombreux sites proposent des contenus pédagogiques gratuits et libres de droits: vidéos, infographies, cours interactifs, simulations. Exemples : Khan Academy, Éduscol, Université Numérique, Edpuzzle, etc.

Les outils de création numérique

Les enseignants peuvent créer leurs propres ressources interactives grâce à des outils comme : Genially, Canva, Book Creator, Powtoon, Moovly.

Des outils d'IA tels que ChatGPT, Grammarly ou Synthesia commencent à être intégrés dans les pratiques pédagogiques pour générer du contenu, améliorer l'écriture ou créer des capsules vidéos.

La réussite de la pédagogie digitale repose en grande partie sur la formation des enseignants. Ils doivent acquérir plusieurs compétences :

- Compétence technique
- Compétence pédagogique
- Compétence éthique
- Compétence collaborative

Des limites et des défis de la pédagogie digitale

Malgré ses nombreux avantages, la pédagogie numérique présente aussi des défis importants :

- Inégalités d'accès
- Surcharge cognitive
- Temps de préparation
- Risque de déshumanisation

En conclusion, la pédagogie digitale est aujourd'hui un levier incontournable pour transformer l'enseignement et le rendre plus inclusif, plus interactif et plus adapté aux réalités contemporaines. Elle ne remplace pas les approches pédagogiques traditionnelles, mais les enrichit.

Prof. Mirela Maria Roșu

Liceul Teoretic “Mircea Eliade” – Galați

Predarea matematicii în cadrul incluziunii sociale

În cadrul incluziunii sociale, dacă vorbim despre matematică luăm în calcul modalitatea de predare și învățare astfel încât toți elevii indiferent de abilități, ritm de învățare, stil cognitiv sau eventuale dificultăți, să aibă șanse reale de a înțelege, participa și progresa. Mai exact incluziunea socială în cadrul predării și învățării matematicii presupune marcarea a trei piloni importanți: accesibilitate, participare activă și progres personalizat. Prin accesibilitate înțelegem că toate conținuturile, explicațiile și materialele sunt adaptate pentru nevoi diverse (de ex. limbaj simplificat, scheme vizuale, exemple din viața reală); participarea activă presupune ca fiecare elev să contribuie la rezolvarea problemelor, fie individual, fie în grup, fără a fi exclus sau marginalizat iar progresul personalizat pune accent pe evoluția fiecărui elev, nu doar e standardele medii ale clasei.

Printre strategiile moderne inclusive se numără: diferențierea sarcinilor, folosirea materialelor concrete, metode colaborative, tehnologii asistive. Prin diferențierea sarcinilor înțelegem aplicarea de exerciții cu niveluri de dificultate diferite sau aplicarea de modalități multiple de rezolvare (desen, formule), la folosirea materialelor concrete putem utiliza cuburi, rigle, plăcuțe pentru elevii cu gândire mai vizuală sau tactilă.

Rolul profesorului de matematică va fi de a crea o atmosferă de siguranță, unde greșeala este parte din învățare, de a observa punctele tari și provocările fiecărui elev și a folosi evaluarea formativă pentru a ajusta lecția „din mers”.

Incluziunea socială beneficiază de multiple beneficii în cadrul dezvoltării emoționale și sociale ale grupului de elevi. Printre beneficii se numără: creșterea încrederii elevilor în propriile abilități, îmbunătățirea relațiilor între colegi, acceptarea opiniei și a modului diferit de a percepe o problemă și dezvoltarea unei gândiri matematice flexibile și creative.

Ca exemplu de bună practică, la clasa a VI a, la o lecție de aprofundare a cunoștințelor de geometrie “Triunghiuri” se pot organiza activități diferențiate pe niveluri și tipuri de învățare în contextul incluziunii sociale astfel: grupa 1 care are nevoie de sprijin va măsura laturi și unghiuri la figuri tipărite mari, folosind rigla și raportorul, apoi le colorează diferit în funcție de tip, la grupa 2 cu nivel mediu se vor desena trei tipuri de triunghiuri cu dimensiuni date și vor specifica tipul triunghiului iar grupa de avansați vor rezolva probleme de clasificare pe baza unor proprietăți parțiale.

Bibliografie:

1. Jigău, M. (coord.). (2007). *Educația incluzivă în România*. Institutul de Științe ale Educației
2. Bădescu, I., & Bălătescu, S. (2013). *Metode interactive în predarea matematicii*. Editura Universității din Oradea.

Prof. Mocanu Luminita,
Colegiul National 'Nicolae Balcescu' Braila

English with a smile – școala pozitivă și incluziunea socială la ora de limba engleză

Într-o lume marcată de diversitate culturală, lingvistică și socială, școala modernă are misiunea de a crea un spațiu în care toți elevii se simt respectați, motivați și valorizați. Conceptul de școală pozitivă se bazează pe ideea că învățarea nu înseamnă doar acumulare de cunoștințe, ci și dezvoltarea stării de bine, a încrederii în sine și a relațiilor sănătoase între elevi și profesori. În acest sens, ora de limba engleză devine un teren fertil pentru cultivarea incluziunii sociale și a unei atmosfere de sprijin reciproc.

Ce înseamnă o școală pozitivă

O școală pozitivă este un mediu educațional în care accentul cade pe:

- punctele forte ale elevilor, nu doar pe corectarea greșelilor;
- feedback constructiv și recunoașterea progresului individual;
- relații de respect reciproc între elevi și cadrele didactice;
- activități care dezvoltă empatia și colaborarea.

Într-o școală pozitivă, profesorul nu este doar un transmisător de informație, ci și un facilitator al creșterii personale și sociale a elevilor.

Limba engleză – o punte spre incluziune socială

Predarea limbii engleze oferă numeroase oportunități pentru integrarea elevilor din medii diferite, datorită:

- caracterului internațional al limbii, care permite elevilor să se conecteze cu culturi diverse;
- activităților comunicative care presupun cooperare, schimb de idei și rezolvarea de sarcini în echipă;
- materialelor autentice (texte, videoclipuri, interviuri) care pot reflecta realități culturale și sociale variate.

Astfel, lecțiile de engleză pot fi adaptate pentru a promova valorile toleranței, respectului și diversității.

Strategii pentru o oră de engleză pozitivă și incluzivă

- Învățare colaborativă: activități de tip „pair work” și „group work” unde elevii lucrează împreună, sprijinindu-se reciproc.
- Gamificare: jocuri lingvistice și provocări care reduc presiunea evaluării și transformă învățarea într-o experiență plăcută.
- Teme interculturale: explorarea tradițiilor, sărbătorilor și obiceiurilor din diverse țări vorbitoare de engleză, dar și din comunitatea locală a elevilor.
- Feedback pozitiv: recunoașterea efortului și progresului individual, nu doar a performanței maxime.
- Proiecte incluzive: realizarea de afișe, podcasturi sau prezentări despre diversitate și drepturile omului, implicând elevi cu abilități și stiluri de învățare diferite.

Exemple de activități ESL cu inteligență emoțională și îmbogățirea vocabularului

Nr.	Activitate ESL	Obiective lingvistice	Competențe socio-emoționale	Descriere scurtă
1	Feelings Vocabulary Wheel	Învățarea și folosirea de adjective pentru emoții (thrilled, anxious, curious, relieved)	Recunoașterea și exprimarea propriilor emoții	Elevii rotesc o roată cu emoții și povestesc o situație personală legată de acea stare.
2	Role-play “Empathy in Action”	Utilizarea expresiilor de sprijin și	Empatie, sprijin colegial,	Elevii joacă roluri într-o situație

		politețe în interacțiune	integrarea noilor veniți	problematică (e.g., coleg nou) și găsesc soluții constructive.
3	Emotion Collocations Challenge	Combinarea corectă a emoțiilor cu verbe/expresii (overcome fear, burst into laughter)	Flexibilitate cognitivă, creativitate	Echipele potrivesc colocationi și le folosesc în dialoguri create pe loc.
4	Positive Affirmations Wall	Crearea de propoziții motivante în engleză	Auto-motivație, aprecierea celorlalți	Elevii scriu mesaje pozitive în engleză pentru colegi; acestea se afișează pe panoul clasei.
5	Storytelling with Emotions	Povestire narativă cu vocabular emoțional și expresii descriptive	Înțelegerea și exprimarea emoțiilor altora	Elevii creează o poveste inspirată din imagini cu emoții variate.

Impactul asupra elevilor

Implementarea unei abordări pozitive la ora de engleză favorizează:

- creșterea motivației intrinseci pentru învățare;

- reducerea anxietății lingvistice;
- îmbunătățirea cooperării între elevi din medii diferite;
- dezvoltarea competențelor sociale și interculturale.

Într-un climat pozitiv și incluziv, fiecare elev are șansa de a-și descoperi potențialul, iar limba engleză devine un instrument de comunicare și integrare, nu doar o disciplină școlară.

Bibliografie

Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching* (5th ed.). Harlow: Pearson Education.

Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being*. New York: Free Press.

Prof. înv. primar Moldovan Claudia
Școala Gimnazială Roșia de Secaș/Școala Primară
Tău, loc. Tău

Dezvoltarea socio-emoțională a școlarilor cu CES

Inteligența emoțională reprezintă una dintre competențele esențiale pentru adaptarea socială și succesul personal al copiilor, în special pentru cei cu cerințe educaționale speciale (CES). Dezvoltarea abilităților de recunoaștere, înțelegere și gestionare a emoțiilor proprii și ale celorlalți contribuie semnificativ la creșterea stimei de sine, îmbunătățirea relațiilor interpersonale și facilitarea integrării sociale a acestor elevi.

În cazul copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES), educația socio-emoțională capătă valențe terapeutice, devenind un instrument esențial în depășirea barierelor cognitive, comportamentale și de comunicare. Abilitățile socio-emoționale reprezintă un factor protector important, care poate compensa unele dintre dificultățile cu care se confruntă acești copii și poate facilita integrarea lor în comunitatea școlară și, ulterior, în societate. Stimularea inteligenței emoționale prin activități specifice, adaptate particularităților individuale, contribuie la construirea rezilienței, la dezvoltarea autonomiei personale și la îmbunătățirea calității vieții acestor elevi.

Dezvoltarea emoțională a copiilor cu CES este un aspect crucial al educației lor, necesitând atenție și intervenții specifice. Acești copii pot întâmpina dificultăți în recunoașterea, înțelegerea și gestionarea propriilor emoții, precum și în relaționarea cu ceilalți.

Importanța dezvoltării emoționale pentru copiii cu CES:

- **Îmbunătățirea stimei de sine:**

Un bun control emoțional și o gestionare eficientă a emoțiilor pot contribui la creșterea încrederii în sine și a autoevaluării pozitive.

- **Reducerea anxietății și a stresului:**

Copiii care învață să recunoască și să gestioneze emoțiile negative pot reduce nivelul de anxietate și stres, având o stare de bine generală.

- **Îmbunătățirea relațiilor interpersonale:**

O bună dezvoltare emoțională ajută la înțelegerea emoțiilor altora, la comunicarea eficientă și la construirea unor relații sănătoase.

- **Îmbunătățirea performanței școlare:**

Capacitatea de a se concentra, de a gestiona frustrarea și de a colabora cu ceilalți poate contribui la succesul școlar.

Modalități de sprijinire a dezvoltării emoționale a copiilor cu CES:

- **Identificarea și etichetarea emoțiilor:**

Folosirea jocurilor și activităților care încurajează identificarea și denumirea emoțiilor, cum ar fi cărți cu fețe care exprimă diferite emoții.

- **Gestionarea emoțiilor:**

Învățarea tehnicilor de relaxare, respirație profundă și gestionarea stresului poate ajuta copiii să facă față emoțiilor dificile.

- **Dezvoltarea empatiei:**

Activități care încurajează punerea în locul altuia, înțelegerea punctelor de vedere diferite și gestionarea conflictelor în mod constructiv.

- **Învățarea prin joc:**

Utilizarea jocurilor, poveștilor și exercițiilor creative pentru a explora și exprima emoțiile într-un mod sigur și distractiv.

- **Colaborarea cu specialiștii:**

Lucrul cu psihologi, logopezi sau terapeuți ocupaționali poate oferi sprijin specializat în dezvoltarea emoțională a copilului.

- **Crearea unui mediu sigur și suportiv:**

Asigurarea unui mediu familial și școlar care să ofere sprijin emoțional, încurajare și înțelegere.

Exemple de activități:

- ***,„Să ghicim emoțiile celorlalți”:**

O activitate distractivă în care se observă mimica feței, gesturile sau tonul vocii altor persoane și se încearcă ghicirea emoțiilor lor.

***„Inventatul de povești”:**

O activitate care stimulează imaginația și creativitatea, în care copilul inventează povești care implică diferite emoții.

***„Jocul complimentelor”:**

Un joc de grup în care copiii își spun complimente și își exprimă aprecierea unul față de celălalt.

Dezvoltarea emoțională este un proces continuu, iar sprijinul oferit copiilor cu CES poate avea un impact semnificativ asupra bunăstării lor generale și a succesului lor în viață.

***„Cum te simți astăzi?” (activitate pentru identificarea emoțiilor)**

Se realizează împreună cu copilul sau cu un grup de copii, prezentând o carte cu imagini sau un poster cu diferite fețe ce exprimă emoții diverse. Fețele se pot decupa din reviste, ziare, sau se pot desena și se lipesc într-un caiet sau pe o coală mare de hârtie.

În timp ce realizați acest lucru, întrebați copilul ce emoție crede el că reprezintă o față sau alta, și invitați-l să redea chiar el o emoție la alegere. Putem lăsa copilul să realizeze, periodic, în jurnal, un colaj cu astfel de fețe, în funcție de cum se simte în acea zi sau în săptămâna ce a trecut.

Acest exercițiu simplu îi va dezvolta copilului abilitatea de a identifica și înțelege mai bine stările emoționale ale celor din jur, interpretând mai ușor limbajul corpului sau al feței. De asemenea, se va obișnui să-și identifice propriile stări emoționale, iar prin realizarea acestei activități creative se va elibera de emoțiile negative, își va crește stima de sine și va gândi și acționa pozitiv.

Emoții fundamentale și opuse:

- Bucurie – Tristețe
- Încredere – Dezgust
- Frică – Mânie
- Surpriză – Anticipație

***„Cărți de joc cu emoții”**

Se realizează un pachet de cărți de joc cu chipuri, decupate din reviste sau imprimate, ce exprimă diverse emoții. Se folosesc pentru aceeași emoție (exemplu: tristețe) chipuri de copii, femei, bărbați, astfel încât să avem mai multe cărți de joc ce exprimă același tip de emoție.

Cărțile de joc se pot lamina sau lipi pe cartonașe, pentru a fi mai rezistente. Cu aceste cărți putem desfășura mai multe activități, cum ar fi:

- Să grupăm împreună cu copilul toate cartonașele ce exprimă același tip de emoție
- Să extragem, pe rând, câte un cartonaș din pachet și să mimăm emoția extrasă
- Să extragem o carte de joc și să povestim o situație în care am trăit acea emoție

Alcătuim încă un set de cartonașe ce descriu fiecare câte o situație care ar putea provoca diferite emoții. Apoi copilul va potrivi cărțile de joc cu emoții cu cele ce reprezintă situațiile respective

Exemple de situații:

- Cineva primește un cadou.
- O persoană fuge de un pericol.
- Ești călcat pe picior sau te lovești.
- Ți-a căzut înghețata pe care tocmai ai primit-o.
- Turnul de cuburi pe care l-ai construit este dărâmat de un coleg.
- Nimeni nu vrea să se joace cu tine la școală.
- Ești lăudat de toți colegii de școală pentru o reușită.
- Cineva îți ia un obiect preferat fără să-ți ceară voie.

***„O inimă plină de culoare”**

Pe o foaie de hârtie scriem denumirea unor emoții: bucurie, tristețe, furie, curaj, frică, neîncredere. Pe o altă foaie de hârtie desenăm o inimioară mare. Spunem copiilor că în inima fiecăruia din noi se află foarte multe emoții, pe care le trăim mai des sau mai rar.

Dacă fiecare emoție ar avea o culoare, inima noastră ar fi plină de culori, care se schimbă mereu.

Le cerem copiilor să aleagă câte o culoare pentru fiecare emoție scrisă pe hârtie (ex. bucurie-verde). Apoi, le propunem să își imagineze cum ar arăta inima lor dacă ar fi colorată cu aceste culori. Copiii vor trebui să delimiteze o porțiune în interiorul inimioarei pe care să o coloreze cu culoarea respectivei emoții.

Concluzie

Activitățile ludice prezentate reprezintă instrumente valoroase în arsenalul pedagogic al cadrelor didactice și părinților care lucrează cu elevi cu cerințe educaționale speciale. Prin intermediul acestor jocuri aparent simple, se construiește treptat fundația unei dezvoltări emoționale sănătoase, oferind copiilor limbajul și instrumentele necesare pentru a naviga în complexitatea propriilor emoții și a relațiilor sociale. Beneficiile acestor activități depășesc sfera emoțională, contribuind la îmbunătățirea comunicării, a creativității și a abilităților cognitive. Este esențial să înțelegem că inteligența emoțională nu este un lux educațional, ci o componentă fundamentală a dezvoltării armonioase a oricărui copil, cu atât mai mult în cazul celor cu cerințe speciale. Investiția de timp și energie în cultivarea acestor competențe va aduce roade pe termen lung, pregătind elevii nu doar pentru succesul academic, ci și pentru provocările vieții de adult, unde abilitățile emoționale și sociale reprezintă adesea cheia adaptării și împlinirii personale.

Bibliografie

1. Elias, M. J., Tobias, S. E., Friedlander, B. S., (2002), *Inteligența emoțională în educația copiilor*, București, Editura Curtea Veche
2. Goleman, D. , (2001), *Inteligența emoțională*, București, Editura Curtea Veche

Negulescu Roxana

Școala Gimnazială „Sf. Nicolae” Pietroșița

Grădinița incluzivă

“Adevăratul dascăl este caracterizat prin aceea că mintea sa se mișcă în armonie cu mințile elevilor săi, trăind împreună dificultățile și victoriile intelectuale deopotrivă.”

(J. DEWEI)

Școala incluzivă înseamnă ca toții copiii, indiferent de statutul social, să fie tratați la fel, astfel spus o școală incluzivă facilitează accesul tuturor la o educație de calitate. Educația începe, de la grădiniță fiind primul contact al copiilor cu un mediu educațional.

Incluziune se referă la schimbarea practicilor și atitudinilor din partea instituțiilor, indivizilor și organizațiilor, astfel încât toate persoanele, inclusiv cele „diferite” să poată participa și contribui în mod egal la viață și cultura comunității din care fac parte.

Incluziunea cuprinde principiul ca școlile să primească toți copiii, indiferent de condiția lor fizică, intelectuală, socială, emoțională, lingvistică sau alte condiții, dar să se și adapteze și să răspundă nevoilor acestora.

Dimensiunile și provocările legate de aplicarea acestui concept:

- Centrarea pe copil, pe unicitatea lui;
- Răspunsul la situații educaționale diverse;
- Înțelegerea și acceptarea diferențelor între copii;
- O școală prietenoasă și flexibilă, care se poate adapta și schimba.

O educație de calitate pornește de la grădiniță, iar aplicarea educației incluzive valorizează atât posibilitățile și premisele de dezvoltare ale fiecărui copil, cât și potențialul și motivația de schimbare și dezvoltare a educatoarei.

În ziua de azi nu mai este suficient doar să includem copilul într-un grup educativ sau în cadrul unui program, ci este nevoie să schimbăm programul astfel încât fiecare copil să fie bine primit. Nu putem să spunem că grădinița este incluzivă doar dacă este integrat un copil cu cerințe educaționale speciale deoarece educația incluzivă presupune abordare, politici și practici în același sens, adică toată grădinița trebuie să urmărească demersul integrării tuturor copiilor și să lucreze în același sens. În acest caz devin importante toate celelalte componente ale actului integrării, care privesc toți actorii educaționali: parteneriatul cu familia, colaborarea, împărtășirea experiențelor între educatoare și managementul grădiniței.

Grădinița incluzivă se adaptează nevoilor și particularităților copiilor devenind o „Gădiniță prietenoasă” deoarece oferă ocazii de învățare și dezvoltare fiecărui copil în parte. Educația incluzivă în grădiniță nu se referă doar la copiii ce cerințe educaționale speciale, ci la toți copiii care au caracteristici, stiluri de învățare și ritmuri de dezvoltare diferite de ale celorlalți.

Conceptele care ne facilitează înțelegerea educației incluzive în grădiniță:

- ❖ Cerințele educaționale speciale (CES) reprezintă toate acele nevoi întâlnite la orice copil pe o perioadă sau alta a dezvoltării sale și care apar din caracteristicile sau particularitățile ale dezvoltării individuale sau orice tip de dificultate de învățare și care solocită un sprijin suplimentar educațional;
- ❖ Riscul care reprezintă o situație care poate împiedica dezvoltarea copilului;
- ❖ Integrarea educațională reprezintă eforturile pentru introducerea unui copil într-o grupă obișnuită;
- ❖ Incluziunea reprezintă procesul care permite tuturor copiilor să participe la programul educațional prin schimbare și adaptare curriculară.

Grădinița oferă educație pentru toți sprijinindu-se pe un curriculum flexibil, care pornește de la cerințe educative ale copiilor reali. Grădinița trebuie să aibă ca parteneri atât familia, cât și comunitatea. Fără acești parteneri, ea nu-și poate îndeplini sarcinile de lucru.

În grădiniță educatoarele îi învață pe copii despre diferențe folosind diverse site-uri educaționale, filme educative, jocuri de rol etc.

„Educația incluzivă caută să răspundă nevoilor de învățare ale tuturor copiilor, tinerilor și adulților, cu un accent deosebit pe cei vulnerabili din punctul de vedere al marginalizării și excluziunii sociale.”

Copiii cu dificultăți de învățare au nevoie de construirea imaginii pozitive despre sine și acest lucru se poate realiza într-o școală pozitivă acolo unde activitățile de grup, coordonate de către cadre didactice, sunt orientate spre valorificarea posibilităților fiecăruia și pe relațiile pozitive între elevi și profesori, dar și între elevi.

Psihopedagogia modernă, centrată pe copil, se bazează pe convingerea că familia este primul educator și are cel mai mare potențial de modelare. Rolul nostru foarte important este acela de a sprijini familiile să aibă încredere în resursele proprii, să facă față greutăților cu care ele se confruntă.

https://isj.sv.edu.ro/images/Docs/Discipline/invatamnat_preprimar/2017/biblioteca/Educatia-incluziva-in-gradinita.pdf

<https://www.concordia-academia.ro/uploads/resurse/manifest-pentru-o-scoala-incluziva-diac.pdf>

<https://edict.ro/educatia-incluziva-si-de-calitate-in-gradinita/>

Prof. Oana-Mihaela Airinei

Colegiul Tehnic „Gheorghe Cartianu”, Piatra-Neamț

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

Într-o lume în care excluziunea socială continuă să afecteze milioane de copii, construirea unei școli pozitive devine un demers necesar și urgent. Numai printr-o abordare centrată pe elev, bazată pe valori umane fundamentale și pe respectarea diversității, putem construi o societate echitabilă și incluzivă. Așadar, școala viitorului trebuie să fie nu doar un spațiu al cunoașterii, ci și un spațiu al acceptării, al empatiei și al speranței pentru toți copiii. Într-o astfel de școală, accentul nu cade exclusiv pe performanța academică, ci și pe dezvoltarea inteligenței emoționale, a empatiei, a colaborării și a gândirii critice. Atmosfera este una de susținere, încurajare și încredere, în care greșelile sunt privite ca oportunități de învățare, nu ca eșecuri.

Incluziunea socială în educație presupune ca fiecare copil, indiferent de caracteristicile sale personale sau sociale, să aibă acces egal la învățare, să fie valorizat și să se simtă parte a comunității școlare. Acest lucru implică nu doar integrarea fizică a elevilor cu cerințe educaționale speciale sau a celor proveniți din medii defavorizate, ci și crearea unui climat de acceptare, respect și valorizare a diversității.

O școală care promovează incluziunea nu face diferențe între elevi în funcție de etnie, religie, statut economic sau capacitate intelectuală. Ea adaptează metodele de predare, oferă sprijin personalizat și încurajează colaborarea între elevi, pentru a construi o comunitate unită și echitabilă.

Relația dintre școala pozitivă și incluziunea socială este una profundă și complementară. O școală pozitivă creează mediul propice pentru implementarea principiilor incluziunii. Atunci când profesorii pun accent pe relațiile interumane, pe empatie și pe respectul față de ceilalți, ei cultivă un mediu în care toți copiii se simt acceptați. În plus, valorile promovate de școala

pozitivă – cum ar fi responsabilitatea, colaborarea și reziliența – sunt esențiale pentru succesul incluziunii sociale.

Totodată, o școală pozitivă este atentă la nevoile individuale ale elevilor și promovează adaptabilitatea curriculară. Prin strategii precum învățarea diferențiată, consilierea psihopedagogică și implicarea părinților, ea sprijină integrarea reală a tuturor copiilor în procesul educațional.

Profesorii au un rol crucial în transformarea școlii într-un spațiu pozitiv și incluziv. Ei trebuie să devină facilitatori ai învățării și modele de comportament, nu doar transmițători de informații. Este important ca dascălii să fie formați în domeniul educației incluzive și al dezvoltării personale, astfel încât să poată gestiona eficient diversitatea din clasă și să creeze un climat favorabil învățării.

În același timp, implicarea comunității – părinți, autorități locale, organizații non-guvernamentale – este esențială pentru susținerea procesului de incluziune. Educația nu este doar responsabilitatea școlii, ci a întregii societăți.

Într-o lume în care excluziunea socială continuă să afecteze milioane de copii, construirea unei școli pozitive devine un demers necesar și urgent. Numai printr-o abordare centrată pe elev, bazată pe valori umane fundamentale și pe respectarea diversității, putem construi o societate echitabilă și incluzivă. Așadar, școala viitorului trebuie să fie nu doar un spațiu al cunoașterii, ci și un spațiu al acceptării, al empatiei și al speranței pentru toți copiii.

Bibliografie

1. **Gherguț, A.** (2001). *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe educative speciale*. Iași: Editura Polirom.
– Lucrare clasică românească despre educația incluzivă.
2. **Cucoș, C.** (2014). *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*. Iași: Editura Polirom.
– Oferă perspective privind diversitatea și educația în context intercultural.
3. **Ministerul Educației Naționale** (2023). *Strategia națională pentru incluziune socială și reducerea abandonului școlar*. București.
– Document oficial privind politicile educaționale din România legate de incluziune.
4. **Salvia, J., Ysseldyke, J., & Witmer, S.** (2016). *Assessment in Special and Inclusive Education* (12th ed.). Cengage Learning.
– Abordează evaluarea și adaptarea educațională în contexte incluzive.

Prof. Opran Laura-Georgeta
Școala Gimnazială nr. 5, Brașov

Adaptabilitatea în contextul unei școli pozitive

Motto: „Diferențele nu trebuie văzute ca obstacole, ci ca oportunități de învățare pentru toți.”

- Mel Ainscow, expert în educație incluzivă

Într-o societate diversă și mereu în transformare, modelul educațional care are în centru școala pozitivă este esențial pentru crearea unui mediu care promovează incluziunea socială. În acest mod se pune accentul pe empatie, spijin, încurajare și evitarea conflictelor prin strategii bine gândite, adaptate în funcție de etnie, mediu social sau dizabilități.

Profesorul are un rol extrem de important într-o astfel de școală. El nu este doar un transmițător de informații, ci devine un model comportamental, care oferă șanse egale tuturor elevilor din clasă. Comportamentul lui diferă în funcție de grupa de vârstă careia se adresează. La ciclul primar trebuie creat un mediu prietenos, de exemplu, elevii pot sta pe podea în timp ce profesoara le citește și le prezintă un material. În timpul orelor, profesorul poate da high-five elevului. Zâmbetul acestuia este esențial în cadrul predării, indiferent de vârsta celor cărora li se predă.

Este important feedbackul primit din partea elevilor, componentă esențială în sistemul educațional modern centrat pe elev. Dialogul despre înțelegerea predării trebuie întreținut pe tot parcursul transmiterii cunoștințelor. Părerea fiecăruia contează pentru asigurarea succesului, el învățând să fie ascultat, respectat și încurajat să exprime ceea ce gândește și simte.

Adaptabilitatea într-o școală pozitivă înseamnă priceperea dascălului de a găsi metode potrivite pentru a susține dezvoltarea tuturor într-un mediu sigur, incluziv și stimulant. Un profesor bun este acela flexibil, având întotdeauna un plan de rezervă, instrument pedagogic foarte important în predarea eficientă.

Bibliografie

- www.vivid-edu.ro

Prof. Olteanu Otilia Marilena

Scoala Gimn. „D. Rădulescu” Oarja

Incluziunea socială în învățământul românesc

O nouă dimensiune care începe să se contureze în peisajul învățământului românesc este aceea de democratizare și egalizare a șanselor fiecărui copil în parte. În acest scop a fost înființată și școala incluzivă – un răspuns la redimensionarea educației. Scopul acestei școli este de a crea pentru toți copiii un cadru prielnic învățării, pornind de la premiza că diferențele dintre oameni sunt normale și ele trebuie acceptate.

Un rol important în cadrul școlii incluzive îl are pedagogia și învățarea centrată pe elev. Acest lucru implică automat adaptarea curriculumului și metodelor de predare la capacitatea și nevoia fiecărui elev în parte. O astfel de metodă de adaptare o constituie școala incluzivă, o școală ce se axează pe includerea acelor copii sau chiar grupuri ce au fost anterior marginalizate și care implică în procesul de învățare și de luare a deciziilor părinții, îngrijitorii și consilierii specializați.

Școala incluzivă reprezintă o provocare pentru școlile obișnuite, însă ea nu trebuie privită ca o amenințare pentru performanța acestor școli. Multe dintre aceste instituții găsesc ca fiind dificil să integreze elevii cu nevoi speciale în cadrul claselor obișnuite. Însă această teamă poate fi depășită prin educație, resurse didactice adecvate, sprijin și nu în ultimul rând credința că incluziunea este un drept moral și social ce nu poate fi negat nimănui.

În cadrul școlii incluzive profesorii trebuie să colaboreze cu diferiți specialiști în domeniul educației, cum ar fi psihologi, consilieri, terapeuți și alți specialiști pentru că doar împreună vor reuși să obțină cele mai bune rezultate. Profesorul consultant pentru CES este probabil cel care va lucra cel mai mult cu fiecare profesor în parte, el fiind și cel care va participa în cea mai mare măsură la orele de curs. Școala incluzivă presupune îmbunătățirea sistemului educațional pentru toți elevii. Implică schimbări în curriculum, în modul de predare al profesorilor, în modul de învățare al elevilor, precum și schimbări în modul cum interacționează copiii cu CES cu colegii lor și viceversa.

Printre avantajele școlii incluzive se numără faptul că elevii cu CES sunt tratați ca parte integrantă a societății, au ca model restul colegilor care nu au probleme, atât copiii cu CES cât și colegii lor își dezvoltă abilitățile comunicative, devin mai creativi, acceptă diversitatea, etc. Profesorii adoptă metode diverse de predare-învățare, de care beneficiază toți elevii, nu numai cei cu CES. Socializarea între elevii și dezvoltarea prietenilor între colegi este destul de importantă în dezvoltarea procesului de învățare, datorită schimbului de informații permanent.

Există anumite etape ce trebuie urmate în cadrul școlarizării copiilor cu CES, printre care, în primă fază, este acceptarea ideii că există astfel de copii, recunoașterea dreptului lor la educație, integrarea lor treptată în cadrul școlilor obișnuite. Astfel pe măsură ce acești copii vor crește, vor deveni adulți și vor avea probabil proprii copii, incluziunea va fi deja un fapt acceptat și o măsură firească în cadrul educației. Copiii educați în cadrul școlii incluzive vor fi mai bine pregătiți să interacționeze cu diverși indivizi precum și cu diverse situații din lumea reală.

În ceea ce privește cadrele didactice din cadrul școlii incluzive, ele trebuie încurajate să adopte practici moderne în cadrul orelor de curs, să se autoperfecționeze în permanență în ceea ce privește copiii cu CES. Un alt rol important pe care cadrele didactice îl au este acela de a-i face pe copiii fără probleme să-și accepte și să-și ajute colegii cu CES, fără a-i ridiculiza, sau exclude.

Lețiile bazate pe învățarea prin cooperare influențează în mod pozitiv formarea răspunderii individuale (elevii trebuie să comunice rezultate în nume personal sau în numele grupului), interacțiunea directă și formarea deprinderilor interpersonale și de grup mic. De asemenea, ele creează între elevi o interdependență pozitivă (aceștia realizează că au nevoie unii de alții pentru a realiza obiectivele și sarcinile grupului, că au resurse pe care trebuie să le administreze în comun, că recompensele vor fi comune.) Pentru a evita ca în clasele integrate activitățile să fie dominate de elevii normali, în defavoarea elevilor cu nevoi speciale, strategiile de microgrupuri trebuie să fie și partenoriale.

Noul tip de școală, cea incluzivă, trebuie să recunoască diferite cerințe educaționale ale copiilor, să reacționeze adecvat la acestea, să asigure o educație de calitate pentru toți. Este vorba de o altă opțiune de politică a educației, pentru ca școlile să poată oferi răspunsuri adecvate cerințelor educației diferite ale copiilor.

Un parteneriat între cadrele didactice (profesioniști) și familie este posibil numai dacă fiecare dintre cei implicați înțelege rolul pe care îl joacă în viața copilului. Nu se poate construi

foarte repede, ci sunt necesare etape bine planificate. Această planificare duce la stabilirea unei relații de încredere și cooperare activă cu cadrele didactice și alți profesioniști, familia fiind unul dintre factorii a căror contribuție este foarte importantă în procesul de integrare școlară a copiilor.

Părinții au nevoie de educație pentru a ști cum să-și crească copiii. Prezența părinților și profesorilor împreună în activități de dezvoltare și participare comunitară, influențează pozitiv rolul lor în educația incluzivă.

Educația incluzivă a devenit parte integrantă a educației pentru toți și constituie răspunsul școlii la nevoile ce decurg din diversitatea copiilor.

Bibliografie:

Ungureanu, D., Educația integrată și școala incluzivă, Editura de Vest, Timișoara, 2000.

Vrășmaș, T., Învățământul integrat și/sau inclusiv, Ed. Aramis, București, 2001.

Prof. înv. primar Păr Camelia-Luana

Școala Gimnazială Nr. 3 Suceava

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

1. Școala pozitivă, incluziunea socială și provocările lumii contemporane

Rapidele și profunde transformări economice, sociale, culturale, tehnico-științifice, provocările și vibrațiile lumii contemporane, determină în plan educațional răspunsuri specifice. Educația dobândește noi dimensiuni. Sistemul educațional este chemat să răspundă provocărilor diversității, echității și dezvoltării personale. În acest context, conceptele de **școală pozitivă** și **incluziune socială** devin esențiale. Aceste concepte îmbină principiile **psihologiei pozitive**, **pedagogiei incluzive** și **echității sociale**.

Școala pozitivă este acea școală deschisă, prietenoasă care promovează starea de bine a elevilor și a cadrelor didactice. Pune accent atât pe dezvoltarea academică a elevilor, cât și pe dezvoltarea personală, emoțională și socială a acestora, încurajându-i să-și descopere și să-și împlinească potențialul, să-și dezvolte abilitățile sociale, să-și îmbunătățească relațiile cu ceilalți.

Educația pozitivă în școală implică crearea unui mediu de învățare sigur, stimulativ, a unui climat bazat pe acceptare, toleranță, empatie, încurajare, colaborare, nu pe competiție excesivă. De asemenea, promovează autoevaluarea, gândirea critică, motivația intrinsecă, elevii devenind parteneri activi în procesul educațional. Încurajează formarea abilităților ce țin de autoreglare emoțională, reziliență, rezolvare de probleme pentru a-i ajuta pe elevi ca, în calitate de adulți, să facă față provocărilor și obstacolelor vieții.

Incluziunea socială în școală se referă la dreptul fiecărui copil de a participa în mod deplin la viața educațională, indiferent de originea sa socială, apartenența etnică, religioasă, statut economic sau eventuale dizabilități. Incluziunea înseamnă adaptarea procesului educațional la nevoile individuale ale elevilor, promovarea unei culturi a acceptării și diversității, combaterea discriminării și stigmatizării în mediul școlar.

O școală pozitivă sprijină incluziunea socială prin crearea unui climat școlar sigur și prietenos, în care toți elevii, indiferent de statut economic, etnie, religie, eventuale dizabilități, se simt acceptați, încurajați, sprijiniți să-și valorifice potențialul intelectual și aptitudinal de care

dispun. Copiii cu cerințe educaționale speciale au acces la servicii de specialitate (recuperare, terapie educațională, consiliere școlară etc.) și la toate resursele școlii (săli de clasă, cabinete, laboratoare, bibliotecă, terenuri de sport etc.). Într-o școală pozitivă incluzivă, elevii sunt educați în spiritul înțelegerii și acceptării diferențelor dintre ei, al cooperării și comunicării. O școală pozitivă este o școală a prieteniei, a relațiilor bazate pe respect, colaborare și empatie.

II. Bune practici în educația pozitivă și incluzivă (exemple)

- Lucrul în echipă și colaborarea

Elevii sunt încurajați să lucreze în echipă, să colaboreze, să se sprijine reciproc în rezolvarea sarcinilor de învățare. Lucrând în echipă, elevii își dezvoltă abilitățile de comunicare, colaborare, gestionare a conflictelor și rezolvare de probleme.

- Curriculum flexibil și adaptat stilurilor diverse de învățare

Se urmărește selectarea și organizarea conținuturilor, metodelor de predare-învățare, mijloacelor, tehnicilor de evaluare în scopul diferențierii experiențelor de învățare, diferențiere ce are în vedere specificul potențialului aptitudinal, capacitatea de înțelegere și prelucrare a informațiilor, ritmul și stilul de învățare al elevului.

- Învățarea prin joc
- Feedback pozitiv și orientat spre progres, pe efortul depus, nu doar pe rezultate finale
- Consiliere psihopedagogică și suport pentru dezvoltarea emoțională

Elevii sunt implicați în activități ce urmăresc:

- dezvoltarea conștientizării emoționale (recunoașterea emoțiilor personale, identificarea emoțiilor celorlalți, formarea unui vocabular adecvat pentru exprimarea emoțională);
- dezvoltarea stimei de sine (identificarea punctelor tari, recunoașterea calităților personale);
- dezvoltarea abilităților empatice;
- dezvoltarea capacității de exprimare emoțională adecvată (însușirea unor tehnici de management emoțional - autocontrol și autoreglare, acceptarea sentimentelor și dispozițiilor personale);
- dezvoltarea abilităților de comunicare asertivă;

- dezvoltarea abilităților de mediere a conflictelor;
- dezvoltarea unei atitudini pozitive față de viață etc.
- Programe anti-bullying cu accent pe empatie și intervenție timpurie
- Formarea profesorilor în metode de predare diferențiată și abordări pozitive de management al clasei
- Parteneriate cu familiile și comunitatea pentru susținerea incluziunii

III. Concluzii

Școala pozitivă creează un mediu în care toți elevii – indiferent de origine, statut social, dizabilități sau alte diferențe – sunt valorizați, sprijiniți, încurajați să se dezvolte la potențialul lor maxim. O școală pozitivă este fundamentul unei societăți incluzive, un spațiu de formare a caracterului, respectului și solidarității.

Bibliografie

- Ignat, A. (2011), Strategii și programe de consiliere pentru dezvoltarea copiilor cu aptitudini înalte: demersuri investigative, Editura Didactică și Pedagogică, București
- Gherguț, A. (2007), Sinteze de psihopedagogie specială, Polirom, Iași

Prof. Petronela Andrei

Școala Gimnazială „Daniela Cuciuc”

Din inimă pentru un zâmbet!

Școala nu este o simplă instituție, nici vreun loc în care copiii merg doar pentru a se conforma rigorilor. Este locul care îi însușește zi de zi, anotimp după anotimp, care îi învață neconștient să se evalueze corect, să creadă în forța lor interioară și să concureze cu ei înșiși, cei de ieri. Fiecare zi este o oportunitate desăvârșită pentru autodepășirea propriilor limite. Aici, copiii primesc șansa la o viață și la o lume mai bună, având oportunitatea să își dezvolte minte spre evoluție, devenind, pas cu pas, cetățeni încrezători, ușor adaptabili, cu o gândire independentă și integritate morală.

Integrarea reprezintă un proces complex și de durată ce facilitează participarea copiilor cu cerințe educaționale speciale la viața profesională și socială, alături de ceilalți copii, încurajându-se astfel autocunoașterea, intercunoașterea și descoperirea reciprocă. Astfel, școala cultivă dorința de a învăța pe tot parcursul vieții și deschiderea spre noi provocări ale unei societăți aflate în continuă schimbare.

„Școala ca o familie” reprezintă un proiect de voluntariat pentru copiii inimoși care au avut colegi provenind din familii care nu le-au oferit sprijinul de care ar fi putut să beneficieze în momentele grele. Momentul în care elevii au decis să devină voluntari a fost acela când au descoperit tristețea din ochii colegului lor care nu știa să citească, dar cunoștea și distingea literele. Pentru acesta, micii voluntari au dorit să facă lumea un pic mai bună. Astfel, aceștia i s-a oferit o a doua șansă pentru a nu abandona drumul frumos al educației și al devenirii.

Cu multă răbdare, dragoste și dăruire, toți voluntarii s-au implicat activ în crearea unor activități creative, interactive și, mai ales, atractive și colorate. Micii voluntari au fost grupați pe echipe pentru o bună distribuție a responsabilităților. Unii elevi au desenat toate literele alfabetului, apoi le-au decupat. Alții au alcătuit apoi cuvinte scurte ce urmau a fi deslușite. O echipă era responsabilă de dictarea unor cuvinte monosilabice ce urmau a fi scrise pe tabla magnetică, astfel încât toată oportunitatea de dezvoltare să fie sub semnul jocului, atât de iubit

de toți copiii, indiferent de mediul social din care provin. Ulterior, aceștia s-au gândit să pregătească și câteva cuvinte bisilabice pentru a-și provoca colegul. Surprinzător a fost faptul că, deși inițial nu reușea să lege aceste noi cuvinte, și-a dorit să încerce, exclamând „Vreau să le citesc!”. Cu timpul, pe parcursul unui an școlar, a putut citi singur mesajele de încurajare scrise cu ceva timp în urmă de colegii drăgăstoși.

Prof. Pîrghie Mirela-Eugenia

Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară Suceava

Proiecte de mentorat între elevi – punți spre incluziune și dezvoltare personală

Într-o lume marcată de diversitate culturală, socială și economică, școala contemporană este chemată să devină un spațiu al acceptării, al echității și al dezvoltării armonioase pentru toți copiii. Conceptul de școală pozitivă vine ca un răspuns la nevoia de transformare a educației într-un mediu sigur, empatic și motivant, în care fiecare elev să se simtă valorizat și susținut. În acest context, incluziunea socială nu este doar un ideal, ci o realitate necesară pentru o societate echitabilă.

Școala pozitivă este un model educațional inspirat din psihologia pozitivă, care pune accent pe dezvoltarea punctelor forte ale elevilor, cultivarea emoțiilor pozitive, relații sănătoase între profesori, elevi și părinți, un climat școlar bazat pe respect, empatie și cooperare și pe promovarea bunăstării mentale și emoționale.

Acest tip de școală se distanțează de paradigma tradițională centrată pe deficit și sancțiune, în favoarea uneia care încurajează potențialul și susține fiecare copil în ritmul său.

Incluziunea socială presupune integrarea tuturor copiilor, indiferent de etnie, dizabilitate, statut economic, religie sau orientare, într-un sistem educațional care respectă și valorizează diferențele. Aceasta implică adaptarea curriculumului la nevoile individuale, eliminarea barierelor fizice și atitudinale, formarea cadrelor didactice în pedagogie incluzivă și colaborarea cu familia și comunitatea.

Școala pozitivă și incluziunea socială se susțin reciproc. Un mediu educațional pozitiv favorizează: acceptarea diversității – elevii sunt învățați să respecte diferențele și să aprecieze unicitatea fiecărui coleg; construirea relațiilor – relațiile sănătoase, bazate pe respect și

cooperare, reduc riscul de marginalizare; motivația intrinsecă – elevii sunt stimulați să învețe nu din frică, ci din dorință; creșterea stimei de sine – mai ales pentru copiii proveniți din medii defavorizate sau cu nevoi speciale; participarea activă – fiecare elev are un rol și este implicat în viața școlii.

Chiar dacă beneficiile sunt clare, implementarea școlii pozitive într-un sistem tradițional vine cu provocări: resurse limitate (umane și materiale); rezistență la schimbare; lipsa formării continue pentru profesori; nevoia de politici educaționale coerente.

Pentru viitor, este esențială promovarea unei culturi organizaționale pozitive în școli, sprijin instituțional și comunitar, integrarea principiilor de educație pozitivă în formarea inițială și continuă a cadrelor didactice.

Școala pozitivă nu este doar un ideal, ci o necesitate într-o societate care aspiră la echitate și incluziune. Este o invitație la umanitate, la conștientizare și la curajul de a pune binele copilului în centrul actului educațional. Doar într-un astfel de mediu, toți copiii – indiferent de provocările pe care le înfruntă – pot învăța, pot crește și pot deveni cetățeni activi și empatici.

Una dintre cele mai eficiente metode de a stimula incluziunea socială în școli este implementarea **programelor de mentorat între elevi**. Acestea presupun formarea unor parteneriate între elevi mai mari (mentori) și colegi mai mici sau aflați în situații de vulnerabilitate (mentee), cu scopul de a sprijini adaptarea, învățarea și dezvoltarea personală într-un cadru sigur și empatic.

Obiectivele mentoratului între elevi au ca scop facilitarea integrării noilor elevi sau a celor marginalizați în comunitatea școlară; dezvoltarea încrederii în sine și a abilităților sociale; reducerea fenomenului de bullying și izolare; încurajarea responsabilității, empatiei și leadershipului în rândul mentorilor și crearea unui climat școlar bazat pe sprijin reciproc și colaborare.

Un proiect de mentorat între elevi poate fi organizat astfel: **selectarea și formarea mentorilor**: de obicei elevi din clase mai mari, responsabili și empatici, care primesc formare

în comunicare, ascultare activă, rezolvare de conflicte și sprijin emoțional. **identificarea elevilor mentee:** pot fi copii noi în școală, elevi cu CES (cerințe educaționale speciale), copii din medii dezavantajate sau cei care întâmpină dificultăți de integrare, **stabilirea perechilor și a obiectivelor comune:** în funcție de nevoile și interesele ambilor elevi. **activități structurate** întâlniri regulate, discuții ghidate, jocuri de cunoaștere, teme de reflecție sau sprijin la teme și învățare. **evaluare și supervizare:** prin coordonatori (de obicei profesori sau consilieri școlari) care asigură buna desfășurare a programului.

Mentoratul între elevi poate avea beneficii atât pentru elevii mentee cât și pentru elevii mentori. **Elevii mentee** se simt acceptați, ascultați și mai puțin singuri; capătă mai multă încredere în forțele proprii; își dezvoltă abilități sociale și academice; sunt motivați să participe activ la viața școlii. Elevii mentori își dezvoltă empatia, responsabilitatea și inteligența emoțională; devin modele pozitive pentru colegi; învață să colaboreze și să își asume roluri de lider; se simt valorizați și implicați în comunitate.

Exemple de activități de mentorat: "O zi în pașii mei": mentorul și mentee-ul participă împreună la activități extracurriculare; "Jurnalul mentoratului": un caiet comun în care își notează experiențele și progresul; "Cercul încrederii": întâlniri de grup cu mai multe perechi pentru a împărtăși idei și soluții; "Citim împreună": mentorii citesc povești elevilor mai mici și discută despre valori și emoții.

Într-o școală pozitivă, mentoratul nu este doar un program extracurricular, ci o **filosofie de susținere reciprocă**, prin care fiecare elev devine parte activă dintr-o comunitate educațională empatică. Aceste proiecte contribuie la eliminarea barierelor invizibile dintre elevi, la cultivarea unui sentiment de apartenență și la formarea unor relații durabile, bazate pe sprijin și respect reciproc.

Bibliografie:

1. Vrasmas, T. (2012). Educația incluzivă între echitate socială și eficiență școlară. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. UNESCO (2009). Policy Guidelines on Inclusion in Education.
3. Ministerul Educației din România – Strategia privind incluziunea socială și educația incluzivă (ediții și planuri naționale, ex. PNRAS, 2022–2027)
4. Centrul pentru Dezvoltare și Inovare în Educație – Raportul Școala pozitivă: O abordare bazată pe bunăstarea elevului (2020).

Prof.înv.primar Popa Ioneta Emanuela
Școala Gimnazială "Buică Ionescu", Glodeni

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale facilitează accesul tuturor la o educație de calitate printr-o serie de activități al căror centru este elevul. Educația pentru toți poate să fie un mijloc de îmbunătățire a educației în general prin reconsiderarea sprijinului care se acordă anumitor copii. Maniera în care o serie de particularități de dezvoltare și învățare determină împărțirea copiilor în categorii determinate tinde să fie înlocuită de o manieră noncategorială, care consideră că orice copil este o persoană care învață într-un anumit ritm și stil.

Metode eficiente utilizate în incluziunea educațională:

Responsabilitatea pentru învățare

Responsabilitatea ultimă de a învăța este a elevului. Mediul școlar trebuie să-i permită să se angajeze în învățare, dar el însuși este cel care acționează. Totuși, înainte să acționeze, e nevoie să știe ce i se cere pentru a învăța eficient. Există câteva atitudini și comportamente pe care elevii care vor să devină independenți le afișează și pe care profesorii ar trebui să le promoveze și încurajeze, cum ar fi: încrederea, implicarea activă, deschidere pentru împărțășirea ideilor și ascultarea activă.

Încrederea

Elevii trebuie să ajungă să creadă că opiniile lor sunt apreciate. Trebuie să simtă că ceea ce gândesc și împărtășesc este unic, important și reprezintă o contribuție la o înțelegere mai profundă a conceptelor și problemelor care sunt dezbătute. Fără încredere în propria lor valoare și demnitate, nu se pot implica activ în construcția universului de cunoștințe.

Implicarea activă

Este demonstrat faptul că elevilor le place să fie implicați activ în procesul de învățare și atunci când implicarea lor este solicitată aceștia manifestă o capacitate sporită de înțelegere.

Elevii care se angajează pe deplin în învățare ajung să conștientizeze împlinirea pe care o resimt în urma depunerii unui efort în învățare.

Deschidere

Împărtășirea ideilor cere curaj. Inițiatorul trebuie să renunțe la ceva de dragul celorlalți. Părinții își învață copiii de mici că dăruirea, împărtășirea lucrurilor este un comportament social și important. Copiii ajung să accepte ideea de a împărți, nu pentru că părinții lor vor acest lucru ci pentru că înțeleg beneficiile ei intrinseci. Când elevii se angajează într-ol astfel de activitate de împărtășire a anumitor lucruri, se dedică întregii comunități de elevi, clasei lor, școlii lor și se simt împliniți.

Ascultarea activă

Expunerea ideilor în clasă, printre colegi, presupune ascultare, renunțare la emiterea de judecăți sau la impunerea propriei opinii în fața sau în detrimentul altora. Elevii primesc în schimb înțelepciunea colectivă, care le încadrează ideile într-un context mai larg și trebuie să îi învățăm să o aprecieze.

Învățarea activă în clasele incluzive aduce o serie de avantaje elevilor care asimilează la un nivel mai profund, rețin ideile mai mult timp și pot utiliza conținutul cursurilor lor. Prin învățarea activă, aceștia sunt mai motivați să învețe, pot corela mai ușor ceea ce au învățat cu viața reală și pot folosi lucrurile învățate la școală în practică. De asemenea, învață să aibă inițiativă în procesul de învățare, pot dezvolta relații de calitate cu ceilalți și își întăresc abilitățile sociale. Participarea directă în procesul propriu de formare îi face să deprindă abilități de cooperare care-și dovedesc ulterior utilitatea în societate și la locul de muncă.

Bibliografie:

1. ALBULESCU, I.; ALBULESCU, M., *Predarea și învățarea disciplinelor socio-umane*.
2. *Elemente de didactică aplicată*, Ed. Polirom, Iași, 2000.
3. Cerghit I., Văideanu G., *Curs de pedagogie*, Univ. București
4. Crețu C, 1998, *Curriculum diferențiat și personalizat*, Ed. Polirom, Iași
5. IONESCU, Ion I., *Sociologia școlii*, Ed. Polirom, Iași, 1997.
6. NICOLA, Ioan, *Pedagogie*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1992.
7. PĂUN, Emil, *Școala – o abordare sociopedagogică*, Ed. Polirom, Iași, 1999.
8. POPOVICI, Dumitru, *Sociologia educației*, Ed. Institutul European, Iași, 2003.

Prof. Postîrnac Florentina Alina

Școala Gimnazială nr.1,
sat Poienеști, județul Vaslui

Esferodinamia și combaterea absenteismului școlar

În anii 80, în Argentina, profesoara Alma Falkenberg a dezvoltat o metodă de recuperare a capacităților motrice pierdute în urma unor accidente. Mișcările blânde au restabilit mobilitatea pacienților și au generat o stare psihică superioară. Metoda este folosită cu succes în clinicile din Elveția și SUA pentru tratarea afecțiunilor neurologice. Anabella Lozano a sistematizat setul de exerciții fizice și a introdus sfere gonflabile pentru realizarea exercițiilor care tonifică musculatura.

Această metodă terapeutică este folosită în scopuri didactice la școlile de stat, contribuind la combaterea absenteismului școlar și la consolidarea stării de bine a elevilor. Spre deosebire de metoda folosită în clinicile de recuperare, în școală, esferodinamia vizează în special cooperarea între elevi și consolidarea stimei de sine. Elevii contribuie la amenajarea sălii și pregătesc echipamentul, iar aceste activități simple conduc la conștientizarea propriului potențial. Muzica de fundal îi ajută să se relaxeze și să depășească agitația generată de provocările cotidiene. După ce au pregătit saltelele și au umflat sferele de cauciuc, încep efectiv exercițiile. Elevii îmbrățișează lent sferele și se rostogolesc. Se sprijină pe sferă fără a atinge solul și își păstrează cât mai mult echilibrul. Alte mișcări presupun colaborarea dintre elev- profesor sau elev -elev. Cu pieptul sprijinit de sferă, ridică mâinile în timp ce partenerul îl mișcă ușor. Interacțiunile sunt numeroase, dar principiul de bază rămâne același: mobilitatea și echilibrul se îmbină armonios cu dezvoltarea încrederii în forțele proprii. Unii dintre elevii predispuși la abandon școlar din cauza rezultatelor academice slabe sau a mediului familial frecventau școala pentru a participa la aceste ore. Elevii cu CES se bucurau de atenție sporită din partea profesorilor și a colegilor și foloseau deprinderile obținute și la celelalte ore. Cursurile de esferodinamia sunt opționale și sunt finanțate de autoritățile locale, fiind valorificate în cadrul școlii noastre. Formarea grupului-țintă a presupus discuții cu învățătorii și diriginții cu scopul de a identifica

elevii care pot beneficia mai mult de această nouă experiență de învățare. Grupul a fost format din elevi cu CES și elevi cu situație școlară precară. Cursul se desfășura de obicei după programul școlar și era o motivație pentru elevi să participe la orele anterioare. Abordarea nonformală îi determină să colaboreze, să își folosească energia în scop constructiv și să aștepte cu nerăbdare următoarele ore.

Sintetizând, se pot enumera atât avantajele cât și dezavantajele metodei:

Avantaje: -stimulează dezvoltarea neuromusculară;

-reduce disconfortul provocat de rigorile mediului școlar;

-diminuează absenteismul și abandonul școlar.

Dezavantaje: -presupune existența unei baze materiale (sală, sfere de cauciuc și saltele);

-se desfășoară în afara programului școlar;

- se adresează în special copiilor cu nevoi personale.

Prof. Ristea Adelina

Liceul "Gheorghe Surdu", Oraș Brezoi, Vâlcea

Intégration et évaluation, entre processus et progrès

Dans toute société, certaines personnes, en raison de déficiences ou d'incapacités, ne peuvent s'intégrer à la communauté par leurs propres moyens. Le handicap, la problématique des personnes handicapées, avant d'être un problème émotionnel, est un problème social. Par conséquent, la société, par le biais de divers mécanismes et leviers, doit également s'efforcer de satisfaire les besoins réels des personnes handicapées, de garantir le plein respect de leurs intérêts, de leur dignité et de leurs droits en toutes circonstances et par rapport à tout système de référence, afin de les intégrer comme membres à part entière de la société.

Si chez les enfants sains et normaux, le développement mental, malgré quelques lacunes, est néanmoins harmonieux, chez les enfants handicapés, l'écart entre les différents processus mentaux devient évident, et le développement d'une caractéristique ne détermine pas nécessairement les progrès des autres.

En général, le développement se caractérise par un syndrome d'inertie mentale, un déficit de communication, un dysfonctionnement mental, une viscosité génétique, une rigidité mentale et comportementale, auxquels s'ajoute une série de troubles associés (troubles somatiques, neurologiques, de l'activité mentale, etc.).

Dans cet essai, je me réfère principalement à l'insertion sociale et professionnelle de l'élève en situation de handicap. À l'école, l'intégration sociale implique l'inclusion des enfants ayant des besoins éducatifs particuliers (BEP) dans toutes les activités de la vie scolaire, sans discrimination. Les enfants ayant des BEP sont également inclus dans les activités parascolaires. L'intégration des enfants ayant des besoins spécifiques est possible grâce à une collaboration permanente entre élèves, enseignants, parents, conseillers d'orientation, organisations non gouvernementales et autres partenaires viables. Dans la vision d'une école/éducation inclusive, la coopération est un élément fondamental, déterminant pour la réussite, une réussite perçue comme l'autonomie et l'indépendance nécessaires à l'insertion sociale post-scolaire et/ou post-institutionnelle.

Notre société défend une valeur fondamentale : chaque citoyen doit avoir un emploi productif et un salaire décent, en récompense du travail fourni. Pour les personnes handicapées, le moyen le plus efficace d'acquérir la qualité de citoyen socialement utile est d'exercer un travail normal ou un emploi protégé, plus ou moins important, selon les possibilités de chacun. Selon cette valeur, les personnes handicapées souhaitant exercer une activité productive doivent avoir la possibilité d'obtenir un emploi, sans devoir renoncer à d'autres droits ou avantages qui leur assurent un niveau de vie acceptable.

L'adhésion à ces valeurs mènera à la responsabilité sociale, afin que les opportunités d'emploi et les services de soutien puissent être offerts dans un environnement aussi normal ou aussi peu restrictif que possible.

Bibliographie:

Gherguț, A., 2006, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație*, Editura Polirom, Iași.

P.Î.P. Ionașc Rodica

Școala Gimnazială "General Grigore Baștan", Buzău

Incluziunea elevilor cu CES

Fiecare cadru didactic a încercat să răspundă la un moment dat la întrebări de genul: "De ce nu toți elevii mei progresează în același fel?", "Cum pot să-i ajut pe toți să înțeleagă?", "Cum pot să-i ajut pe cei care învață mai greu?".

Un prim pas în oferirea răspunsurilor la aceste întrebări stă în faptul că profesorul ar trebui să accepte, în primul rând, diversitatea dintr-o clasă; faptul că fiecare elev are propriile sale capacități intelectuale, diferite de cele ale altor colegi, că fiecare are stilul său propriu de a învăța și fiecare are nevoile sale în privința asimilării de informații. Așadar, unul dintre cele mai importante aspecte a le învățământului actual este nevoia sa de adaptare la necesitățile copiilor, oricare ar fi acele necesități și oricare ar fi copiii – fie că sunt copii cu CES, fie că pur și simplu sunt copii cu un ritm mult mai încet de învățare.

O astfel de metodă de adaptare o constituie școala incluzivă, o școală ce se axează pe includerea acelor copii sau chiar grupuri ce au fost anterior marginalizate și care implică în procesul de învățare și de luare a deciziilor părinții, îngrijitorii și consilierii specializați.

S-a dovedit că metodele utilizate în cadrul claselor incluzive pot îmbunătăți semnificativ performanța tuturor elevilor. În comparație cu educația în centre sau școli speciale, care are riscul de a-i menține pe copii și adolescenți în afara societății, școala incluzivă constituie un teren de pregătire ideal pentru viitoarea lor integrare în societate. În loc să-i izolăm și să spunem că sunt „dificili”, „turbulenți” sau chiar „handicapați”, am putea să admitem faptul că acești copii ar putea progresa mai mult într-o clasă obișnuită, dacă noi, profesorii, am accepta că educația este pentru toți.

Cel mai important lucru de luat în considerare este că predarea în cadrul diversității implică predarea pentru fiecare individ în parte. Ținând cont de interesele fiecărui elev, de experiențele și țelurile sale facem, de fapt, un pas important în educația elevilor și integrarea lor în societate, după terminarea studiilor. Mai mult, putem spune că diferențele dintre indivizi sunt mult mai pregnante decât cele dintre grupuri. Din acest punct de vedere, poate una dintre

cele mai mari provocări căreia trebuie să-i facă față un profesor este adaptarea stilului de predare astfel încât să corespundă necesităților fiecărui elev în parte.

Predarea la elevii cu nevoi speciale solicită aceleași strategii și practici ca și predarea la orice alt tip de clasă. Cu alte cuvinte, o bună metodă de predare în general va fi o bună metodă de predare și pentru elevii cu nevoi speciale. Toți elevii au dreptul să aștepte de la învățământ cele mai bune și eficiente metode, iar elevii cu CES nu fac diferență.

În cadrul școlii incluzive profesorii trebuie să colaboreze cu diferiți specialiști în domeniul educației, cum ar fi psihologi, consilieri, terapeuți și alți specialiști, dar și cu familia, pentru că doar împreună vor reuși să obțină cele mai bune rezultate. Școala incluzivă presupune îmbunătățirea sistemului educațional pentru toți elevii. Implică schimbări în curriculum, în modul de predare al profesorilor, în modul de învățare al elevilor, precum și schimbări în modul cum interacționează copiii cu CES cu colegii lor și viceversa.

Acest tip de școală este deschisă tuturor elevilor, astfel încât toți elevii să participe și să învețe. Educația incluzivă este un proces de facilitare a procesului de învățare pentru toți elevii, chiar și pentru cei ce au fost anterior excluși.

Printre avantajele școlii incluzive se numără faptul că elevii cu CES sunt tratați ca parte integrantă a societății, au ca model restul colegilor care nu au probleme, atât copiii cu CES cât și colegii lor își dezvoltă abilitățile comunicative, devin mai creativi, acceptă diversitatea, etc. Profesorii adoptă metode diverse de predare-învățare, de care beneficiază toți elevii, nu numai cei cu CES. Socializarea între elevii și dezvoltarea prieteniiilor între colegi este destul de importantă în dezvoltarea procesului de învățare, datorită schimbului de informații permanent.

În ceea ce privește cadrele didactice din cadrul școlii incluzive, ele trebuie încurajate să adopte practici moderne în cadrul orelor de curs, să se autoperfecționeze în permanență în ceea ce privește copiii cu CES. Un alt rol important pe care cadrele didactice îl au este acela de a-i face pe copiii fără probleme să-și accepte și să-și ajute colegii cu CES, fără a-i ridiculiza, sau exclude.

Incluziunea în educație presupune:

- Valorizarea egală a tuturor elevilor și a personalului;
- Creșterea participării tuturor elevilor la educație și, totodată, reducerea numărului celor excluși din cultura, curricula și valorile comunității promovate prin școala de masă;

- Restructurarea culturii, a politicilor și a practicilor din școli, astfel încât ele să răspundă diversității elevilor din localitate;
- Reducerea barierelor în învățare și participare pentru toți elevii, nu doar pentru cei cu dizabilități sau cei etichetați ca având „nevoi educaționale speciale”;
- Însușirea învățămintelor rezultate din încercările de depășire a barierelor de accesare a școlii și de participare din partea unor elevi;
- Înțelegerea diferențelor dintre elevi ca resursă pentru procesul de învățare, nu ca o problemă ce trebuie depășită;
- Recunoașterea dreptului elevilor la educație în propria lor localitate;
- Evoluția gradului de incluziune în școli, atât în privința personalului, cât și în privința elevilor;
- Creșterea rolului școlilor în construirea comunităților și a valorilor lor, precum și în creșterea performanțelor;
- Cultivarea unor relații de susținere reciprocă între școli și comunități;
- Recunoașterea faptului că incluziunea în educație este un aspect al incluziunii în societate.

Putem spune că incluziunea nu-i implică numai pe copiii cu CES; ea este de fapt o realitate și recunoașterea faptului că fiecare copil este unic. Școala incluzivă ne demonstrează, așadar, că suntem unul, dar nu unul și același.

Școala incluzivă devine astfel o școală deschisă tuturor, o școală prietenoasă, flexibilă, o școală care abordează procesul de predare – învățare – evaluare într-un mod dinamic și atractiv, o școală care, prin sprijinul pe care îl oferă tuturor copiilor, se constituie într-un factor de bază al incluziunii sociale, contribuind la eliminarea prejudecăților legate de apartenența la un anumit mediu și la spargerea barierelor existente între diferitele grupuri din interiorul unei comunități.

Bibliografie:

1. A. Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată*, Ed. Polirom, Iași, 2001;
2. Gherguț, Alois, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale-strategii diferențiate și incluzive în educație*, editura Polirom, București, 2006;
3. Ungureanu, D., *Educația integrată și școala incluzivă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000;
4. Vrăjmaș, Traian, *Învățământul integrat și/sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001;
5. Vrăjmaș, T., *Școala și educația pentru toți*, Ed. Miniped, București, 2004.

Prof. Roman Cristina-Oana

Școala Gimnazială Nr.1, Ruscova, Maramureș

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale: un model educațional pentru coeziune, echitate și dezvoltare emoțională

Într-o societate din ce în ce mai diversă și polarizată, școala capătă un rol esențial nu doar în formarea competențelor academice, ci și în susținerea echității sociale, a stării de bine și a coeziunii comunitare. Conceptul de „școală pozitivă” capătă tot mai multă relevanță în acest context, propunând o viziune educațională în care accentul cade pe dezvoltarea relațiilor pozitive, a stării de bine, a rezilienței și a unei culturi a respectului și incluziunii.

Pe de altă parte, incluziunea socială în educație presupune mai mult decât integrarea formală a elevilor din medii defavorizate. Ea implică acces egal, participare activă, valorizarea diversității și eliminarea barierelor – de ordin economic, cultural, cognitiv sau emoțional – care pot afecta parcursul școlar. Articolul de față explorează felul în care principiile școlii pozitive pot fi aplicate pentru a sprijini incluziunea socială și pentru a construi un mediu școlar în care *toți* elevii se pot dezvolta armonios.

1. Ce este școala pozitivă? Fundamente teoretice și direcții de aplicare

Conceptul de „școală pozitivă” derivă din psihologia pozitivă, o ramură a psihologiei contemporane care studiază factorii care contribuie la fericirea, performanța și sănătatea mintală a indivizilor și a grupurilor. O școală pozitivă este un spațiu educațional care cultivă:

- relații sănătoase și susținătoare între toți actorii școlii (profesori, elevi, părinți),
- emoții pozitive, recunoștință, empatie și optimism,
- un climat de siguranță psihologică și apartenență,
- competențe socio-emoționale și autonomie în învățare,
- aprecierea efortului și a progresului, nu doar a performanței standardizate.

Astfel, școala pozitivă nu înseamnă doar o atmosferă „plăcută” sau relaxată, ci un cadru intenționat construit pentru a sprijini dezvoltarea integrală a elevului, reducând riscurile excluziunii, stigmatizării sau marginalizării.

2. Incluziunea socială – între concept și realitate educațional

Incluziunea socială în educație înseamnă mai mult decât integrarea fizică a elevilor vulnerabili în clase obișnuite. Este un proces dinamic care implică:

- acces echitabil la resurse, sprijin și oportunități de învățare;
- adaptarea curriculumului la nevoile și potențialul elevilor;
- prevenirea discriminării și a stereotipurilor;
- participare activă și valorizarea identităților culturale, sociale și individuale;
- relații bazate pe respect reciproc și dialog.

Incluziunea vizează, deci, nu doar copiii cu cerințe educaționale speciale, ci și cei afectați de sărăcie, migrație, abandon familial, discriminare etnică sau gen.

Școala pozitivă oferă cadrul ideal pentru a transforma incluziunea din obligație legală în valoare trăită. Aceasta se realizează prin abordări bazate pe empatie, co-creare, feedback constructiv și relații pozitive.

3. Intersecția dintre școala pozitivă și incluziunea socială

Atunci când principiile psihologiei pozitive se întâlnesc cu politicile de incluziune socială, se conturează un model educațional complex, orientat spre echitate și dezvoltare emoțională. Câteva direcții-cheie ale acestei intersecții includ:

a. Crearea unui climat afectiv sigur

- Mediile școlare pozitive reduc anxietatea, frica de eșec și bullyingul.
- Elevii se simt acceptați indiferent de statutul lor social, etnic, fizic sau emoțional.
- Profesorii valorizează exprimarea emoțiilor și ascultarea activă.

b. Construirea relațiilor pozitive

- Accent pe învățarea cooperativă, mentorat și proiecte în echipă.
- Relații profesori-elevi bazate pe încredere și respect reciproc.
- Parteneriat real cu familia, mai ales în cazurile de vulnerabilitate socială.

c. Promovarea stimei de sine și a autoreglării emoționale

- Activități de reflecție personală, autocunoaștere și exprimare autentică.
- Recunoașterea reușitelor individuale, adaptate nivelului fiecărui elev.
- Încurajarea rezilienței în fața eșecului și a obstacolelor.

d. Învățare semnificativă și flexibilă

- Utilizarea metodelor active și diferențiate, adaptate stilurilor de învățare.
- Proiecte de service-learning (învățare prin implicare socială) care conectează școala cu comunitatea.
- Evaluare formativă, orientată spre progres și nu spre competiție.

4. Exemple de aplicare în context educațional

Iată câteva practici relevante care reflectă intersecția dintre educația pozitivă și incluziunea socială:

- **Cercul emoțiilor (primar–gimnaziu):** începutul fiecărei săptămâni include un moment de exprimare liberă a stării emoționale a elevilor, folosind simboluri, imagini sau scurte mesaje. Acest ritual dezvoltă empatia și reduce excluziunea emoțională.
- **Ziua Diversității:** o activitate anuală în care fiecare elev sau grup prezintă elemente culturale, lingvistice sau familiale proprii, într-un cadru festiv. Se promovează dialogul intercultural și acceptarea diferențelor.
- **Clubul „Împreună suntem mai puternici” (gimnaziu):** activitate extracurriculară în care elevii din medii vulnerabile colaborează cu colegii lor în proiecte de creație, ecologie sau teatru forum, dezvoltând sentimentul de apartenență.
- **Cabinetul de bunăstare (consiliere):** un spațiu dedicat consilierii individuale și de grup, cu accent pe managementul emoțiilor, stima de sine și strategii de coping pentru copiii expuși riscurilor de excludere.

5. Provocări și direcții de acțiune

Deși conceptul de „școală pozitivă incluzivă” este ideal din punct de vedere teoretic, aplicarea sa întâmpină o serie de provocări reale:

- lipsa formării profesorilor în domeniul educației emoționale și al managementului diversității;

- lipsa resurselor (consilieri, spații, materiale didactice adaptate);
- atitudini rezistente la schimbare și mentalități discriminatorii;
- supraîncărcarea curriculară și accentul excesiv pe performanța academică standardizată.

Pentru a depăși aceste obstacole, este nevoie de:

- politici educaționale coerente și pe termen lung, care să susțină incluziunea și starea de bine;
- programe de formare continuă pentru cadrele didactice în educație pozitivă, neuroștiințe și diversitate;
- implicarea comunității în viața școlii;
- dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe colaborare, încredere și respect pentru diversitate.

Într-o lume aflată în schimbare accelerată, școala nu mai poate funcționa după modele rigide, axate exclusiv pe rezultate. Este momentul unei **redefiniri a succesului educațional**, care să includă starea de bine, echitatea, relațiile sănătoase și valorizarea diferențelor.

Școala pozitivă, în contextul incluziunii sociale, devine un spațiu de reconstrucție a comunității, un loc în care toți elevii – indiferent de proveniență, abilități sau vulnerabilități – au șansa de a se forma ca ființe umane complete, conștiente, empatică și libere.

Bibliografie

1. Seligman, M. (2011). *Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being*. Free Press.
2. UNESCO (2020). *Inclusive Education: Global Monitoring Report*. <https://en.unesco.org/gem-report>
3. Boekaerts, M. (2010). *The crucial role of motivation and emotion in classroom learning*. In *Educational Psychologist*, 45(1), 1–10.
4. Clonan, S., Chafouleas, S., McDougal, J., & Riley-Tillman, T. (2004). *Positive Psychology Goes to School: Are We There Yet?* In *Psychology in the Schools*, 41(1), 101–110.
5. Elias, M. J. et al. (1997). *Promoting Social and Emotional Learning: Guidelines for Educators*. ASCD.
6. Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence*. Bantam Books.
7. European Agency for Special Needs and Inclusive Education (2022). *Inclusive Education and Effective Classroom Practices*.
8. Crahay, M. (2009). *L'école peut-elle être juste et efficace? De l'égalité des chances à l'égalité des acquis*. PUF.

Prof. Rotaru Cornelia

Liceul Teoretic „George Vâlsan” Făurei, județ Brăila

Școala pozitivă = școală incluzivă

În tumultul cotidian al vieții, suntem adesea martorii unor întâmplări care lasă urme adânci în universul nostru lăuntric — unele calde, înduioșătoare, altele apăsătoare. Felul în care alegem să privim și să înțelegem aceste experiențe dă naștere unor transformări profunde, atât în plan sufletesc, cât și trupesc. Puterea interioară a celor care reușesc să rămână senini în fața încercărilor, optimismul cu care întâmpină necunoscutul, devin izvoare de creștere și evoluție personală. Atunci când descoperim un sens, o direcție sau un rost în evenimentele care ne pun la încercare, suferințele își pierd din greutate, iar umbrele depresiei și ale anxietății încep să se risipească. Nu forma sensului este cea care contează cu adevărat, ci efectul său binefăcător asupra trăirii noastre.

Gândirea pozitivă nu este doar o atitudine, ci o formă de a fi: un mod de a ne privi pe noi înșine și lumea din jur, de a simți, de a înțelege și de a acționa în fața provocărilor. În sfera educației, gândirea pozitivă se dovedește a fi o resursă de preț, cu multiple forme de manifestare și aplicare. Una dintre cele mai eficiente direcții în care aceasta poate fi valorificată este gestionarea problemelor de disciplină ale elevilor. Atunci când profesorii aleg să abordeze aceste situații cu calm, fermitate și încredere în potențialul de creștere al elevilor, conflictele se transformă în oportunități de învățare. Cadrele didactice trebuie să adopte o atitudine pozitivă în relația cu elevii: să fie stăpâni pe sine, dar dinamici, să-și asume cu responsabilitate rolul de ghid în clasă și să construiască relații bazate pe respect și claritate.

În ultimele decenii, învățământul românesc a traversat un proces amplu de transformare, inspirat de nevoia de adaptare la cerințele tot mai complexe ale lumii contemporane. Reformele promovate în acest context au urmărit, cu precădere, reșezarea centrului de greutate al educației asupra elevului — privit nu doar ca un simplu participant la procesul educativ, ci ca principal beneficiar și actor al propriei formări. În consonanță cu

valorile unei societăți care își dorește să fie incluzivă și echitabilă, un accent tot mai vizibil a fost pus pe susținerea persoanelor cu nevoi speciale, oferindu-le acestora acces real și egal la educație, cultură și o viață cât mai apropiată de standardele comunității din care fac parte.

Totuși, acest demers, oricât de necesar, nu este suficient în sine. Integrarea reală a persoanelor cu dizabilități nu se poate realiza fără o schimbare de perspectivă a societății însăși, care trebuie să învețe să le recunoască, să le accepte și să le aprecieze pentru potențialul pe care îl au, nu pentru limitele impuse de o condiție fizică sau psihică.

În această misiune nobilă, școala deține un rol providențial. Ea nu este doar spațiul în care se transmit cunoștințe, ci și locul în care se formează atitudini, se cultivă valori și se modelează conștiințe. Aici, psihopedagogia specială se impune ca disciplină esențială, oferind nu doar o înțelegere a particularităților psihoindividuale ale elevilor cu cerințe speciale, ci și instrumentele necesare pentru a le răspunde nevoilor educaționale într-un mod personalizat, eficient și demn.

În această ecuație, **gândirea pozitivă** capătă o valoare deosebită. Nu ca o formă de optimism naiv, care neagă realitatea, ci ca o abordare realistă, lucidă și în același timp încurajatoare, orientată către ceea ce poate fi construit, nu către ceea ce s-a pierdut. A privi cu încredere și speranță în direcția recuperării, adaptării și integrării este un act de curaj și empatie. Persoanele cu o viziune pozitivă asupra vieții reușesc să facă față mai bine dificultăților, să mobilizeze resurse interioare nebanuite și, adesea, să obțină rezultate remarcabile, în pofida limitărilor impuse de dizabilitate.

Aplicarea acestei perspective pozitive în educația specială se face întotdeauna cu grijă și discernământ, în funcție de tipul și gradul dizabilității, vârsta și potențialul de recuperare al fiecărui elev. Mai mult decât a ajuta copilul să-și accepte deficiența, este esențial să-l susținem în descoperirea și valorificarea tuturor resurselor pe care încă le are. Este o trecere de la resemnare la acțiune, de la pasivitate la implicare activă în propriul proces de dezvoltare.

Acest demers implică, firește, o strânsă colaborare între elev, familie, școală și comunitatea largă, precum și asigurarea unor resurse medicale, psihologice, educaționale și sociale care să sprijine elevul în parcursul său.

Tot mai multe școli au început să îmbrățișeze **modelul incluziunii**, care presupune nu doar integrarea fizică a elevilor cu dizabilități în clasele obișnuite, ci și adaptarea curriculumului, a metodelor și a spațiului educațional la specificul lor. Se urmărește, astfel, diminuarea diferențelor, crearea unui mediu sigur și motivant pentru toți elevii și construirea unui viitor în care educația este, în mod real, un drept universal, nu un privilegiu.

Pentru a crea o atmosferă pozitivă și stimulativă în sala de clasă, profesorii sunt încurajați să aplice o serie de recomandări simple, dar esențiale: să fie fermi, dar echilibrați, să cunoască numele elevilor și să interacționeze direct cu ei, să ofere instrucțiuni clare, să varieze metodele de predare, să fie atenți la dinamica clasei și să folosească umorul în mod constructiv. În raport cu elevii cu CES, este vitală crearea unui climat securizant, oferirea de modele comportamentale pozitive, ignorarea comportamentelor disfuncționale atâta timp cât acestea nu pun în pericol pe ceilalți, și formarea capacității de autocontrol și autoînțelegere.

Așadar, deși viața ne oferă obstacole care par de netrecut, ele au menirea să ne modeleze, să ne apropie mai mult de propria ființă și trebuie să le privim nu ca pe niște piedici, ci ca prilejuri de creștere pentru a învăța să ne eliberăm de lanțurile gândirii limitative.

Prof. Șaigău Mioara-Bianca
Școala Gimnazială Nr.7, Galați

Modalități de integrare a elevilor cu CES în mediul școlar

Învățarea umană reprezintă o activitate psihică foarte complexă, deosebit de importantă pentru adaptare, constând în însușirea de cunoștințe (învățare cognitivă), de operații mintale (învățare formativă), de deprinderi în domeniul vorbirii, citirii, scrierii și calculului (învățare instrumentală), de sentimente (învățare afectivă), de comportamente și deprinderi manuale (învățare practică), de atitudini și comportamente civice (învățare morală).

Învățământul special este o parte componentă a sistemului de învățământ românesc și oferă tuturor programe educaționale potrivite nevoilor lor de dezvoltare. În țara noastră, copiii cu dizabilități pot fi înscriși în învățământul special sau în învățământul de masă.

În școlile de masă pot fi integrați copii cu deficiențe medii, dificultăți de învățare și tulburări de limbaj, tulburări socio-afective sau de comportament. Acești copii au nevoie de sprijin pentru adaptare, integrare, socializare, pentru a nu fi marginalizați sau excluși.

Didactica procesului învățării pentru elevii cu CES are în vedere acele modalități de abordare a elevilor respectivi, care să le faciliteze procesul învățării, să diminueze dificultățile întâmpinate în acest proces. În acest scop, un accent deosebit se pune pe orientarea ludică și afectivizarea activităților de învățare, pe eșalonarea materialului de învățat în secvențe bine delimitate, pe metode de lucru intuitive, verbale și practice, pe însușirea unor instrumente specifice de comunicare și învățare (limbaj mimico-gestual, alfabet Braille, etc).

Conceptul de "cerințe educaționale speciale" reprezintă o categorie macro care include în sine toate dificultățile de învățare posibile ale elevilor, atât situațiile considerate în mod tradițional ca handicap (mental, fizic, senzorial), cât și cele referitoare la învățarea specifică, cum ar fi dislexia, tulburări de deficit de atenție sau alte situații de comportament, probleme psihologice, relaționale.

Din categoria copiilor cu CES fac parte atât copiii cu deficiențe propriu-zise, cât și copiii fără deficiențe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la cerințele și exigențele școlii.

O dificultate de învățare se referă la o întârziere, o tulburare, o dezvoltare încetinită în plan emoțional sau comportamental. Se manifestă prin dificultăți semnificative în achiziționarea și utilizarea receptării și înțelegerii limbajului, a vorbirii, scrierii, citirii (literizării, silabisirii), a raționamentului și abilităților matematice, ca și unor abilități sociale.

Obiectivul principal al școlilor de masă în care învață elevii cu CES este asigurarea integrării acestora în mediul școlar. Școala trebuie să aibă în vedere transformarea elevului într-o persoană capabilă să-și creeze propriile procese și strategii de raționament utile pentru rezolvarea problemelor reale.

Astfel, diferențierea curriculară necesită astfel selecționarea sarcinilor de învățare după criteriul maturității intelectuale, ritmul de lucru și nu după criteriul vârstei cronologice .

Este nevoie de o adaptare a procesului instructiv educativ la posibilitățile intelectuale, la interesele cognitive, la ritmul și stilul de învățare al elevului.

Câteva metode și procedee care se pot aplica în predarea cunoștințelor la elevii cu CES:

- ☺ În activitățile didactice destinate elevilor cu CES se pot folosi metodele expositive:
 - povestirea, expunerea, explicația, descrierea, dar trebuie respectate anumite cerințe:
 - ✓ să se folosească un limbaj adecvat, corespunzător nivelului comunicării verbale
 - ✓ prezentarea să fie clară, precisă, concisă, ideile să fie sistematizate
 - ✓ să se recurgă la procedee și materiale intuitive
 - ✓ să se antreneze elevii prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înțelegerii conținuturilor de către aceștia și pentru a interveni cu noi explicații atunci când se impune acest lucru.
- ☺ Jocul didactic, dramatizarea sunt metode care pot fi aplicate cu succes atât în ceea ce privește conținutul unor discipline, cât și în formarea și dezvoltarea comunicării la elevii cu deficiențe mintale și senzoriale.
- ☺ Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea.
- ☺ Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului. Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp.

- ☺ Metoda demonstrației ajută elevii cu dizabilități să înțeleagă elementele de bază ale unui fenomen sau proces.
- ☺ Alături de metoda demonstrației, exercițiul constituie o metodă cu o largă aplicabilitate în educația specială, mai ales în activitățile de consolidare a cunoștințelor și de formare a deprinderilor.
- ☺ Concursurile cu tematică diferită (sportive, artistice, pe discipline de studiu etc.) dezvoltă la elevii cu CES, spiritul de competiție, de echipă, încrederea în forțele proprii, îi mobilizează la cooperare.
- ☺ Elevii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică.
- ☺ Poate fi dezvoltat un mediu afectiv pozitiv în care elevii să poată discuta cu lejeritate despre dificultățile pe care le pot întâlni și să aibă curaj să ceară ajutor.
- ☺ Profesorul de sprijin, împreună cu psihologul școlii și profesorii care predau la clasă alcătuiesc programul de intervenție personalizat, în funcție de preferințele și de dificultățile copilului, precizează modalitățile de lucru pentru anumite capitole, lecții, propun modalități de lucru pe anumite secvențe de învățare în care copiii au dificultăți, caută să dezvolte copiii motivația pentru învățare.

Educația integrată va permite copiilor cu CES să trăiască alături de ceilalți copii, să desfășoare activități comune, dobândind abilități în vederea adaptării, integrării și devenirii lor ca și ceilalți.

Bibliografie:

- Bănică Loredana, *Psihopedagogia copiilor cu cerințe educative speciale*, suport de curs, Universitatea Spiru Haret, București
- Coordonator Musu, Ionel, *Ghid de predare învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale*, culegere de texte. Asociația RENINCO România Editura Marlink, 2000
- Ungureanu, Dorel, *Educația integrată și Școala inclusivă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000
- Verza E, Paun E *Educația integrată a copiilor cu handicap*, Unicef, 1998

Șalabină Magdalena

Liceul Tehnologic "Alexandru Vlahuță" Șendriceni

Educația incluzivă în practica pedagogică actuală: perspective, provocări și soluții

Educația incluzivă poate fi considerată mai mult decât un ideal pedagogic sau o simplă componentă a politicilor educaționale moderne; ea reprezintă o dimensiune esențială a democrației și a echității sociale în școală. Într-o societate diversă și dinamică, școala trebuie să reflecte această diversitate și să răspundă nevoilor tuturor elevilor, indiferent de abilități, statut social, origine etnică sau convingeri personale. Educația incluzivă presupune, așadar, o reorganizare profundă a proceselor educaționale în direcția acceptării diferenței, valorizării potențialului individual și a sprijinului adaptat fiecărui elev.

Cadru conceptual și legislativ

Educația incluzivă are la bază principii internaționale fundamentale, enunțate în documente precum Declarația de la Salamanca (1994), Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (2006), Strategia Europeană 2021-2030 pentru persoanele cu dizabilități sau Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă. La nivel național, Legea educației naționale nr. 1/2011, revizuită prin Legea învățământului preuniversitar din 2023, promovează explicit incluziunea și accesul echitabil la educație.

Conceptul de educație incluzivă presupune trecerea de la o abordare compensatorie la una proactivă, care plasează în centrul activității educaționale nevoile concrete ale elevului. Accentul cade nu pe adaptarea elevului la sistem, ci pe adaptarea sistemului la elev.

Provocări ale implementării educației incluzive în școlile de masă

În ciuda progreselor legislative, aplicarea concretă a principiilor educației incluzive în unitățile de învățământ general comportă multiple dificultăți, unele dintre ele experimentate de-a lungul carierei proprii:

- Lipsa formării adecvate a cadrelor didactice în domeniul educației incluzive, ceea ce duce la insecuritate profesională și rezistență față de diferență;

- Resurse materiale și infrastructurale limitate: multe școli nu dispun de rampe de acces, grupuri sanitare adaptate sau echipamente asistive;
- Supraîncărcarea curriculară și organizatorică, care face dificilă personalizarea actului didactic;
- Atitudini negative sau stereotipuri persistente în rândul elevilor, profesorilor și chiar al părinților.

Rolul profesorului în promovarea incluziunii

Profesorul este agentul principal al schimbării în sensul incluziunii, el este cel care face legătura dintre elev și lumea școlii. Dar educația incluzivă este o provocare și pentru profesor deoarece are nevoie de trăsături înnăscute sau dobândite care să faciliteze realizarea acestor ținte educaționale, în acest sens, este necesar ca acesta să dispună de:

- Competențe de planificare curriculară flexibilă, adaptată diversității de stiluri și ritmuri de învățare;
- Abilități de gestionare incluzivă a clasei de elevi, favorizând colaborarea în detrimentul competiției;
- Empatie, ascultare activă și deschidere față de nevoile individuale ale elevilor;
- Cunoștințe minime despre tulburările de dezvoltare, dificultățile de învățare, strategiile de intervenție diferențiată.

Educația incluzivă în predarea limbii și literaturii române

Profesorul de limba și literatura română se află într-o poziție-cheie în promovarea incluziunii, întrucât această disciplină are un potențial unic de a facilita empatia, înțelegerea alterității și explorarea dimensiunilor umane. Literatura, prin natura sa, este o resursă pedagogică formidabilă pentru dezvoltarea abilităților socio-emoționale și pentru încurajarea gândirii critice.

Adaptarea predării limbii române într-un context incluziv presupune mai multe direcții:

- Diversificarea materialelor literare: selectarea unor texte cu tematici accesibile și universale (familie, prietenie, curaj, empatie) care pot fi abordate de elevi cu niveluri diferite de înțelegere. De exemplu, pentru un elev cu dificultăți de învățare, povestirile scurte sau fragmentele narative pot înlocui operele canonice integrale.

- Adaptarea sarcinilor de lucru: elevii pot primi fișe de lucru diferențiate, în funcție de nivelul cognitiv, stilul de învățare sau nevoile specifice. Un elev cu dizabilitate intelectuală poate lucra pe un suport vizual, cu exerciții de recunoaștere a personajelor sau secvențelor narative în loc de analize abstracte.
- Utilizarea tehnologiei: audiobook-urile pot fi o alternativă valoroasă pentru elevii cu dislexie sau tulburări de atenție.
- Activități multimodale: lecțiile pot include desen, teatru, colaj, prezentări video, podcasturi – forme de expresie care permit elevilor să participe în mod creativ, conform punctelor lor forte. Astfel, în cadrul unui proiect de receptare a poeziei moderne, unii elevi pot ilustra vizual un text liric, alții pot înregistra interpretări sau pot crea colaje muzicale.
- Promovarea învățării colaborative: grupurile eterogene, organizate astfel încât elevii să colaboreze, oferă contexte de învățare autentică. Prin tutorat între colegi, elevii învață unii de la alții, ceea ce contribuie la dezvoltarea empatiei și a respectului reciproc.
- Evaluare adaptată și formativă: profesorul poate aplica metode alternative de evaluare, precum portofoliul, jurnalul de lectură, proiectul individual, înregistrările audio sau prezentările vizuale, care permit o apreciere autentică a progresului fiecărui elev.

De exemplu, în studiul romanului „Amintiri din copilărie”, elevii pot fi încurajați să creeze un jurnal personal de lectură, să redea o scenă prin benzi desenate sau să realizeze o prezentare digitală despre personajul preferat. Elevii cu CES pot realiza colaje sau povești ilustrate, folosind aplicații simple precum Canva sau Book Creator.

Un alt exemplu relevant poate fi oferit de predarea poeziei moderniste la clasa a X-a, printr-o abordare multimodală: elevii cu inteligențe lingvistice dezvoltate pot analiza metaforele, cei cu inteligențe vizual-spațiale pot realiza colaje inspirate din versuri, iar elevii cu nevoi educaționale speciale pot fi sprijiniți prin fișe simplificate sau audiobooks.

Colaborarea în echipă multidisciplinară

Succesul incluziunii nu depinde exclusiv de profesorul de la clasă. Este esențială funcționarea unei echipe educaționale extinse: consilierul școlar, profesorul itinerant și de sprijin, logopedul, mediatorul școlar și părintele. Numai printr-o abordare integrată se pot

construi planuri de intervenție personalizată, cu obiective clare, activități adecvate și monitorizare continuă.

Tehnologia în sprijinul incluziunii

Digitalizarea educației, accelerată de perioada pandemiei, a adus cu sine oportunități importante pentru incluziune:

- platforme de învățare online cu conținuturi interactive (Kahoot, Wordwall);
- aplicații text-to-speech sau speech-to-text pentru elevii cu dificultăți de scriere;
- utilizarea Google Classroom pentru partajarea resurselor adaptate;
- crearea de prezentări video sau podcasturi ca alternative de evaluare.

Este important ca profesorul să devină un mediator activ al acestor resurse, integrându-le în mod coerent în proiectarea didactică.

Concluzii

Educația incluzivă este un proces complex, care presupune nu doar adaptări metodologice, ci o schimbare de mentalitate și de paradigmă educațională. O școală cu adevărat incluzivă este una care vede în fiecare elev o resursă, nu o problemă, și care construiește contexte de învățare autentice, semnificative și accesibile tuturor.

Bibliografie:

- Declarația de la Salamanca (1994), UNESCO
- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023
- Florian, L. (2014). "What counts as evidence of inclusive education?" European Journal of Special Needs Education.
- Păun, E., Potolea, D. (2002). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.

Prof. Sima Marina

Școala Gimnazială „Episcop Melchisedec Ștefănescu” Gârcina/ Neamț

Incluziunea socială prin prisma educației pozitive în învățământul gimnazial

În ultimele decenii, educația europeană a cunoscut un proces accelerat de transformare, în care atenția s-a deplasat de la acumularea de cunoștințe către dezvoltarea holistică a elevului, integrând dimensiuni cognitive, emoționale și sociale. În acest context, conceptul de „școală pozitivă” s-a conturat ca o paradigmă educațională inspirată din psihologia pozitivă, având la bază ideea că fiecare copil are resurse interioare și potențial unic, care pot fi cultivate printr-un mediu sigur, încurajator și plin de sens. Școala pozitivă nu este doar un spațiu de predare și învățare, ci un mediu social complex în care relațiile, starea de bine și sentimentul de apartenență devin la fel de importante ca performanța academică.

Din această perspectivă, o școală pozitivă nu poate fi gândită separat de principiile incluziunii sociale. Într-o lume marcată de diversitate culturală, economică și lingvistică, precum și de prezența copiilor cu nevoi educaționale speciale, a promova învățarea în mod pozitiv înseamnă, implicit, a crea condiții pentru participarea egală a tuturor elevilor. Incluziunea socială nu este doar o politică educațională impusă de organisme internaționale, precum UNESCO, ci o necesitate morală și pedagogică. Aceasta presupune reducerea barierelor, adaptarea practicilor didactice și schimbarea atitudinilor, astfel încât fiecare elev să fie văzut, ascultat și valorizat.

În ciclul gimnazial, aceste principii capătă o importanță deosebită. Perioada preadolescenței este caracterizată de schimbări rapide la nivel cognitiv și emoțional, de nevoia de autonomie și, în același timp, de o puternică dorință de apartenență la grup. Relațiile cu colegii devin centrale, iar acceptarea sau respingerea socială poate influența profund stima de sine și motivația pentru învățare. Într-o clasă de gimnaziu, diversitatea poate lua forme multiple: diferențe de ritm de învățare, proveniență socială variată, limbi maternă diferite, prezența unor elevi cu cerințe educaționale speciale. Fără un cadru incluziv, aceste diferențe pot deveni surse

de tensiune și excludere; într-o școală pozitivă, însă, ele se transformă în oportunități de învățare reciprocă și dezvoltare comună.

Aplicarea modelului de școală pozitivă la nivel gimnazial presupune, înainte de toate, construirea unui climat școlar bazat pe respect, încredere și siguranță emoțională. Profesorii au un rol esențial în modelarea acestui climat, prin modul în care comunică, prin felul în care oferă feedback și prin atitudinea față de greșeli. Într-o abordare pozitivă, greșelile nu sunt privite ca eșecuri definitive, ci ca etape firești ale procesului de învățare. Elevii sunt încurajați să își exprime ideile fără teama de ridicol, să colaboreze și să își ofere sprijin reciproc. Totodată, se acordă o atenție specială dezvoltării competențelor socio-emoționale, cum ar fi empatia, autoreglarea emoțională, comunicarea asertivă și rezolvarea pașnică a conflictelor.

Incluziunea socială, în această viziune, nu înseamnă doar integrarea elevilor cu dificultăți de învățare sau a celor din medii defavorizate, ci și recunoașterea și valorizarea fiecărei forme de diversitate. Astfel, activitățile de învățare pot fi adaptate în funcție de nevoile și interesele fiecărui elev, oferind multiple modalități de exprimare și evaluare a progresului. Profesorii pot utiliza metode variate – învățarea prin proiecte, colaborarea în grupuri eterogene, integrarea tehnologiei – pentru a asigura participarea activă a tuturor. De asemenea, evenimentele școlare care celebrează diversitatea culturală, zilele tematice și implicarea părinților în viața școlii contribuie la întărirea coeziunii și la reducerea prejudecăților.

Un element central în construirea unei școli pozitive și incluzive la gimnaziu este implicarea comunității. Școala nu poate acționa izolat, iar parteneriatele cu organizații non-guvernamentale, instituții culturale sau centre de consiliere pot aduce resurse și expertiză suplimentară. Prin proiecte comune, elevii pot lua parte la activități de voluntariat, pot interacționa cu persoane din medii diferite și pot înțelege concret valoarea solidarității. Astfel de experiențe contribuie nu doar la formarea unor cetățeni activi și responsabili, ci și la dezvoltarea sentimentului de competență și utilitate personală.

Impactul combinării unei abordări pozitive cu principiile incluziunii este susținut de numeroase studii internaționale. Cercetările arată că elevii care învață într-un mediu prietenos și sigur sunt mai motivați, au rezultate academice mai bune și prezintă un risc scăzut de abandon școlar. În același timp, un climat școlar incluziv reduce incidența bullying-ului, crește nivelul

de satisfacție al elevilor și întărește legăturile între școală și familie. Pe termen lung, beneficiile se reflectă nu doar în succesul educațional, ci și în integrarea socială și profesională a tinerilor.

În concluzie, școala pozitivă în contextul incluziunii sociale reprezintă un ideal realizabil, dar care necesită un efort constant din partea tuturor actorilor implicați – profesori, elevi, părinți și comunitate. La nivel gimnazial, unde identitatea elevilor este în formare, iar influența mediului social este majoră, crearea unui spațiu educațional cald, deschis și echitabil poate avea un impact decisiv asupra viitorului acestora. Este nevoie de formarea cadrelor didactice în domeniul educației socio-emoționale, de politici educaționale coerente și de o cultură școlară care să pună în centrul său nu doar performanța academică, ci și bunăstarea fiecărui elev. Numai astfel școala își poate îndeplini misiunea de a fi un loc în care învățarea, respectul și diversitatea coexistă armonios, pregătind tineri capabili să trăiască și să contribuie într-o societate democratică și incluzivă.

Bibliografie

- Booth, T., & Ainscow, M. (2011). *Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools*. Centre for Studies on Inclusive Education.
- Elias, M. J., & Arnold, H. (2006). *The Educator's Guide to Emotional Intelligence and Academic Achievement*. Corwin Press.
- Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. Routledge.
- Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being*. Free Press.
- UNESCO. (2017). *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education*. UNESCO Publishing.

Prof. Chiroșca Simona-Nicoleta

Centrul de Educație Incluzivă „Albatros,, Constanța

Proiect educațional: Ateliere de Educație Fizică Digitală. Titlul proiectului: "Ateliere FitDigital – Tehnologie și Mișcare

I. Scopul proiectului:

Dezvoltarea unei serii de **ateliere interactive de educație fizică digitală** pentru elevii de liceu, cu scopul de a integra tehnologia în activitatea motrică, de a stimula participarea activă și de a crea obiceiuri sănătoase prin mijloace moderne.

II. Obiectivele proiectului:

1. Familiarizarea elevilor cu dispozitive și aplicații digitale utile în activitatea fizică.
2. Învățarea unor metode moderne de autoevaluare și monitorizare a stării de sănătate.
3. Creșterea motivației prin exerciții interactive, gamificate și digitalizate.
4. Promovarea educației fizice ca parte integrantă a stilului de viață echilibrat.

III. Grup țintă:

- Elevii din clasele IX–XII
- Profesorii de educație fizică
- Consilieri școlari și diriginți (pentru integrarea activităților în programul educativ)

IV. Durata:

6 luni (cu 1 atelier/lună în fiecare liceu implicat)

V. Structura atelierelor:

Fiecare atelier durează 90–120 minute și cuprinde 3 componente:

1. Sesiune interactivă teoretică (30 min)

- Noțiuni despre sănătate, fitness și tehnologie
- Prezentarea aplicațiilor mobile utile: Strava, Fitbit, Yazio, Nike Training, 7 Minutes Workout
- Discuții despre cum folosim datele personale (intimitate digitală)

2. Sesiune practică digitală (60 min)

- Exerciții de tip circuit, coordonate prin aplicații video
- Folosirea brățarilor fitness pentru monitorizarea pulsului și a pașilor
- Activități în realitate augmentată (ex: exerciții prin aplicații de tip AR)
- Concursuri pe echipe folosind aplicații de quiz (Kahoot, Quizizz cu teme sportive)

3. Reflecție și autoevaluare (20–30 min)

- Descărcarea fișei digitale de progres
- Discuție ghidată: cum s-au simțit elevii, ce vor aplica în viața personală
- Plan personal de activitate fizică digitală (ghidat)

VI. Exemple de ateliere tematice:

Nr.	Tema Atelierului	Obiectiv Specific
1	"Mișcare Inteligentă – Smart Fitness"	Utilizarea aplicațiilor pentru antrenamente
2	"Corpul meu, datele mele"	Monitorizarea pulsului, a pașilor și nutriției
3	"Workout AR"	Exerciții în realitate augmentată
4	"Gamification în educația fizică"	Exerciții și evaluare prin jocuri digitale
5	"Planificare și obiective personale"	Crearea unui plan digital de fitness personal

6	"Mișcarea ca stil de viață"	Integrarea mișcării în rutina zilnică digitală

VII. Resurse necesare:

- Tablete sau telefoane inteligente (elevii pot folosi propriile dispozitive)
- Brățări fitness sau ceasuri smart (minim 5 bucăți pe grupă)
- Videoproiector și boxe
- Internet wireless stabil
- Platforme gratuite de tip: Kahoot, Google Forms, FitOn etc.

VIII. Parteneri posibili:

- Inspectoratul Școlar
- ONG-uri din domeniul sănătății sau sportului
- Universități (colaborare cu facultăți de educație fizică sau IT)

IX. Metode de evaluare:

- Fișe de autoevaluare digitală
- Teste înainte/după (pre/post) pe aplicație
- Rapoarte generate automat de aplicațiile folosite
- Feedback online (Google Forms, sondaje)
- Jurnal digital al activității fizice

X. Rezultate așteptate:

- Creșterea cu 30–40% a implicării active a elevilor în mișcare
- Minim 6 ateliere digitale realizate per unitate școlară
- Creșterea competențelor digitale aplicate în sport

- Formarea unei comunități școlare active în jurul mișcării și tehnologiei

XI. Extindere și sustenabilitate:

- Realizarea unui ghid digital de bune practici pentru profesorii de educație fizică
- Crearea unei rețele de școli digitale active
- Posibilitatea de a transforma proiectul într-un modul opțional în curriculum

prof. înv. Primar Simu Irina Lavinia
Școala Gimnazială „Toma Cocișiu”, Blaj, Alba

„Împreună pentru copiii noștri”

MOTIVAȚIE:

În urma analizei SWOT – efectuată pe baza datelor despre copii obținute prin fișa-chestionar, discuții cu părinții, observarea comportamentului copiilor, evaluarea lor inițială – s-au desprins următoarele particularități:

- 1 sunt mulți copii care prezintă nevoi speciale de adaptare – sunt agitați, capricioși, agresivi, manifestă încăpățănare, nu sunt deprinși cu respectarea cerințelor ce le impune colectivitatea din care fac parte;
- 2 unii părinți pretind că-și cunosc bine copiii, dar formulează cerințe care depășesc capacitatea copiilor de a le înțelege și îndeplini;
- 3 alți părinți pun accent pe asigurarea condițiilor materiale, copiii fiind frustrați pe plan afectiv;
- 4 nu toți părinții cunosc legislația privind protecția copilului și consecințele nerespectării ei;
- 5 unii părinți se bazează și pretind doar intervenția educativă a scolii, necunoscând strategii adecvate de acțiune pozitivă în relația cu copiii lor.

DESCRIEREA PROIECTULUI:

Prin activitățile proiectului, școala recunoaște și accentuează rolul părinților de primi educatori, încercând să-i determine să-și ridice semne de întrebare și îndoieli privind propriile metode folosite în educația copilului.

PROIECTUL URMĂREȘTE:

- 1 dobândirea de către părinți a unor abilități care să sprijine formarea de comportamente adecvate la copii, pentru a îmbunătăți relaționarea lor în cadrul grupurilor;
- 2 aducerea la cunoștința părinților a strategiilor de cunoaștere a copilului;
- 3 crearea de oportunități pentru valorificarea experiențelor pozitive dobândite de aceștia în educația copilului;
- 4 acceptarea de către copii a regulilor după care funcționează microgrupurile sociale (familie, grădiniță, grup de prieteni, anturaj de joacă, vecini etc.)

PUNCTE TARI (ale aplicării proiectului):

- 1 se vor putea înlătura cel puțin unele dintre cauzele ce au determinat comportamentele indezirabile la copii;
- 2 se vor putea corecta comportamentele copiilor incompatibile cu viața de grup;
- 3 părinții vor învăța mai multe despre etapele dezvoltării unui copil;
- 4 părinții își vor putea descoperi copilul sub diferite aspecte pe care le implică colectivitatea;
- 5 părinții își vor împărtăși experiențele;
- 6 familia învață să abordeze dintr-o altă perspectivă relația cu copilul;
- 7 părinții vor fi informați despre drepturile copilului;
- 8 părinții se vor împrieteni între ei;
- 9 relația grădiniță – familie se va întări;
- 10 va spori încrederea familiei în școală;
- 11 va spori eficiența activităților instructiv-educative desfășurate în școală;
- 12 se va promova imaginea școlii.

PUNCTE SLABE:

- 1 posibil ca unii părinți să nu trateze cu același interes acest proiect;
- 2 posibil ca unii părinți să se manifeste în mod nedorit;
- 3 se generează un grad sporit de stres – atât părinților, cât și cadrelor didactice implicate.

SCOP:

- 1 Ușurarea adaptării copiilor cu cerințele microgrupului din care fac parte;
- 2 Educarea abilității copiilor de a intra în relație cu ceilalți, de a manifesta spirit de echipă, de a colabora la realizarea unor activități în comun;
- 3 Dobândirea de către părinți a unor abilități de relaționare cu copiii.

OBIECTIVE GENERALE:

- 1 Determinarea cauzelor care au generat la copii efecte nedorite în plan comportamental;
- 2 Instrumentarea părinților cu noi strategii de relaționare cu copiii lor.
- 3 Însușirea unor modalități creative de intervenție asupra copilului.
- 4 Adaptarea părinților la nevoile copilului.

- 5 Formarea unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți;

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- 1 Să identificăm comportamente neadecvate, în perioada 15 sept. – 1 oct.;
- 2 Să descoperim cauzele ce determină tulburările afective ale copiilor;
- 3 Să consiliem părinții în scopul învățării strategiilor de relaționare și comunicare cu copiii lor, în vederea fixării comportamentelor dezirabile la aceștia;
- 4 Să valorificăm experiența pozitivă dobândită de părinți în relațiile cu copiii lor;
- 5 Să desfășurăm activități comune;
- 6 Să creăm oportunități ca părinții să se împrietenească între ei.

METODE/ TEHNICI DE LUCRU:

-întâlniri cu specialiști, consiliere, dezbateri, ateliere de lucru, jocuri, activități comune, expuneri, prezentare de imagini foto, studiu individual, expoziție cu lucrări ale copiilor.

RESURSELE PROIECTULUI:

- 1 **Resurse umane:** 23 copii și 46 părinți, un psiholog, un medic pediatru, învățătoarea ;
- 2 **Resurse materiale:** spațiile de învățământ din unitate, cărți în domeniu, aparat foto, fișe de lucru, fotografii, lucrări realizate de copii împreună cu părinții;
- 3 **Resurse de informare:** bibliografie, film, internet, materiale specifice metodei „Educăm așa”.

TEHNICI DE MONITORIZARE: înregistrare video, fotografii, consemnări în jurnal.

EVALUARE: chestionare, expoziție foto, expoziție cu lucrările copiilor și ale părinților; consemnarea în jurnalul clasei.

MEDIATIZARE: afișierul clasei

DISEMINAREA REZULTATELOR: expuneri în cadrul consiliului profesoral, popularizarea studiului (în sesiuni de comunicări, simpozion);

FOLLOW-UP: solicitări din partea unor părinți de a se implica în proiecte similare

CALENDARUL DE ACTIVITĂȚI (selectiv)

Nr. Crt.	DATA/TEMA	MIJLOACE DE REALIZARE	CONȚINUTUL ACȚIUNII	CINE PARTICIPĂ
1.	OCTOMBRIE „Este bine să știți”	Întâlniri, informări	- informarea părinților în legătură cu modul în care copiii acceptă colectivitatea - informații despre nevoile și cauzele care au generat acest proiect; - prezentarea ppt a materialului cu titlul „ Scoala animalelor”	Părinți, Invatatoare, Psiholog
2.	NOIEMBRIE „Așa este copilul meu” „O schimbare în viața copilului meu”	Imagini foto Expuneri, relatări	- prezentarea unor fotografii ilustrând comportamentul copiilor în școală; - prezentarea motivelor comportamentului; - înțelegerea necesității dezvoltării copilului în relațiile cu alții; - identificarea de către părinți a schimbărilor din viața copiilor impuse de viața în colectiv;	Părinți, Invatatoare
3.	IANUARIE „Întâlnire cu medicul pediatru”	Informări, Dezbateri	- informarea părinților despre riscul îmbolnăvirilor în colectivitate; - metode de prevenție a îmbolnăvirii copiilor.	Părinți, Invatatoare, Medic pediatru

4.	FEBRUARIE „Aveți nevoie de ajutor? Întrebați-ne!”	Consiliere	- părinții sunt informați și consiliați cu privire la căile de formare a comportamentului dezirabil la copii; - prezentarea unor scene ce evidențiază stiluri parentale și comportamentele corespunzătoare ale copiilor.	Părinți, Inavatoare, Psiholog
5.	MAI Proiect tematic „Cu ce călătoresc?”	Proiect tematic Activități cu părinții și copiii	- implicarea părinților în activitățile grădiniței; - călătorie cu autobuzul; - plimbare în parcul de distracții	Părinți, Copii, Inavatoare, Colaboratori

BIBLIOGRAFIE:

1. Crețu, Carmen, *Orientări actuale în problematica curriculumului*, Editura Spiru Haret, Iași. 1994;
2. D. Petrtti, Andre, *Educația în schimbare*, Editura Spiru Haret, Iași, 1996;
3. *Activități opționale în grădiniță*, Editura ASS, București, 2000;
4. www.didactic.ro

Prof. Sîrbu-Iacob Corneliu

Școala Gimnazială Nr. 7 Botoșani, județul Botoșani

Școala Incluzivă

Școala incluzivă este acea școală în care toți elevii sunt tratați în mod egal și cu respect.

Aspecte practice care contribuie la construirea în școală a unui mediu incluziv pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES):

1. Accesibilitate:

- școala răspunde permanent cererilor de înscriere ale tuturor elevilor, fiind dotată cu infrastructură și resurse adecvate în asigurarea accesului și participării tuturor elevilor la procesul instructiv-educativ;
- informațiile despre școală sunt accesibile pentru toți elevii prin intermediul site-ului școlii;

2. Colaborare:

- elevii, părinții, cadrele didactice și personalul de sprijin conlucrează eficient în toate situațiile pentru a crea un mediu de învățare sigur și incluziv.

3. Reducerea barierelor:

- în cazul unor probleme, elevii cu cerințe educaționale speciale știu cui să se adreseze și să ceară ajutorul (dacă este o problemă medicală – cer ajutorul medicului școlar, dacă intervine o problemă de comportament apelează la psihologul școlar/profesorul de sprijin sau la profesorul diriginte);
- școala incluzivă identifică și elimină barierele care pot împiedica participarea și progresul elevilor (bariere fizice, de comunicare sau de învățare).

4. Participarea activă:

- elevii sunt implicați în activitățile școlare, contribuind la crearea unui mediu de învățare interactiv;
- prin utilizarea strategiilor de predare incluzive, elevii sunt implicați activ în procesul de învățare având oportunitatea de a a-și exprima ideile și de a contribui la activitățile din clasă;
- elevii vor avea acces la diverse resurse educaționale (softuri, platforme educaționale, tabla interactivă) astfel încât să devină „actorii” principali în propria învățare;
- este încurajată interacțiunea și colaborarea între elevi promovând lucrul în echipă și schimbul de experiență care va conduce la dezvoltarea abilităților;
- folosirea metodelor interactive de predare pentru a valoriza diferitele stiluri de învățare ale elevilor.
- dacă elevii cu cerințe speciale preferă și dovedesc aptitudini practice în „defavoarea” celor teoretice (exemplu: la lecțiile de biologie preferă să deseneze anumite elemente dintr-o lecție decât să le memoreze), sunt încurajați pentru astfel de activități și se ține cont la evaluare de aceste aptitudini.

5. Adaptarea la nevoi:

- școala oferă sprijin personalizat pentru fiecare elev, adaptând curriculum-ul și metodele de predare pentru a răspunde cerințelor educaționale specifice.

6. Șanse egale la educație:

- personalul școlii trebuie să evite etichetarea elevilor în funcție de abilitățile acestora (toți elevii trebuie să aibă șanse egale la educație);
- în cadrul efectivelor de elevi, băieții și fetele sunt susținuți în mod egal în toate tipurile de activități;
- elevii care revin din străinătate trebuie să fie ajutați să se readapteze în cadrul colectivelor de elevi;

- limba de comunicare (scrisă și vorbită) este accesibilă tuturor elevilor;

7. Includerea socială:

- școala contribuie la integrarea socială a tuturor elevilor;
- elevii se pot integra mai ușor în grupuri, fiind mai sociabili și devin mai bine pregătiți pentru viață;
- au șansa de a învăța observând și interacționând cu colegii lor;
- participarea la o varietate mare de activități îi stimulează activ, aceștia având mai multă încredere în ei.

Școala incluzivă valorizează toți elevii, este deschisă, prietenoasă și se adaptează la nevoile educaționale și la particularitățile de învățare ale elevilor.

Bibliografie:

<https://www.kinderpedia.co/ro/resurse/blog/educatieconectata/educatia-incluziva-in-sala-de-clasa>

Prof. Sîrbu-Iacob Monica

Școala Gimnazială Nr. 1 Copălău, județul Botoșani

Stiluri de învățare la biologie în mediul incluziv

Educația incluzivă se referă la sistemul de învățământ în care toți elevii sunt integrați și sprijiniți în procesul de învățare, deoarece fiecare elev are dreptul la educație.

Învățarea în mediul școlar incluziv se poate realiza prin:

- Utilizarea tehnologiei digitale (softuri, platforme educaționale, tabla interactivă) în învățare poate facilita accesul la diverse materiale didactice pentru elevii cu cerințe educaționale speciale;

- Învățarea prin cooperare, încurajează elevii să lucreze în grupuri, să se ajute reciproc, împărtășindu-și ideile și dezvoltând abilități și tehnici de lucru;

- Învățarea bazată pe proiecte le stimulează elevilor curiozitatea de a-și pune întrebări despre lumea înconjurătoare, de a investiga lumea vie, de dezvoltare a spiritului creativ, elevii participând activ la propria învățare;

- Adaptarea materialelor didactice: elevii cu diferite stiluri de învățare vor avea acces la resurse educaționale în forme variate (audio, vizual), jocuri educaționale astfel încât să acceseze conținutul care îl înțelege cel mai bine.

- Strategii de învățare personalizate pentru adaptarea activităților la nevoile de învățare ale elevilor, de exemplu jocuri de rol.

- Evaluare formativă și feedback constructiv pentru a monitoriza progresul elevilor.

Crearea unui mediu școlar incluziv trebuie să țină cont de următorii factori:

- Climat pozitiv: în sala de clasă trebuie să existe un mediu de învățare sigur și prietenos în care elevii se simt acceptați și valorizați.

- Colaborare: promovarea lucrului în echipă.
- Participare activă: elevii trebuie implicați în propriul proces de învățare.

Strategiile de predare incluzive pot fi utilizate cunoscând stilurile de învățare caracteristice fiecărui elev (vizual, auditiv și practic):

1. Stilul vizual:

a) puncte tari:

- vederea informației în formă tipărită este reținută mai bine;
- folosirea culorilor, ilustrațiilor și diagramelor ca ajutor în procesul de învățare;
- sublinierea cuvintelor cheie.

b) Caracteristicile elevului care învață după stilul vizual:

- îl ajută notițele, desenele grafice sau imaginile;
- își amintește ce vede;
- așează informațiile primite în forma vizuală.

2. Stilul auditiv:

a) puncte tari:

- ascultarea unei persoane care explică un anumit lucru îl ajută să învețe;
- discutarea unei idei noi și explicarea acesteia cu cuvinte proprii;
- citirea cu voce tare.

b) Caracteristicile elevului care învață auditiv:

- își amintește ce aude sau ce spune;
- are nevoie să vorbească în timp ce învață anumite lucruri.

3. Stilul practic:

a) puncte tari:

- faptul că efectuează însuși o activitate practică facilitează înțelegerea (diverse experimente. Exemplu: conducerea sevei brute și elaborate prin vasele conducătoare ale unei plante);

- scrierea etapelor unui experiment în ordinea lor este o cale eficientă de a ține minte;

b) Caracteristicile elevului care învață practic:

- își amintește ce face, împreună cu toate experiențele trecute;

- imaginarea conținutului lecției.

Fiecare copil este unic, învață în ritmul și stilul propriu, iar școala incluzivă este aceea în care toți copiii beneficiază de o educație de calitate care să răspundă cerințelor individuale de formare într-un mediu incluziv unde elevii se simt sprijiniți, valorizați și motivați să învețe.

Bibliografie:

- Lazăr, V. , Nicolae, M. (2007). Lecția – forma de bază a organizării procesului de predare - învățare - evaluare la disciplina biologie. Craiova, Editura Arves.

Prof. Smeu Camen Mioara
Școala Gimnazială „Adrian Păunescu”,
Focșani

Școala pozitivă în contextul incluziunii la nivelul catedrei de educație fizică

Articolul explorează conceptul de școală pozitivă și aplicabilitatea acestuia în cadrul catedrei de educație fizică, cu accent pe incluziune. Plecând de la principiile psihologiei pozitive și de la recomandările educației incluzive, se evidențiază rolul profesorului în crearea unui climat motivațional, adaptarea activităților și promovarea stării de bine pentru toți elevii.

Cuvinte cheie

școală pozitivă, incluziune, educație fizică, bunăstare, motivație

1. Introducere

În ultimele decenii, educația s-a orientat către modele pedagogice centrate pe dezvoltarea holistică a elevului și pe crearea unui mediu școlar pozitiv. Conceptul de *școală pozitivă* (Seligman et al., 2009) se bazează pe ideea că educația trebuie să contribuie nu doar la dezvoltarea competențelor academice, ci și la bunăstarea psihologică, reziliență și relații sănătoase. În acest cadru, educația fizică reprezintă un spațiu privilegiat pentru incluziune, datorită caracterului său practic, social și cooperativ.

2. Cadrul teoretic

2.1. Școala pozitivă

Școala pozitivă derivă din psihologia pozitivă, punând accent pe:

- Starea de bine (*wellbeing*).
- Identificarea și dezvoltarea punctelor forte ale fiecărui elev.
- Relații de calitate între elevi și profesori.

- Autonomie și implicare activă.

Aceste principii pot fi integrate la catedra de educație fizică prin activități care dezvoltă nu doar performanța motrică, ci și competențe socio-emoționale.

2.2. Educația incluzivă în sport

Incluziunea în educația fizică presupune participarea tuturor elevilor, indiferent de abilități, dizabilități sau diferențe culturale. Literatura de specialitate (UNESCO, 2015; Sherrill, 2004) evidențiază importanța adaptării curriculei și a mediului pentru a asigura acces egal și experiențe pozitive.

3. Rolul profesorului de educație fizică

Profesorul devine un facilitator al incluziunii și un model de comportament pozitiv. Responsabilitățile sale includ:

- Evaluarea nevoilor individuale ale elevilor.
- Crearea de contexte de învățare colaborativă.
- Adaptarea echipamentelor și sarcinilor motrice.
- Oferirea unui feedback constructiv, orientat pe progres.
- Promovarea unei culturi a respectului.

4. Strategii pedagogice pentru o școală pozitivă incluzivă

- Jocuri adaptate – reguli ajustate pentru a include elevi cu diferite niveluri de abilitate.
- Învățare prin cooperare – parteneriate și echipe mixte.
- Feedback pozitiv – concentrarea pe efort și implicare, nu exclusiv pe rezultat.
- Rotirea rolurilor – pentru a oferi tuturor experiențe variate.
- Activități interdisciplinare – integrarea educației fizice cu alte domenii.

5. Concluzii

Aplicarea principiilor școlii pozitive în contextul incluziunii la catedra de educație fizică contribuie la creșterea motivației elevilor, îmbunătățirea climatului de clasă, dezvoltarea competențelor socio-emoționale și reducerea barierelor dintre elevi cu niveluri diferite de abilități. Astfel, educația fizică devine un instrument nu doar pentru dezvoltarea motrică, ci și pentru consolidarea unei comunități școlare echitabile.

Bibliografie

1. Seligman, M. E. P., Ernst, R. M., Gillham, J., Reivich, K., & Linkins, M. (2009). *Positive education: Positive psychology and classroom interventions*. Oxford Review of Education, 35(3), 293–311.
2. Sherrill, C. (2004). *Adapted Physical Activity, Recreation and Sport: Crossdisciplinary and Lifespan*. McGraw-Hill.
3. UNESCO. (2015). *Quality Physical Education (QPE): Guidelines for Policy-Makers*.
4. Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). *Self-Determination Theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being*. American Psychologist, 55(1), 68–78.
5. European Agency for Special Needs and Inclusive Education (2020). *Inclusive Education in Action*.

Prof. Ceapă Svetlana
Școala Gimnazială „Miron Costin”, Galați

Exemple de metode și tehnici didactice utilizate în educația incluzivă

Incluziunea școlară a elevilor cu cerințe educaționale speciale reprezintă un obiectiv fundamental în contextul educației moderne. Integrarea acestora într-un mediu educațional comun presupune nu doar acceptare și deschidere, ci și adaptarea procesului instructiv-educativ prin metode și tehnici didactice adecvate nevoilor individuale ale fiecărui elev. Rolul cadrului didactic este esențial în asigurarea unui climat de învățare stimulat și accesibil tuturor copiilor.

Pornind de la principiul dreptului egal la educație pentru toți copiii, metodele activ-participative permit elevului satisfacerea interesului pentru cunoaștere, facilitează contactul cu realitatea înconjurătoare, sporind gradul de socializare a elevilor, stimulează și dezvoltă învățarea prin cooperare.

Metodele care favorizează înțelegerea conceptelor și ideilor, valorifică experiența proprie a elevilor sunt: discuția, dezbateră, jocul de rol.

Metodele care stimulează gândirea și creativitatea, determinându-i pe elevi să caute și să dezvolte soluții pentru diferite probleme, să compare și să analizeze situații date sunt: studiul de caz, rezolvarea de probleme, exercițiul.

Metodele prin care elevii sunt învățați să lucreze productiv unii cu alții și să-și dezvolte abilități de colaborare sunt: mozaicul, proiectul în grupuri mici.

Studiile din domeniu au relevat influența pozitivă asupra calității actului educativ pe care o are aplicarea metodelor și procedeele didactice interactive, având ca rezultat creșterea motivației pentru învățare, crearea anumitor deprinderi, dezvoltarea autonomiei personale, facilitarea învățării în ritm propriu, încurajarea cooperării între elevi pentru rezolvarea unor sarcini, ceea ce conduce la cunoaștere și acceptare reciprocă, respectarea altor opinii, înțelegerea realității.

În cartea „Sinteze de psihopedagogie specială”, Alois Gherguț descrie câteva metode de învățare prin cooperare eficiente și în cazul copiilor cu cerințe educative speciale. Printre aceste metode se numără:

- Brainstormingul: elevii prezintă sau scriu tot ce știu despre un anumit subiect;
- Știu/Vreau să știu/ Am învățat: se vorbește despre ceea ce elevii știu deja despre o temă

anume și după aceea se formulează întrebări la care se așteaptă găsirea răspunsului în timpul lecției, iar la finalul ei se verifică ce au aflat elevii după parcurgerea conținuturilor;

- Turul Galeriei: în grupuri de trei sau patru elevi se lucrează la o sarcină ce are ca rezultat un produs, care poate fi expus în clasă. Fiecare grup va examina atent lucrările celorlalte grupe, rotindu-se de la un produs la altul și se poate discuta pe marginea acestora. Astfel, prin feedbackul oferit de colegi se consolidează anumite cunoștințe și se valorizează produsul obținut în grup;

- Activitatea dirijată de citire și gândire: presupune fragmentarea unui text astfel încât elevii pot face predicții despre ce se va întâmpla în fragmentul următor.

Alte metode activ-participative mai sunt: interviul în trei etape, predicțiile în perechi, unul stă și trei circulă, linia valorilor, masa rotundă, etc.

Autorul precizează faptul că există o multitudine de tehnici și metode care favorizează învățarea prin interacțiunea cu ceilalți colegi, iar aceste metode pot fi selectate, reformulate și chiar îmbogățite cu alte variante în funcție de tipul disciplinei, de vârsta și nivelul de dezvoltare al elevului.

O metodă eficientă este învățarea diferențiată, care presupune adaptarea conținuturilor, sarcinilor, ritmului și stilului de predare în funcție de particularitățile fiecărui elev. Această abordare permite fiecărui copil să învețe în ritmul său propriu, valorificându-i punctele forte și sprijinindu-l *atunci când întâmpină o dificultate*.

O altă metodă, cea a jocului didactic are un impact pozitiv asupra elevilor cu cerințe educaționale speciale datorită faptului că reduce anxietatea, dezvoltă motivația intrinsecă și facilitează învățarea prin experiență. Adaptarea jocurilor în funcție de nivelul cognitiv al elevilor permite consolidarea cunoștințelor într-un mod plăcut și eficient.

Învățarea prin cooperare este o altă metodă eficientă care favorizează integrarea socială și sprijinul reciproc între elevi. Formarea de grupuri mixte, în care elevii cu cerințe educaționale speciale sunt sprijiniți de colegi, încurajează empatia, solidaritatea și sprijinul de echipă, reducând riscul de izolare și marginalizare.

În lucrul cu elevii cu cerințe educaționale speciale este utilizată frecvent și tehnica pasului mic. Aceasta constă în împărțirea sarcinilor complexe în pași simpli și clari, ușor de parcurs, pentru a nu copleși elevul și a favoriza succesul etapizat.

O altă tehnică eficientă este utilizarea suportului vizual și multisenzorial. Elevii cu dificultăți de învățare beneficiază enorm de pe urma materialelor vizuale, tactile și auditive. Astfel, învățarea devine mai accesibilă și mai adaptată stilurilor individuale.

Tehnica povestirii interactive are un rol terapeutic și educativ. Poveștile pot fi adaptate pentru a transmite valori, pentru a încuraja empatia și a dezvolta limbajul. Povestirea interactivă implică copilul în desfășurarea narațiunii, încurajând exprimarea verbală și creativitatea.

Metoda învățării prin descoperire presupune oferirea unor contexte în care copilul explorează, pune întrebări și ajunge la concluzii proprii. Este extrem de eficientă în dezvoltarea gândirii critice și a motivației pentru învățare.

Și tehnologia educațională asistivă devine din ce în ce mai accesibilă în incluziunea școlară a elevilor cu cerințe educaționale speciale. Tabletele cu aplicații interactive, instrumentele de comunicare augmentativă și materialele vizuale digitale contribuie la creșterea implicării copiilor cu dificultăți de învățare. Exemplu: aplicații cu povești animate, jocuri educative personalizate sau platforme de comunicare vizuală.

Totodată, un rol important în recuperarea și integrarea acestor elevi îl au și activitățile de terapie educațională (terapia ocupațională, meloterapia, dezvoltarea autonomiei personale, ludoterapia), scopul fiind acela de a forma deprinderi de viață cotidiană (asigurarea îngrijiri propriului corp și a locuinței, folosirea serviciilor din comunitate) cultivare a capacităților și aptitudinilor pentru muncă (elevii cu dizabilități pot fi învățați să realizeze diverse activități productive care îl pot ajuta ulterior în găsirea unui loc de muncă specific) și educarea abilităților pentru petrecerea timpului liber.

Învățarea prin cooperare, ascultarea și acceptarea opiniilor, luarea împreună a deciziilor constituie momente active ale predării și învățării. Dacă strategiile tradiționale își propun cultivarea relațiilor de prietenie și înțelegere între copii, strategiile incluzive au un

impact mai profund. Ele îi învață pe copii să se accepte așa cum sunt, indiferent de etichetele pe care societatea le pune și să colaboreze în vederea realizării obiectivelor de interes comun.

Pentru optimizarea intervențiilor la elevii cu dizabilități, nu trebuie neglijată utilitatea mijloacelor și materialelor didactice variate și personalizate.

În activitatea la clasă, este deosebit de importantă și evaluarea formativă și adaptată, care pune accent pe progresul elevului, nu pe comparația cu standardele generale. Feedback-ul constructiv, încurajările și recompensele simbolice contribuie la creșterea încrederii în sine și a motivației pentru învățare.

În concluzie, aplicarea metodelor și tehnicilor didactice adaptate elevilor cu cerințe educaționale speciale nu este doar o cerință pedagogică, ci și un act de responsabilitate morală și profesională. Prin empatie, flexibilitate și creativitate, cadrul didactic devine un facilitator al incluziunii și un sprijin real în dezvoltarea armonioasă a fiecărui copil, indiferent de dificultățile sale.

Pentru integrarea și recuperarea elevilor cu cerințe educative speciale este necesară tratarea demersului educativ într-o manieră interactivă astfel încât aceștia să cunoască, să înțeleagă lumea în care trăiesc și să aplice ceea ce au învățat în diferite situații de viață.

Bibliografie:

1. Cucoș, C., 2001, Pedagogie, Editura Polirom, Iași;
2. Gherguț, A., 2005, Sinteze de psihopedagogie specială, Editura Polirom, Iași;
3. Seach D., 2011, Jocul interactive pentru copii cu autism, Editura Fides, Iasi.

Prof. Tăbăcaru Miruna-Ioana
Liceul Tehnologic “Panaite Istrati”, Brăila

Școala pozitivă: mediu sigur pentru diversitate și integrare

În contextul actual al globalizării și al diversității tot mai accentuate în școli, incluziunea socială a devenit o provocare și, totodată, o necesitate majoră pentru sistemele educaționale din întreaga lume. Asigurarea unui mediu educațional sigur, primitiv și echitabil pentru toți elevii, indiferent de mediul social, cultural sau de abilitate, este esențială pentru formarea unor cetățeni responsabili și empatici. În acest cadru, conceptul de *școală pozitivă* a câștigat tot mai mult teren, bazându-se pe principiile psihologiei pozitive și pe o educație centrată pe resursele și potențialul fiecărui elev, nu pe limitările sale.

Școala pozitivă promovează un climat educațional în care relațiile bazate pe respect, empatie și colaborare creează fundația pentru o integrare autentică a diversității. Aceasta devine astfel un spațiu sigur în care fiecare elev se simte valorizat și sprijinit să se dezvolte armonios. Obiectivul acestui articol este să evidențieze rolul școlii pozitive ca mediu propice incluziunii sociale, ilustrând modul în care această abordare contribuie la integrarea elevilor din medii și cu nevoi diverse, facilitând coeziunea socială în cadrul comunității școlare.

Conceptul de *școală pozitivă* își are rădăcinile în psihologia pozitivă și în abordările educaționale centrate pe identificarea și valorizarea punctelor forte ale elevilor, mai degrabă decât pe evidențierea deficiențelor sau limitărilor acestora. Astfel, școala pozitivă promovează dezvoltarea potențialului individual al fiecărui elev, punând accent pe crearea unui climat educațional bazat pe respect reciproc, empatie și colaborare. În acest cadru, starea de bine (well-being) devine o componentă esențială a procesului educațional, recunoscându-se că elevii motivați și susținuți emoțional învață mai eficient și se implică mai activ în comunitatea școlară.

Pe de altă parte, *incluziunea socială* în educație este definită de organizații internaționale precum UNESCO, OECD sau Consiliul Europei, ca un proces complex ce vizează eliminarea barierelor de natură socială, culturală sau educațională, pentru a asigura accesul egal și

participarea deplină a tuturor elevilor, indiferent de diferențele lor. Incluziunea presupune o schimbare de paradigmă, de la integrarea forțată la valorizarea diversității ca resursă.

Relația dintre școala pozitivă și incluziunea socială este una complementară și sinergică: mediul emoțional și relațional oferit de școala pozitivă creează baza necesară pentru o incluziune autentică, unde diversitatea este acceptată și valorizată, iar diferențele nu sunt percepute ca obstacole, ci ca oportunități de învățare și creștere. Numeroase exemple internaționale demonstrează că școlile care adoptă principiile educației pozitive reușesc să reducă conflictele, să crească performanțele și să dezvolte competențe sociale esențiale pentru coeziunea comunitară.

Unul dintre pilonii fundamentali ai școlii pozitive este crearea unui climat școlar sănătos și sigur, în care regulile sunt clar stabilite, iar valorile comune – respectul, solidaritatea, toleranța – sunt asumate și promovate de întreaga comunitate educațională. Comunicarea non-violentă devine astfel o practică esențială, contribuind la prevenirea conflictelor și la consolidarea relațiilor armonioase între elevi, profesori și părinți.

În acest context, adoptarea pedagogiilor incluzive joacă un rol decisiv. Metode precum învățarea cooperativă și peer-learning-ul permit elevilor să colaboreze activ și să învețe unii de la alții, valorificând diversitatea de experiențe și perspective. De asemenea, adaptarea materialelor didactice la nevoile individuale și specifice ale elevilor sprijină accesul egal la procesul educațional și dezvoltarea fiecăruia în ritmul său.

Un alt element crucial îl reprezintă formarea continuă a cadrelor didactice, care trebuie să dobândească competențe interculturale și abilități eficiente de management al diversității. Profesorii bine pregătiți devin mediatori competenți, capabili să recunoască și să răspundă adecvat nevoilor complexe ale unei clase diverse.

Incluziunea reală nu poate fi realizată fără o implicare activă a comunității educaționale extinse, incluzând părinții, organizațiile neguvernamentale și autoritățile locale. Colaborarea între aceste entități contribuie la consolidarea sprijinului pentru elevi și la crearea unui mediu integrator pe termen lung.

În plus, implementarea unor programe și activități specifice – ateliere de interculturalitate, proiecte internaționale precum Erasmus+, schimburi de experiență și activități de mentorat între elevi – amplifică impactul pozitiv al școlii pozitive. Aceste inițiative facilitează dialogul intercultural, dezvoltă abilități sociale și întăresc sentimentul apartenenței, elemente esențiale în construirea unei comunități școlare incluzive și dinamice.

Implementarea principiilor școlii pozitive are un impact semnificativ asupra incluziunii sociale în mediul educațional. În primul rând, crearea unui climat pozitiv și sprijinitor contribuie la creșterea motivației și performanțelor școlare ale elevilor, deoarece aceștia se simt încurajați și în siguranță să își exprime potențialul. Studiile recente arată că elevii din școlile care promovează bunăstarea emoțională au rezultate academice mai bune și o implicare mai activă în procesul de învățare.

De asemenea, școala pozitivă contribuie la reducerea abandonului școlar, în special în rândul elevilor proveniți din medii defavorizate sau marginalizate, prin crearea unui mediu incluziv în care fiecare copil este valorizat și sprijinit în mod individual.

Pe lângă performanțele academice, școala pozitivă facilitează și dezvoltarea competențelor sociale și civice, esențiale pentru conviețuirea într-o societate diversă. Elevii învață să comunice eficient, să gestioneze conflictele și să manifeste empatie față de ceilalți, abilități care contribuie la consolidarea coeziunii sociale.

Un alt efect important este îmbunătățirea relațiilor între elevii din medii diferite, reducând stereotipurile și prejudecățile și promovând incluziunea autentică. Acest aspect este susținut de numeroase cercetări internaționale, care evidențiază legătura directă între mediile pozitive și reducerea fenomenelor de bullying sau excludere socială.

Astfel, școala pozitivă se dovedește a fi un model educațional eficient pentru promovarea incluziunii sociale, având un rol esențial în formarea unor comunități școlare armonioase, diverse și integrate.

Școala pozitivă reprezintă mai mult decât o simplă abordare pedagogică; ea devine un model de societate în miniatură, în care diversitatea este nu doar acceptată, ci apreciată ca o

sursă de bogăție și inovare. Prin promovarea unui mediu sigur, incluziv și sprijinitor, școala pozitivă contribuie fundamental la formarea unor cetățeni responsabili, empatici și pregătiți să trăiască și să colaboreze într-o lume diversă.

Pentru ca acest model să devină sustenabil și să se extindă la nivel larg, este imperativă formarea continuă a cadrelor didactice, dotarea acestora cu competențe interculturale și metode pedagogice inovatoare. Totodată, succesul școlii pozitive depinde de implicarea activă a întregii comunități educaționale – elevi, părinți, profesori, autorități și organizații locale – care trebuie să colaboreze pentru a crea un mediu armonios și incluziv.

În final, este necesar un apel ferm la integrarea principiilor școlii pozitive în politicile educaționale naționale, astfel încât incluziunea socială să devină o realitate concretă în fiecare unitate de învățământ. Doar printr-un angajament comun și coerent vom putea asigura acces egal și oportunități reale pentru toți elevii, construind astfel o societate mai echitabilă și mai solidară.

Bibliografie:

- Ainscow, M., Booth, T., & Dyson, A. (2006). Improving schools, developing inclusion. Routledge.
- Noddings, N. (2005). The challenge to care in schools: An alternative approach to education (2nd ed.). Teachers College Press.
- UNESCO. (2020). *Global education monitoring report 2020: Inclusion and education: All means all*. UNESCO.

Prof. înv. primar, Teodorescu Nicoleta
Școala Gimnazială Ciocile, Ciocile, Brăila

Comunicarea – factor important în activitatea didactică

Aptitudinea de a comunica și capacitatea de a beneficia de efectele acestui process sunt competențe deosebit de importante într-o lume a comunicării.

Abordarea problematicei comunicării educaționale realizate în contextul experi-ențelor de învățare școlară trebuie raportată la perspectiva dinamică asupra schimbărilor ce caracterizează realitatea educațională. Cu cât comunicarea este mai elaborată cu atât ea devine mai eficientă și productivă.

Comunicarea stă la baza procesului instructiv-educativ în vederea asigurării unor performanțe școlare superioare. Ca să poată realiza o comunicare eficientă este necesară o sensibilizare și educare a cadrului didactic, dar și o responsabilizare a elevilor în actul comunicării.

Universul educației își extinde mereu granițele, iar în centrul său stă întotdeauna comunicarea. Orice aspect al experiențelor de învățare se studiază, se raportează la caracteristicile comunicării.

„Școala este o zonă de comunicare intensă.”(Cerghit I.,2008, p. 65)

Învățământul este un domeniu în care comunicarea se regăsește la toate nivelele:

-relația instructiv educativă este o relație de comunicare. În procesul didactic, comunicarea devine parte constitutivă și vitală.

-comunicarea constituie una dintre condițiile fundamentale ale bunei desfășurări a procesului de predare-învățare-evaluare. Se poate spune că cele mai multe dintre situațiile de instruire sunt predominante de comunicare.

-în procesul de învățământ, comunicarea se implică activ și creator în structurarea și depășirea acestuia, acționând ca: sursă de informații sau purtător de mesaje destinate instruirii și educației. Astfel pentru elevi comunicarea devine un instrument de acces la cunoaștere, sursă generatoare de învățare, care accentuează interacțiunile elev-cunoaștere-profesor, prin comunicare. Pentru profesor comunicarea devine un mijloc hotărâtor în exersarea profesiei sale didactice și educative.

Instituția de învățământ constituie locul în care se învață comunicarea, în care se deprinde și perfecționează comunicarea, în care se creează și în care se educă comunicarea. Astfel comunicarea are semnificația unei valori umane și sociale.

Comunicarea conține prin ea însăși potențial educativ, însemnând transmiterea de cunoștințe, autoreglarea activității educative intelectuale, transmiterea codurilor caracteristice fiecărei științe.

Se poate spune că în activitatea didactică se realizează și un schimb de activități între persoane, iar cele informaționale ocupă un loc hotărâtor. Deoarece lumea de astăzi a omului tinde tot mai mult spre o lume informațională, toate acțiunile sunt dominate de activități de comunicare. Așadar comunicarea este un factor important ce intervine în procesul de predare-învățare, în asimilarea cunoștințelor, abilităților, derpinderilor.

Între comunicare și educație există un raport de interdependență. Prin comunicare nu se realizează numai interacțiunea dintre cadrul didactic și elev, este și un proces psiho-social de influențare prin limbaje specifice a atitudinilor, comportamentelor, convingerilor, a componentelor motivațional-afective și volitive.

Comunicarea le oferă elevilor multiple posibilități de a stăpâni realitatea, devenind:

- factor de stimulare și susținere a interactivității;
- intervenție de dirijare și control asupra învățării;
- instrument de organizare a învățării și a condițiilor învățării;
- factor de valorificare educativă a informației;
- sursă a dezvoltării interrelațiilor și interacțiunilor socioumane în cadrul clasei școlare.

Astfel comunicarea contribuie la formarea și cristalizarea comunității școlare ca mediu mai larg care intervine favorabil în stimularea învățării și a unei activități didactice de calitate.

Pentru ca procesul de comunicare să devină eficient este necesar cunoașterea și înlăturarea tuturor factorilor care ar putea produce o perturbare în transmiterea și captarea informației, cu precăderea în comunicarea educațională.

Comunicarea este un sistem deschis, influențat de o mulțime de factori, de aceea blocajele în comunicare se referă la componentele sistemului (emițător, receptor, canal de comunicare) și la proces (blocaje apărute în urma interacțiunii din interiorul actului comunicării).

Prin intermediul procesului de comunicare urmărim să fim receptați, să fim înțeleși, să fim acceptați și să provocăm o schimbare de comportament sau atitudine.

Când nu reușim să atingem aceste obiective, înseamnă că procesul comunicării nu funcționează corespunzător, că ceva a intervenit în transmiterea mesajelor. Tot ce interferează în procesul comunicării este o barieră în calea comunicării.

Existența barierelor în comunicare poate fi analizată din mai multe unghiuri, ținând cont de intersecția diversității de aspecte pe care le atinge acest fenomen atât de prezent în viața fiecăruia dintre noi.

Barierelor în comunicare pot să aibă la baza anumite „mituri” privind comunicarea:

- înțelegerea comunicării –procesul comunicării face parte din istoria individuală a fiecăruia dintre noi, felul în care am comunicat până acum nu înseamnă că a fost unul eficient;

- toate problemele ființei umane sunt de fapt probleme de comunicare. Actul comunicării este implicat în toate activitățile noastre, dar în caz de un anumit insucces nu înseamnă că o comunicare ineficientă este singura responsabilă;

- dacă utilizezi tehnici eficiente de comunicare, se presupune că cei care comunică au o bună comunicare. Chiar dacă devii un bun comunicator, dacă înveți tehnici de comunicare, mai sunt și alte elemente implicate, cum ar fi atitudinea pozitivă în comunicare;

- în procesul comunicării, toate persoanele care participă sunt responsabile pentru modul în care s-a produs comunicarea (eficient/ineficient);

- o bună comunicare realizează o înțelegere perfectă. Cum o înțelegere perfectă este imposibilă, aceasta duce la definirea unei bariere în comunicare.

Când ne referim la conceptul de blocaje în comunicarea, vorbim de fapt de bariere ce țin de sistem (la nivelul agenților comunicării –receptor, emițător, canal de comunicare) și despre bariere ce țin de proces (rezultate ale interacțiunii din interiorul comunicării).

Barierelor ce țin de proces sunt surprinse mai degrabă, în calitate de surse ale ineficienței comunicării sau repere ale comunicării eficiente.

În primul rând blocajele apar la nivelul mesajului adus în atenție de către comunicarea verbală și comunicarea nonverbală. În al doilea rând ar fi intențiile manifeste și cele ascunse ale partenerilor în comunicare. Un al treilea nivel este reprezentat de latura acțional-emoțională a activităților de comunicare.

Altman, Valenzi și Hodgetts (1985, pp. 528-531 apud Pânișoară, 2006, p. 110)

consideră bariere majore în eficiența comunicării următoarele:

- blocajele emoționale
- repertoriile comunicaționale diferite
- incapacitatea emițătorului de a se exprima adecvat
- caracteristicile personale ale unuia sau altuia dintre comunicatori.

Atunci când ne referim la mesaj ca element central al comunicării, receptorul poate să-i amplifice semnificația, să-l interpreteze greșit sau să-l ignore. Autorii, Wilcox, Ault și Agee (Wilcox, Ault, Agee, 1989, pp. 200-202 apud Pânișoară, 2006, p. 110) spun că aceste operațiuni se numesc autoselecție și autopercepție, fiecare selectează și percepe din mesaj ceea ce consideră important, relevant pentru el.

Din această perspectivă se desprind barierele care includ următoarele elemente:

- experiențele anterioare divergente ale participanților;
- diferențe educaționale;
- deosebiri de interese în legătură cu mesajul;
- diferențe referitoare la nivelul lor de inteligență;
- diferență de vârstă, gen, rasă sau clasă socială;
- lipsa respectului reciproc;
- lipsa abilităților de comunicare la emițător și/sau de ascultător/receptor;
- diferențe în stăpânirea limbajului;
- limite în ceea ce privește fondul informațional.

William Haney (apud DeVito, 1988, pp. 96-97 apud Pânișoară, 2006, p. 111) consideră că o barieră serioasă privind comunicarea este cea numită ratarea înțelesului, care se manifestă în două forme:

- când două persoane utilizează cuvinte diferite, dar le dau același înțeles;
- când două persoane utilizează aceleași cuvinte, dar le dau acestora înțelesuri diferite.

Autorii Baron și Byrne (1987, pp. 79-91 apud Pânișoară, 2006, p. 111) identifică așa-numitele „prescutări mentale” care pot produce bariere în comunicare.

„Scurtăturile” care pot avea un impact puternic la nivelul clasei de elevi:

- disponibilitatea euristică face să se dezvolte tendința de a aprecia un eveniment

pe baza primelor impresii create de acesta. La o gândire mai profundă acestea devin inconsistente. Această disponibilitate se manifestă din dorința persoanelor de a avea un suport concludiv referitor la un eveniment.

-efectul falsului consens pleacă de la ideea că și alții gândesc ca noi, oamenii doresc să creadă că alții sunt de acord cu ei, deoarece le confirmă dacă judecățile și acțiunile lor sunt corecte.

-efectul însuflețirii foarte folosit în activitatea didactică. Acesta poate să ofere un suport important eficienței instruirii. Elevii sunt mult mai atrași de prezentarea fenomenului ca atare, decât câteva informații abstracte, ducând la rezultate mult mai bune.

-teoria perseverenței –persoanele continuă să creadă informația inițială, chiar dacă la final ea s-a dovedit a fi falsă.

-reprezentativitatea euristică –judecare unui fenomen prin asemănarea cu alte cazuri cunoscute. Încercăm să integrăm un fenomen nou într-o categorie pe care deja o avem, făcând apel la ceea ce cunoaște. Acest efect poate crea stereotipurile.

Stereotipurile reprezintă și ele o barieră în comunicare, foarte importantă în procesul educațional. Acestea pot fi definite ca fiind reacții la faptul că este greu și neproductiv să tratăm fiecare fenomen drept ceva nou, tendința este de a-l integra într-o categorie mai mare în funcție de caracteristici.

Acest proces este util în învățare, când se dorește introducerea unor informații noi în ceea ce dețin elevii, ținând cont de experiența lor de învățare de până atunci. Dar, uneori când această matrice nu mai este funcțională avem de-a face cu un stereotip, acest fenomen aducând ineficiență în comunicare și în procesul instructiv-educativ, având rezultate inverse celor așteptate.

Torrington și Hall (1991, p. 142 apud Pânișoară, 2006, p. 114) ne oferă o clasificare a totalitatea barierelor care apar în comunicare:

- bariere în trimiterea mesajului care apar doar la nivelul emițătorului;
- bariere la nivelul receptării, acestea aparțin atât celui care primește mesajul cât și mediului;
- bariere de înțelegere se situează atât la nivelul emițătorului (semantică și jargon,

abilități de comunicare, durata comunicării și canalul acesteia) cât și la nivelul receptorului (concentrare, abilități de ascultare, receptivitate la nou, cunoștințe despre mesaj, probleme semantice);

-barierele acceptării acționează la nivelul tuturor indicatorilor implicați (emițător, receptor, mediu);

-barierele acțiunii se constituie atât la nivelul emițătorului cât și la nivelul receptorului.

Barierele de comunicare pot fi determinate de: defecte fizice/psihice, modele culturale diferite, prejudecăți, atitudini, percepții false, neîncrederea, lipsa de credibilitate, încărcarea emoțională a mesajului, negativism în atitudini și comportament, particularitățile mediului, experiențe anterioare.

Barierele pot fi găsite la nivelul tuturor componentelor actului de comunicare, precum și la nivelul procesului ca atare.

Conceptul de barieră în comunicare poate fi gândit într-un echilibru dinamic cu elementele care privesc eficiența comunicării.

În concluzie se poate spune că bariera în comunicare este un fenomen, un lucru sau stare care reduce, diminuează eficiența și fidelitatea transmiterii mesajelor.

Bibliografie

1. Cerghit, I., (2008) , *Sisteme de instruire alternative și complementare-Structuri, stiluri și strategii*, Editura Polirom, Iasi
2. Ezechil, L., Albu, G., Pânișoară, I.O.,(2008), *Comunicarea și relațiile de comunicare pedagogică Aplicații* În:Potolea, D.,Neacșu I.,Pânișoară, I.O., *Pregătirea psihopedagogică. Manual pentru definitivat și gradul didactic II*, Editura Polirom , Iași
3. Pânișoară, O., (2006), *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași

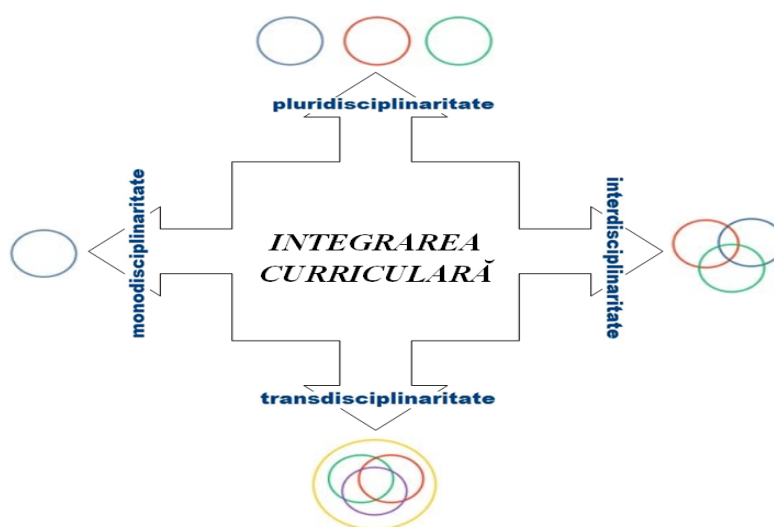
Prof. Tinică Maricela – Paula

Școala Gimnazială „Ion Murgeanu” Zorleni, județul Vaslui

Pledoarie pentru o abordare interdisciplinară/ transdisciplinară a învățării în învățământul primar

Școala are un rol esențial în formarea elevilor, oferindu-le cunoștințe, formându-le și dezvoltându-le abilități, deprinderi și competențe, prin intermediul disciplinelor incluse în programele școlare.

Studiate separat, aceste discipline nu generează întotdeauna impactul dorit, motiv pentru care se recomandă o *abordare integrată*, bazată pe conexiuni între domenii și promovarea *interdisciplinarității* și *transdisciplinarității*.

Într-un context educațional aflat în continuă schimbare, *interdisciplinaritatea* și *transdisciplinaritatea* devin necesități stringente, completându-se reciproc.

Conform *Dicționarului explicativ al limbii române*, *interdisciplinaritatea* este un transfer de concepte și metodologie dintr-o disciplină în alta.

Interdisciplinaritatea răspunde nevoii de a depăși granițele dintre domenii și oferă o perspectivă unitară, integrată asupra cunoștințelor, de obicei analizate separat. Aceasta

presupune integrarea unor concepte din mai multe discipline, facilitând transferul de noțiuni și idei. *Abordarea interdisciplinară* este un proces amplu, care include diverse activități și metode de transfer al cunoștințelor între discipline.

Transdisciplinaritatea este o direcție de cercetare care depășește granițele disciplinelor academice și creează o abordare holistică. Finalitatea ei este înțelegerea lumii prezente, unul din imperativele sale fiind *unitatea cunoașterii*. Are o perspectivă care transcende limitele disciplinare și le subordonează procesului individual de învățare al elevului, în funcție de interesele și particularitățile acestuia.

Prin *abordarea transdisciplinară*, învățarea este centrată pe elev, acesta devine protagonistul procesului de învățare, fiind ghidat și susținut de profesor.

Învățarea centrată pe elev reprezintă o abordare care presupune un stil de învățare *activ* și integrarea programelor școlare în funcție de ritmul propriu de învățare. Elevul trebuie să fie implicat și responsabil pentru progresele pe care le face în ceea ce privește propria lui educație. G. Gibbs dă o definiție utilă a *învățării centrate pe elev*. El afirmă că *învățarea centrată pe elev* „oferă elevilor o mai mare autonomie și un control sporit cu privire la disciplinele de studiu, la metodele de învățare și la ritmul de studiu”.

Principiile care stau la baza *învățării eficiente centrate pe elev* sunt:

- * Accentul activității de învățare trebuie să fie pe persoana care învață și nu pe profesor;
- * Recunoașterea faptului că procesul de predare în sensul tradițional al cuvântului nu este decât unul dintre instrumentele care pot fi utilizate pentru a-i ajuta pe elevi să învețe;
- * Rolul profesorului este acela de a administra procesul de învățare al elevilor;
- * Recunoașterea faptului că, în mare parte, procesul de învățare nu are loc în sala de clasă și nici când cadrul didactic este de față;
- * Înțelegerea procesului de învățare nu trebuie să aparțină doar profesorului – ea trebuie împărtășită și elevilor;

- * **Proiecte artistice integrate** – Desenul, muzica și teatrul sunt folosite pentru a consolida învățarea unor teme din matematică, istorie sau științe.

Experiențele de învățare pozitivă sunt bazate pe ideea că fiecare elev are puncte forte care pot fi valorificate de profesor, pentru a-l ajuta să învețe activ. Greșelile sunt tratate ca oportunități de îmbunătățire, evidențiindu-se aspectele reușite și oferindu-se îndrumare pentru corectare. Educația pozitivă presupune consolidarea încrederii în sine a elevului și sprijinirea dezvoltării sale.

În concluzie, *abordarea interdisciplinară/ transdisciplinară* a învățării în învățământul primar reprezintă un pas esențial în realizarea unei educații moderne și eficiente, care răspunde cerințelor unei societăți în continuă schimbare, contribuind la creșterea interesului elevilor și la îmbunătățirea calității învățării. Elevii sunt mai implicați, colaborează și aplică cunoștințele într-un mod integrat, își dezvoltă abilități esențiale pentru succesul lor viitor, pregătindu-se astfel pentru o lume complexă și interconectată.

Bibliografie

- Bocoș, M. D. (2013). Instruirea interactivă. Iași: Editura Polirom;
- Ciolan, L. (2008). Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar. Iași: Editura Polirom;
- Joița, E. (2006). Instruirea constructivistă – o alternativă. București: Editura Aramis;
- Ionescu, M., Bocoș, M. (2017). Tratat de didactică modernă. Pitești: Editura Paralela 45.
- <https://dexonline.ro/definitie/interdisciplinaritate>
- <https://ro.wikipedia.org/wiki/Transdisciplinaritate>

Trofin Cristina-Manuela

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale. O perspectivă inovatoare prin AI, VR și RA

Într-o societate în continuă transformare, școala modernă este chemată să se reinventeze, să răspundă nevoilor diverse ale elevilor și să creeze medii de învățare pozitive, incluzive, centrate pe potențialul fiecărui copil. Participarea la cursul „**AI/VR/RA in Education**”, organizat de ETI Malta, a fost o experiență transformațională, care a reconfirmat faptul că tehnologia, utilizată conștient și creativ, poate deveni un aliat valoros în construirea unei școli echitabile, moderne și accesibile tuturor. Pe parcursul cursului, am explorat o serie de aplicații educaționale care valorifică potențialul inteligenței artificiale (AI), realității virtuale (VR) și realității augmentate (RA) pentru a oferi oportunități egale de învățare. Printre acestea, se numără platforme precum **CoSpaces Edu**, **ClassVR**, **Owl3D**, **Google Earth**, **360° Photo**, **Thinglink** sau **Google Arts & Culture**, care permit construirea de medii virtuale interactive, simulări, tururi și experiențe imersive.

CoSpaces Edu de exemplu, oferă elevilor șansa de a-și construi propriile lumi 3D, ceea ce încurajează creativitatea și gândirea critică, indiferent de nivelul de competență digitală. Într-un cadru incluziv, această aplicație permite integrarea elevilor cu nevoi speciale sau bariere lingvistice, deoarece interacțiunea vizuală și colaborativă poate compensa dificultățile tradiționale de învățare. În mod similar, **Thinglink** sau **360° Photo** facilitează explorarea de conținut vizual interactiv, fiind utile mai ales în învățarea geografică, istorică sau culturală, oferind elevilor care provin din medii defavorizate șansa de a „călători” în locuri la care altfel nu ar avea acces.

Aplicațiile bazate pe inteligență artificială, cum sunt **ChatGPT**, **Claude**, **Gemini** sau **MagicSchool**, vin în sprijinul cadrelor didactice prin generarea de conținut educațional adaptat, exerciții diferențiate, feedback personalizat sau planuri de lecții adaptate stilurilor de învățare. Prin aceste instrumente, profesorii pot crea scenarii de lucru atractive, gamificate sau inter/multisenzoriale, în care fiecare elev este valorizat. Un exemplu deosebit de util este

TeacherMade, o platformă care transformă fișele tradiționale în materiale interactive, iar cu ajutorul **Zapier**, fluxurile de lucru pot fi automatizate, câștigând timp pentru relaționare directă cu elevii – o componentă esențială a școlii pozitive. Aplicații precum **NaturalReader** oferă suport pentru elevii cu dificultăți de lectură sau dislexie, transformând textul scris în vorbire clară și accesibilă, contribuind astfel la echitate și învățare autonomă.

Pe lângă componentele de STEM și limbaj, aplicațiile creative precum **Blob Opera**, **3D Pottery**, **Suno** sau **Loudly** permit exprimarea artistică și emoțională, aspect esențial în dezvoltarea unei comunități școlare incluzive. Aceste instrumente democratizează accesul la educația artistică, încurajând participarea elevilor care poate nu excelează în domenii academice tradiționale, dar au abilități creative remarcabile. Totodată, aplicațiile de tip **Google Arts & Culture**, **GeoGuessr** sau **PhET Interactive Simulations** oferă contexte bogate de învățare prin joc, explorare și experiment, motivând elevii și reducând sentimentul de eșec sau marginalizare.

Integrarea instrumentelor AI, VR și RA în activitățile didactice a avut un impact major asupra elevilor, mai ales din perspectiva motivației, implicării și stimei de sine. În special în școlile unde există o mare diversitate culturală, lingvistică sau socio-economică, aceste tehnologii creează un spațiu de învățare în care fiecare elev poate contribui și învăța în ritmul și stilul propriu. Elevii care întâmpină dificultăți în învățarea tradițională – fie din cauza unor tulburări de învățare, fie a lipsei de încredere – se pot exprima mai ușor prin aplicații precum **CoSpaces Edu**, **Blob Opera** sau **TeacherMade**, care le oferă experiențe de învățare interactive, vizuale sau auditive. Astfel, ei devin mai activi, mai interesați de conținutul propus și mai predispuși să colaboreze. În același timp, elevii capabili de performanță au ocazia să își dezvolte gândirea critică și creativă prin simulări avansate, proiecte VR/AR și interacțiuni AI. Printr-o abordare diferențiată, susținută de tehnologie, profesorul poate cultiva o cultură a reușitei pentru toți, reducând riscul de excludere, etichetare sau eșec școlar. Experiențele de învățare facilitate de aceste aplicații pot transforma complet atmosfera clasei – dintr-una centrată pe performanță academică rigidă într-una bazată pe colaborare, curiozitate, empatie și

explorare. În acest sens, școala pozitivă nu mai este doar o viziune teoretică, ci o realitate tangibilă, accesibilă cu sprijinul tehnologiei educaționale.

Participarea la cursul de la ETI Malta a evidențiat că un profesor deschis spre învățare continuă, care integrează conștient tehnologia, poate deveni catalizatorul unei **școli pozitive, centrate pe incluziune și colaborare**. Aplicațiile explorate nu înlocuiesc interacțiunea umană, ci o potențează, oferind alternative și adaptabilitate pentru nevoile variate ale elevilor. Astfel, într-o lume educațională în schimbare, misiunea școlii nu este doar să transmită cunoștințe, ci să creeze un **spațiu sigur, empatic și echitabil**, unde fiecare elev are șansa să învețe în ritmul său, să fie înțeles și valorizat. Iar tehnologia, folosită cu sens, devine o punte reală între diversitate și unitate.

Bibliografie

1. ETI Malta. (2025). *Course materials – AI/VR/RA in Education*. European Training Institute.
2. Interaction Design Foundation. (2024). *Educational Technologies for Inclusive Classrooms*. <https://www.interaction-design.org>
3. ClassVR. (2024). *Using VR in Schools for Inclusion and Engagement*. <https://www.classvr.com>
4. CoSpaces Edu. (2024). *Create. Code. Explore*. <https://www.cospaces.io>
5. Google Arts & Culture. (2025). *Virtual Tours and Cultural Inclusion*. <https://artsandculture.google.com>
6. MagicSchool AI. (2025). *AI tools for teachers and diverse learners*. <https://www.magicschool.ai>
7. TopAI.tools. (2025). *AI Resources for Education*. <https://www.topai.tools>

Prof. învă. preșcolar Turcu Ionela-Claudia

Liceul „Gheorghe Surdu, oraș Brezoi

Bune practici pentru promovarea incluziunii sociale în grădiniță

Educația timpurie este esențială pentru modelarea viitorului adult. Grădinița nu este doar un spațiu de învățare, ci și un mediu în care copilul își construiește identitatea, își dezvoltă relațiile interpersonale și își formează atitudinea față de ceilalți. În acest context, incluziunea socială devine o misiune centrală a educației preșcolare.

Potrivit lui Florian (2009), incluziunea educațională presupune un proces continuu de identificare și eliminare a barierelor în calea participării și învățării. În grădinițe, acest proces se traduce prin adaptarea mediului educațional la diversitatea copiilor, promovând acceptarea și respectul reciproc.

Exemple de bune practici

1. Activități centrate pe cooperare și valorizarea fiecărui copil

În grădiniță pot fi implementate săptămânal activități de tip „Atelierul Prieteniei”, în care copiii lucrează în perechi sau grupuri mixte. Fiecare copil are un rol clar definit, iar rezultatul este comun. Această metodă crește încrederea în sine a copiilor mai retrași și dezvoltă empatia față de colegii cu dificultăți de integrare.

2. Jurnalul emoțiilor – sprijin pentru dezvoltarea socio-emoțională

Se folosește „Jurnalul emoțiilor” – o practică zilnică în care copiii își exprimă starea sufletească prin desene sau pictograme. Educatoarea discută cu fiecare copil, ajutându-l să înțeleagă și să gestioneze emoțiile. Astfel, sunt prevenite comportamentele de excludere sau agresivitate.

3. Integrarea copiilor cu CES prin jocuri structurate

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale este susținută prin jocuri adaptate. Jocuri de rol precum „Micii Detectivi ai Binelui” sau „Să ne ajutăm prietenul” stimulează interacțiunea pozitivă și implicarea activă a copiilor cu CES.

4. Biblioteci vii: părinți invitați să împărtășească povești culturale

O practică inovatoare în grădinițe presupune invitarea părinților de etnii diferite să participe la activitățile educative, prezentând povești, cântece sau tradiții din cultura proprie. Copiii învață despre diversitate într-un mod natural, într-un cadru sigur și interactiv.

5. Colțul incluziv „Eu și prietenii mei”

În sala de grupă se amenajează un colț tematic unde sunt expuse fotografii, desene și povești create de copii despre prietenie, toleranță și diversitate. Acest spațiu devine un mijloc de reflecție și de învățare emoțională, dar și o ocazie de consolidare a grupului.

Rolul cadrului didactic în facilitarea incluziunii

Cadrele didactice au un rol esențial în asigurarea unui mediu incluziv. Potrivit Cercetării Naționale „Educația Incluzivă în România” (2020), peste 60% dintre educatori consideră că lipsa formării adecvate este un obstacol major în aplicarea unor practici incluzive. De aceea, participarea la cursuri de formare continuă, workshop-uri sau parteneriate educaționale devine imperativă.

Concluzii

Incluziunea socială în grădiniță nu este doar o opțiune pedagogică, ci o responsabilitate etică. Prin implementarea unor practici educaționale centrate pe colaborare, empatie și respect față de diversitate, se poate construi o educație pozitivă, echitabilă și durabilă. Cadrele didactice au nevoie de sprijin, resurse și formare pentru a transforma aceste principii în realitate.

Bibliografie

1. Florian, L. (2009). Educație incluzivă. Formarea cadrelor didactice în sprijinul diversității. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Păun, E., Potolea, D. (2002). Pedagogie. Fundamente teoretice și demersuri aplicative. Iași: Polirom.
3. Cucuș, C. (2014). Psihopedagogie pentru examenele de definitivat și grade didactice. Iași: Polirom.
4. Jigău, M. (coord.). (2020). Educația incluzivă în România. Studiu național. Institutul pentru Științe ale Educației.
5. Crahmaliuc, C. (2019). Incluziune și diversitate în grădiniță – Ghid de bune practici. București: Editura Aramis.
6. Mică, M. (coord.). (2011). Educația timpurie în România. Perspective și politici. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

Prof. Voică Tatiana Angelica

Școala Gimnazială "Aurel Peia", Ezeriș

Des compétences de décodage impliquées dans l'activité de lecture compréhension

*«On aime toujours un peu à sortir de soi, à voyager, quand on lit.»
Marcel Proust*

Lire signifie voyager dans l'espace et dans le temps pour explorer des cultures inconnues. Grâce à lecture, les élèves ont de nombreuses occasions d'exercer leurs compétences langagières. Les élèves ont besoin de discuter, d'évaluer et d'organiser les idées rencontrées dans les textes divers. La capacité de suivre l'idée principale et de conserver l'information dans la mémoire demande de pouvoir faire de la synthèse des informations. En conséquence, on doit voir un texte dans l'ensemble de ses parties. Le processus de lecture se divise en trois parties: la pré-lecture, la lecture et la postlecture.

1. LES STRATEGIES DE PRÉLECTURE sont la technique de prévisualisation du texte

- identifier les indices présents dans le texte: en-tête, titre, sous-titre, introduction, marqueurs de relation au début des paragraphes, les illustrations, etc.
- utiliser l'index, la table des matières ou les illustrations pour essayer de deviner ce qui va arriver dans le récit
- réfléchir à ses expériences personnelles, les clarifier et les évaluer.
- utilise ses connaissances antérieures pour faire des prédictions sur le contenu/ la structure
- les connaissances concernant la cause: physique, politique, psychologique etc.

2. STRATEGIES PENDANT LA LECTURE est les stratégies d'interprétation des mots, des phrases et des idées du texte

- relire, paraphraser
- prendre des notes
- visualiser et imaginer
- découper le texte ou les phrases complexes pour en comprendre la structure
- comprendre les mots difficiles ou inconnus

- faire des inférences
- établir les liens entre phrases/paragraphes
- gérer sa connaissance
- utiliser la connaissance de la structure des textes
- poser des questions : qui ? quoi ? quand ? où ? pourquoi ? comment ?
- reconnaître un grand nombre de mots instantanément.
- utiliser les indices de syntaxe pour comprendre et relier les idées dans groupes de mots
- repérer/utiliser les marqueurs de relation pour noter l'articulation des idées.

3. STRATEGIES POSTERIEURES A LA LECTURE supposent organiser les informations dans une structure cohérente et consolider la compréhension

- réagir au texte adopter une attitude critique face a lectures
- synthétiser des idées principales, résumé, schématisation
- activités d'évaluation, de comparaison
- interpréter le texte
- gérer sa compréhension
- établir des liens entre l'information lue et ses connaissances
- porter un jugement sur les informations contenues dans un texte

Stratégies pour établir des liens entre les phrases

La lecture nécessite des habiletés différentes de celles de l'écriture. Les marqueurs de relation/les connecteurs aident le lecteur à comprendre facilement le lien entre les phrases ou les paragraphes, donnant clarté et compréhension. Ils permettent de structurer les idées en indiquant les différences étapes de la réflexion. Les marqueurs de relation, que les étudiants doivent décoder/comprendre, font partie des mots les plus utilisés en communication écrite. Pendant une lecture, les idées s'enchaînent et combinent les références de causalité, de temporalité, de condition, d'opposition, de concession. Bien sûr que les élèves doit chercher les mots inconnus parce que le sens d'un mot demande également des connaissances langagières et culturelles. Les connecteurs contribuent à la création de la cohérence du discours. Un tableau avec les connecteurs devient pour les élèves un outil très personnel et sera toujours

à leur disposition. L'enseignant utilisera diverses items (Insérez des connecteurs logiques/Précisez le rapport logique: cause, conséquence, opposition/ Faites le bon choix/Indiquez ce qu'exprime le connecteur / Quel(s) mot(s) exprime(nt) la cause, l'opposition, la conséquence?). Les connecteurs logiques servent à établir des relations entre deux idées, deux faits et expriment la cause, la conséquence, l'opposition. Ils mettent en évidence le rapport logique (cause, conséquence, opposition) qui existe entre les faits ou les idées.

Addition - ajoute une idée à une autre idée déjà émise (et, de plus, en outre, en plus de, ainsi que, de même que).

✓ Juliette possède une entreprise de confection de vêtements **ainsi qu'**une école de couture.

Affirmation - exprime l'accord (bien sûr, certes, effectivement, sans aucun doute, évidemment).

But - donne le point visé par l'idée (afin que, de façon que, de manière que, pour, pour cela, pour que).

Cause – expliquer l'effet d'un fait sur un autre (car, comme, étant donné que, parce que, puisque, vu que, etc.).

✓ Elle a refusé, sous prétexte qu'elle était trop fatiguée.

Comparaison (ainsi que, aussi bien que, autant que, comme, de même que, moins que, plus que).

✓ Elle parle anglais comme un natif.

Concession / restriction – donne une limite à une idée émise (alors que, bien que, cependant, encore que, excepté, malgré, malgré que, mais, quand, néanmoins, pourtant, même, quoique, tandis que, toutefois).

Conclusion - exprimer le résultat d'un fait (au après tout, au total, enfin, en conséquence, c'est pourquoi, par suite).

✓ Mon frère a enfin décidé d'arrêter de fumer.

Condition - exprime une condition, une supposition, une hypothèse (à la condition que, à supposer que, au cas où, dans l'hypothèse où, en admettant que, même si, pourvu que, si).

- ✓ Il réussira son projet, *à condition* de s'investir totalement.

Conséquence - exprime le résultat d'un fait (de telle sorte que, ainsi, alors, à tel point que, c'est pourquoi, de sorte que, donc, d'où, en conséquence, pour cette raison, tellement que, etc.).

- ✓ Il n'est pas venu, c'est pourquoi on s'est inquiété.

Explication - précise la pensée (ainsi, à savoir, c'est-à-dire, c'est pourquoi, d'ailleurs, en d'autres termes, en effet, par exemple, voici, voilà).

Opposition – met en parallèle deux idées différentes (au contraire, bien que, cependant, contre, en dépit de, mais, malgré que, par contre, même si, pourtant, plutôt que, quoique).

- ✓ C'est difficile, mais nous devons essayer.

Temps - situe le moment ou la durée d'une idée (alors que, au moment où, après que, chaque fois que, depuis que, dans, dès, dès que, encore, en même temps que, entre, jamais, jusqu'à ce que, longtemps, lorsque, pendant que, quand, tandis que, toutes les fois que, une fois que).

- ✓ Marie était chez sa tante pendant que son père était en voyage à Paris.

Conclusion

Les élèves qu'acquièrent les compétences nécessaires en lecture (rechercher des indices utiles, opérer des inférences, interpréter des concepts, des faits et des opinions) peut devenir de jeunes lecteurs autonomes, stratégiques, flexibles. Ils seront capables de contrôler leur activité de lecture, leurs présentations et ses interventions en fonction de son intention de communication.

Bibliographie

1. Dolata-Zaród, Anna. (2018). *Le Rôle des Connecteurs Argumentatifs dans le Discours Juridictionnel*, Roczniki Humanistyczne Tom LXVI.
2. Eco, Umberto. (1982). *Tratat de semiotică generală*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București.
3. Peirce, Charles. (1990). *Semnificație și acțiune*, Humanitas, București.
4. [www. reseau-canope.fr/](http://www.reseau-canope.fr/) Pédagogies et manuels du Conseil scientifique de l'éducation nationale. Pédagogies et manuels pour l'apprentissage de la lecture: comment choisir? (Texte collectif rédigé sous la direction de Stanislas Dehaene par le groupe de travail).
5. https://e-fle.univ-lille.fr/methodo/co/2_2_methodo_connecteurs_logiques_web/co/06.htm.

Prof. înv. primar: Zenovica Neculau
Școala Gimnazială „Prof. Vasile Gherasim”,
Comuna Țibucani

Relația dintre școală și familie

Relația dintre școală și familie este fundamentală pentru buna funcționare a sistemului educațional și succesul școlar al elevilor respectiv, posibilitățile de implicare a părinților în viața școlii trebuie să devină o preocupare constantă a instituției de învățământ. Este important ca părinții să înțeleagă beneficiile participării în viața școlii asupra propriului copil, dar și asupra comunității. Posibilitățile de implicare a părinților în viața școlii trebuie să devină o preocupare constantă a instituției de învățământ. Din păcate, există situații în care apar rupturi, blocaje sau disfuncționalități în exercitarea rolurilor în cadrul parteneriatului și, din acest motiv, obiectivul principal va fi parțial sau chiar deloc realizat. Personalitatea umană se dezvoltă atât în școală cât și în familie. Școala și familia trebuie să colaboreze, să aibă încredere reciprocă și respect reciproc. Modelul familial și iubirea de copil îl fac pe acesta să devină ceea ce ne dorim cu toții o persoană responsabilă, educată cu o personalitate frumoasă. Fiecare părinte conștientizează importanța educației propriului copil și de aceea dorește să se implice atât cât poate în educația lui. Părintele trebuie să colaboreze în mod deosebit cu școala, să se implice atât în activitățile școlare cât și în activitățile extrașcolare. De asemenea un rol important în educarea copilului îl are cunoașterea copilului. Părinții trebuie să știe să își educe propriul copil să aplice tehnici de disciplinare pozitivă a copiilor pentru ca acesta să devină un școlar bun care mai târziu să devină o persoană responsabilă utilă societății. Unii părinți se plâng că este foarte greu să se țină pasul cu inovațiile din învățământ. Școala trebuie să colaboreze cu familia astfel încât să se găsească cele mai eficiente metode în domeniul învățării elevului, în domeniul comportamentului, în domeniul dezvoltării fizice, în domeniul dezvoltării intelectuale, morale și estetice, în domeniul deprinderilor și priceperilor de muncă, deprinderilor igienico-sanitare. Relația de colaborare permanentă cu familia este una dintre condițiile esențiale care asigură succesul școlar. Colaborarea dintre familie și școală nu poate fi considerată ca născându-se și desfășurându-se de la sine.

Pe măsură ce copiii evoluează, părinții au de înfruntat mereu alte probleme care sunt noi pentru ei. Pe de altă parte, școala se ocupă an de an de grupuri de copii de aceeași vârstă și acumulează astfel o experiență care poate fi transmisă părinților. Acest ajutor poate fi, pe bună dreptate, echivalat cu educarea părinților. Se înțelege de la sine că asemenea educare nu este posibilă fără o colaborare și, în cele din urmă, părinții, profesorii și copii vor avea cu toții de câștigat de pe urma ei. Din numeroasele studii reiese ce anume poate face școala. Bineînțeles, nu este suficient să li se spună părinților că vor fi oricând bineveniți. Școala se plânge, adesea, de faptul că numai părinții cultivați și dispuși să colaboreze cu ea participă la ședințele cu părinții, în timp ce acei care ar avea mai mare nevoie de aceste întâlniri le ignoră. Iată de ce aceste ședințe cu părinții trebuie planificate cu multă grijă și trebuie considerate drept o parte integrantă și importantă a activității școlare. Treptat, în aceste activități trebuie antrenați toți părinții, chiar și cei care la început s-au arătat indiferenți și ostili. O școală care vrea să-și ia un nou avânt, trebuie să-și revizuiască legăturile cu părinții.

Noile tendințe educaționale promovate în cadrul reformei învățământului trebuie să pună accentul pe formarea unei personalități libere și independente care va fi capabil să ia decizii în situații dificile și riscante. În aceste condiții, școala trebuie să devină un prieten al copilului, deschisă pentru toți membrii comunității. Un rol aparte în formarea unei școli prietenoase copilului o are familia-considerată și prima școală a copilului. De asemenea, un rol deosebit de important îl are și comunitatea, care este obligată să ofere un mediu optim de dezvoltare, de socializare și educare a copilului. Prin urmare, luate doar în ansamblu, școala, familia și comunitatea vor reprezenta o „finalitate” în dezvoltarea copilului bazată pe respectarea tuturor principiilor caracteristice unei societăți democratice. Atunci când cele două medii educaționale (școala și familia) se completează și se susțin, ele pot asigura într-o mare măsură o bună integrare a copilului în activitatea școlară, dar și în viața socială. Cercetările realizate în domeniul educației arată că, indiferent de mediul economic sau cultural al familiei, când părinții sunt parteneri cu școala în educația copiilor lor, se observă o îmbunătățire a performanțelor elevilor, o mai bună frecvență a școlii, precum și reducerea ratei de abandon școlar sau chiar a scăderii delincvenței juvenile.

Mulți copii spun că este foarte greu să se adapteze noilor reguli care sunt impuse acum mai ales în această perioadă de pandemie. De asemenea părinții sunt din ce în ce mai rezervați

în privința rezultatelor copiilor. Părerea mea este că dacă copilul iubește învățătura, iubește studiul poate învăța foarte bine chiar și în aceste condiții. Un rol important în acest caz îl au părinții. Implicarea părinților în activitățile instructiv-educative și în activitățile extracurriculare îl fac, de asemenea, pe copil să iubească școala. Când vine vorba de părinți și copii cele mai multe dintre cadrele didactice se vor grăbi să admită că mulți părinți sunt permisivi și nu impun reguli copiilor lor. Eu cred că pentru a putea face față situațiilor mai puțin plăcute din această perioadă este bine să se întocmească, la nivel de școală, programe de consiliere pentru părinți. De asemenea, așa cum spunea Ecaterina Adina Vărășmaș: „programul adresat părinților nu trebuie să intenționeze transmiterea unor metode cu totul noi sau a unor soluții unice de creștere și de educare a copiilor, ci un efort făcut împreună cu alți părinți de trasare a unui set de comportamente bazate pe cunoștințe științifice potrivite în acțiunile practice,,(Vărășmaș, 2002, p.124).Părerea mea este că părinții trebuie să se implice activ în activitatea școlară și extrașcolară a copiilor în vederea formării personalității copiilor.

Atât școala cât și familia au rolul cel mai important în educarea și formarea personalității școlarului mic și de aceea colaborarea dintre aceștia este factorul primordial în realizarea obiectivelor propuse în acest sens.

Bibliografie:

1. *Cucoș, C. (2009). Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, Editura Polirom*
2. *Dolean, I., Dolean, D. D. (2002). Meseria de părinte, Editura Aramis*
3. *Jinga, I., Istrate E. (2006). Manual de pedagogie, Editura ALL*
4. *Vărășmaș, E., A. (2002). Consilierea și educația părinților, București, Editura Aramis.*

Prof. Hogeă Geanina-Laura

Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, Galați

Receptarea personajului literar prin tehnica punctului de acces – un instrument al școlii pozitive și incluzive

De fiecare dată când concepem designul unei lecții ne întrebăm: care sunt acele strategii didactice pe care ar trebui să le alegem în procesul de formare al competențelor vizate în programa școlară, astfel încât acestea să-și atingă eficiența de a nu dura prea mult, fiindcă există, astfel riscul de a plictisi? Ideal ar fi ca strategia de prezentare activă să includă o activitate de „aplicare” care să fie urmată de o strategie de recapitulare activă scurtă. Astfel, toate nevoile elevilor sunt atinse într-un mod dinamic.

Studiul acestui articol a vizat tehnica punctului de acces, o metodă didactică modernă ce implică elevul ca partener activ în procesul de receptare a personajului literar. De la discursul antic al retorilor greci și apoi, la cel ciceronian, didactica tradițională a preluat sintagma *captatio benevolentiae*. Punctul de acces nu o concurează, întrucât diferența dintre cele două constă în statutul actantului: în primul caz, actant este profesorul, care folosește toate mijloacele pe care le deține (carismă, șiretlicuri personale etc.) pentru a determina auditoriul să-l asculte, iar în al doilea caz, actorii sunt elevii, profesorul oferind doar căi sugestive de acces către noțiunile, conceptele studiate. Dacă am face o analogie în ceea ce privește importanța punctelor de acces în procesul instructiv-educativ, ar fi acela cu aporia, întrucât ne aflăm într-o aporie ori de câte ori nu reușim să accesăm canalul (poros), adică predispoziția cognitivă a elevului.⁴ Howard Gardner în lucrarea „*Mintea disciplinată*” referindu-se la înțelegerea profundă ca obiectiv central al educației eficiente, stabilește, din perspectiva inteligențelor multiple, trei căi de potențare a capacității de înțelegere a elevilor: punctele de acces, analogiile corespunzătoare și reprezentările multiple ale ideilor centrale sau de bază legate de personajul analizat.

În legătură cu punctele de acces, Gardner propune în lucrarea amintită următorul inventar:

⁴ Marilena Pavelescu, *Metodica predării limbii și literaturii române*, Editura Corint, 2010, pag. 162

- Puncte de acces narative – activează și inteligența lingvistică și pe cea intrapersonală și constau în povestiri.
- Puncte de acces numerice – constau în relații numerice sau numere.
- Puncte de acces logice – legate de cele anterioare, însă diferite se referă la silogisme.
- Puncte de acces existențiale / fundamentale – sunt întrebări profunde legate de existență.
- Puncte de acces estetice – melodiile sau imaginile se încadrează în acest nivel.
- Puncte de acces „practice” – presupun lucrul cu materiale fizice sau experimentele.
- Puncte de acces interpersonale – se bazează pe proiecte⁵.

În continuare, prezentăm câteva sugestii privind aplicațiile didactice ale unora din punctele de acces ce pot fi puse în practică la ora de literatură română în analiza personajului din romanul interbelic.

De exemplu:

a) **Puncte de acces narative** – se poate aduce un / două articol/e de ziar în care se prezintă:

- ✓ Un articol despre violența domestică → se pot genera o serie de întrebări ca puncte de plecare în analiza personajului Ion (romanul „Ion”, de Liviu Rebreanu);
- ✓ Un articol despre condiția tinerilor intelectuali din Transilvania → se pot genera o serie de întrebări ca puncte de plecare în analiza personajului Titu Herdelea (romanul „Ion”, de Liviu Rebreanu);
- ✓ Un articol în care se analizează infidelitatea conjugală → se pot genera o serie de întrebări ca puncte de plecare în analiza personajului Ștefan Gheorghidiu (romanul „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”, Camil Petrescu);
- ✓ Un articol în care este prezentat cazul unui dezertor → se pot naște o serie de întrebări ca puncte de plecare în analiza lui Apostol Bologa (romanul „Pădurea spânzuraților”, de Liviu Rebreanu);
- ✓ Un articol despre reușita unui tânăr orfan în plan profesional → se pot formula o serie de întrebări ca puncte de plecare în analiza lui Felix Sima (romanul „Enigma Otiliei”, de George Călinescu);

⁵ Ioana Nanu, Marilena Șerban, *Puncte de acces către personajul literar* în Revista „Perspective”, Nr. 2(13) / 2006, pag. 74

- ✓ Un fragment din biografie lui Mircea Eliade – experiența din India – poate constitui un punct de plecare în analiza lui Allan („Maitreyi” Mircea Eliade) etc.
- b) **Puncte de acces vizuale** – se pot folosi fragmente de film, fotografii, cărți, scrisori etc.:
- ✓ Ion (romanul „Ion”, de Liviu Rebreanu): Scena sărutării pământului din filmul Ion, fotografii cu țărani tineri,
- ✓ **Ana** (romanul „Ion”, de Liviu Rebreanu): o fotografie în care mireasa, la nuntă, este tristă; o scrisoare a scriitorului primită de acasă de la sora sa în care îi relatează o întâmplare a unei fete bogate pe care tatăl o stâlcise în bătaie pentru că păcătuisese cu cel mai bîcîsnîc flăcău din sat;
- ✓ **Ștefan Gheorghidîu** (romanul „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”) – Scena discuției de la popotă din filmul „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război” (se poate analiza concepția lui Gheorghidîu **despre iubire**), pornînd de la culoarea galben, se discută simbolistica acesteia în relație cu gelozia; pentru contextualizarea celor două ipostaze ale eroului din cele două părți, se folosesc două fotografii: una a unui tînăr cuplu din epocă și a doua un detaliu din războaiele mondiale.
- ✓ **Apostol Bologa** (romanul „Pădurea spînzuraților” de Liviu Rebreanu) – scena spînzurării cehului Svoboda din film (se poate analiza gesturile personajului participant la execuție); o fotografie cu soldați spînzurați, o hartă indicînd trasee;
- ✓ **Felix Sima** (romanul „Enigma Otiliei”) – scena sosirii în casa lui Costache Giurgiuveanu din filmul Felix și Otilia; o fotografie cu un tînăr de 18 ani;
- ✓ **Maitreyi** (romanul „Maitreyi” Mircea Eliade) – o fotografie cu o indiană în sari.
- c) **Puncte de acces logice:**
- ✓ **Ștefan Gheorghidîu** (romanul „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”) – Dacă Ștefan o bănuiește de infidelitate pe Ela și dacă Ela nu-l înșeală, rezultă că Ștefan nu o cunoaște / e gelos închipuit;
- ✓ **Doamna T. (C. Petrescu, Patul lui Procust)** – Dacă doamna T. îl iubește pe Fred și dacă Fred o iubește la rîndul lui, rezultă că cei doi ar trebui să fie fericiți.
- ✓ **Otilia** (romanul „Enigma Otiliei”) – dacă Felix o consideră pe Otilia o domnișoară minunată, dacă Aglae crede despre ea că este *ușuratică*, dacă pentru Stănică este *apetinsată*, dacă Aurică i se pare că este o *cochetă*, dacă pentru moș Costache este *fe-fetița*, rezultă că Otilia

este greu de cunoscut, este o enigmă așa cum afirma Pascalopol. Cum dezlegăm *enigma Otiliei*?

- d) Puncte de acces practice - **Otilia** (romanul „Enigma Otiliei”) – pe post-it-uri să enumere calități și defecte ale colegilor, astfel încât atunci când le vor citi să se familiarizeze cu tehnica perspective multiple în care este construit personajul.

Bibliografie:

- Marilena Pavelescu, *Metodica predării limbii și literaturii române*, Editura Corint, 2010, pag. 162
- Revista „Perspective”, Nr. 2(13) / 2006, pag. 74
- Pamfil, A., *Studii de didactica literaturii*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2006.

Prof. Turcu Luana-Codruța

Liceul Teoretic „Avram Iancu”, Cluj-Napoca

Studiul limbilor străine ca formă de educație pozitivă și incluzivă

O limbă nu este doar un instrument de comunicare, o limbă poartă cu sine și îi „imprimă” celui care o vorbește moduri de a simți, de a gândi și de a trăi. Limba este „spațiul” în care se mișcă gândirea noastră. Este mediul în care experiența noastră se structurează și mijlocul prin care ea devine comunicabilă. Accesul nostru la realitate este mediat de limba pe care o vorbim. A studia o limbă străină înseamnă deci a dobândi un instrument de comunicare diferit, dar și a asimila moduri de gândire și de simțire diferite, a le integra în universul valorilor proprii.

Privind lucrurile din această perspectivă, putem spune că studiul limbilor străine promovează o educație incluzivă, care propune o abordare bazată pe aprofundarea perspectivei celuilalt, pe înțelegerea diferențelor, pe acceptarea și respectarea acestora și pe conceperea lor ca adevărate resurse. Însușirea unei limbi străine deschide calea de acces către un alt fel de a vedea lumea, contribuind semnificativ la combaterea etnocentrismului, a stereotipurilor și a prejudecăților. Prin deschiderea către dimensiunea culturală și prin confruntarea cu diferențele, învățarea unei limbi străine dezvoltă capacitatea de reprezentare și de acceptare a lumii celuilalt, indiferent dacă acesta provine dintr-un univers cultural și lingvistic diferit sau dacă face parte din același spațiu lingvistic și cultural. Învățarea unei limbi străine devine astfel un mod de depășire a mentalității centrate pe sine și pe convenții și este echivalentă cu adoptarea unei perspective mai largi.

În predarea limbilor străine, modul de concepere a demersului didactic poate contribui la crearea unui mediu de învățare incluziv și pozitiv. Abordarea oarecum imersivă, nu ca inserare într-un mediu lingvistic și cultural diferit, ci ca o simulare în contextul orelor a situațiilor și a modului în care limba învățată va fi utilizată, constituie un demers prin care studiul limbilor străine poate contribui la creșterea stării de bine în mediul școlar și la o educație mai incluzivă. O asemenea abordare presupune recursul la limba străină ca unicul mediu lingvistic din clasă și crearea unor situații de învățare cât mai apropiate de folosirea reală a limbii, în care achizițiile se construiesc pe cale intuitivă.

Unul dintre rolurile principale ale profesorului de limbi străine constă în a conferi un sens utilizării limbii, în a crea contexte de utilizare a limbii studiate care să fie similare celor din limba maternă și din viața reală; altfel spus, unul dintre rolurile profesorului constă în a propune acele tipuri de activități în care situația de învățare să fie cât mai estompată, să fie cât mai puțin percepută ca atare. În acest sens, aspectul ludic și creativ pe care îl poate îmbrăca studiul limbilor străine constituie o oportunitate de neratat. Prin exploatarea posibilităților oferite de joc și de simularea diverselor situații de comunicare, se creează contexte de învățare destinsă, se diminuează procesul de reflecție asupra mecanismelor limbii și se propune o abordare mult mai intuitivă, apropiată de modul de însușire a limbii materne. Într-o abordare de acest tip, elevii interacționează, au drept prioritate comunicarea, fără să se concentreze excesiv asupra corectitudinii.

Crearea unei rutine a activităților de tip imersiv în ora de limbi străine, prin scenarii educative ludice, prin exerciții de simulare, prin jocuri de rol, prin teatru, prin dezbateri, prin simulări globale, dezvoltă fluența, reduce anxietatea legată de exprimarea liberă și contribuie în acest fel la sentimentul de reușită al elevilor, la creșterea nivelului de eficiență personală, la dezvoltarea încrederii în sine și, prin acestea, a stării de bine în mediul școlar. În plus, recursul la textul literar și la scrierea creativă în cadrul unui asemenea demers își dovedește relevanța pentru o educație pozitivă și incluzivă prin posibilitatea de explorare și de exprimare a emoțiilor, precum și prin deschiderea interculturală, contribuind la dezvoltarea inteligenței emoționale a elevilor și la crearea unui mediu de învățare motivant și securizant.

Prin faptul că o asemenea abordare simulează situațiile reale, un demers care privilegiază această metodă de predare pregătește elevii pentru viața reală, iar comunicarea din cadrul situațiilor simulate în timpul orei nu este strict un exercițiu lingvistic, ci constituie o bună modalitate de dezvoltare a competențelor generale de comunicare, prin facilitarea însușirii unui protocol al interacțiunilor, prin exercițiul conciziei și al preciziei, prin adaptarea mesajului la context și la interlocutori, prin exersarea reformulărilor și prin exercițiul ascultării active și al vorbirii în public.

În egală măsură, într-un demers didactic de acest tip, elevii stabilesc între ei conexiuni mai profunde, colaborează, lucrează în echipă, rezolvă probleme, sunt puși în situația de a-și gestiona emoțiile. Altfel spus, își dezvoltă abilitățile socio-emoționale.

În cadrul unui asemenea demers didactic, distribuirea rolurilor pentru activitățile propuse poate fi un prilej pentru punerea în practică a unor metode și activități diferențiate, astfel încât demersul să se adapteze nevoilor fiecăruia, să fie unul incluziv. Profesorul are astfel oportunitatea de a crea contexte de învățare în care fiecare să se simtă valorizat și integrat.

Se poate deci afirma că studiul limbilor străine, dacă este abordat prin metode adecvate, poate duce nu doar la formarea competențelor în limbile vizate, ci și la consolidarea stării de bine a elevilor și la crearea unui mediu școlar incluziv, adaptat nevoilor fiecăruia.

Prof. Rus Anamaria

Școala Gimnazială „Augustin Maior” Reghin

Tehnici în educația pozitivă în contextul incluziunii sociale: o perspectivă pedagogică pentru o școală a tuturor

Educația incluzivă nu mai este doar un concept teoretic, ci o necesitate urgentă. Într-o societate complexă, marcată de diversitate culturală, economică și socială, școala are un rol esențial în a combate excluziunea și a oferi șanse egale tuturor elevilor.

Incluziunea socială, în context educațional, presupune crearea unui mediu școlar în care toți copiii, indiferent de etnie, statut socio-economic, abilități fizice sau intelectuale, sunt acceptați și sprijiniți pentru a-și atinge potențialul maxim. Așa cum subliniază *Ghidul de bune practici privind activitatea de incluziune și echitate* (IULS, 2022), incluziunea nu se referă doar la integrarea elevilor cu nevoi speciale, ci la eliminarea tuturor barierelor care pot duce la marginalizare. O școală incluzivă este una deschisă tuturor, flexibilă și care adaptează procesul de predare-învățare-evaluare la nevoile fiecărui elev (EduForm, 2023).

Pe de altă parte, **educația pozitivă** se concentrează pe dezvoltarea stării de bine (well-being) a elevilor, folosind principii din psihologia pozitivă. Acest model educațional se bazează pe cultivarea a șase piloni esențiali, cunoscuți sub acronimul PERMA (după Seligman, 2011): **P**ositive emotion (emoții pozitive), **E**ngagement (implicare), **R**elationships (relații), **M**eaning (sens) și **A**ccomplishment (realizare).

Ambele concepte, educația pozitivă și incluziunea, se completează reciproc. Educația pozitivă oferă o structură solidă pentru a construi un mediu incluziv, bazat pe respect reciproc, empatie și valorizarea fiecărui individ.

În practica mea didactică, am integrat diverse tehnici care au demonstrat un impact pozitiv asupra climatului din clasă și a bunăstării elevilor. Acestea nu sunt doar simple exerciții, ci o abordare holistică ce necesită consecvență și autenticitate din partea profesorului.

A. Construirea relațiilor (relationships)

Incluziunea începe cu relațiile. Un elev care se simte conectat și valorizat de colegii și profesorii săi este un elev care se simte în siguranță și are curajul să participe.

- **Cercuri de dialog și ascultare activă:** la începutul fiecărei săptămâni sau la finalul unei unități de învățare, aloc un timp pentru a discuta deschis. Folosesc metoda „Cercului” unde fiecare elev are ocazia să-și exprime un gând sau o emoție, fără a fi întrerupt. Le reamintesc constant că "ascultarea este la fel de importantă ca vorbitul". Această tehnică consolidează legăturile și creează un sentiment de apartenență.
- **Parteneriate de învățare diversificate:** mă asigur că elevii lucrează în perechi sau grupuri mici, variind constant componența acestora. Astfel, fiecare copil are șansa de a interacționa cu toți colegii, stereotipurile și prejudecățile. Învățarea prin cooperare este o metodă esențială în acest sens, deoarece elevii realizează că au nevoie unii de alții pentru a atinge un obiectiv comun, creând o interdependență pozitivă (EduForm, 2023).

B. Cultivarea emoțiilor pozitive (positive emotion)

Un climat de clasă pozitiv reduce anxietatea și sporește implicarea.

- **Jurnalul de recunoștință:** Îi încurajez pe elevi să noteze săptămânal trei lucruri pentru care sunt recunoscători. Acest exercițiu simplu îi ajută să-și focalizeze atenția pe aspectele pozitive ale vieții, inclusiv pe relațiile bune cu colegii, și dezvoltă empatia.
- **"Banca bunelor fapte":** am creat un colț al clasei unde elevii pot lăsa bilețele anonime sau semnate, în care scriu un compliment sau o apreciere pentru un coleg. La finalul săptămânii, citim împreună aceste mesaje. Această tehnică încurajează observarea și valorizarea calităților celorlalți, consolidând stima de sine a tuturor.

C. Dezvoltarea punctelor forte (Strengths) și a implicării (Engagement)

Fiecare copil are un set unic de calități și talente. Identificarea și valorizarea acestora sunt cruciale pentru incluziune, mai ales pentru elevii care pot avea dificultăți de învățare.

- **Identificarea "Superputerilor":** la începutul anului școlar, facem un exercițiu în care fiecare elev își identifică și prezintă o "superputere" – o calitate personală sau o abilitate la care

excelează (de exemplu, creativitate, empatie, curaj, răbdare). Pe parcursul anului, le ofer ocazii să folosească aceste "superputeri" în proiecte de grup, contribuind astfel la succesul echipei.

- **Personalizarea învățării:** încerc să adaptez materialele și sarcinile didactice la stilurile de învățare și interesele diverse ale elevilor. Folosesc metode precum proiecte bazate pe interese, jocuri de rol, prezentări creative, permițându-le elevilor să-și exprime cunoștințele în moduri variate. Acest lucru este esențial în mediile incluzive, deoarece le permite elevilor să strălucească în domeniile în care se simt confortabil, sporind sentimentul de realizare.

D. Cultivarea gândirii pozitive și a rezilienței

Incluziunea nu este doar despre acceptarea diferențelor, ci și despre a le oferi elevilor unelte necesare pentru a depăși provocările.

- **Reframing-ul:** când un elev se confruntă cu un eșec sau o dificultate, îl ajut să-și schimbe perspectiva. Îi încurajez să vadă greșelile nu ca pe un eșec, ci ca pe o oportunitate de a învăța. Folosesc întrebări de genul: "Ce am învățat din asta?" sau "Ce poți face diferit data viitoare?"
- **Mindfulness:** sesiunile scurte de respirație conștientă la începutul orei ajută la reducerea stresului și la creșterea concentrării. Acest lucru este benefic pentru toți elevii, dar în special pentru cei care se confruntă cu anxietate sau cu dificultăți de auto-reglare.

Educația pozitivă, atunci când este aplicată cu o lentilă incluzivă, transcende simpla predare, transformând sala de clasă într-un spațiu vibrant de creștere personală și socială. Ca profesor, mă consider un arhitect al acestui spațiu, responsabil nu doar pentru transmiterea cunoștințelor, ci și pentru cultivarea unui climat în care fiecare copil – indiferent de etnie, abilități, background sau stil de învățare – se simte valoros, respectat și aparținător. Acest demers nu este fără provocări, dar recompensele – o generație de tineri rezilienți, empatici și conștienți social – sunt imense și esențiale pentru o societate mai justă și mai armonioasă. Investiția în educația pozitivă pentru incluziune este, în esență, o investiție în viitorul fiecărui copil și al comunității noastre globale.

Bibliografie:

1. <https://eduform.snsb.ro/baza-de-date-online-cu-bune-practici-pentru-educatie-incluziva-de-calitate/scoala-incluziva-o-necesitate-in-educatia-actuala>
2. https://iuls.ro/en/wp-content/uploads/2022/01/Ghid-echitate_A5.pdf
3. https://wearelumos.org/wp-content/uploads/2024/08/ghid_EIT_web.pdf
4. <https://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index%20Romanian.pdf>
5. <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/01/e72fc4ad0d60616a272c9d3cc4fcee34.pdf>

Prof. Ptr. Inv. Primar, Stroie Lenuta

Scoala Gimnaziala Glodeanu Sărat, Buzău

Scoala pozitiva in contextul incluziunii sociale

Educatia reprezinta fundamentul dezvoltarii unei societati echilibrate si prospere. In secolul XXI, provocarile globale - migratia ,diversitatea culturala, inegalitatile sociale si schimbarile tehnologice - impun o regandire a rolului școlii. In acest cadru, scoala pozitiva apare ca un model educational ce pune accent pe dezvoltarea punctelor forte, starea de bine și potențialul fiecărui elev, iar incluziunea socială devine o condiție esențială pentru asigurarea echității și coeziunii. Articolul de față analizează conexiunea dintre aceste două concepte și propune strategii de implementare în practica educațională.

Conceptul de scoala pozitiva

Termenul de “scoala pozitiva” isi are originile in psihologia pozitiva (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000), care promovează concentrarea asupra resurselor interne și a potențialului uman. În acest tip de instituție:

- Procesul educațional este centrat pe elev, iar profesorul devine facilitator al învățării.
- Se creează un climat școlar sigur și sprijinitor, în care greșeala este considerată o oportunitate de învățare.
- Se cultiva reziliența emoțională și motivația intrinsecă.
- Accentul se pune pe relații pozitive între elevi, profesori și comunitate.

Studiile arată ca elevii din școlile cu abordare pozitivă au niveluri mai ridicate de satisfacție școlară și rezultate academice îmbunătățite (Waters, 2011).

Incluziunea socială - dimensiunea educațională

Incluziunea socială în educație se referă la participarea deplină a tuturor copiilor, indiferent de:

- mediu socio-economic;
- etnie;
- dizabilitati;
- statut de minoritate lingvistica;
- experiență de migrație sau refugiu.

UNESCO (2009) definește educația incluzivă ca procesul de abordare și răspuns la diversitatea nevoilor elevilor prin creșterea participării în învățare, cultura și comunitate, reducând excluderea. Într-o școală incluzivă, adaptarea curriculară, suportul individualizat și colaborarea cu familia devin priorități.

Sinergia dintre școala pozitivă și incluziunea socială

Cele două concepte se întăresc reciproc:

- Acceptarea diversității devine o valoare centrală.
- Elevii își dezvoltă competențe socio-emotionale precum empatia, toleranța și spiritul civic.
- Se reduce fenomenul de bullying prin cultivarea relațiilor bazate pe respect.
- Elevii cu nevoi educaționale speciale primesc sprijin adaptat, fără stigmatizare.

Strategii de implementare

1. Formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul psihologiei pozitive și al educației incluzive.
2. Metode active de învățare (învățare prin proiecte, colaborare între grupuri eterogene).
3. Feedback constructiv și evaluare centrată pe progres individual.
4. Implicarea părinților și comunității în activități educaționale și extracurriculare.
5. Programe de mentorat între elevi, pentru sprijin reciproc și integrare socială.

6.Exemple de bune practici

-Programul “Roots of Empathy” implementat în școli din Canada, axat pe dezvoltarea empatiei prin interacțiunea cu copii mici,cu rezultate remarcabile în reducerea agresivității.

-Școli-far în România care implementează metode Montessori și Step-by-Step adaptate pentru grupuri mixte(elevi cu și fără CES).

-Proiecte Erasmus+ în care elevii colaborează internațional,dezvoltand competente interculturale.

Concluzii

Scoala pozitiva si incluziunea sociala reprezinta impreuna un cadru educational ideal pentru formarea unor tineri responsabili,empatici si pregatiti sa trăiască într-o societate pluralista. Abordarea integrată a acestor concepte asigura echitate,calitate și coerentă în educație,contribuind la reducerea inegalitatilor și la crearea unei culturi școlare bazate pe respect și colaborare.

Bibliografie:

Seligman, M. E. P., &Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction.

American Psychologist,55(1),5-14.

UNESCO. (2009).

Prof. Vlad Codruța
Grădinița “Albinuțele”, București

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

„Fiecare copil merită nu doar o bancă într-o clasă, ci un loc în inima comunității școlare.”

Mel Ainscow

Școala pozitivă este mai mult decât un spațiu destinat învățării – este un mediu în care copilul se simte acceptat, valorizat și încurajat să-și descopere potențialul. În contextul incluziunii sociale, această școală capătă un rol profund transformator: devine locul unde diferențele dintre copii nu sunt privite ca obstacole, ci ca oportunități de creștere și învățare colectivă.

O școală cu adevărat pozitivă se definește prin relații sănătoase între copii și adulți, prin atenția acordată dezvoltării emoționale și prin promovarea valorilor precum empatia, respectul și cooperarea. Ea nu se concentrează doar pe transmiterea de conținuturi, ci și pe construirea unui climat afectiv în care fiecare copil are șansa să participe activ și cu încredere. Accentul nu cade pe ceea ce copilul nu poate face, ci pe resursele sale, pe ceea ce este și poate deveni. În acest tip de școală, incluziunea socială nu este un obiectiv secundar, ci o practică vie, prezentă în fiecare interacțiune, lecție sau activitate.

Incluziunea socială presupune participarea echitabilă a tuturor copiilor – fie că vorbim de cei cu cerințe educaționale speciale, de copii proveniți din medii defavorizate, de minorități etnice sau de copii care întâmpină dificultăți temporare. Nu este suficient ca acești copii să fie prezenți în bănci; este esențial să fie implicați, ascultați, înțeleși și sprijiniți. Acest lucru este posibil atunci când cultura școlii promovează deschiderea, învățarea continuă, adaptarea și colaborarea.

Profesorii devin ghizi ai dezvoltării, nu doar furnizori de informații. Într-o școală pozitivă, cadrele didactice sunt formate pentru a recunoaște nevoile emoționale ale copiilor, pentru a lucra diferențiat și pentru a aplica metode inovative de predare și evaluare. Se folosesc

activități adaptate, metode participative, jocuri de rol, învățare prin cooperare sau hărți mentale digitale, iar elevii sunt încurajați să-și exprime gândurile și emoțiile într-un mediu sigur.

Practicile incluzive se sprijină pe o comunitate educațională activă. Parteneriatele cu părinții, ONG-urile, specialiștii în consiliere sau logopezii contribuie la sprijinirea fiecărui copil. Activități precum Zilele Diversității, cluburile de dezvoltare emoțională, campaniile de prevenire a bullying-ului sau proiectele internaționale devin contexte în care valorile incluziunii sunt trăite concret, zi de zi.

A construi o școală pozitivă în contextul incluziunii sociale înseamnă a construi o comunitate care se bazează pe solidaritate, respect și încredere. Aici, copilul nu învață doar să citească sau să scrie, ci învață să simtă, să înțeleagă și să construiască împreună cu ceilalți o lume mai bună. O astfel de școală nu este doar un ideal pedagogic, ci o necesitate socială.

Bibliografie

- **Ainscow, M., & Booth, T. (2011).** *Index for Inclusion: Developing learning and participation in schools*. Bristol: Centre for Studies on Inclusive Education.
- **UNESCO. (2020).** *Inclusion and education: All means all. Global Education Monitoring Report*. Paris: UNESCO Publishing.
- **Goleman, D. (2008).** *Inteligența emoțională*. București: Editura Curtea Veche.
- **Seligman, M. (2011).** *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. New York: Free Press.
- **Ministerul Educației. (2023).** *Strategia Națională pentru Educația Incluzivă și Echitabilă 2021–2027*. București: Ministerul Educației.
- **Centrul Național de Evaluare și Examinare (CNEE). (2021).** *Ghiduri metodologice pentru promovarea incluziunii sociale în școală*. București: CNEE.

Prof. Inv. Primar, Goran Ioana-Adriana

Școala Gimnazială Nr.2 Comarnic

Teorii și bune practici în educația pozitivă în contextul incluziunii sociale

1. Introducere

În contextul transformărilor sociale și educaționale contemporane, educația pozitivă devine o componentă esențială în promovarea incluziunii sociale. Aceasta integrează principii ale psihologiei pozitive în procesul instructiv-educativ, având drept scop dezvoltarea armonioasă a fiecărui elev, indiferent de particularitățile sale individuale.

2. Fundamente teoretice ale educației pozitive

Educația pozitivă se bazează pe teorii din psihologia modernă, printre care:

- Teoria PERMA (Martin Seligman): axată pe plăcere, angajament, relații pozitive, sens și realizări.
- Teoria inteligențelor multiple (Howard Gardner): promovează valorizarea diversității în învățare.
- Teoria atașamentului (John Bowlby, Mary Ainsworth): subliniază importanța relațiilor securizante în dezvoltarea copiilor.

3. Educația pozitivă în sprijinul incluziunii sociale

Incluziunea socială presupune acces egal și participare activă în educație pentru toți elevii, indiferent de dizabilități, etnie, religie sau statut socio-economic. Educația pozitivă contribuie la combaterea discriminării, dezvoltarea empatiei și consolidarea unui climat școlar sigur și motivant.

4. Bune practici în educația pozitivă incluzivă

- Curriculum centrat pe competențe socio-emoționale: dezvoltarea rezilienței, empatiei și colaborării.
- Pedagogie diferențiată: adaptarea metodelor la nevoile fiecărui elev, folosirea tehnologiilor

asistive.

- Climat educațional pozitiv: învățare colaborativă, sprijin între colegi, intervenții pozitive asupra comportamentului.
- Formarea cadrelor didactice: conștientizarea diversității, gestionarea emoțională și comunicarea empatică.

5. Exemple de inițiative și modele de succes

- Proiecte precum „Școli fericite” în România, axate pe bunăstarea elevilor.
- Programele europene pentru integrarea copiilor romi și a celor din medii defavorizate.
- Modelele educaționale din Finlanda și Suedia, care promovează echitatea și sprijinul emoțional.

6. Concluzii

Educația pozitivă și incluziunea socială reprezintă direcții complementare care contribuie la construirea unui sistem educațional echitabil, motivant și adaptat nevoilor fiecărui copil.

Implementarea bunelor practici în educație are potențialul de a stimula dezvoltarea personală și socială a tuturor elevilor și de a reduce inechitățile.

Bibliografie

1. Seligman, M. E. P. (2011). Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being. Free Press.
2. Gardner, H. (2011). Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. Basic Books.
3. Bowlby, J. (1988). A Secure Base: Parent-Child Attachment and Healthy Human Development. Basic Books.
4. Cucos, C. (2014). Educația incluzivă – abordări teoretice și aplicative. Editura Polirom.
5. Voiculescu, F. (2020). Psihologia pozitivă în educație. Editura Didactică și Pedagogică.
6. UNICEF (2022). Ghid pentru educație incluzivă.
<https://www.unicef.org/romania/ro/educatie-incluziva>

Prof. Groparu Florentina-Adriana

Liceul tehnologic "Tudor Vladimirescu", Jud. Galați

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale

Introducere

În ultimele decenii, educația a cunoscut transformări majore, determinate atât de schimbările sociale și culturale, cât și de nevoia de a răspunde diversității elevilor. Conceptul de „**școală pozitivă**” se integrează în paradigma educației centrate pe elev, punând accent pe dezvoltarea potențialului fiecăruia, cultivarea emoțiilor pozitive, crearea unui climat educațional sigur și stimulat, precum și pe respectarea diversității. În contextul **incluziunii sociale**, școala pozitivă nu se limitează doar la transmiterea de cunoștințe, ci devine un spațiu în care toți elevii — indiferent de origine, dizabilitate, statut socio-economic sau apartenență culturală — se simt acceptați, valorizați și sprijiniți.

Școala pozitivă – principii și valori

Școala pozitivă își fundamentează abordarea pe principiile psihologiei pozitive, inițiate de Martin Seligman, care promovează cultivarea punctelor forte și a stării de bine (well-being) în procesul educațional. Printre valorile fundamentale se numără:

- **Respectul pentru diversitate** – recunoașterea și acceptarea diferențelor individuale.
- **Concentrarea pe resurse și potențial** – nu doar pe lacune și deficiențe.
- **Parteneriatul educațional** – implicarea familiei, comunității și a tuturor actorilor sociali.
- **Promovarea relațiilor pozitive** – între elevi, profesori și personalul școlii.
- **Învățarea bazată pe colaborare** – în locul competiției excesive.

În acest cadru, profesorii devin **facilitatori ai învățării**, modele de comportament prosocial și creatori de experiențe educaționale care susțin atât performanța academică, cât și dezvoltarea socio-emoțională.

Incluziunea socială – o necesitate a educației contemporane

Incluziunea socială reprezintă procesul prin care persoanele din grupuri marginalizate au acces egal la oportunități educaționale, economice și culturale. În școală, aceasta presupune:

- Adaptarea curriculumului și metodelor de predare pentru a răspunde diversității.
- Eliminarea barierelor fizice, cognitive și emoționale în procesul de învățare.
- Crearea unui mediu sigur, lipsit de discriminare.
- Promovarea empatiei și a solidarității între elevi.

Un sistem educațional incluziv nu înseamnă doar integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale, ci și combaterea tuturor formelor de excludere socială: sărăcie, discriminare etnică, prejudecăți de gen, migrație sau marginalizare culturală.

Școala pozitivă în sprijinul incluziunii

Aplicarea principiilor școlii pozitive în contextul incluziunii sociale presupune îmbinarea **stării de bine** cu **egalitatea de șanse**. Practic, acest lucru se traduce prin:

1. **Programe educaționale personalizate** – care țin cont de nevoile, ritmul și stilul de învățare al fiecărui elev.
2. **Activități care dezvoltă competențe socio-emoționale** – empatie, reziliență, autocontrol, cooperare.
3. **Metode interactive și experiențiale** – învățare prin proiecte, jocuri de rol, activități interdisciplinare.
4. **Sprijin psihologic și consiliere** – pentru prevenirea abandonului școlar și reducerea stresului.
5. **Implicarea comunității** – ONG-uri, autorități locale și părinți colaborează pentru a susține procesul de incluziune.

Exemple concrete includ clasele mixte în care elevii cu dizabilități lucrează alături de colegii lor tipici, programe de mentorat între elevi, activități de voluntariat comunitar și ore dedicate educației pentru diversitate.

Provocări și perspective

Implementarea unei școli pozitive incluzive nu este lipsită de dificultăți:

- **Resurse insuficiente** – lipsa materialelor adaptate și a specialiștilor.
- **Formarea insuficientă a cadrelor didactice** în domeniul psihologiei pozitive și al educației incluzive.
- **Rezistența culturală** – mentalități tradiționale care pot favoriza excluderea.
- **Bariere administrative** – reglementări rigide care nu permit flexibilitate curriculară.

Totuși, experiența unor sisteme educaționale performante (Finlanda, Canada, Noua Zeelandă) arată că investiția în bunăstarea elevilor și în incluziune produce rezultate pe termen lung: performanță academică mai bună, reducerea abandonului școlar, creșterea coeziunii sociale.

Concluzii

Școala pozitivă, aplicată în contextul incluziunii sociale, reprezintă un model educațional modern și necesar. Ea nu se rezumă la transmiterea de informații, ci creează un spațiu sigur, prietenos și echitabil, unde fiecare elev are șansa de a-și dezvolta potențialul. Prin abordări centrate pe resurse, colaborare și respect pentru diversitate, școala devine un factor esențial în construirea unei societăți echitabile și prospere.

Educația incluzivă și pozitivă nu este doar un ideal pedagogic, ci o responsabilitate socială și morală.

Bibliografie

1. Crahay, M. (2013). *Educația incluzivă: de la teorie la practică*. Iași: Editura Polirom.

Prof. înv. primar Petrea Veronica-Marilena
Școala Gimnazială Nr. 1 Tulucești, jud. Galați

Școala pozitivă în contextul incluziunii sociale - strategii și bune practici la clasa I A, Școala Tulucești

În contextul educației contemporane, promovarea stării de bine a elevilor și crearea unui mediu incluziv sunt obiective esențiale ale învățământului primar. Articolul prezintă experiențe concrete și strategii aplicate la clasa I A din Școala Gimnazială Nr. 1 Tulucești, cu scopul de a ilustra modul în care principiile școlii pozitive pot susține incluziunea socială.

La începutul școlarității, elevii formează primele modele de relaționare, deprinderi de lucru și atitudini față de școală. În această etapă, abordarea pozitivă și incluzivă este crucială, deoarece:

sprijină adaptarea copiilor la mediul școlar, stimulează motivația intrinsecă, reduce riscul de marginalizare. Din aceste considerente, clasa I reprezintă un mediu de învățare în care se cultivă **respectul reciproc, acceptarea diferențelor și cooperarea.**

Conceptul de școală pozitivă, inspirat din psihologia pozitivă (Seligman), este un cadru educațional care: prioritizează starea de bine a elevilor și profesorilor, dezvoltă competențele socio-emoționale, valorizează progresul individual și colaborarea, pune accent pe feedback constructiv și relații sănătoase. În paralel, incluziunea socială devine o prioritate a politicilor educaționale europene (European Commission, 2017), asigurând acces egal la educație și adaptarea metodelor didactice la diversitatea elevilor. La nivelul învățământului primar, combinarea acestor două perspective este esențială pentru a sprijini tranziția copilului spre rolul de elev și pentru a preveni excluziunea timpurie. Incluziunea socială, conform UNESCO (2020), înseamnă: acces egal la educație pentru toți copiii, adaptarea conținuturilor și strategiilor, eliminarea barierelor de învățare și participare. La clasa I, acest lucru presupune: planuri de învățare diferențiate, activități comune care integrează elevii cu ritmuri diferite, valorizarea diversității culturale și sociale.

Clasa I A din Școala Gimnazială Nr. 1 Tulucești include elevi cu profiluri de învățare diferite, provenind din medii socio-economice variate. În cadrul procesului educațional, am implementat strategii bazate pe principiile școlii pozitive pentru a susține incluziunea.

Exemple de activități implementate care au condus la realizarea obiectivelor propuse la începutul anului școlar: crearea unui climat pozitiv și sigur care să reducă anxietatea școlară la început de ciclu primar, integrarea socială a tuturor elevilor, cu accent pe cei noi, retrași sau cu dificultăți, dezvoltarea competențelor socio -emoționale: empatie, cooperare, reziliență, stimularea implicării active în activitățile de învățare prin metode variate:

1. Jurnalul ilustrat al emoțiilor:

Fiecare dimineață începea cu o fișă în care elevii desenau o față veselă, tristă, furioasă etc. La finalul săptămânii, analizam tendințele și discutam cu elevii despre cum pot gestiona emoțiile dificile.

2. Prietenul săptămânii:

Rolul de „prieten” era rotativ. Sarcinile includeau: ajutor la strângerea materialelor, sprijin la citire, invitarea colegului la joc în pauză. Rezultatul: elevii retrași au început să participe activ la jocuri de grup.

3. Cercul poveștilor:

Săptămânal, elevii împărtășeau o poveste personală sau o întâmplare inventată. Beneficiu: dezvoltarea încrederii și a exprimării orale.

4. Ziua diversității:

Fiecare elev a adus un obiect, cântec sau poveste din cultura familiei sale. Impact: creșterea respectului față de tradițiile colegilor și reducerea stereotipurilor.

5. Tabloul reușitelor:

Panou în sala de clasă unde se afișau nu doar performanțe academice, ci și progrese personale.

6. Pașaportul reușitelor:

Fiecare elev a primit un „pașaport” în care adaugă „ștampile” (stickere) pentru obiective atinse – academice, sociale sau emoționale.

7. Cartea clasei:

Elevii au creat împreună o carte ilustrată în care fiecare pagină descrie „o zi din viața mea” – incluzând obiceiuri, mâncăruri preferate, jocuri. Cartea rămâne la bibliotecă și este folosită de noii veniți pentru a cunoaște clasa.

Pe parcursul anului școlar am remarcat următoarele rezultate:

- Reducerea cazurilor de izolare a elevilor noi sau timizi.
- Creșterea implicării în activitățile colective.
- Dezvoltarea empatiei și a comportamentelor prosociale.
- Îmbunătățirea climatului clasei prin scăderea conflictelor minore.

În concluzie, integrarea principiilor școlii pozitive în cadrul incluziv al clasei I A de la Școala Gimnazială Nr. 1 Tulucești, a demonstrat eficiența în crearea unui mediu educațional care sprijină atât performanța academică, cât și dezvoltarea armonioasă a elevilor. Strategiile implementate pot fi replicate și adaptate în alte contexte școlare, cu rezultate similare.

Bibliografie:

- Alexandrescu, F. (2018). **Incluziunea socială în școală: strategii și bune practici.** București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Stoica, R. (2021). **Pedagogia pozitivă – instrumente și tehnici pentru clasa I–IV.** București: Editura Sigma.
- Seligman, M. E. P. (2011). **Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being.** New York: Free Press.

Prof. Demetrescu Dana
Liceul Teoretic Sebiș, jud. Arad

Limbi moderne, școală modernă: engleza și franceza în sprijinul unei educații pozitive și incluzive

Într-un context educațional tot mai preocupat de starea de bine a elevului și de respectarea diversității, rolul limbilor moderne, în special al limbii engleze și franceze, nu mai poate fi limitat la simpla achiziție de competențe lingvistice. Aceste limbi devin, în școala de azi, instrumente esențiale în construirea unui mediu educațional pozitiv, incluziv și orientat spre dezvoltarea armonioasă a fiecărui copil.

Engleza și franceza sunt, mai presus de orice, limbi internaționale ale dialogului, ale cooperării și ale schimbului cultural. A le învăța înseamnă a intra în contact cu alte culturi, alte viziuni despre lume, alte moduri de a gândi și de a trăi. Această deschidere culturală este esențială într-o școală incluzivă, pentru că îi învață pe elevi să accepte diferențele, să nu judece, să caute ceea ce îi unește, nu ceea ce îi desparte.

În clasă, lecțiile de limbă străină oferă adesea prilejul unor discuții despre valori universale, cum ar fi toleranța, solidaritatea, respectul, libertatea. Astfel, învățarea englezei sau francezei devine și un pretext pentru a forma caractere, nu doar pentru a forma competențe.

O școală pozitivă este o școală în care accentul cade pe ceea ce elevul poate, nu pe ceea ce nu poate. În acest sens, orele de limbi moderne oferă spațiu pentru exprimare liberă, pentru colaborare, pentru învățare prin joc, proiect și descoperire. Metodele moderne de predare, comunicative, task-based, ludice, pun elevul în centru și îl ajută să își construiască încrederea în sine pas cu pas.

În plus, faptul că elevii învață să comunice într-o limbă străină le oferă o nouă „voce”, una în care greșelile sunt acceptate ca parte normală a procesului de învățare. Într-o oră de engleză sau franceză, greșeala nu este o rușine, ci o oportunitate – ceea ce contribuie la un climat emoțional pozitiv și sigur.

Pentru elevii cu nevoi educaționale speciale sau pentru cei proveniți din medii dezavantajate, orele de limbi moderne pot fi un spațiu de incluziune autentică. De exemplu, un elev nou venit din altă țară poate să nu vorbească bine limba română, dar poate comunica în engleză. Prin activități de grup, roluri în perechi sau proiecte, toți elevii pot participa, pot fi vizibili și pot avea succes, indiferent de nivelul lor inițial.

Mai mult, predarea limbilor moderne poate fi adaptată ușor în funcție de nevoile elevilor, prin materiale vizuale, activități audio, jocuri interactive sau resurse digitale. Acest tip de flexibilitate este esențial într-o școală care își propune să fie cu adevărat pentru toți elevii.

Pe termen lung, învățarea limbilor moderne deschide uși către o viață mai bogată din punct de vedere cultural și social. Un tânăr care vorbește engleza sau franceza poate studia în alte țări, poate lucra internațional, poate construi relații cu oameni din medii diferite. Dar, mai presus de toate, va avea un avantaj important: capacitatea de a înțelege lumea din mai multe perspective.

Bibliografie

- Council of Europe (2001). Common European Framework of Reference for Languages.
- Harmer, J. (2007). The Practice of English Language Teaching. Pearson Education.
- Little, D. (2007). Language learner autonomy: Some fundamental considerations revisited. Innovation in Language Learning and Teaching.
- UNESCO (2017). A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education.
- Larsen-Freeman, D. (2000). Techniques and Principles in Language Teaching. Oxford University Press.

Prof. Dracinschi Nicoleta Ionela

Școala Gimnazială "Sfântul Vasile", Ploiești

O școală pozitivă prin strategii didactice eficiente: abordări inovatoare în predarea capitolului „Asemănarea triunghiurilor”

** Strategia ”Gruparea cartonașelor”*

Elevii lucrează individual sau în grupuri mici pentru a sorta un set de cartonașe în funcție de un anumit criteriu, caracteristică sau categorie. Această strategie poate fi adaptată pentru a încuraja gândirea critică și creativitatea elevilor. O variantă avansată a acestei strategii este să cereți elevilor să sorteze cartonașele fără a le oferi categorii predefinite. În acest caz, elevii trebuie să-și definească propriile categorii și să explice și să justifice modul în care au grupat cartonașele.

”Triunghiuri decupate și suprapuse”

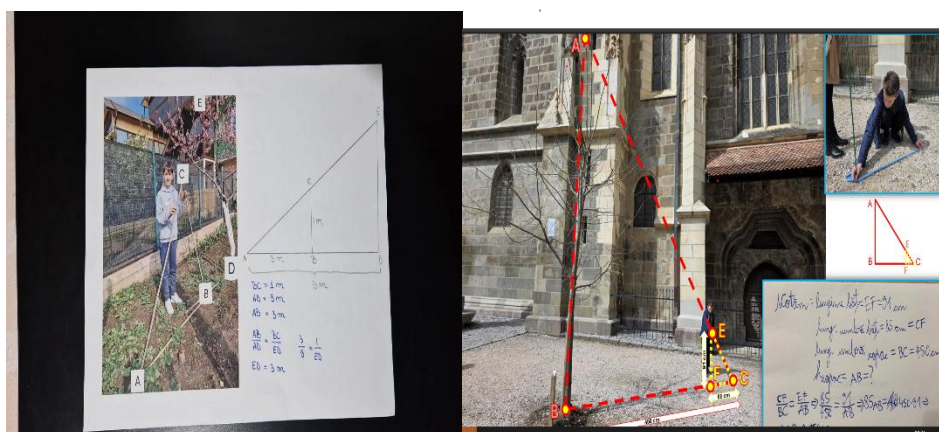
Activitate: Doamna profesoară împarte fiecărei grupe câte 10 triunghiuri ce vor forma 5 perechi de triunghiuri asemenea. Elevii pot decupa din hârtie mai multe triunghiuri de

dimensiuni diferite, dar cu formă identică (de exemplu, toate fiind triunghiuri dreptunghice cu un unghi de 40°).

* Învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning - PBL)

Descriere: Elevii lucrează în grupuri pentru a rezolva probleme complexe sau pentru a face un proiect. Elevii se implică într-un proiect pe termen mai lung, în care aplică conceptele geometrice.

Un proiect ar putea fi „Măsurarea înălțimii clădirilor sau a copacilor, folosind triunghiurile asemenea”, unde elevii colectează date, desenează diagrame, calculează și prezintă rezultatele. Sau fiecare echipă primește o situație practică (ex. calcularea distanței dintre două puncte inaccesibile) și trebuie să folosească asemănarea triunghiurilor pentru a găsi soluția.

* Utilizarea tehnologiei și a instrumentelor digitale (GeoGebra, Desmos, Cabri Geometry, Kahoot, Socrative)

Descriere: Se folosesc aplicații interactive, software de desen geometric și table interactive pentru a vizualiza și manipula conceptele de geometrie.

Aplicațiile interactive permit elevilor să manipuleze triunghiurile, să le mărească, să le rotească și să observe dacă rămân asemenea.

Aplicare: De exemplu, cu ajutorul unor programe precum GeoGebra, elevii pot construi triunghiuri și pot experimenta cu schimbarea dimensiunilor, observând automat menținerea proporționalităților între laturi și unghiuri.

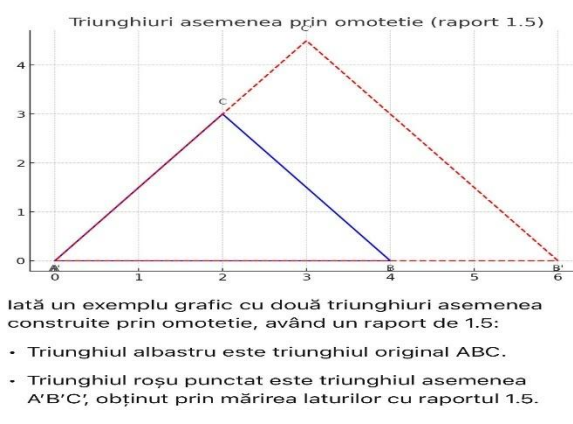
GeoGebra permite demonstrarea vizuală a criteriilor de asemănare și explorarea dinamică a relațiilor dintre laturi și unghiuri.

Asemanarea triunghiurilor

ME

SCORE %

NAME	SCORE %	1	2	3	4	5	6
Bianca Emilia ...	100%	✓ B	✓ B	✓ D	✓ D		
ihăilescu Bianca Emilia ...	100%	✓ B	✓ B	✓ D	✓ D		
NICOLETA6011	89%	✓ B	✓ B	✓ D	✓ D		
Popa D. Matei	67%	✓ B	✓ B	✓ D	✗ A		
Popa D. Matei	100%	✓ B	✓ B	✓ D	✓ D		
Sofia Dinca si Preda Ales...	33%	✓ B	✓ B	✓ D	✗ A		
Sofia si Alessia	100%	✓ B	✓ B	✓ D	✓ D		
Tomita si Horia	100%	✓ B	✓ B	✓ D	✓ D		
Udila rebecca	100%	✓ B	✓ B	✓ D	✓ D		
Udila Rebeca	78%	✓ B	✓ B	✓ D	✓ D		

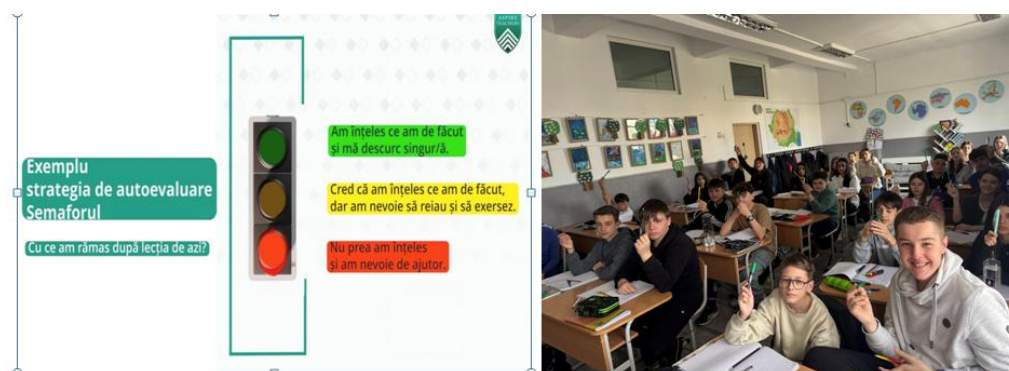

* Predarea și învățarea prin descoperire și cercetare ghidată

Principiu: Elevii sunt încurajați să exploreze conceptele matematice prin intermediul unor activități practice și experimentale, descoperind singuri proprietățile geometrice.

* **Semaforul** : Culorile semaforului sunt folosite de elevi pentru a-și autoevalua învățarea/ progresul în învățare.

* **Degetele gânditoare**

Prof. învăț primar Sava Mihaela

Școala Gimnazială Ciocile, jud. Brăila

Abandonul școlar și incluziunea socială

Incluziunea socială înseamnă respectarea statutului și drepturilor tuturor oamenilor dintr-o societate, cărora trebuie să li se ofere oportunitatea de a participa constant la viața acesteia și de a se bucura de un tratament egal cu ceilalți.

Unul din obiectivele principale ale incluziunii sociale este reducerea abandonului școlar în rândul elevilor.

Prin abandon școlar se desemnează în general, ansamblul comportamentelor care încalcă sau transgresează normele sau valorile școlare. Așadar, devianța școlară va include totalitatea conduitelor care se abat de la normele și valorile care reglementează mediul școlar. Ele sunt precizate în regulamentele școlare și în cele de ordine interioară.

Abandonul constă în încetarea frecventării școlii, părăsirea sistemului educativ, indiferent de nivelul la care s-a ajuns, înaintea obținerii unei calificări sau pregătiri profesionale complete sau înaintea încheierii ciclului de studii început.

Abandonul școlar este favorizat de numeroși factori:

Factorii abandonului școlar ce țin de individ se referă la capacitatea personală a elevului de a reacționa, adică de resursele personale, de bogăția și calitatea —schemelor de adaptare— ce se referă la faptul că unii elevi au un potențial mai mare de adaptare, iar alții unul mai redus. Un rol important este reprezentat și de prezența mamei în viața copilului. Dacă un copil a trăit într-un mediu familial în care prezența mamei era cotidiană, atunci se consideră că acel copil s-a dezvoltat normal. În caz contrar, acesta poate prezenta anumite tulburări psihice, cum ar fi hiperemotivitate, fobii, anxietate etc.

Particularitățile psihice ale copilului pot influența negativ și randamentul său școlar. Etichetările ca „elev slab”, „elev rău” duc la scăderea stimei de sine, la scăderea încrederii în

propriile forțe cât și în persoanele ce îl înconjoară. În aceste condiții, datorită lipsei resurselor necesare pentru a depăși această dificultate, copiii cu risc de abandon școlar caută să iasă în evidență, adeseori prin adoptarea unor comportamente deviante. Lipsa voinței, nivelul scăzut al aspirațiilor, intereselor, motivației, insuficienta dezvoltare a capacității de operare a gândirii etc., pot avea efect negativ asupra activității școlare a elevului, asupra rezultatelor muncii sale. De asemenea, starea de sănătate a elevului poate influența succesul sau eșecul școlar al acestuia.

Mediul familial reprezintă cel dintâi și cel mai important context de viață și are un rol deosebit în socializarea copilului. Familia este un factor important și de răspundere, un liant între copil și școală. Aceasta oferă copilului un sentiment de siguranță, singurul care-i permite acestuia să se emancipeze și să-și dobândească personalitatea. Lipsa interesului pentru activitățile școlare ale copilului sau preocuparea exagerată prin implicarea în numeroase activități extrașcolare pot duce la nereușita școlară a copilului.

Un rol foarte important în dezvoltarea copilului îl reprezintă tipul de familie din care acesta provine.

a) Familiile cu mulți copii nu-și pot permite să-i trimită la școală datorită lipsei resurselor materiale. Sunt cazuri în care copiii muncesc, reprezentând o sursă de venit, mai ales în mediul rural unde copii „ajută”, la muncile agricole.

b) Familii monoparentale care nu pot acorda atenția cuvenită creșterii copilului, mai ales că numărul femeilor care muncesc este în creștere.

c) Familii ai căror părinți au emigrat.

d) Familii dezorganizate cu părinți alcoolici, victime ale violenței domestice, dependenți de substanțe stupefiante, etc.

Mediul școlar are un important impact educațional. Ambianța școlară este importantă deoarece fiecare copil/adolescent are nevoie de un mediu primitor, sigur în care elevul să se dezvolte normal, să lege relații, să își crească stima de sine.

Relațiile din cadrul grupului de învățare dar și relația profesor – elev este un posibil factor de risc.

Nu în ultimul rând amintesc *și lipsa de motivație școlară*. De cele mai multe ori copiii iau modelul din familie și acolo unde este deficit de educație, lipsește și motivația atât cea intrinsecă cât și cea extrinsecă. Lipsa de interes pentru învățare poate să conducă nu doar la abandon școlar ci chiar la un comportament deviant, sfidător.

Abandonul școlar este o realitate socială complexă având o multitudine de cauze și având nevoie, în consecință, de răspunsuri diversificate.

Principalele obiective în cadrul unui program de prevenire a abandonului școlar:

- identificarea elevilor aflați în abandon sau risc de abandon școlar în vederea menținerii acestora în sistemul de învățământ ;
- implicarea sistemului familial în reabilitarea școlară și socială a elevului;
- creșterea gradului de implicare a comunității locale în soluționarea situațiilor de abandon școlar sau a situațiilor ce prezintă risc de abandon școlar.

Modalități de intervenție la nivelul comunității

Implicarea factorilor de decizie, autoritățile locale, servicii sociale, ONG-urile, firme, în acțiunea de prevenire și combatere a abandonului școlar. Aici, acțiunile pot viza informarea comunității cu privire la starea de fapt, atragerea atenției asupra gravității și consecințelor în plan socio-economic, dat fiind faptul că abandonul datorat sărăciei generează la rândul său sărăcie. De asemenea, pregătirea școlară și profesională deficitară creează premise pentru rata ridicată a șomajului și a situației financiare precare iar cei care abandonează școala nu vor avea formația morală și civică necesară rolului de părinte și a celui de cetățean al comunității.

Modalități de intervenție la nivelul familiei

Identificarea elevilor cu risc de abandon școlar este urmată de intervenția propriu-zisă a asistentului social școlar, concretizată în servicii de consiliere individuală sau colectivă, adresate elevilor, dar și părinților acestora.

S-a demonstrat că, de cele mai multe ori, abandonul școlar are la origini cauze de natură familială, fapt care impune intervenția asistentului social la nivelul familiei sub forma serviciilor de consiliere familială. În consilierea familială se pornește de la premisa că familia constituie un sistem, alcătuit la rândul său de o varietate de subsisteme (părinților, copiilor, bunicilor), orice dereglare intervenită la nivelul acestora, având repercusiuni asupra sistemului în

Modalități de intervenție la nivel de elevi

Consilierea psihopedagogică individuală și de grup efectuată de specialiști, consilieri școlari dar și de către profesorii de la clasă, testarea cu baterii de teste psihologice în scopul cunoașterii nivelului de dezvoltare intelectuală a profilului aptitudinal și de personalitate a elevilor precum și organizarea unor activități de pregătire suplimentară „Școala după Școală” pentru cei care manifestă dificultăți de asimilare, sunt câteva soluții care pot determina reducerea absenteismului și a abandonului școlar.

Măsurile compensatorii oferă și ele oportunități de educație și formare pentru cei care au părăsit timpuriu școala. Acestea pot lua forma unui sprijin financiar sau a altui tip de sprijin. Ele încearcă să contribuie la reintegrarea tinerilor în sistemele tradiționale de învățământ sau să ofere o așa-zisă „A doua șansă”. Cu toate acestea, există dovezi că prevenirea părăsirii timpurii a școlii are rezultate mai bune decât compensarea efectelor negative ale acesteia.

Prof. Lică Claudia

Școala Gimnazială „Regina Maria”, Sibiu

Educația nonformală între provocare și necesitate pentru incluziunea cu succes a școlarilor mici: exemple de bună practică

Activitatea „Cartea lunii”

Această activitate s-a desfășurat la propunerea elevilor. În fiecare lună toți elevii citesc o carte recomandată de cadrul didactic sau de către un elev din clasă și la sfârșitul perioadei rezervate parcurgerii cărții se aleg diverse metode de prezentare a acesteia. Se alternează propunerea cadrului didactic în acest sens cu propunerile elevilor. Titlurile cărților care urmează a fi citite se afișează la panoul de lectură alături de cele referitoare la modalitățile de prezentare a lor în cadrul evaluării. Elevii le recomandă colegilor o carte despre care au aflat informații de la bibliotecă apoi sugestia de lectură se discută în grup și se ajunge la un consens asupra unui titlu. Pentru luna ianuarie elevii au ales să citească cărțile din seria „Portalul magic”(titluri diferite de această dată).

Activitatea a fost pregătită pe parcursul a două săptămâni și s-a desfășurat atât la bibliotecă cât și în sala de clasă. Elevii au fost la bibliotecă și au ales fiecare câte o carte din seria „Portalul magic” a cărei autoare este Mary Pope Osborne. Personajele principale ale tuturor volumelor din această colecție sunt Jack și sora lui mai mică, Annie, care călătoresc în timp și spațiu dintr-o căsuță secretă, plină cu cărți, descoperită într-un copac fabulos. Fiecare carte pe care o deschid copiii îi ajută să treacă printr-un portal magic și să trăiască aventuri uimitoare alături de personaje din locuri și timpuri diferite. Au citit cartea în ludoteca din cadrul bibliotecii. Elevii au urmărit un filmuleț de creare a benzilor desenate.

La școală am vorbit despre aventurile personajelor și am stabilit un plan de întocmire a unor proiecte pe această temă sintetizând ideile din filmulețul vizionat după cum urmează:

- Fiecare proiect se realizează sub forma unor benzi desenate.
- Se alege titlul potrivit.
- La începutul proiectului există o scurtă introducere a poveștii.

- Primul pas al realizării benzilor desenate constă în schițarea imaginilor cu ajutorul creionului.
- În completarea fiecărei secvențe desenate se scriu replicile sub forma unor propoziții .
- La final imaginile schițate sunt colorate.

Proiectele au fost prezentate de către fiecare elev colegilor în cadrul bibliotecii cu ocazia „Zilei lecturii”.

Activitatea „Comori în labirintul bibliotecii”

Ideea acestei activități a venit după studierea lecției „Biletul”. A doua zi elevii au primit următorul bilet din partea doamnei bibliotecare:

„Dragii mei,

Astăzi la ora 12.00 veți participa la o „Vânătoare de comori” în cadrul Bibliotecii „Astra”. Vă aștept cu drag!”

Elevii au ajuns curioși și nerăbdători la sala de lectură. Acolo au fost grupați în echipe, iar elevii din clasă cu tulburări de comportament/tulburări de învățare au primit bilete cu sarcini speciale de la doamna bibliotecară. Biletele cuprindeau provocarea de a descoperi cărți pe baza unor indicii care îi ajutau să se orienteze (numele autorului, poziționarea raftului).

Elevul T.M care este de obicei imprevizibil, își schimbă extrem de ușor starea și comportamentul, a primit o sarcină aparte, aceea de a descoperi cu ajutorul doamnei bibliotecare în baza de date a bibliotecii dacă se află disponibilă cartea lui preferată, „Amuleta”.

Acesta este captat de importanța sarcinii sale și în ciuda faptului că este surescitat și face mișcări bruște, manifestă agitație, este extrem de atent la indicațiile doamnei bibliotecare și interesat de indicațiile primite. Își îndeplinește sarcinile cu interes și corectitudine fără a deranja ora așa cum se întâmplă în sala de clasă.

După descoperirea cărților a fost completată în echipă o fișă de lectură cu câțiva itemi: titlul, numele și prenumele autorului, transcrierea primelor șase propoziții din text, numele unor personaje, desenarea unui alt model de copertă, iar evaluarea acestora a fost făcută de către elevi în cadrul fiecărei echipe (interevaluare).

Un pas foarte important pentru elevi a fost achiziționarea cardului de cititor care a fost numit pașaportul de acces în țara comorilor. Toți elevii au fost îndemnați, ghidați să descopere „comori” și să își aleagă cartea preferată pentru a o răsfoi/a o împrumuta acasă.

Răsplata pentru faptul că activitatea s-a desfășurat într-un mod deosebit, iar ei au fost creativi și deschiși spre colaborare a fost vizitarea expoziției de pictură a copiilor din Ucraina aflată în incinta bibliotecii. Elevii au fost extrem de impresionați de fiecare lucrare în parte, au simțit cu profunzime durerea provocată de război. *Învățătura cu care au rămas a fost că războaiele se nasc datorită faptului că oamenii nu se acceptă și nu se respectă unii pe ceilalți. De mici trebuie să deprindem această lecție importantă pentru viitor care este, de fapt, o altă lecție despre incluziune.*

Prof. Elena-Odette Tarabuzan

Colegiul Economic Administrativ, Iași

Promovarea stării de bine și optimizarea performanțelor școlare prin educație pozitivă: intervenții pedagogice

Introducere

Educația pozitivă se plasează la convergența dintre demersurile didactice tradiționale și promovarea stării de bine, fiind fundamentată pe principiile psihologiei pozitive. Acest model conceptual transformator are ca premisă nevoia de împlinire personală, generată de experiențe care fac posibile emoțiile pozitive, angajamentul, relațiile sociale echilibrate, identificarea sensului și sentimentul de realizare (Seligman, 2011), și care poate fi acoperită prin activități educaționale organizate în școală, elaborate în acest scop. Această abordare generoasă readuce în prim plan ideea că dezvoltarea cognitivă și starea de bine sunt interdependente, ambele fiind cruciale pentru funcționarea socială optimă și pentru susținerea învățării pe tot parcursul vieții. Acest studiu de specialitate trece în revistă rezultate ale unor intervenții de educație pozitivă, care pot fi utilizate de către profesori în context școlar (Green et al., 2021).

Dincolo de perspectiva intelectualistă: educația morală în școală în cheie pozitivă

În centrul educației pozitive se regăsește ca scop fundamental identificarea și stimularea trăsăturilor pozitive de caracter ale fiecărui elev, iar intervențiile educaționale specifice vizează, în principal, susținerea elevilor în procesul de autoevaluare a propriilor calități din perspectivă morală, cum sunt perseverența, curiozitatea, deschiderea către înțajutorare, și actualizarea lor prin acțiuni concrete în diverse contexte. Una dintre definițiile comprehensive ale calităților de caracter invocate în educația pozitivă face trimitere la trăsături de personalitate care reflectă fundamentele profunde ale identității și care au efecte pozitive în viața individuală și de grup, contribuind la construirea binelui comun (Niemiec & Pearce, 2021). Cercetările actuale demonstrează că practicile de educație morală inspirate din curentul educației pozitive au ca rezultat îmbunătățirea stării de bine, dar și scăderea semnificativă a incidenței comportamentelor disruptive în clasa de elevi, angajarea constantă a elevilor în sarcini și

optimizarea motivației pentru învățare (a se vedea pentru o sinteză lucrarea semnată de Niemiec și Pearce, 2021). În ciuda importanței educației morale în context școlar, studiile actuale aduc în prim plan dificultățile de realizare și, mai ales, inconsecvența în susținerea instituțională într-un context global în care performanțele școlare înalte reprezintă cea mai importantă miză în școală (Green et al., 2021).

Mentalitatea de creștere și cultivarea rezilienței

Stimularea mentalității de creștere, care se definește ca set de credințe privind îmbunătățirea inteligenței prin efort (Dweck, 2006), este un alt beneficiu important asociat cu intervențiile specifice educației pozitive. Aceste credințe sunt relevante pentru reziliență, orientarea către scopuri clare și persistență în efortul de rezolvare a sarcinilor școlare. Un studiu experimental, realizat de Jianping și colaboratorii săi (2024), care a explorat efectele unui program de intervenție bazat pe principiile educației pozitive asupra mentalității de creștere și a rezilienței la adolescenți chinezi, a condus la rezultate care indică un avans semnificativ al participanților din grupul experimental, în raport cu cei din grupul de control. Cultivarea abordărilor cognitive adaptative are ca efect consolidarea resurselor psihologice care îi ajută pe elevi să gestioneze mai ușor presiunea competiției școlare și chiar eșecul școlar incidental.

Intervenții educaționale pozitive care vizează elevii în situații de risc

Intervențiile bazate pe principiile educației pozitive au efecte puternice mai ales în rândul elevilor care se află în situații de risc, din punct de vedere al funcționării în mediul școlar sau din cauza dificultăților emoționale determinate de factori contextuali diverși. Rezultatele unui studiu experimental realizat de Muro și colaboratorii săi (2018) au indicat progrese semnificative ale unui grup de adolescenți cu subrealizare școlară integrați într-un program de educație pozitivă, complementar unui program educațional remedial, atât în ceea ce privește motivația școlară, cât și în ceea ce privește rezultatele școlare. Studiul sugerează că integrarea unor intervenții educaționale pozitive într-un program remedial poate potența efectele acestuia, cu șanse mai mari de a genera schimbări stabile în parcursul școlar al elevilor în situații de risc.

Programele comprehensive de educație pozitivă

Implementarea programelor de educație pozitivă la nivel instituțional se fundamentează pe intervenții sistemice care înglobează practici de susținere a stării de bine la nivelul școlii, formarea continuă a profesorilor și reconfigurarea demersurilor pedagogice din clasă, conducând la beneficii pentru întreaga comunitate școlară. Un exemplu în acest sens este programul olandez de educație pozitivă pentru întreaga școală, implementat în treisprezece instituții de învățământ și orientat în special către consolidarea angajamentului școlar și optimizarea stării de bine (Goldberg et al., 2021). Evaluarea programului de către cercetători oferă câteva idei practice privind pregătirea intervențiilor la nivel instituțional și rezultatele posibile. Astfel, formarea profesorilor pentru infuzarea în activitățile didactice a intervențiilor din sfera educației pozitive și implicarea tuturor actorilor din școală constituie coordonate critice pentru succesul unui astfel de program, însă tranziția de la centrarea pe performanțe școlare la perspectiva asigurării unui climat care să susțină starea de bine este anevoioasă și necesită investiții importante de timp și energie. Rezultatele acestui program anunță însă beneficii importante pentru climatul școlar general, precum și pentru angajamentul școlar al elevilor, dacă implementarea este atent adaptată la contextul organizației școlare. Un alt exemplu de succes în implementarea programelor comprehensive de educație pozitivă, documentat de către cercetători, este programul israelian Maytiv (Shoshani et al., 2016). Evaluarea longitudinală a programului pe parcursul a doi ani a documentat efectele intervenției educaționale bazate pe principiile psihologiei pozitive asupra stării de bine subiective a elevilor, angajamentului și performanțelor școlare. Programul a fost aplicat în șase școli, respectiv șaptezeci de clase de elevi, având peste două mii cinci sute de beneficiari. Analiza datelor colectate a indicat efecte semnificative ale intervenției asupra emoțiilor pozitive, relațiilor colegiale dintre elevi, angajamentului cognitiv și emoțional în sarcinile școlare, dar și în cazul rezultatelor școlare. Aceste evidențe atrag atenția asupra beneficiilor complexe ale integrării elementelor de educație pozitivă în curriculumul școlar, precum și în viața instituțiilor de învățământ.

Concluzii

Numeroase studii recente demonstrează eficiența educației pozitive, un cadru multidimensional de susținere a stării de bine, motivației și performanței școlare, pentru elevi de vârste diferite, școlarizați în contexte culturale diverse. Pentru a valorifica deplin potențialul educației pozitive de a determina schimbări semnificative în viața elevilor (dar și a profesorilor), eforturile de aplicare trebuie să fie mai degrabă sistemice, fundamentate pe rezultate ale cercetărilor din domeniu, dar mai ales adaptate la factori contextuali relevanți precum cadrul cultural, vârsta și statutul socio-economic al elevilor.

Bibliografie

- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: the new psychology of success*. New York: Random House.
- Goldberg, J. M., Sommers-Spijkerman, M. P. J., Clarke, A. M., Schreurs, K. M. G., & Bohlmeijer, E. T. (2021). Positive education in daily teaching, the promotion of wellbeing, and engagement in a whole school approach: a clustered quasi-experimental trial. *School Effectiveness and School Improvement*, 33(1), 148-167. <https://doi.org/10.1080/09243453.2021.1988989>.
- Green, S., Leach, C., Falecki, D. (2021). Approaches to Positive Education. In: Kern, M.L., Wehmeyer, M.L. (eds) *The Palgrave Handbook of Positive Education*. Cham: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-030-64537-3_2.
- Jianping ,G., Roslan, S., Soh, K. G., & Zaremohzzabieh, Z. (2024). Effects of positive education intervention on growth mindset and resilience among boarding middle school adolescents in China: a randomized controlled trial. *Frontiers in Psychology*. 15, Article 1446260. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1446260>.
- Muro, A., Soler, J., Cebolla, A., & Cladellas, R. (2018). A positive psychological intervention for failing students: Does it improve academic achievement and motivation? A pilot study. *Learning and Motivation*, Volume 63, 126-132. <https://doi.org/10.1016/j.lmot.2018.04.002>.
- Niemiec, R. M., & Pearce, R. (2021). The Practice of Character Strengths: Unifying Definitions, Principles, and Exploration of What's Soaring, Emerging, and Ripe With Potential in Science and in Practice. *Frontiers in Psychology*, 11, Article 590220. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.590220>.
- Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. New York: Free Press.
- Shoshani, A., Steinmetz, S., Kanat-Maymon, Y. (2016). Effects of the Maytiv positive psychology school program on early adolescents' well-being, engagement, and achievement. *Journal of School Psychology*, 57, 73-92. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2016.05.003>.

Prof. SICOE ADRIANA PAULA

Școala Gimnazială Vidra, Vidra (Alba)

„Învățăm împreună, creștem împreună” – Motivarea interacțiunii între elevii cu CES și colegii de clasă

Școala este prima comunitate în care copilul învață să trăiască alături de semenii, să împărtășească experiențe și să construiască relații. Ea este, prin excelență, locul în care diversitatea devine un element firesc și benefic. În ultimele decenii, sistemul educațional românesc, asemenea celor europene, a promovat ideea de educație incluzivă, având drept scop oferirea de șanse egale tuturor copiilor, indiferent de particularitățile lor individuale.

Un element central al acestei perspective îl constituie integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în școala de masă. Nu este suficient, însă, ca elevii cu CES să fie doar prezenți fizic în sala de clasă; adevărata incluziune înseamnă să fie acceptați, valorizați și integrați în activitățile zilnice alături de colegii lor.

În acest sens, motivația interacțiunii dintre elevii cu CES și colegii lor de clasă devine o temă esențială pentru formarea unei comunități școlare sănătoase, empatică și solidare.

Definirea noțiunii de CES

Termenul de cerințe educaționale speciale (CES) se referă la nevoile suplimentare sau diferite de cele obișnuite pe care un elev le are pentru a participa cu succes la procesul educațional. Aceste cerințe pot fi determinate de: deficiențe fizice (vizuale, auditive, motorii), dificultăți de învățare (dislexie, discalculie, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD), tulburări de spectru autist, întârzieri în dezvoltarea limbajului, tulburări emoționale și comportamentale, factori socio-familiali nefavorabili (copii proveniți din medii defavorizate sau dezorganizate).

Elevii cu CES au nevoie de adaptări curriculare, metode didactice flexibile, resurse educaționale suplimentare și, foarte important, de sprijin emoțional și social pentru a se simți integrați.

Importanța interacțiunii dintre elevii cu CES și colegii de clasă

Interacțiunea directă între elevii cu CES și colegii lor are un rol dublu:

1. *Pentru elevii cu CES* – încurajează dezvoltarea abilităților sociale, formarea sentimentului de apartenență, creșterea încrederii în sine și reducerea izolării. În plus, prin contactul cu colegii, acești elevi învață mai ușor comportamente adaptative și deprinderi utile vieții cotidiene.
2. *Pentru colegii de clasă* – constituie o lecție de viață despre toleranță, respect și solidaritate. Copiii care învață să colaboreze cu colegi diferiți își dezvoltă empatia, flexibilitatea și capacitatea de a accepta diversitatea, abilități extrem de importante în societatea modernă.

Exemple de situații practice de interacțiune pozitivă

1. *Lucrul pe grupe la ore:* profesorul poate organiza sarcini de lucru care implică colaborare. Spre exemplu, la o lecție de științe, elevii pot fi împărțiți în echipe pentru a realiza un experiment. Elevul cu CES poate primi un rol concret (ex. cronometru, schițe, notarea observațiilor), astfel încât contribuția sa să fie vizibilă și apreciată.
2. *Activități artistice comune:* atelierele de teatru, desen sau muzică reprezintă contexte excelente pentru incluziune. Un elev cu dificultăți cognitive poate nu reușește să memoreze un text lung, dar poate interpreta un rol scurt sau poate contribui la decoruri.
3. *Proiecte tematice despre valori umane:* clasele pot organiza activități cu tematică de „Prietenie”, „Toleranță” sau „Împreună învățăm mai bine”. Elevii pot crea afișe, povești sau prezentări, iar cei cu CES pot contribui cu desene, colaje sau idei exprimate simplu.
4. *Jocurile și activitățile recreative:* în pauze sau la orele de educație fizică, profesorul poate adapta regulile unor jocuri pentru a permite participarea tuturor. De exemplu, la

un joc de fotbal, colegii pot sprijini un elev cu dificultăți motorii oferindu-i rolul de portar sau arbitru.

5. *Parteneriate de învățare:* elevii pot fi organizați în „perechi de învățare” în care un coleg îl ajută pe elevul cu CES la citire, la rezolvarea exercițiilor sau la explicarea unor noțiuni. Astfel, colaborarea devine un exercițiu de responsabilitate pentru ambii.

Recomandări pentru profesori în sprijinirea incluziunii elevilor cu CES

Rolul profesorului este esențial pentru a crea un climat incluziv. Iată câteva recomandări:

1. Promovarea unei atmosfere de respect și acceptare: profesorul trebuie să transmită constant mesajul că toți elevii sunt valoroși și că diversitatea este o resursă, nu un obstacol.
2. Adaptarea metodelor și materialelor: folosirea de resurse vizuale, materiale concrete, fișe diferențiate sau tehnologii educaționale ajută elevii cu CES să înțeleagă mai ușor conținuturile.
3. Încurajarea colaborării, nu a competiției: activitățile de grup și proiectele comune sunt preferabile situațiilor de competiție directă, care pot amplifica diferențele de nivel.
4. Atribuirea de roluri active elevilor cu CES: chiar și sarcini mici – distribuirea materialelor, scrierea pe tablă, citirea unui titlu – îi fac pe elevii cu CES să simtă că au un rol important în cadrul clasei.
5. Colaborarea cu părinții și specialiștii: profesorii trebuie să mențină un dialog constant cu familia și, acolo unde este posibil, cu logopezi, psihologi sau profesori de sprijin.
6. Dezvoltarea empatiei în rândul clasei: prin discuții deschise, povești educative sau filme tematice, elevii pot fi ajutați să înțeleagă ce înseamnă să ai nevoi speciale și cum pot oferi sprijin colegilor lor.

Concluzia este că educația incluzivă nu înseamnă doar prezența elevilor cu CES în școala de masă, ci și participarea lor reală și activă la viața colectivului. Aceasta este posibilă prin interacțiuni zilnice, prin sprijin reciproc și printr-o atitudine pozitivă a cadrelor didactice.

Motivarea elevilor să interacționeze unii cu alții se construiește pe empatie, responsabilitate și solidaritate. Într-o lume marcată de diferențe, școala are misiunea de a arăta că aceste diferențe nu ne separă, ci ne completează.

Astfel, mesajul esențial devine: „Învățăm împreună, creștem împreună” – pentru că numai prin colaborare putem clădi o societate mai umană, mai tolerantă și mai unită.

Bibliografie

1. Cucos, C. (coord.). (2008). *Psihopedagogie specială. Ghid pentru cadre didactice*. Iași: Editura Polirom.
2. Gherguț, A. (2006). *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe educative speciale. Strategii de educație integrată*. Iași: Editura Polirom.
3. Păun, E. (2017). *Educația și școala între integrare și incluziune*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
4. Vrăsmaș, E. (2014). *Educația incluzivă: un model pentru școala românească*. București: Editura Miniped.
5. Ministerul Educației Naționale. (2011, actualizat). *Metodologia-cadru privind școlarizarea copiilor, elevilor și tinerilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă*. București: MEN.
6. UNESCO. (1994). *Declarația de la Salamanca și cadrul de acțiune pentru educația specială*. Salamanca: UNESCO.

Adina Trandafir, profesor de limba și literatura română,
Liceul Teologic Reformat , Sfântu Gheorghe, județul Covasna

Școala pozitivă în practică: inspirații din Finlanda

În mai 2024 am avut ocazia să particip la cursul „Future Classroom”, organizat de Euneos în Finlanda (Vantaa și Helsinki), o oportunitate de dezvoltare profesională care s-a concentrat pe metode de predare inovatoare, instrumente digitale și tendințe viitoare în educație. Am participat la acest curs pentru a-mi îmbunătăți practicile de predare, pentru a dezvolta o cultură pozitivă în clasă și pentru a explora noi modalități de a implica elevii într-un mediu educațional aflat într-o continuă schimbare.

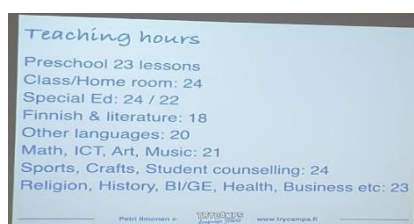
Țelurile școlii pozitive sunt fără îndoială în intuiția și inima oricărui profesor dedicat- de aici ori de aiurea-care și-a ales conștient meseria, dar esențială e abordarea mai sistematică a acestora, pe lângă dedicație, talent și bune intenții. Un cadru teoretic și formativ a prins din fericire tot mai mult contur și în România, deși încă suntem departe...

Finlanda ni se spune că e cea mai fericită țară din lume pentru al optulea an consecutiv, potrivit raportului anual al ONU privind fericirea. Deloc de neglijat contribuția educației în acest sens, dar și contextul mult diferit ca mentalitate și ca investiție solidă, predictibilă. Chiar și așa voi menționa spre final niște aspecte care nu mi-au plăcut în ceea ce am remarcat „printre rânduri”.

Pentru o mai clară contextualizare și înțelegere, iată o mică schiță asupra sistemului finlandez de educație:

- Motto-ul educației finlandeze: `OWN YOUR OWN LEARNING ! `(deține propria învățare!)
- Cuvinte-cheie: FREE(dom)/ liber(tate), INVESTMENT/investiție, INDEPENDENCE /independență (în formarea indivizilor dar și a sistemului de educație față de cel politic), TRUST/încredere (a societății în genere în profesori și educație, a colegilor, directorilor de școli față de un cadru didactic);
- există Curriculum național, Evaluare liberă până în clasa a VIII-a;
- lipsa inspectoratelor (din 1987), curriculum și programă la nivelul școlii (din 1994), deci independență;

- management: 1 director (care decide angajările), 2 „asistenți” pentru director;
- personal cu sarcini bine delimitate: profesorul (cu deviza de a furniza „only teaching”), asistent profesor (pentru elevi cu CES sau supradotați), consilier educativ (pentru alegerea cursurilor, a profesorilor compatibili, a carierei), Home Room Teacher (pentru progresul/regresul elevilor, temele de acasă, dacă există), psiholog, asistent medical, asistent social. Această **echipă complexă susține** nu doar învățarea academică, ci și bunăstarea și reziliența elevilor.

Teaching hours	
Preschool	23 lessons
Class/Home room:	24
Special Ed:	24 / 22
Finnish & literature:	18
Other languages:	20
Math, ICT, Art, Music:	21
Sports, Crafts, Student counselling:	24
Religion, History, BI/GE, Health, Business etc:	23

-Normă didactică diferențiată în funcție de disciplina de predare:

- învățare activă, pedagogie pozitivă, uneori predarea în echipă (de obicei prin videoconferință), flipped classroom
- învățare pe module (6+1 săptămâni); evitarea participării la competiții școlare; se pot organiza mici „competiții” la clasă, ca joc didactic.
- ore de 75 sau 90 de minute
- cca 15 elevi în clasă, chiar și 4-5!
- examene DOAR digitalizate
- reguli foarte clare și stricte (ex. Pentru folosirea telefonului, copiat, absențe nemotivate etc.)
- Salarii motivante (de la 3000 la 5000 de euro), Finlanda investind solid în profesori, ceea ce contribuie la starea lor de bine și automat a beneficiarilor direcți sau indirecti ai educației.
- Structură dinamică a spațiilor (spații modulare, „flexibile”-utile creativității, multifuncționalității/ adaptabilității, siguranței, cooperării grupurilor mai mari sau mai mici; lipsa gardurilor după clasa a IV-a, în favoarea libertății, autonomiei copiilor);

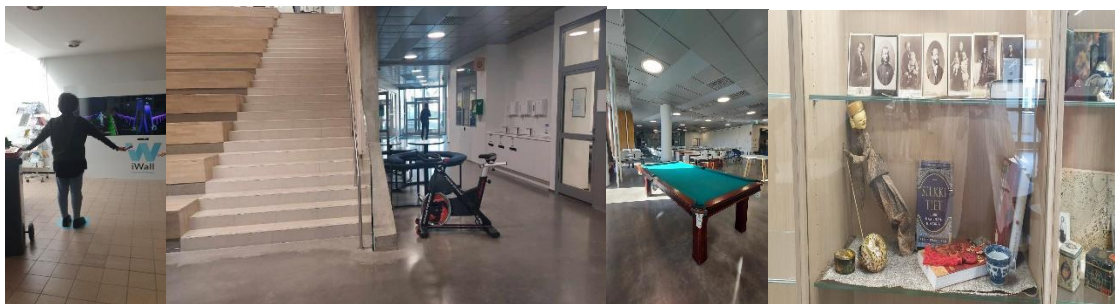

curtea-parc a unei școli finlandeze

spațiu de relaxare

pentru elevi și profesori

holul sau terasa unor școli finlandeze: I-wall, aparatură fitness, spații de recreere și informare

sală de clasă modulară

Dacă ar fi să evidențiez conținut specific al cursului "Future Classroom", mi-ar fi greu să aleg doar unul, dar aș dori să menționez ceea ce am considerat cel mai valoros sau cel mai bine prezentat:

- **Predarea în echipă:** accentul pus pe faptul că profesorii se concentrează în principal pe predare, în timp ce o echipă diversă sprijină bunăstarea, reziliența și nevoile de învățare ale elevilor;
- **Strategii fizice sau intangibile:** abordări pentru atingerea bunăstării, cum ar fi utilizarea spațiilor interioare și exterioare relaxante sau stimulative;
- **Idei de încredere și principii-cheie** care merită consolidate în sistemele școlare, inclusiv auto-conducerea, independența, libertatea, predarea pozitivă, dar și aplicarea strictă a regulilor;

- **Gamificare și învățare activă:** utilizarea etică a platformelor online (unele din ele noi pentru participanții la formare), permițând recunoașterea progresului fiecărui elev, întărind sentimentul de competență și autonomie.
- **Spații modulare:** medii flexibile concepute pentru a îmbunătăți procesul de învățare, starea de bine, colaborarea și creativitatea.
- Utilizarea unor platforme precum **Microsoft Designer** și **Crayon** pentru crearea de descrieri sau imagini sugestive; aceste platforme stimulează creativitatea, exprimarea de sine chiar și cu ajutor AI – factori care sporesc motivația intrinsecă și starea de bine.
- **Hello History** pentru învățare activă, cu sens prin dialoguri impactante și construirea de personaje; va trezi empatia și va extinde înțelegerea asupra unor personalități istorice care ar putea fi chiar personaje literare; se va putea face un transfer transdisciplinar de tipul: ce am învățat relevant pentru viața mea? Care sunt calitățile personajului și de ce? Consider că Hello History sau altele asemenea pot deveni un instrument de dezvoltare personală și socio-emoțională, exact în spiritul școlii pozitive.
- **Twee platform** pentru proiectarea de exerciții post-audiție;
- Planuri de extindere a digitalizării prin platforme de creație muzicală pentru poezie (studiată la clasă). Deși deja integrasem digitalizarea și pluridisciplinaritatea în sala mea de clasă, am reușit să aduc noi idei în lecții sau activități extracurriculare – activități adesea organizate într-o săptămână dedicată. Un exemplu este imediat mai jos.
- Utilizarea **codurilor QR** ca parte a tehnicii de flipped classroom., flipped classroom fiind foarte compatibilă principiilor școlii pozitive (independență, responsabilitate, activități practice și dinamice, deci învățare activă, colaborare, progres, feedback al progresului, motivare, curiozitate, învățare implicită etc.). De pildă, cu sau fără ajutorul aplicației SEPO elevii, în grup, colaborează pentru a afla informații printr-un cod QR. Vor răspunde unui chestionar sau vor prezenta ceea ce au înțeles, vor face un selfie la atingerea obiectivului. Activitatea se poate face cu succes în Școala Altfel și va favoriza satisfacția învățării.

codul QR prezent pe clădirea Bibliotecii din Sfântu Gheorghe

Așadar, din exemplele succinte de mai sus reiese că, fără a fi neapărat un dușman, tehnologia poate fi un instrument care, cu intervenția pedagogilor să stimuleze **creativitatea și exprimarea de sine**, să dezvolte **empatie și sens** să crească **colaborarea și responsabilitatea**.

Cel mai amuzant și neașteptat rezultat al acestui curs a fost că am început să dansez cu elevii – luând uneori mici pauze de dans sau mișcare în timpul orelor (1-2 minute la mijlocul orelor) pentru a-i activa și ca o încercare în esență empatică de a „sparge” regulile mai rigide ale spațiului școlar estic. Din câte știm, un procent foarte semnificativ de elevi se declară în România stresați de școală. Elevii au reușit să nu devină impertinenți, au înțeles foarte bine această nouă „regulă” și fundamentul ei, ceea ce a fost benefic pentru toți.

Spre final doresc neapărat să remarc că, deși am constatat în această mobilitate Erasmus foarte bune modele de școală pozitivă, relația profesorului cu elevii e axată pe predare, restul revenind psihologilor sau consilierului educativ (care nu e diriginte), de fapt acelei echipe extinse. Am observat o rigoare sporită, care are și beneficii, dar poate diminua empatia – un element-cheie al școlii pozitive privind relația elev-profesor. Rigoarea sau inflexibilitatea unor reguli -ce ar putea fi cumva percepute și ca pedepse destul de drastice- recunosc că m-a șocat. Ar mai fi de reflectat la:

- *Relația recompensă-pedeapsă, gravitatea pedepselor/„consecințelor”. Cum să echilibrăm recompensele și consecințele fără a diminua motivația intrinsecă? Consecințele trebuie eșalonate (NU direct „cartonașul roșu”, nu motivare extrinsecă, mai ales la elevi mai mari, cu reguli clare și predictibile, dar aplicate cu empatie și echilibru)*
- *Motivația: câinele lui Pavlov (adică ai mult o condiționare externă versus descoperire și învățare prin experiență, încercare- eroare/ succes-învățare (pedagogia libertății) ?*
- *Încurajarea competiției între elevi/ cursanți (metode, limite). Cum se poate încuraja competiția sănătoasă între elevi?*
- *% Profesorul independent și/sau % profesorul în echipă.*
- *”Only teaching” să fie un deziderat?*
- *Toleranța culturală: cât efort să mai depunem pentru a înțelege nesuperficial diversitatea?*

- *Ce poți face cu resurse limitate pentru a dinamiza spațiile, activitățile de învățare în sălile de clasă din România?*
- *Importanța **fundamentală a încrederii** în profesori, manageri, în sistemul de educație în genere , ca și pentru construirea unor relații ce permit profesorilor să devină repere de încredere și să sprijine dezvoltarea socio-emoțională a elevilor, precum și cultura școlară centrată pe așa-numita „stare de bine” a beneficiarilor.*

Împreună cu colega mea **Emese Mathe**, am avut plăcerea să diseminăm cursul colegilor din județul nostru, iar feedback-ul lor a fost pozitiv și satisfăcător.

Amândouă am putut concluziona, în ciuda acelor observații critice, că scopul educației finlandeze reflectă în mod relevant pedagogia pozitivă, cultivând educația pentru viață, armonia interioară, timpul de calitate, independența.

Imagini din Biblioteca OODI, Helsinki

Profesor Ionică-Crista Sorin

Școala Gimnazială Nr. 6 Timisoara, Timiș

Metoda de învățare Brainstorming

1. Natura creativității

În sens larg, creativitatea este un concept care se referă la *potențialul* de care dispune o persoană pentru a desfășura o *activitate creatoare*.

Activitatea creatoare este una dintre *formele fundamentale ale activității omului* (alte forme fiind jocul, învățarea, munca și comunicarea). Se deosebește de celelalte forme de activitate umană prin caracteristicile *produselor* în care se concretizează și prin *procesualitatea* psihică ce îi este caracteristică.

Produsele activității creatoare întrunesc o serie de atribute specifice: *noutate, originalitate, ingeniozitate, utilitate și valoare socială*.

Ca proces, creativitatea este legată de rezolvarea de probleme, însă persoana creatoare este cea care *descoperă* noi probleme, pentru care nu există o strategie rezolutivă anterioară, căci problema nu poate fi încadrată într-o clasă cunoscută de probleme.

În cele ce urmează, prezentăm *metoda de dezvoltare a creativității* care se pot folosi în cadrul orelor de matematică: *metoda brainstorming*.

Brainstormingul este o metodă care ajută la crearea unor idei și concepte creative și inovatoare. Pentru un brainstorming eficient, inhibițiile și criticile suspendate vor fi puse de-o parte. Astfel exprimarea va deveni liberă și participanții la un proces de brainstorming își vor spune ideile și părerile fără teama de a fi respinși sau criticați. Un brainstorming durează în jur de o jumătate de oră și participă în medie 10 elevi sau grupuri de minim 10 elevi. Se expune un concept, o idee sau o problemă și fiecare își spune părerea despre cele expuse și absolut tot ceea ce le trece prin minte, inclusiv idei comice sau inaplicabile. O variantă a brainstormingului este brainwritingul.

O sesiune de brainstorming bine dirijată dă fiecăruia ocazia de a participa la dezbateri și se poate dovedi o acțiune foarte constructivă.

Etapale unui brainstorming eficient sunt următoarele: deschiderea sesiunii de brainstorming, o perioadă de acomodare de 5-10 minute, partea creativă a brainstormingului, prelucrarea ideilor și stabilirea unui acord.

În *deschiderea sesiunii de brainstorming* se prezintă scopul acesteia și se discută tehnicile și regulile de bază care vor fi utilizate.

Perioada de acomodare durează 5-10 minute și are ca obiectiv introducerea grupului în atmosfera brainstormingului. Este o mini-sesiune de brainstorming unde participanții sunt stimulați să discute idei generale pentru a putea trece la un nivel superior. *Partea creativă a brainstormingului* are o durată de 25-30 de minute. Este recomandabil ca în timpul derulării acestei etape, coordonatorul (profesorul) să amintească timpul care a trecut și cât timp a mai rămas. Să “preseze” participanții și în finalul părții creative să mai acorde câte 3-4 minute în plus. În acest interval de timp grupul participant trebuie să fie stimulați să-și spună părerile fără ocolișuri.

La sfârșitul părții creative coordonatorul brainstormingului *clarifică ideile* care au fost notate și puse în discuție și verifică dacă toată lumea a înțeles punctele dezbătute. Este momentul în care se vor elimina sugestiile prea îndrăznețe și care nu sunt îndeajuns de pertinente. Se face și o evaluare a sesiunii de brainstorming și a contribuției fiecărui participant la derularea sesiunii. Pot fi luate în considerare pentru evaluare: talentele și aptitudinile grupului, repartiția timpului și punctele care au reușit să fie atinse.

Pentru a stabili un *acord obiectiv* cei care au participat la brainstorming își vor spune părerea și vor vota cele mai bune idei. Grupul supus la acțiunea de brainstorming trebuie să stabilească singuri care au fost ideile care s-au pliat cel mai bine pe conceptul dezbătut.

Pe timpul desfășurării brainstormingului participanților nu li se vor cere explicații pentru ideile lor. Aceasta este o greșală care poate aduce o evaluare prematură a ideilor și o îngreunare a procesului în sine.

Metoda creativă denumită brainstorming are o lungă istorie, dar ea a fost reactivată de profesorul Alex Osborne, prorector la Universitatea Buffalo și fondator al Institutului de Creație Tehnică, USA.

Fiecare dintre noi este o persoană creativă sau are anumite laturi creative. De multe ori ideea este “omorâtă” chiar de către creatorul ei de frica înfruntării criticilor colegilor săi, de teama de a nu se face de râs. Autocritica distruge momentul în care o idee creativă este irosită înainte de

a prinde viață. Brainstormingul funcționează după principiul: asigurarea calității prin cantitate și își propune să elimine exact acest neajuns generat de autocritică.

Vă recomandăm 7 reguli pe care elevii le vor respecta în scopul unei ședințe reușite de brainstorming:

1. *Nu judecați ideile celorlalți – cea mai importantă regulă.*
2. *Încurajați ideile nebunești sau exagerate.*
3. *Căutați cantitate, nu calitate în acest punct.*
4. *Notați tot.*
5. *Fiecare elev este la fel de important.*
6. *Nașteți idei din idei.*
7. *Nu vă fie frică de exprimare.*

Este important de reținut că obiectivul fundamental al metodei brainstorming constă în exprimarea liberă a opiniilor prin eliberarea de orice prejudecăți. De aceea, acceptați toate ideile, chiar trăznite, neobișnuite, absurde, fanteziste, așa cum vin ele în mintea elevilor, indiferent dacă acestea conduc sau nu la rezolvarea problemei. Pentru a determina progresul în învățare al elevilor este necesar să îi antrenați în schimbul de idei; faceți asta astfel încât toți elevii să își exprime opiniile!

Ca toate celelalte metode de învățare prin cooperare și aceasta presupune următoarele *avantaje*:

stimularea încrederii în sine a elevilor;

dezvoltarea abilităților de comunicare argumentativă și de relaționare în cadrul grupului;

dezvoltarea gândirii logice, critice și independente;

dezvoltarea răspunderii individuale și de grup;

optimizarea învățării prin predarea achizițiilor altcuiva.

„Trebuie să remarcăm calitatea metodei grupurilor interdependente de a anihila manifestarea *efectului Ringelmann*. Lenea socială, cum se mai numește acest efect, apare cu deosebire atunci când individul își imaginează că propria contribuție la sarcina de grup nu poate fi stabilită cu precizie. Interdependența dintre membri și individualizarea aportului fac din *metoda brainstorming* un remediu sigur împotriva acestui efect”.

BIBLIOGRAFIE

- Dumitru I.A. - *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Ed. de Vest, Timișoara, 2000
- Sarivan L. coord. – *Predarea interactivă centrată pe elev*, Educația 2000+, 2005, București, 2005
- Singer M., Voica C. – *Recuperarea rămânerii în urmă la matematică*, Educația 2000+, 2005, București, 2005
- Ghid metodologic, aria curriculară matematică și științele naturii – liceu, coordonator M. Singer, MEC, CNPC, Editura S.C.ARAMIS PRINT, București 2002
- Ardelean L., Secelean N. – *Didactica matematicii – noțiuni generale, comunicare didactică specifică matematicii*, Ed. Universității ²Lucian Blaga², Sibiu, 2007

Asociația Vivid Edu
CIF: 44904197
Reg. Asociațiilor: 10/AJ2021

VIVID
EDU

TEL: 0746 170 521
E-MAIL: ASOCIATIAVIVIDEDU@GMAIL.COM
SITE: WWW.VIVID-EDU.RO/REVISTA/

Colectivul de redacție:

Redactor Șef: Anamaria Ciocan
Editor: Iana Chirilov

Redactori: Bianca Enache, Dan Teodorescu